

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

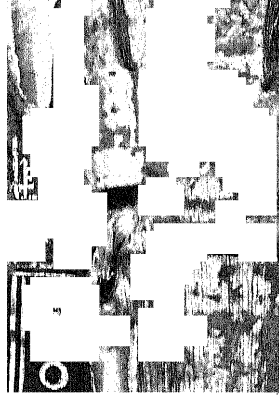
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

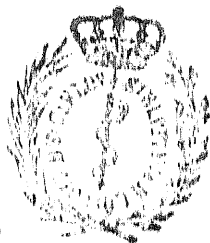
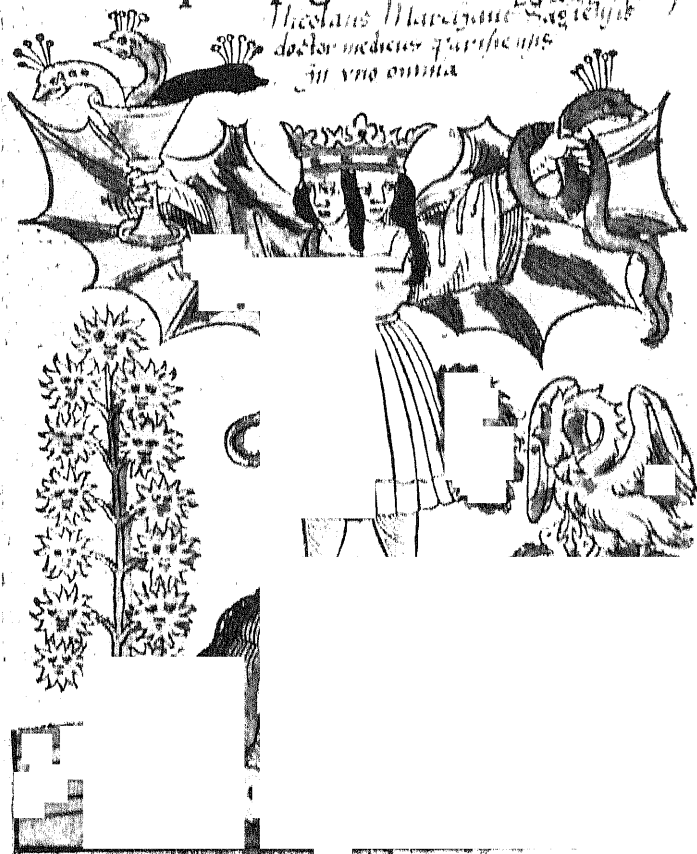
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

DE ALCHIMIA
OPVSCVLA
 COMPLVRA VETERVM PHI
 losophorum, quorum catalogum se
 quens pagella indicabit.

*Theodanus Marcinus Sagittarius
 doctor medicus parisiensis
 in vno omnia*

Cum gratia & Privilegio Caesareo.

QVÆ IN HOC VOLV MINE
continentur.

- I. Correctio eorum qui absq; studio Philosophi-
co conantur artis Alchimisticae fru-
ctum percipere.
- II. De lapide Philosophorum liber, uocatus
Clangor Buccinae.
- III. Tractatus breuis & compendiosus, de lapide
uegetabili, quem Semitam Semitæ uoca-
uit Philosophus.
- IIII. Tractatulus Auicennæ, de tinctura me-
tallorum.
- V. Compendium Animæ transmutationis, Ru-
perto Anglorum regi per Raimun-
dum transmissum.
- VI. Liber, dictus Scala Philosophorum.
- VII. Opus mulierum, Tractatulus siue luctus pu-
erorum.
- VIII. Raimundi Lulij de Tincturis compendium.
- IX. Aristotelis Tractatulus de Practicallapi-
dis Philosophici.
- X. Rosarium philosophorum cum figuris.
- XI. Alchymia gebri cum figuris.
- XII. Rogerij Bachonis Speculum alchymia.

ILLVSTRISSI

MO, AC GENEROSO PRINCIPI,

*D. Ottoni Henrico, Comiti Palatino Rheni Ba-
variaeq; duci, Principi ac domino suo Clemētissi-*

mo, Cyriacus Iacobus Typographus

S. P. D.

Siquis iusta ratione naturæ scrutetur arcana,
Princeps illustrissime, plurima inueniet quæ
admirari possit, quæ usui humano adprime
necessaria, & ad humani corporis ualitudinem tu-
endam atq; prorogandam sunt utilia. Huius rei
consideratione veteres haud uana spe lucri, aut in-
anis gloriæ affectatione, auri argentiq; ultimam
quæsiuerunt essentiam, quæ ut prius terræ visceri-
bus erant inuoluta, & longo temporis progressu
naturali coctione perficiebantur: ita & in ipsis ad-
huc contenta est cœlestis quædam et aërea uis, cum
ita creata uegetans & producens, quæ tanto no-
bilior ceterorum metallorum uirtutibus esse cre-
ditur, quanto perfectioribus corporibus est ad-
iuncta. Hanc ueteres omnis corruptionis exper-
tem esse cernentes, in ea fuerunt sententia, singu-

* ij

los morbos qui modo curam recipiant, hac sola recte curari, eamque continua & indefessa coctione eliciendam esse arbitrati sunt, argumentum à seminibus alijsque terræ nascentibus sumentes, quæ & ipsa simili ratione, successiuo nimirum caloris naturalis motu, in lucem producantur, & rei uiuentis quandam vegetabilem substantiam præ se ferunt. Nec dubitandum est illos ipsos antiquos philosophos eius scientiæ quondam perfectissimam habuisse cognitionem, qua quidem uniuscuiusque sensibilis substantiæ præcipuam & incorruptam essentiam, purgatis omnium quatuor primarum elementarium substantiarum fecibus, naturæ mirando ingenio sequentes ordinem, haud difficili ratione eliciebant. Postera ætas laborans in auro Sophistico præparando (vt compertum habemus) rei bonæ finem in peiorem usum conuertit. Vidi mus enim plerosque huius nostræ ætatis eidem labori insudare, qui præterquam quod rei familiaris grandi dispendio non carent, etiam id quod querere tentant non assequuntur: Ita ars quæ perse est certissima, falsa indoctorum opinione deprauata, in contemptum abiit, quod plerumque rebus melioribus contingere solitum est. Sed longe aliud & maius quæsiuit uetustas, quæ naturalem rerum nascentium & crescentium intuens ordinem

id

id ipsum quod cuncta uegetat atq; producit, in nobilissimis quibusq; perfectissimisque metallis, ceu limitibus suis inclusum, conata est arte deprehendere, idq; deinde grauioribus corporis humani morbis adhibens, magna cum laude quam plurimos in specie etiam incurabiles profligauit. Hinc est quod plerique veteres Medici, ut Galenus, Auicenna, naturaeque oculatissimus indagator Aristoteles, suis temporibus, vulgi iudicio prodigiosa potius quam admiratione digna effecerunt. Ferunt quibus est recens rei memoria, non longe ante haec tempora fuisse Theophrastum quendam Transsiluanum, qui deprehensis huius artis mysterijs penitioribus, materiam inuenerit, quam absque omni dubio antiqui illi naturae scrutatores Philosophi suis parabolis atque uelaminibus quasi tegentes, significare uoluerunt, eamque corporibus humanis applicando, mirabilia & fere diuina perfecit. Ausus est enim eiusdem rei opera curare tres grauissimos morbos: Podagram uidelicet, lepram, & Epilepsiam, praeter caetera omnia quae his multo maiora praestitit. Eam igitur ob causam, cum huius rei sit maximus aliquis usus, nosque inciderimus in aliquot eiusmodi veterum Philosophorum lucubrationes, publico studiosorum commodo inferuire cupientes, euulgandas esse duximus, bona spe ducti,

* iij

hanc nostram operam cuius secretioris Philosophiæ studio non improbatam iri. Quamuis eas non discendæ linguæ Latinæ studio, sed rerum potius in eis contentarum amore æquus lector vtiliter legere potest, atq; eatenus ei hunc librum commendare voluimus. Tui uero nominis auspicio Princeps Illustrissime hoc quicquid est operis in lucem ædidimus, quia harum rerum studiosissimus es, & eruendis naturæ arcanis indagator solertissimus; His & ueteres olim principes quibus itidem studia Philosophiæ curæ erant, potius quam uenationibus aut potationibus sedulo infudasse legimus. Quapropter eas sereno vultu quæso suscipias, quibus & studium tuum Philosophicū iuuabitur, & nos videbis tuorum beneficiorum non immemores fuisse.

Francoforti ad Mœnum, vndecimo Calendas Aprilis, Anno domini 59.

CORRECTIO

FAVORVM, TRACTA

TVLVS SATIS PERVTILIS ET AVTEN
ticus foeliciter incipit.

Prologus in eundem librum.

Cum omnium rerum emendatio sit ipsius augmenta
tio. Ideo in multis Philosophorum dictis scribitur,
quod per artem emendatur natura ultra suum motum natura arte
quem habuit in prima sua forma, cum nulla ars labora adima et et ci
re potest nisi mediante natura, cum ipsa natura in arte in re a se ipsam
trinsice et occulte labor et per artificis administrationem. in perat
Ex hoc sequitur, imitationem naturæ uirtutis esse aug-
mentum et laborem, ipsiusq; rei augmentationem, quoni-
am natura perficit suum gradum, quem naturaliter perfi-
cere potest, & illum præterire nequit, nisi per contra-
rium fuerit impedita, quamuis bene ars naturam non tran-
scendit faciendo nouam naturam, per simplicem laborem.
Et ideo dicitur quod ars imitatur naturam, nõ quod nouam Quomodo
ædificet, sed quod illius naturæ uirtutem subtiliet. ars imite-
ter quod incipit ars perficere, ubi natura deficit, subtilem tur naturæ
scilicet naturam in re inclusam detegere, & ipsam manife

a

stare. Ex quo minera generat metalla, tincturas tamen
generare nequit, quamuis bene tincturam plenam in se oc-
culte continet, sicut ait Philosophus: Natura continet in se
quibus indiget, & quibus perficitur, nisi quod moueatur ar-
te, & operatione. Quare in nostro opere, ars non est ali-
ud quam adiuuamen naturæ, quod patet in multis artium
operibus laicorum, ubi natura primo producit lignum, se-
cundo ustio ligni per ignem uertitur in cinerem, tertio, ars de
cinere facit uitrum, et hoc taliter est intelligendum. Si in
cineribus ista prima materia uitri occultata non fuisset,
ars nequaquam uitrum ex eo fecisset sine natura physica.
Et sic perpende, quod a nullis rebus elici potest id, quod in
ipsis non existit. Ideo omnis species in sua specie, & omne
genus in suo genere, & omnis natura in sua natura, natura
liter uirtutis efficit augmentum, & affert fructum iuxta
naturam suam, & non in alia sibi contraria natura. Cum
omne semen suo semini correspondet, ut dicimus, quo ad ge-
nerationem. Ergo non generatur ab homine nisi homo, nec
ab aliquo animali, nisi sibi simile. Et quo ad imitandum natu-
ram perfectam, non facit aliqua ars simpliciter laborans
ministerium naturæ, nisi per illius naturæ complexionem.
Quoniam si aliena natura peior introducit, immediate,
ars simpliciter non imitatur naturam. Sed illæ peiores ex-
traneæ

Quomodo
in ligno sit
nitrum.

in ex quolibet
quodlibet

omne sequitur
sua quodlibet

traneæ naturæ inficiunt illam naturam, & statim non fit
ex ea, quod fieri sperabatur. Quoniam omne peius labo- Regula usq̃
rās in aliqua arte, nititur melius destruere, et omne melius lis.
laborans in aliqua arte, conatur peius perficere. Et ideo
unicuiq̃ artifici naturam imitari uolēti, necesse est illius rei
naturam cognoscere, cuius rei naturam sua ars imitatur,
alias, fatuus ipse per artem ueram dignoscetur.

DE UTILITATE STUDII.

Studium amouet ignorantiam, et reducit humanum in
tellectum ad ueram cognitionem, & ad cuiuslibet rei sci-
entiam. Ergo in primis est necessarium, per studium huius
suauis operis scientiam acquirere, & per physica dicta in
genium acuire, cum in ipsis sit cognitio ueritatis. Si ergo
laborantes studium non despexerint, fructum inde perue-
nientem dulciter degustabūt. Qui autem studere abhorru-
erint, & tamen laborare uoluerint, uideant an ars ipsius na-
turæ sit imitatio, quam ars ipsius emendare debet. Quo-
niā impossibile est ei, secreta philosophorū ad perfectum
finem præparare. De hijs sapientes dicunt, quod hij
transcunt ad prædicū sicut asinus ad coenā, nescientes ad
quid rostrū porrigant, nisi in quantū sensus exteriores sine
intellectu per uisum et gustū, ad pabulum adducit. Sic ipsi
asini, sine bonis ueris principijs, & fructuosis studijs, ac

*sine naturarum cognitione, quærunť perficere opera
 naturæ, & secretum totius philosophiæ, ac opus opti-
 mum, quod hominem ornat moribus, ditat beneficijs,
 auxiliatur pauperibus, & corpus humanum incolume con-
 seruat, præbens ei sanitatem, prout potest dicere de illius
 naturæ uirtute. Et ideo omnes artis huius apicem diligen-
 tes, studijs conëtur insistere, & ex libris haurire uerita-
 tem, et non ex mendosis, alias nidosis, neq; fabulis fictis.
 Quia hæc ars non inuenitur nisi per continuũ studium, &
 philosophorum dictorum cognitionem, aut per fidelem sci-
 entem informationem. Nam qui in legendis libris deses-
 extiterit, in præparandis rebus promptus esse non
 poterit. Item non potest de facili practi-
 cæ assuescere, cuius mens studijs
 theoreticis renuit in-
 sudare.*

DE

*libris sed est
 illis ad præparatio-
 nem uirtutis
 & scientiæ huius
 & profectio uirtutis
 & scientiæ*

DE PRINCIPIIS NATURALIBVS HVIVS ARTIS. CAPVT *Primum.*

NON est dubitandum, hanc artem habere principia uera, cum ipsa natura corpora metallica format de mineralib. Vñ Aristoteles quarto Metheororū, vbi distinguit corpora mineralia in lapides, sulphura, sales, Et horū quædā sunt raræ, superbæ, & quædam illorum ductibilia, quædam non. Et quæ sunt illarum rationes, & causæ earum generationis, patet ibidem. Ideo non est necesse, plura hic de illis dicere.

*Quot sunt partes mineralum.
Caput II.*

Distinguantur corpora mineralia specialiter in duas partes, scilicet in partem metallicam, & partem mineralem. In partem metallicam, id est, in metalla quæ originem ex Mercurio ducunt. Et in partem mineralem, quæ originem ex Mercurio non trahunt. De metallis exemplum, vt aurum, Luna, Mercurius, Iupiter, Mars, Saturnus, electrum. De mineralibus exemplum,

a iij

CORRECTIO

*Non est mi-
nerale me-
tallicum.* vt sales, atramenta, alumen, vitriolum, arsenicum,
auripigmentum, de metallis quę originem ex Mer-
curio ducunt. Sunt autem ductibilia & liquabilia
omnia metalla, quę originem ex Mercurio duxe-
runt, quia materia eorum est substãtia aquea, mix-
ta cum substãtia terrea cõmixtione forti, ut vnum
ab altero separari non possit, quare cõgelatur sub-
stantia aquea illa cum frigore magis post actionē
caloris, & erunt ideo ductibilia seu fabrilia, & non
congelatur sola aqua nisi cum siccitate terrestri,
quæ alterat aquositatem, cum in ipsis humor non
est vnctuosus, quia congelatio eorum est ex siccita-
te terrestri, ideo faciliter non soluuntur, nisi per acti-
onem caloris vehemētem in ipsis, secundū quod
sunt fortius, ac fortiter commixta.

Quomodo ex Mercurio generantur metalla in speciali. Caput III.

Rerum omnium liquefactibilium natura ex
argento viuo est & sui substãtia, eo quod
propter idem argentum viuum coagula-
tur ex vapore siue calore sulphuris albi vel rubei
non vrentis. Vnde Aristoteles quarto Metheo-
rorum: Si sulphur album non vrens fuerit, conge-
lat Mercurium in argentum bonum. Si vero sul-
phur fuerit purum cum rubore claro, & in eo fue-
rit vis igneitat^{is} simpliciter non vrentis, congelat
in

in aurum purissimum melius, quam minera pro-
duxit, quia omne siccum naturaliter bibit suum hu-
 midum, vt in suis partibus sit cōtinuatum. Vapor
 ergo sulphuris argentum viuū coagulantis, est ex ^{Regula.}
 substantia terrea, subtili, aerea, decocta & digesta
 a cōmixtione prima, sibi vnita actiōe caloris, post
 ea cleuata, decocta, & digesta, donec habeat vim
 sulphureā coagulandi argentum viuū in corpora
 metallica. Sed quādo sulphur fuerit simplex vel a-
 durens, perfectionem vel imperfectionem cau-
 sat in metallis, sicut post patebit exemplum de his,
 quod ipsorum prima materia sit argētum viuum,
 quoniam cum liquefiunt, per calorem conuertun-
 tur in ipsum. Certum est ipsa antea fuisse argētum
 viuum, quia omnis res de eo est, in quod resolu-
 tur. Exemplum de glacie.

*De generatione Mercurij & quæ metalla ex eo
 generantur. Caput IIII.*

ARgētum viuum in prima sui radice est com-
 positum ex terra alba, subtili, nimiū sulphu-
 rea, cū aqua clara fortiter admixta, donec fiat
 substantia vna non quiescens in superficie plana,
 nec adheret tangenti, ratione siccitatis, quæ altera-
 uit aqueitatem in ipso. Est autem homogenium
 in natura, quia aut totum remanet in igne & fixa-
 tur, aut totum euolat in fumum, cum sit incombustibile

CORRECTIO

stibile & aëreum, Et hoc est signum perfectionis
Et ideo cum prius in terra sulphurea decurrat cale
factum, superius ascendit. Vnde eius natura est, vt
per calorem subtilietur. Veruntamē continua sub
limatione nimium depuratur, decoquitur et inspif
satur, ac per sulphur album & rubeum gradatim
congelatur, Quandoquidem sulphur dissoluitur
multoties, & prius coagulatur argentum viuum
sublimatum, inceratum caloris actione, donec vix
in milibus annorum successiue opere naturæ in
metallum perfectum coagulatur. Ex hoc quidem
in vasis mineralibus ipsa natura operatur metal
la. In istis ergo operibus, naturam imitari oportet
quicumq; vult medicinam perficere ab imperfecti
one perfectam, licet ipsa corpora differant compo
sitione sua ab argento viuo, quæ ab eo gene
rantur, eo modo quo ipsum fuerit purum, vel im
purum, ex sulphure mundo, vel immundo. Si e
nim argentum viuum coagulatur ex sulphure pu
ro, in quo est vis igneitatatis, simplex erit aurum. Si
vero sulphur fuerit malum & debile, & Mercuri
us bonæ substantiæ, conuertit ipsum in a. Si ve
ro argentum viuum fuerit ponderosum terre
um & immundum, & sulphur immundum et fœ
tidum ac terreū & fixæ substantiæ, fit inde ferrum,
quod postea non faciliter funditur. Stagnum ve
ro videtur habere argentum viuum bonum, sul

phur

quincos a fo: s.

natura argenti
ui &
+

phur vero malum non bene mixtum, ideo inter
dentes causat stridorem. Plumbū habet grossum
argentū viuum, malum, mali saporis & foetidi, ac
virtutis debilis, vnde assidue per ignis violentiam
corrumpitur. Sic differunt corpora metallica ab
argento viuo, secundum quod ipsis inest sulphur
extraneum vel adurens. Quod sic consideratur
quæ virtus sit in ipsis, cum multa quantitas sulphu-
ris est imperfectio, & multa quantitas argenti vi-
ui est in ipsis perfectio, cum argētum viuum sit in-
combustibile & aëreum, quoniā sulphur cōburit
& comburitur, & perfectum in omni opere impe-
dit. Hæc sunt verba Aristotelis quarto metheoro-
rum: Non est credendū quod Phylsophi in aliis *iamais ni pens*
quo mendacio reperti sunt, ergo ipsis summe est
credendum.

Contractio
De formatione mirabilium quæ origi-
nem ex Mercurio non ducunt.

Caput V.

Vnt autem minora seu media mineralia secun-
dem quod dictum est, quæ originem ex Mer-
curio non ducunt. Et horum quædam sunt sa-
les quæ liquefiunt humido faciliter, vt alumen, sal
simplex, sal armoniacum, sal lapideum, & omnia
genera salium. Et quædam sunt virtuosa, nec lique-
fiunt solo humore faciliter, vt auripigmētum, arse-

b

CORRECTIO

fenicum, sulphur, cum aqueitas sulphureorum cor-
 porum est commixta cum terra viscosa, commixti-
 one forti cum feruentia caloris, donec facta sunt
 virtuosa, & prius coagulata sunt ex frigore. At-
 tramenta vero compolita sunt ex sale & sulphure
 & lapidibus, & creditur in ipsis vis mineralis alie
 quorum corporum liquabilium, quæ ex eis sunt,
 vt calcantum, & olocari ager, qui generantur ex
 maioribus granis atramenti, & non solvuntur, nisi
 solvatur falredo cum ipsis quæ est in ipso sulphure,
 & prius congelantur in frigore. Et illud iam acci-
 pit vim mineralem ab aliquibus corporibus, natu-
 raliter in terris existentibus. Quod accipit vim
 ferream erit rubeum & terreum, sicut olocar. Quod
 autem vim accipit æream, hoc erit uiride calcan-
 tum. Vnde possibile est ista duo, scilicet olocar, &
 calcantum ab ipso generari, cum tamen hæc om-
 nia prædicta participant in vi minerali cum metal-
 lis. Sed corpora metallica ex ipsis artificialiter fieri
 non possunt, cum sint alterius naturæ, & cum me-
 tallis ex prima materia propinqua, scilicet cum Mer-
 curio originem non duxerunt, sed ex argen-
 to uiuo. Non nego quin cum ipsis metalla poss-
 unt purgari aut dissolui, uel forma sophistica per
 ea introduci, ad decipiendum homines, propter
 quod plumbi nigredo abstergi potest, ueruntam-
 en plumbum, semper manet plumbum. Sic artis
fices

fices possunt facere congelationes per ea, id est, extrahere humidum ex Mercurio cum rebus siccis, vt videatur Mercurius coagulatus, sed illa coagulatio est pessima. Vnde Aristoteles: Sciant Alchimistę, se species rerum permutare non posse, sed similia illis facere possunt, id est, tingere rubeum citrino, vt videatur aurum, & album tingere colore quo volunt, donec fiat multum simile argento, Vt hij qui coniungunt stannū cuprum & Mercurium, & inde faciunt argentum sophisticum. Et fit etiam purgatio per mineralia in metallis, & non est impossibilis, & contra hæc non stat ratio, sed contra verum aurum & argentum, quod nequam in natura & arte fieri conceditur, nisi per corporum in primam materiam reductionē. Sic species rerum transmutari possunt, vt prius Aristoteles subdit. Et hoc non fit per solam liquefactionem sed per cōgelati Mercurij resolutionem, cum sui spiritus admixtione corpus in Mercurium transformatur.

*De differentia generationis sulphuris
vulgi, & simplicis, & Mer-
curij. Cap. VI.*

b ij

CORRECTIO

Cum dictum sulphur causans metalla, est elementum metallorum cum Mercurio, nunc pono differentiam in Mercurij generatione, & sulphuris, licet bene ex utraque parte causent metallum, scilicet Mercurio essentiali, & sulphure ex parte accidentali. Tamen illud sulphur adhuc est duplex, viuum scilicet & vrens. Viuum causat metalla, quamuis adhuc bene differunt vnum ab alio, secundum quod plus existit viscositate terrae infectum, cum tamen sulphur simplex viuum, causans aurum et argentum, non est nisi vapor calidus et siccus, generatus ex purissima siccitate terrestri, in qua omnibus moribus praedominatur ignis, & illud dicitur elementum cum Mercurio metallorum. Sed generatio sulphuris vulgi, differt a generatione Mercurij, ut supra dictum est, quia aqueitas sulphuris vulgi, est commixta cum terrestritate viscosissima, cum feruente calore, et facta sunt vnctiosa. Sic generatio Mercurij differt in parte secunda a generatione istius sulphuris, cum sit generatum ex terra subtilissima, alba, sulphurea, cum limpidissima aqua, quoniam transparet admixtione fortissima, ita quod vnum ab alio separari non potest, donec non quiescat in superficie plana, nec adheret tangenti propter siccitatem terrae, quae alterauit aqueitatem ratione fortis comixtionis, & ideo est elementum cum sulphure simplici omnium ductibilium

Sulphur

Swines 3 fo. 7.

F A T V O R V M .

7

bilium, vel prope simile est aliquibus ductibilibus. Et ideo propter cōcordantiam aliquo modo ipsorum in generatione commiscetur sulphur Mercurio, & vnum alterat in natura. Quare vnumquodque corpus metallicū in se sulphur expresse habere dignoscitur, cū liquefit calore ignis, ibi apparet Mercurius, & sulphur, Mercurius in substantia, sulphur in colore, & in cute rubea superius natare. Sic proprium est vnius, quod sit adherentia alterius, cum vnū sine alio in metallum generari nō potest. Et in quantum sulphur est magis simplex, in tantum magis gaudet & cohæret Mercurio simplici et mundo, ac fortius cum altero coniungitur, & sic perfectiora tunc ex ipsis generantur metalla.

Quæstio.

Cum generaliter Philosophus loquatur, quod sulphur coagulat, dicendum quod non. Quia omne sulphur vulgi secundum Philosophum, metallicum est extraneum, & contrarium, Auicenna: Non intrat in magisteriū quod nō est ortū ab eo. Quia semper inficit & denigrat, & corrumpit, quocumque modo per artificium præparetur. Est enim ipsum, ignis infectus, ergo fusionē impedit. Si vero calcinatur, in terream redit substantiā, vt puluis mortuus. Quo ergo modo potest alijs vitā inspirare? Habet enim duplicem superfluitatem, scilicet inflammabilē substantiā, et terream fœculentiam.

b iij

CORRECTIO

Sulphur philosophorum. Igitur per hæc considera sulphur vulgi non Philosophorum esse, cum sulphur Philosophorum sit simplex ignis viuus, alia corpora mortua viuificans, & ea maturans, ita quod naturæ defectum supplet cum ipsum sit superflue maturitatis, secundum quod in natura sua sit perfectum, ac per artificium magis ac magis depuratum. Vnde Auicenna: Tale sulphur non reperitur super terram, nisi in quantum existit in istis corporibus sole & luna, & in alio, quod est illud, quod nulli dicitur nisi ex parte Dei sibi reueletur. In sole autem perfectius, quia magis est digestum & decoctum.

*Quomodo possibile sit minora metalla,
artificialiter fieri metalla.*

Cap. VII.

Sed quia in præcedenti capitulo determinatum est, minora metalla artificialiter impossibile fieri metalla, propterea hic restat, fore probandum, Primo sic, quia minora metalla de prima metallorum materia, que est Mercurius, non sunt generata, quia generatio eorum cum generatione Mercurij in primis differunt in forma, in natura, in compositione, ideo etiam fieri metalla non possunt, quia rerum vnius speciei, vna est materia prima, & sperma ex quibus generantur.

Pri

F A T V O R V M.

5

Prima pars antecedentis patet, quod minora metalla non sunt generata ex Mercurio, quod est causa quia semper manet in prima materia metallorum, & non extranea sulphura. Vnde Aristoteles & Auicenna: Ideo si deberent fieri metalla, oportet quod primo transirent in primam materiam metallorum. Sed quia artificialiter hoc fieri non potest, ideo minime ex eis metalla fieri possunt. Sic patet prima pars, antecedentis satis declarata.

Secundo ad idem. Quia minora mineralia principium metallorum artificialiter fieri non possunt, quod est Mercurius, Ideo etiam medium & finem non pertingunt, quæ sunt metallum, & tinctura quam tenet, quia nutrimentum in homine per generationem non potest fieri homo, nisi prius conuertatur in sperma, & sic additum suo simili nouus generatur homo. Sed quia minora metalla a metallis sunt extraneæ naturæ, quamuis bene in aliqua ^{parte} vi minerali participant, & debilioris sunt virtutis, & adustibilia, ideo natura metallica eo non gaudet, sed respuit, & seruat ea quæ sunt suæ naturæ. Exempli gratia, Si aqua miscetur terræ, separantur ab inuicem, quia terra petit fundum cum sit grauis & sicca, aqua superficiem, & nequaquam artificialiter sic possunt coniungi quod istæ naturæ contrariæ stent in vna

*Contra de
quas fortes*

*cōparatio
pulchra:*

CORRECTIO

natura coniūctim. Bene quidem aqua potest abluere & mundare terram, sed quod siccitas terræ artificialiter mutetur in aqueum humidum, credi nō debet, licet terra in aëre fiat aqua. Sic minora mineralia, possunt cōiungi cum metallis, & ea purgare, & aliquo modo nouam formam introducere, sed cum ipsis permanere, & illud in maturum mature re, natura non concedit. Quare fatui, ut diuersa negotia & sophistica, ad decipiendum homines adducunt, scilicet res inproportionabiles, quæ nec materiam dant, nec eam etiā recipiunt; Scilicet sensundinas, oculos animalium, testas ouorū, crines, sanguinem hominis ruli, Basiliscum, tam artificialem quam naturalem, vermes, herbas, radices, stercus humanum. Multi enim fatui laborauerunt, & adhuc laborant in hīs rebus vegetabilibus, & sensibilibus, vbi nihil tamen veritatis inuenerunt, sed quasdam humilitates, de quibus indicamus inscijs, vt euitare possint deceptiones. Nam ex hīs rebus postea dicendis, longo tempore extraxerūt quod appellabant argētum viuum artificiale, & olca, & aquas, quas nominauerunt quatuor elementa, videlicet aquam, aërem, terram, & ignē, & salem armoniacum, arsenicū & sulphur, & auripigmentū, quod emissent melius in foro, et citius perfecissent. Quæsierunt etiam in rebus vegetabilibus & sensibilibus, humore carentium, & siccorum combusti-

bilium

in libro fit aqua
quæ ab eo de abstrig
diffundit opy miter
philosophi resino
vbi sic a veritate
referunt videtur in
sic

Non matu
r. mtd.

Sophistica.

100

bilium & corruptibilem tincturā, quam non habent, Hijs vero damnificati sunt damno apparēti. Et istæ sunt rationes: Capilli humani, cerebrum, sputum humanum, lac mulierum, cruor humanus, vrina, stercus, embrio, menstruū, & sperma, ossa mortuorū, ova gallinarum, & simpliciter in omnibus animalibus brutis, piscibus, & volatilibus, vermicibus, & carnibus, scorpionibus, bufonibus, basilisco naturali & artificiali, in q̄ maxima trufa est, In testudinibus, & succis quarundā herbarū, & floribus arborū, & specialiter in hijs, videlicet herba lunari & solari, quæ dicitur toxicum, & in omnibus in quibus finxerunt nomina ad placitum suum, secundum metalla decipientes se & alios, volentes cum pessimis rebus optimam perficere., & naturæ defectum cum talibus adimplere, in hijs nullam virtutem imaginantes veraciter, nec scrutantes, volentes stercus seminare & metere triticū, quod vsui videtur impossibile. Vnde dicitur, Si quæ homo seminauerit hæc & metet, Ergo si stercus seminat, merdam quoq; & metet. Quare non est mirum quod vix vnus inter mille, aut nullus de talibus perficit. Semina aurum & argentum, & afferet tibi fructum millesimum, cum labore tuo, mediāte natura, quia ipsa solum habet quod quæris, & nulla alia res mundi, cum alia omnia ut foetida, & naturæ cedunt per ignis assiduitatem,

CORRECTIO

& examen. Sunt & alij alchimistæ in mires
ralibus minoribus laborantes, scilicet in quatuor
spiritibus vt in sulphure vulgi, arsenico, auri
pigmento, & sale armoniaco, volentes ex hijs
tincturam perficere, sed hoc facere non possunt,
vt patet per diffinitionem tincturæ. Quia tin
gere non est aliud quam tingendo tinctum in na
turam suam transformare, & secum sine vlla
transformatione permanere, & docens natu
ram contra ignem præliare. Nam tingentis &
tincti natura concordat. Exempli gratia. Si ex
auro vel argento tinxeris plumbum, vel stannum
vel aliquid aliud tale, hoc cõcordat in naturis, quia
originem ex vtraque parte ex Mercurio duxe
runt, maturum immaturo coniungitur vt im
maturum secum in tali via perficiatur. Sed cum
isti quatuor spiritus sint alterius naturæ cum
metallis, vt sufficienter prius dictum est. Ideo si
tingere debent, Quæro vtrum debeant con
uertere, vel conuerti. Si conuerti, tunc tinctura
non est, vt patet per diffinitionem. Si conuer
tere, ergo tingendo conuertit, in suam naturam
quæ est terrea natura metallicæ naturæ extra
nea, ideo metallum tingendo facere non possunt.
Quia autem tingendo conuertit in suam naturam
probat, Quia omne generans generat sibi simi
le. Sed quia hic tinctura quatuor spirituum gene
rans

rans est, terra igitur generabit sibi simile, quod est terreum sicut ipsum. Sic & istam tincturam & omnem aliam quæ non inuenitur in proprietate naturæ despicias cum alijs vijs extraneis, quia in ipsis non est aliud quam rerum consumptio, temporis perditio & laboris, cum omnia alia apparatus sunt, & nō existentia metalla, quæ per minora mineralia vel consimilia fuerint laborata. Ergo stultum est quærere in re, quod in ea nō est &c. vt in rebus foetidis & vstibilibus quærere aurum & argentum &c.

*Iterum de sulphure philosophico simplici
non urente. Caput VIII*

Philosophi subtiliter sunt imaginati, quomodo in istis corporibus perfectioribus sulphura illa elicere possent, & ipsorum qualitates per artem purgare, vt hoc haberent in arte mediante natura, quod in ipsis antea non apparuit, quamuis plenarie & occulte prius habuerunt, Et hoc nequaquam fieri concedunt sine corporis solutione et in primam materiam reductione, quod est argentum viuum, ex quo facta sunt ab initio, et hoc absq; vlla permixtione rerum extranearū, quæ

*Sumat Con.
fuerit in souf.
coups*

c ij

CORRECTIO

extraneæ naturæ lapidem nostrum non emendat, quoniã nihil cõuenit rei nisi quod propinquius est ei, cum sit medicina simplicis ac virtualis naturæ, ex aqua mercuriali producta, in qua aurum & argentum prius sunt soluta. Exempli gratia, Si glacies ponitur in aquam simplicem, soluitur in ea per calorem, & redit in primam substantiam aqueam, & sic aqua tingitur ex virtute etiã occultata quæ fuit in glacie. Si autem glacies non resoluitur per calorem in aquam, non coniungitur aquæ in qua iacet, nec illam aquam tingit sua virtute quæ in ea antea coagulata fuit, ex parte specierum. Sic eodem modo si corpus non resolueris in Mercurium, cum Mercurio occultam virtutem ex eo habere non potes, scilicet sulphur digestum & decoctum per opus naturæ in minera. Sic enim lapis est vnus, vna medicina, quæ secundum philosophos dicitur rebis ex bina re, scilicet ex corpore & spiritu, albo vel rubeo, in quo multi fatui errauerunt.

Rebis quare dicitur
Bina res.

Quomodo sulphur rubeum est in sole & album in luna. Cap. IX.

CUm dictum sit quod sulphur Philosophorum rubeum existat in sole, per maiorem digestionem, & sulphur album in luna per minorem digestionem. Vnde Philosophus: Citrinatio

tio non est aliud quam completa digestio. Nam ea *Quid sit citrinatio.*
 lor agens in humidum, primo generat nigredinem, & agens in siccum causat albedinem, quam
 albedinem ignis, si transcendit agens in eo, mutat in
 purissimam citrinitatem. Hæc omnia in calcinatione plumbi attendi possunt. Etiam dicit Philosophus. Quia iam actu vnumquodque perfectorum corporum suum bonum sulphur cum Mercurio contineat, scilicet aurum aureum, & argentum argenteum. Ideo sulphur album per citrinum est aurum. Quamobrem sulphur in eo est sulphur rubeum, id est, ignis substantia, qui hoc album plus digessit, Et sic sulphur album & rubeum ex utraque parte existit in sole. Quare ignis est perfectio eius, et in igne generatum est, Et ideo amicabiliter gaudet natura suæ igneæ naturæ. Vnde aliquæ res extraneæ hoc in corporibus causare non possunt, cum ars non sit aliud mediante natura, nisi decoctio & digestio illius naturæ per simplicem laborem. Exempli gratia, Mane cum surgo, & video vrinam meam albam, iudico me parum dormiuisse, tunc repono me iterum ad dormiendum, & accepto somno, vrina citrinatur, Et hoc propter maiorem digestionem caloris naturalis in me existentem. Sic sequere naturam per artem similiter decoquere, digerere, maturare substantialiter, cum iam in actu natura contineat in se ignem natura

CORRECTIO

lem quo maturatur. Hoc alie res non habent, ideo dare non possunt. In luna non est nisi sulphur album simplex, non tamen digestum sicut rubeum nec sic a nigredine privatū per actionem caloris, quem in se naturaliter continet. Sed ignis species est obtecta & occultata, agēs in ea plus per artem quam per naturam. Et ideo non est impossibile quod ars mediante natura hoc plus digerat & perficiat, cum naturaliter intendat perfici, sed per se non potest, nisi moueatur arte & operatione. Sed isti labores, vt credo, nō perueniunt ad hominem dure ceruicis. Et ideo non fit verum aurum nisi fiat ita digestum & decoctum, vt melius melioret peius. Quia omnium philosophorum intentio est, cum meliore peius perficere. Quod fatui cōtrarie intelligūt, quia cum peiore melius perficere nituntur. Et hoc quærunt in re, quod nunquam fuit in illa, scilicet aurum & argentum in rebus adustibilibus, vt supra dictum est.

*maxima arte
adiuta et ex
citata modo
seu acquiri
perfectione*

Quod in alijs ægris corporibus non est utile hoc sulphur quærere quia ibi non est. Cap. X.

QVeri non immerito potest vtrum ex alijs ægris corporibus hoc sulphur album & rubeum ad tingendum Mercurium elici possit: Dico quod nō, quia prius dictū est, quod non est, aliqua res maioris temperantiæ, quam in istis duob. corporibus reperitur, quibus insunt radij
tina

tingentes, cum prius dictū est, quod ægra corpora in se cōtineant sulphur foetidum et adu. ribile et nō virtualis naturæ, sicut in istis &c. Cum omnis ars non valeat, nisi præhabita natura, quam sequatur. Posses tamen cum minoribus mineralibus purgas ^{Regula} re metalla, quibus purgatis tamen adhuc non habent auream et argenteam naturam in se, quia digestio & decoctio aurea non fuit in illis, sicut in alijs, nec sulphur ita maturū. Et ideo ipsis imaturis succurrendum est cum maturis vt maturētur. Igitur non tingunt sed tingūtur, quia tinctura auri & argenti proportionabilem naturam habet cum ipsis scilicet, immaturis vel imperfectis, quia originē ex Mercurio traxerūt. Ex his manifeste patet qđ minora mineralia tingere non possunt, quia corpora metallica imperfecta que nō cōueniunt cū auro et argēto ex parte Mercurij maturi, tingere nō possunt, nec naturam auri vel argenti infundere. Et ideo non est tingendum nisi cum illis quibus in est virtus tingēdi. Tinge ergo cū auro et argento, quia aurū aureum tribuit colorē et naturā. Quare omnia alia despicias, quibus non inest virtualiter seu naturaliter virtus tingendi, cū in ipsis nō sit fructus, sed solum perditio rerum & stridor dētium.

Quomodo aurum curet infirmitates hominum & ægra corpora metallorum. Cap. XI.

CORRECTIO.

Cum autem inter vulgares & Philosophos aurum formam teneat, quod in prima sua dispositione manens, lepram curet, et plures alias virtutes habeat hoc autem est propter eius completam digestionem, quia excellentia ignis in eo agens, omnes malos humores consumit in corporibus egris existentibus, tam ex causa calida quam frigida. Sed hoc argentum facere non potest, quia tantam superfluitatem ignis non habet, nec tantum est digestum et decoctum naturali maturitate. Tamen isto non obstante, igneitate occulte & virtualiter habet, sed non ita plene, quia adhuc ignis non facit tales qualitates elementales sicut in auro. Et ideo argentum in sua prima dispositione manens non curat lepram ita potenter, nisi prius per artem digeratur, quousque habeat gradus summos auri in omni maturitate, quare alia egra corpora metallicam minus curant infirmitates, secundum quod magis differunt in imperfectione & maturitate ab eis, & ex defectu sulphuris infecti, & foetidi, & vrentis, ex quo, generatione et coagulatione sua facta sunt ab initio, & ideo non curant. Cum ergo aurum tanti vigoris sit apud vulgares, & hoc in sua prima dispositione manens, quare non mirum, sicut expertum est, si aurum in medicinis per artis ministerium sequentis naturam redigatur, & eius virtus subtilietur per digestionem decoctionis, & qualitatium

um purgationem, quod multas seu omnes egritudines habeat tunc curare. Quod patet per Arnoldum de villa noua peritissimum medicum, qui dominum Innocentium Papam cum hac medicina ^{na} ab infirmitate, ceteris medicis incurabilem liberauit. De sene facit iuuenem, & reuiuiscere facit, seruat sanitatem, corroborat naturam, & omnem egritudinem corporis expellit, venenum a corde declinat, arterias humectat, contenta in pulmone dissoluit, breuiter totum corpus habile reddit. Est ita preciosum quod nullus habet exsoluere, & ita rarum quod ^{enim in hac aetate} nullibi poteris reperire, ergo &c.

O foelix scientia cum sciente, qui eam habet incomparabilem thesaurum possidet, in salubri constellatione natus est, et in hoc seculo super omnes ditatus, coram Deo et hominibus honoratus, quia non per usuram & fraudem vel falsis mercimonijs, & pauperum spoliationem, nec per subditorum oppressionem, sicut iam potentes mundi ditantur. Sed per laborem manuum & industriam ingenij hic thesaurus acquiritur, ergo beatus.

Philosophi veritatem cognouerunt, ideo eam scientiam posuerunt super naturæ motum & modum eius imitantes, nunquam aliquis philosophus repertus est mendacium posuisse, licet obscure locuti sint, & hoc propter eius nobilitatem fecerunt. Aliqui scribunt in libris suis mendosis

CORRECTIO

†

& altercatis. Caue tibi ab odore eius, ne te interficiat. Ecce qualis medicina & contrarietas, quæ cum tanare debet, inducit mortem. Nō est mirū, quod res intoxicatiuæ ex venenis compositis, hæc facere possunt. Videte fatui quomodo vestra opera differunt ab opere naturæ. Quare fatigamini in huiusmodi rebus altis ad quas venire non potestis taliter laborādo nisi miraculose eueniat, vt accidit beato Ioanni, qui de virgultis fecit aurum. Dico vobis qualis est medicina, tale fit & aurum. Cum res foetidas seminatis, merdam metetis. Reuertimini ad viam veritatis propter vos metipfos. Consulo vobis studere, dicta sapientum reuoluere, ex quibus veritatem elicite, non casualiter ad opus accedite. Non aduertatis Recipe recipe, hoc & hoc, nescio quid, & fac taliter, nescio qualiter, Instrue me hoc, & ego docebo te illud. Sic deceptus alium decipit, & sic tous mundus per tales est defraudatus. Cæcus enim si cæco ducatum præbeat, ambo in foueam cadunt, Vbi enim videris, recipe cogita quod significet decipe, mutato r. in d.

recepta
+ dicitur videri
et profano dicitur
in hunc

a

de ipse
de ipse

Que particularia sunt quæ perficiuntur in hac arte.

Caput XII.

Vniuersaliter omnibus ^{qui regardent} intuentibus ad quos ^{presentes} præsentibus ^{deuenerint} sermones, declaro. Quia

Quia in totius artis serie non sunt nisi duo particu-
laria quæ particulariter perficiuntur secundū phi-
losophos & naturam. Primum particulare, tam in
albo quam in rubeo ^{existit} in Mercurio, sine ad-
ministracione medicinæ perfectæ, Quamuis bene
corpus cum quo perficitur in se occulte ipsius tin-
cturam continet, veluti natura requirit.

Primum quod in eo particulariter perficitur ex
vtraq; specie rerum est illud. Cum Mercurius ex
prima materia omnium metallorum compositus
exterra ^{terra} nimum alba, sulphurea & aqua clara.
Et ideo, albedo terræ transparet limpidity
tem aquæ, & est color in eo albissimus, vt docet
experientia. Et continet in se sulphur bonum
maturum & mundum, tunc possibile est ex eo
particulariter fieri solē & lunam. Philosophus. Ad-
miscetur per artificium alijs corporibus me-
tallcis, quia est de natura eorum, & ipsa gene-
rata sunt ab eo. Et ideo per artificium fieri pos-
test, vt imitetur naturam digestam in illud, vt
cum eis perficiatur. Et sic quibus complectitur
metallis fit simile illis, sine aliqua admixtione ex-
tranea, Cum simpliciter natura gaudet suæ na-
turæ, & non per aliquod extraneum. Sed
cum sole fit sol, cum luna, luna, cum venere venus,
&c. Cum vnumquodq; mittit in illud ^{vim} suam,

CORRECTIO

& etiã quia in se continet suum sulphur bonum & immaturum, quod per artem maturatur. Quare alia metalla coagulata & infecta per sulphur adustibile particulariter sicut ipsum, sol & luna fieri non possunt. Prima ratio est: Si enim Mercurium transformarent, & admiscerent cum sole & luna, tunc ipsorum Mercurius haberet in se illud prehabitu sulphur malum, Et si purgaretur, tunc in tantum purgari non posset, quod reduceret in Mercurium, sicut ante talem simplicitatem. Nec etiã posset corpus per Mercurium in eo dissolui, Et cum dissolui non posset, tunc etiã vim feratam in illud mittere non posset, sed naturalis ex utraque parte feratis, vnumquodque in examine ab altero separetur, cum in se non haberet naturam perfectam occulte, cum qua proprie per ipsorum solutiones perficere possent. Sed cum semper ipsis necessarium sit mediante arte, vt alia corpora perfecta ipsis subuenirent cum sua natura, quæ naturaliter est perfecta. Secundo si insoluta adiungerentur corporibus perfectis, minus aurum & argentum fieri possent, cum naturaliter per congelationem ex utraque parte naturæ earum feratæ sunt, & cum nõ est medium aperiens illas naturas, ad mittendam unam vim in aliam, tunc coniungi non possunt coniunctione naturali, ita ut redeant in Mercurium, quæ ex utraque parte per originem
dux

F A T V O R V M

15

duxerunt, et ideo per vehementiam ignis ab inuis
 cem separantur per combustionem naturæ im-
 perfectæ, vt bene cernitur. Idæo cum coniungere
 volueris, facias Mercurium per Mercurium qui
 dissoluit & aperit naturas sæparatas, vt simplici-
 ter, vnum possit trāsire in aliud, & perfectum mit-
 tere vim in imperfectum, vt secum perficiatur. Et
 isti sunt labores vię particularis, Et sic particulari-
 ter aurum & argentum fieri possunt, Non quod
 Mercurius crudus dissoluit corpora, & reducit ea
 in primam materiam suam siue naturā. Sed Mer-
 curius corporum hoc facere nō potest, & hoc pro-
 pter cruditatem sui sulphuris, quam in prima sua
 generatione habuit. Sed Mercurius crudus ex a-
 qua clara ab initio factus, ille crudum semper appe-
 tit corrodere, & primo quod suæ naturæ vicinius
 est, scilicet aurum & argentum &c. Sed alter
 Mercurius ex corporibus congelatus hoc facere
 non potest, quia per congelationem illud crudum
 sulphur, quod antea fuit in eo est alteratum in natu-
 ra, non corrodit sicut primum, nec seratum ape-
 rit. Et ideo vna vis nō mittitur in aliam, sed vnum
 quodq; per se manet. Bene quidem fluctualiter
 sunt coniuncta, sed naturaliter ex vtracq; parte sunt
 serata. Quare per examen, & asperitatem ignis im-
 perfectum comburitur, perfecto manente, quia
 vna natura alteri succurrere non potest. Sed cum

*Quæ e-
 rit hæc post di-
 et conuersione quæ
 se inuoluitur*

d iij

CORRECTIO

argento viuo crudo hoc facere potest, scilicet natura
ras referare & aperire, vt vnaqueq; res vicina, sic
suae naturæ adiuuamen. Ideo si dissoluitur argen-
tum, inueniet argenteam naturam, & si aurum,
inueniet auream, si plumbum plumbeam, &c. per
ipforum sulphur congelatur. Vnde Philosophus,
Sed non alia corpora quæ suam naturam non
participant, sicut tu quæris in multis foetidis res-
bus & immundis, Et ideo particulariter possibile
est ex vtraq; parte ex eo fieri aurum & argen-
tum, & in alijs corporibus non, vt audiisti.

causa nota

Nota, duplex est solutio corporum in Mercuri-
um per Mercurium, & in aquam Mercurialem.
Prima solutio ^{est in aqua} requiritur ad particularia. ^{Est in aqua} Secun-
da ^{aut} ad vniuersalia.

Prima solutio corporum in Mercurium
non est alia, nisi resolutio, id est, per solam reso-
lutionem ^{in se} seratum aperitur, propter ingressum na-
turæ vnius in aliam, & ista resolutio est in parti-
cularibus.

Secunda solutio est in aquam Mercurialem &
fit vniuersaliter, Et illa fit, non per solam dissolutio-
nem sulphuris immaturi in Mercurium, sed per
putrefactionem corporis & spiritus in humido.
Cum putrefactio omnium naturarum ad inuicem
ligatarum est solutio & separatio. Et sic partes li-
gatae ab inuicem separantur, & vnaqueq; pars ab
alia

alia, & hoc fit per separationem & solutionem elementorum, quæ in generatione Mercurij sunt connexa scilicet aquæ & terræ. Et eadem partes dum purgantur in natura per conuersionem coniunguntur, & plus se diligunt propter eorum mundificationem, quam antea in natura. Sed hæc separatio fieri non potest in corporibus nisi per spiritum, sic ars transcendit naturam in vna via, licet artificialia bene subito fiant, quæ tamen antea naturaliter prolixæ fuerunt. Non tamen credas, quod hæc sint elementa vulgaria, scilicet aqua nubis vel consimilia, Sed frigidum & siccum terra, frigidum & humidum aqua, humidum & calidum aer, calidum & siccum ignis. Et sic sunt in naturis elementorum. Tamē nequaquam ars potest partes connexas in generatione ita separare, quod simpliciter in elementa quæ fuerunt transmutentur, cum prima natura vnā qualitatem mutauit in aliam, taliter ars separare bene potest, vt humidum a sicco, frigidum a calido, Sed tamen vna qualitas adhuc de naturali commixtione possidet naturam alterius in aliqua parte, & per hæc possunt per artē viceuersa coniungi, sicut diuisa sunt. Si illud non esset, quod vna qualitas participaret naturam alterius, scilicet aqua naturam terræ in frigiditate, aer naturam aquæ in humiditate, & sic de cæteris. Tunc sequeretur, quod naturale opus esset totaliter

CORRECTIO

ter destructum, cum simplicissima essent elementa sicut antea fuerunt, ante Mercurij generationē ars destruxisset naturam a capite incipiens, scilicet ab auro & argento, vsq; ad principium, id est, argentum viuum. Et vltra ista principia simplicium elementorum, secundum quod antea fuerunt ante Mercurij generationem, ita remote in arte est impossibile. Si esset possibile, tunc sequeretur, quod de nouo extra primam materiam Mercurium metallorum, ars componeret elementa, & viceuersa ars generaret Mercurium sicut destruxit, quod impossibile est artificialiter fieri. Bene quidem ars destruitur a capite vsq; ad pedes, id est, Mercurium a pede ædificans vsq; ad caput in subtiliori forma cum substantia nature, que antea fuit, ars concedit. Sic diuiduntur species rerum cum in aliam formam quam antea fuerunt transmutantur. Vt testatur Philosophus dicēs. Sciant artifices alchemie, species rerum permutari non posse (quod quidem verum est) nisi in primam materiam transmutentur vel conuertantur, id est, in argentum viuum. Et vltra hoc non consulit. Secus fieri est impossibile.

Secundum particulare est in sole, Mercurio, & sulphure Philosophorum
Caput XIII.

Cum

C Vm supradictum est quod luna contineat in se sulphur album, sicut aurum rubeum. Tamen ignis species sub albedine in eo est obiecta. Ideo omne argentum possibile est fieri aurum. Vnde Philof. Nō est aurū nisi prius fuit argentū. Sic argentū cōtinet in se aliquas qualitates indigestas, quæ possunt ab eo purgari per artē, ita quod particulariter transit in Mercurium fixū, & in vicinissimam naturam auri, quia omne tunc continet in se, quod & aurum, per appositionem sulphuris philosophorum rubei, quo plus digeritur, & citrinatio in eo causatur in adiūctione corporis perfecti, cum sint simpliciter vnius naturæ. Et hoc fit per solutionem corporis lunaris de sicco in humidum, & tunc eadem natura simplex, est magis obediens digestiue naturæ ad introductionem sulphuris rubei Philosophorum non vrentis. Hoc autē in alijs corporibus fieri est impossibile, cum tantam vicinitatem naturæ perfectæ non habeant sicut ipsum, quod est impeditum in generatione ipsorum per sulphur adustibile & fœtidum, nec ipsa sunt Mercurius de quo loquitur Philofophus. Non fit transitus de extremo ad extremum, nisi per medium, id est, ex Mercurio non generatur aurum, nisi prius fuerit argentum, Nec in se habent sulphur ignis simplicis non vrentis, sed sulphur adurens. Et ideo in Mercurium fixum parti

CORRECTIO

culariter transformari non possunt, vt supradictum est per Aristotelem. Sciant artifices &c. Sed similia illis facere possunt, & tingere per rubicum citrinum vt videatur aurum, & album tingere albo, donec multum sit simile argento. Possunt quoque plumbi immundiciam abstergere, vel aliorum corporum agrorum vt videatur aurum & argentum, Veruntamen plumbum manet semper plumbum, quia in se non habet qualitates digestas auri & argenti, vt dictum est supra: Vt hij, qui accipiunt salē armoniacum, vel alia minora mineralia, ad illudendum homines, & coniungunt cuprum vel stannum cum Mercurio, vt appareat hominibus argentum, & alio quo modo fabricabile, & in igne examinabile, secundum eos qui in igne experti sunt. Qui tamen in hoc illuduntur, quia veram naturam argentam in se non habent, sicut apparet in colore & examinatione. Prima ratio est: Cuprum continet in se aliquantulum mundum Mercurium, nisi in quantum ex sulphure exiit de foris infectum, quia sulphur foetidū & adustibile in se habet quod ipsum comburit, & rubedinem non bene digestam habet, ratione sulphuris rubei & immundi, cum Mercurius habet substantiam præ sulphure, & ideo tardius deficit in igne quam plumbum vel stannum, quia Mercurius resistit igni, nisi in quantum vis lenē

Cuprum.

Sulphur comburit Mercurium.

F A T V O R V M.

19

lentiam patitur a sulphure sibi commixto. Nota,
Ergo diuide sulphur a Mercurio bono, præ cupro,
 ut scis. Sed quod plumbum citius combūritur hoc
 est ratione Mercurij infecti, quia Mercurius infe-
 ctus cum imperfecto sulphure, sicut plumbū est,
 quærit aliquod vicinatum suæ imperfectionis.

Cuprum

Et cum argentum & cuprum commixta sunt, in
 argento non inuenit quam rem infectam, sed in
 cupro inuenit primo sulphur adurens, cui citius
 admiscetur, & in commixtione vniuersali, Mer-
 curius cupro magis inficitur, cum plumbum sit
 ex vtraque parte, scilicet Mercurij & sulphuris
 infectum, etiam quia plus malum citius adhæret
 malo, in tantum debilius & peius erit, & ideo
 citius adhæret cupro vel argento, inficiens
 & comburens illud cum natura cupri & argen-
 ti, vt audisti, cum ex vtraque parte sit serata
 peiori subuenire non potest, & sic plumbum com-
 burit cuprum ab argento, quod tardius sepa-
 ratur sine plumbo, quoniam in quantum magis
 imperfectius est, tanto debilius erit & combu-
 stibile, Sed in coniunctione stanni cum cupro, &
 Mercurio, aliquo modo aperit naturas & coniu-
 git hæc duo, scilicet stannū et cuprū, Mercuriū ex
 vtraq; parte aliquo modo mundum, cum stannū
 habeat Mercurium mundum, & sulphur malum,
 debiliter commixtum, coniungitur Mercurius

Ratio pul-
 chre.

Stannum.
 Mercurius
 mundus.

e ij

CORRECTIO

Mercurio, & Mercurius semper habet potētiam sulphuris, variando colorem cupri, qui existit in sulphure, ita quod noua forma appareat, & etiam ita cito sulphur comburere nō potest sicut ante ipsum Mercurium, Et cum Mercurius crudus coagulatur per ipsum, alteratur cum eis in natura, sic ut aliquo modo apparet argentum, quamuis vere non sit argentum cum in eō non fuerit debita digestio & decoctio, & sulphur ignis non simplicis & virtualis naturæ sicut ipsum argentum viuum, ex quo aurum & argentum ex vtraq; parte scilicet Mercurij et sulphuris sufficienter sunt digesta, & bonæ maturitatis, & in omni digestionē perfecta. Sic habes argētum sophisticum ex stanno, cupro & Mercurio. Et si tunc admiscueris aliquos pulueres minorum mineralium, non est impossibile si Mercurius super potentiam agat. Sed tamen semper cum adhuc sit imperfectum, in fine diminuitur & comburitur in igne, cum sulphur non sit virtualis naturæ sicut ipse Mercurius, sed semper occulte obnoxius & inficiēs Mercuriū, quamuis bene Mercurius sit suppeditatus. Et sic postmodum in stercus redibit, sicut ante fuit. Sic ergo intellige quomodo verum aurum & argentum differunt a sophistico, licet plures sophisticaciones fiant eodem modo per alia metalla in rubrum & album, adiūctis minoribus mineralibus vel aliquo ipso

*Iuuamen
minorū mi-
noralium.*

forū. Sunt aut̄ illi laborantes delusi, cū æstimant se bonam inuenisse apparentiam, hoc facit eorum ignorātia, quia naturas metallorū nō cognoscunt.

De natura Mercurij. Caput. XVIII.

Scias quod Mercurius siue in terra per opus natura, siue extra per opus artis nunquam veni-
et nec stabit in coniunctiōe cum aliquo corpo-

re, nisi mortificatus & retentus. Mortificatur autem & retinetur per sublimationem debitam, &

*Coagulatio
Mercurij.*

per imbibitiones aquarum acutarum, & cibationes limaturarum sibi pertinentium, & per vaporem sulphuris sublimati & preparati præcipue

perducit̄, coagulatur ad duriciem & formam metallicā. Sublimior eius cibatio est marchasita alba ad album, & rubea ad rubeum. Scias quod hoc

*In formam
metallicam*

probatum est, Sis ergo cautus in eius sublimatione & expertus: Vidi enim, quod quando sublimatur in vase vitreo cum longo collo, ad hoc parato, semper manet id ipsum quotiescunq; etiam sublimatur, & non plus siccatur, nec induratur, nec habet respiraculum sursum, per quod humiditas sua

Subl.

euanida & aquosa euolet. Cum autem in sublimatione vel inter alias suas præparationes incipit fieri glandosus, tunc scias, quod iam conuertitur in

speciem quam intendis, & secundum hoc obseruabis ipsum, & procedis in opere viā rectā. Istud capitulum vltimum ascribitur Calisteno.

*Glandosus
Mercurius*

F I N I S.

e iij

CLANGOR

BVCCINAE TRACTATVS MI-
RABILIS, SIMVL ET ATTENTISSIMVS, EX
quadam vetustissima scriptura
excerptus.

*De lapide Philosophorum satis fideliter, simul & phy-
sicaliter omnibus philosophis edisserens.*

In nomine domini Amen. Buccinae clangor
Ide lapide benedicto philosophico, Qui ope-
rationis & virtutis genere mirabiliter intonat,
De quo varias philosophi posuerunt sententias
& scripturas. Vnde de prima essentia philoso-
phus primus Thales Milecius dicit: Antiquiss-
imum entium Deus, ingenitum, aeternū, Vnde &
Pythagoras dicit: Dico deū ante omnia fuisse, cū
eo nihil fuit cum fuit. Et intellige, quod Deus
cum solus fuisset in principio creauit vnam sub-
stantiam, quam primam materiam nomina-
mus. Et ex illa substantia alias quatuor res cre-
auit, ignem, aerē, aquā & terram. Ex quibus iam
creatis omnia creauit, tam sublimium quam in-
ferior

inferiorū. Et sic ante omnia alia præter materiam primā quatuor creauit elemēta, ex quibus postea quod voluit creauit, diuerſas ſcilicet naturas. Vñ deus ſuo verbo creauit, quibus dixit: Eſtote, & facta ſunt, ſcilicet quatuor elementa & alia. Ex hijs ergo quatuor elemētis omnia ſunt creata tanq̄ ex radice, cœlum, throni, angeli, ſtellæ, ſol, luna, mare, ac omnia quæ in mari ſunt, quæ varia ſunt, & non ſimilia, quorum naturas deus diuerſas fecit ſicut creationes, eo quod ex diuerſis creatæ ſunt elementis. Nam ſi ex vno creatę eſſent elemento, conueniētes haberēt naturas. Sed quia hæc diuerſa elementa cum cōmiſcentur ſuas amittunt naturas, eo quod calidum frigidum cōmixtum, nec calidum nec frigidum ſit, humidum vero ſicco mixtum, nec humidum ſit nec ſiccum. Ideo creaturæ inde exēuntes naturas habent diuerſas, Quarum creaturarum quædam ex vno creauit elemento, et ſunt angeli, quos ex ſolo igne creauit, & ex duobus elementis, ſcilicet ex igne & aere, creata ſunt illa tria ſcilicet ſol, luna, & ſtellæ. Ideo ſunt angeli ſoli luna & ſtellis lucidiores, eo quod vno ſingulari quod eſt quartum rarius, creati ſunt. Sol vero luna & ſtellæ ex ignis & aeris composito ſunt creati, animæ autē (vt dicunt Philoſophi) quæ hodie & poſt quotidie corporib. inſundunt nouo in vtero matris, non creant a nouo ſed ſunt creatę ex

CLANGOR

solo igne ex primordiali principio vniuersorū, & fouentur in mēte & potentia creatoris vsq; ad præ finitum tempus, quando infundi debent corpori nouo, tanq; materiae præiacenti, & hoc per mediū quod est spiritus infundunt corpori, Et a corpore non recedunt, nisi spiritus prius recesserit & euauerit, quo recesso & euauito, recedit & anima, licet theologi dicant quod anima corpori infunditur, & infundēdo creatur. Et deus delectatur in hoc quod quotidie nouas creat animas, & hoc ex prima materia. Iterum creauit deus cœlum ex aqua & aere. Cœlum quoq; ex duobus est compositum, ex altero rariorum scilicet ex aere, & ex altero densiorum scilicet aqua. Et ex tribus scilicet elementis creauit Deus volatilia, bruta animalia ac vegetabilia. Vñ volatilia ex igne & aere & aqua creata sunt, eo quod volatilia, & omnia spiritum habentia in vegetabilibus ex aere, aqua, & terra creata sunt, vegetabilibus tamen nihil ignis materia est. In uegitabilibus ignis elementum in aeris calore absconditus, solum inest. Ignis autem spissus non inest nisi spiritum & animam habentibus. Ex quatuor autem elementis pater noster Adam & filij eius, ex igne, aere, aqua, simul & terra creati sunt. Et omne quod ex vna creauit deus essentia non moritur, nisi in die iudicij. Mortis enim diffinitio est compositi disunctio. Incompositi autem nul

*Quid sit
METS.*

nulla est disiunctio, vnū non est mortis et animæ a corpore separatio. Ex duobus autem vel tribus vel quatuor compositis, vnumquodq; compositū separari necesse est, quod est mortis. Et scito qđ nullum compositum igne carens, comedit nec bibit, nec dormit. Et qualiter cum angeli ex igne sint creati, cur non comedūt? cum dicitur ignem esse, quod comedit. Respondet, quod ignis *simplex non cōmedit, verū spissus ignis.* *Duplex ignis.* Nō enim sunt angeli ex spisso igne, verum ex tenuissimo tenuissimi ignis & simplici. Igitur ex tenuissimo creati igne non dormiunt, nec comedunt, nec bibunt.

Nota quod quatuor sunt qualitates primæ, scilicet caliditas, siccitas, frigiditas, et humiditas, et dicuntur primæ qualitates, quia ex ipsis omnia componuntur elementa & omnia elemētantur, & omnia complexionantur, Et elemēta sunt de simplicibus qualitatibus. Ideo posse habent conuertere et mutare materiā de qualitate in qualitatem, aliquādo in siccū, aliquando in humidū, aliquando in calidum, et aliquando in frigidum, secundum quod diuisio naturæ est confortata per complexionem suorum elementorum, vel etiam debilitata. Et qualitates sunt sicut materia elementorum, in quas ipsa ponunt suas formas. Sunt & in eis retentæ, sicut eius natura demonstrat in omni generatione. Item vnum solum elementum non potest cor

Mutato elem

CLANGOR

rumpi neque generari in seipso, quia non est
ibi sufficiens natura, quare oportet esse plura. Itē
illa natura est vna subtilis substantia, in quam
qualitates elementorum intrans, Ideo illæ qualita
res elementorum de illo magis ad se trahunt in
quo plus abundant, Et sic qualitates sunt sicut
materia elementorum, in quas ipsa ponunt suas
formas, & in eis sunt retentæ, sicut eius natura de
monstrat in omni generatione, & in subtili substā
tia condensantur in omni generatione, et in subtili
substantia condensant se qualitates elementorum,
Et si ista natura non fuisset de subtili substantia es
sentiali elementorum, tunc illa impura essentialitas
elementorum non potuisset esse & dominari in
substantia. Et etiam si quodlibet elementum seor
sum secundum suam naturam esset minérale, tunc
illa substantia nō posset eam penetrare, nec ingres
sum habere, neque colorare. Ergo propter istam
proprietaem illud conuenit, quod ignis prædomi
netur in substantia prædicta elementorum, secun
dum suam maneriem. Hæc Raymundus.

Vnde color

*Quatuor
Humores.
Complexiões
quatuor.*

Item corpora sub concavitate orbis lunæ a crea
tore condita participant quatuor elementis,
quatuor humoribus naturalibus, scilicet: Colera,
Sanguis, Phlegma, & Melancolia. Quatuor com
plexionibus: Caliditas, Frigiditas, Humiditas, &
siccitas.

Qua

B V C C I N A E

22

Quatuor coloribus principalibus, Album, nigrum, citrinum, rubeum. Quatuor saporibus, In-
 sipidus, acidus, dulcis & amarus. Quatuor odoribus, bonus, foetidus, acutus, & remissus. Duobus sexibus, masculinus & foemininus, secundum eorum tres dimensiones, scilicet altitudinis, longitudinis & profunditatis.

Quatuor
 colores
 Sapores
 quatuor
 Odores
 quatuor
 Duo sexus
 Tres di-
 mensiones

Altitudo communis, est eius manifestum, Profundum, est eius occultum, & latitudo horum medium participat. Ergo omnia corpora secundum has tres dimensiones praedictas omnibus modis habent considerari. Idcirco corpus si in sua altitudine est terreum, in eo est quid frigidum, siccum & melancolicum, amarum, acidum, foetidum, nigrum, & foemineum. Et per consequens in suo profundo est aereum, calidum, humidum, sanguineum, citrinum, dulce, odoriferum masculinum. Et si in vno latere est aquaticum, sequitur quod sit frigidum & humidum, album, insipidum, redolens, foetidum foemininum. Et per consequens in alio latere erit igneum, calidum, siccum, rubeum, amarum, acutum, & masculinum. Et haec sunt ligamina quibus corpora omnia ad inuicem coniunguntur, quod in corporibus liquefactis clarissime deprehenditur, scilicet auro, argento, plumbo, stanno, ferro, & sardarico. Quoniam de proprietate cuiuslibet elementi est, habere in se contrarietatem, et agere in suum contrarium.

f ij

CLANGOR

Et nota quod quatuor sunt elementa, scilicet ignis, aer, aqua, & terra, Quia quodlibet eorum est compositum ex duobus primis qualitatibus, & nō ex pluribus, sicut ignis ex caliditate & siccitate, aer ex calido & humido, aqua ex frigido & humido, terra ex frigido et sicco. Item caliditas in igne est eius qualitas essentialis, & siccitas eius qualitas accidentalis. In aere humiditas est eius qualitas essentialis, caliditas vero accidentalis. In aqua humiditas est eius principale vel essentialiale, sed frigiditas est eius accidentale. In terra siccitas est eius principale principium vel essentialiale, & frigiditas accidentale. Item ignis est calidus proprie & siccus a proprietate. Nam caliditas maior est in re, a qualitatibus quā a proprietate. Ita intellige de alijs qualitatibus elementorum. Item de principio elementorum quatuor dicit Myretis. Scito quod terra prius fuerat aqua, deinde in lapidem versa & petrosa facta est, aqua vero prius fuerat aer, deinde liquefactus est, & inspissatus & in aquam versus est, aeris autem principium ignis erat, quia ex igne spisso. Ignis vero principium caret, suo creatore excepto. Et nosce, quod terra corpus aquae est, de terra autem fit homo. Ignis autem tribus non desistit elementis, quo et tria persistunt. Et de elementorum corū gradibus dicimus. Quia ignis prout est in mixtione, est calidus in quarto gradu, & siccus in tertio.

Et

*De gradib.
elementorū*

Et quia caliditas sibi inest in primo, patet, quia nil calidius eo, et quod siccū secundario inest ei, patet quod si esset in eo tanta siccitas, quanta caliditas, quam cito calefaceret tam cito desiccaret, quod non contingit. Et aqua frigida est in quarto gradu, & humida in tertio, quia etsi tendit in contrarium, ut possit calefieri, cum non potest congelari in siccum, sua manente frigiditate, & ita magis est frigida, quā humida. Nota, scripsi sicut reperi, sed mihi videtur contrarium. Aer primo est humidus in quarto gradu, secundario, calidus in medio tertij, Quia humiditas obtundit caliditatem. Terra primo est sicca in quarto, secundario, frigida in medio tertij. Et ita fit circulatio omnium elementorum. Ignis caliditatem infundit aeri, Aer humiditatem suam per caliditatem rarefactam infundit aquæ. Aqua frigiditatem suam immittit terræ per calorem aeris eam desiccando. Et terra desiccata siccitatem suam frigiditatem, humifaciam, et calefactam infundit aeri. Itaque recuperat ignis caliditatem suam remissam per qualitates aliorum elementorum. Aer similiter humiditatem aqua frigiditatem, terra siccitatem suam. Et sic secundum istam mixtionem fit mixtio elementorum. Est ergo ignis in aqua, quia est in aere existente in terra. Et aqua est in igne, quia est in terra existente in igne, & terra est in aere, quia est in igne existente in aere. Et ita est eorum mixtio terminis

f iij

CLANGOR

nabilis ad quamcūq; proportionē. Item dicit Ray
mundus, in principio in theorica testamēti: Quia
primordiale principiū vniuersorū est vna natura,
quā Deus creauit ex nihilo, in vna pura substātia,
quam quintam essenciam vocamus, in qua tota
natura comprahenditur. De ista substantia diuisa
in tres partes, secundū suam essenciam de puriori,
creauit deus angelos et coelū empyreū, per istam
claritatem & per veritatem participant puræ ani
mæ cum angelis in natura, per quam participati
onem est inter illam perfectam vniō in glorifi
catione. Et de secunda creauit deus coelum, id est,
firmamentum, planetas, scilicet solem & lunam,
& omnes stellas. Et de tertiā parte quæ erat minus
pura, creauit Deus istum mundum. Et istud ha
bes intelligere, non, sicut tibi traditur, sed sicut to
tum fuit creatum in simul, ad voluntatē creatoris
superioris sine aliqua successione operatiōis, et si
ne materia præcedente, quæ respiciat successiōē
generis, quia nō esset creatio nec opus diuinū, quæ
respicit ad creatorē dominū entitatis, ducta sumē
tificialiter procreatione de nihilo in vera entitate
substantiali, quamobrem hoc quod dixi & iam di
cam, velis intelligere cum spiritu sumēntifico &
non grosso nec vulgari, quia hic loquimur ad res
pectū naturæ opus, cui habes assimilari in nostro
magisterio. Et ideo tibi dicimus cum sermone ex
em

*Sibi non
congruabit
na habita
minus pu
ra diuol*

*A simulati
o ad opus*

ampli vt nos intelligas bene, sicut iam dictum est. Quia supremus creator diuisit istam partē minus puram in quinque partes. Ex vna parte puriori creauit Deus quintam essentiam substantiam elementorum, quæ participat cum re cœlesti. Et istam diuisit in quatuor partes: Prima purior datur igni, quem creauit Deus ex secunda parte de natura elementorū, Secunda istius pura attribuitur aeri, qui creatus est ex tertia parte minus pura naturæ elementorum, & tertia minus pura datur aquæ quod est elementū creatum de quarta parte minus pura de natura elementorū, Et quarta minus pura dat elemento terrestri, quod fuit creatum de quinta parte minus pura totius naturæ elementorum. Et quāto natura est minus perfecta, tanto magis appetit perfectionē sui, et perficiē vnū cū altero ppter concordantiā suarū proprietatū cū suo quinto instrumēto, qd est participās cū causa cœlesti. Itē, tñ est appetit⁹ perfectiōis naturę, scilicet generatiōis in corruptionē, et corruptiōis in generationē, quia eius instinctus aut appetitus nō venit immediate a creatore naturæ, quod si veniret res, fieret a creatore et nō a creatura, vñ esset perfecta sine destructione, et ideo cū venit instinct⁹ a natura, ipsa nō potest facere illā rē perfectā nisi perficiat per scientiā diuinā itellectualē, sicut humana, q̄ rectificat per intelligentiā diuinam. Sic per magisteriū operis nostrī

CLANGOR

propter hoc potest intelligere naturam elementorum primorum, post diuisionem tertie substantie primordialiter creatam. Non intelligas quod eorum substantia sit simplex elementum quintum, sed substantia tertia vel quarta, aut secunda, aut prima, elementata a parte quinta quam nos vocamus primordiale, & substantiam simplicem, per quam dicte substantie quatuor elementales elementate sunt, quaelibet secundum suam naturam sicut superius declaratum est. Ista quatuor elementa sic creata, restant vt pura & clara, ratione eorum clare partis nature, a qua erunt creata vsq; ad tempus predictum quod exiuit a natura, aut adhuc vsque ad Anathuel prius predictum, sed ex post, mortui sunt homines & animalia, & nascentia terre desiccata, cum destructione generationis, ducta a corruptione in generationem, & ex post, a generatione in corruptionem. Itaq; corpus impurum resolutum manet hoc, quod contagiauit & corrumpit elementa, propter quam corruptionem omnis res viuibilis est paruæ durationis, quoniam natura non potest facere rem ita perfectam ratione sue materie grossæ & corruptæ, sicut faciebat in suo principio. Imo dum magis continuat sua operatione, plus deuastatur supra naturam, imperfectione participando cum magna corruptione propter materiam quam quotidie inuenerit minus
pu

puram elementorum, quia quod ponit nūc ad im-
 mutandum ipsam, tunc ponebat componendum
 partes firmiores ligamenti. Et per istam potes in-
 telligere omne propheticū qđ consumetur in fine
 mundi, quando Iesus Christus venerit iudica-
 re sæculum per ignem venientem de cœlo, qui
 ardebit totum illud quod non erit de veritate
 quatuor elementorum, & totum ab impuro &
 malo confundetur in abyſſo, & quod ignis inueni-
 et compositum de virtute pura, & ipse supra sphæ-
 ram requiescet visibiliter in sempiternum, Et ma-
 lum impurum cadet supra damnatos, & omnis pu-
 ra super beatos. Quamobrem potest elucidari tue
 consideratiōi, quod in fine quodlibet ibit in suum
 proprium locum, a quo primum venerat, Et in-
 tellige adhuc quod ista propria terra quam calca-
 mus non est verum elementū, imo est elementata
 a suo vero quinto elemento. Nec recedit quinta
 substantia elementalisa corpore elementato de
 quo terra est formata. Sicut corpus sine anima, &
 putrefactio asimilata in vnum, vel materia sine
 forma composita, ab antedicta infecta est, per reci-
 procam actionem ad elementa de vno in aliud,
 Sed in centro terræ est virgo & elementum ve-
 rum, quod ignis non poterit ardere in die tremen-
 do, & sic de alijs elementis tu cum elucidatione cla-
 re debes intelligere, & coniungere principalē sub-

*Principalis
 substantia.*

CLANGOR

stantiam, materialem simplicem, quæ cum diuisione
ne formet formata in vnum contrarium. Cum di-
uisione tibi locuti sumus, non separata substantia
ipforum quæ est essentia quinta, & subtrahes om-
ne principale elementum compositum. Et vt dixi
terra quam nos calcamus non est purum elementum,
sed elementata conuenienti elementato, Quia in
suo centro reperitur quod est virgo & verum ele-
mentum. Sic & de alijs elementis debes intelligere.

*In e. en. ro
est virgo.*

*Die iudicij
y dicit no p
fructibus
hibent scilicet
se dicit al
form
Cristallina
serenitas
ali q
si
vobis
vobis
vobis
vobis*
Et quicquid non erit de veritate pura elementorum ardebit, & totaliter annihilabitur in die iudicij. Et tunc elementa manebunt clara & pura, in terra resplendente sicut Cristallum. Et talẽ faciet supremus creator cum igne cæli quousq; magnus mundus reuertatur ad primam causam, scilicet omnia elementa in suam puram essentiam, quæ post modum non timebit ignem cœli, quia tunc motus supernæ naturæ morabitur in illo sine omni corruptione.

Et scias quod tria sunt principia omnium rerum, scilicet artificiale & est Deus conditor omnium rerum. Secundum principium quod dicitur exemplare, manat ab ipso, quod dicitur sua sapientia. Tertium succedens principium, quod dicitur materia creata per ipsum, cum ipsa sapientia quæ procedit ab ipso & est primordiale elementum quod nos vocamus Yle, quod declarabimus

*Sancta tri-
nitas.*

yle.

tibi

tibi si bene nos intellexeris, quod etiam non est ne-
 cesse quod præsumas ipsum perquirere in sua spe-
 cie simplici, pro incipiēdo nostram operationem,
 quamuis quod sine quinta essentia non poteris ad
 finem deducere. Sed debes ipsum quærere in
 specie composita, quia sicut dixi, Cum omnia ele-
 menta sint creata a dicta substantia, ab illa viuificā-
 tur ad creandum & corrumpendum, quoniam
 necessarium est sicut apparet per naturam. Quod
 cum omnis res stans sub globo lunæ, sit creata &
 formata a dicta materia quod Yle vocatur,
 vt de illa influatur in omni re elementalī, & plus
 in vna quam in alia sicut inuenimus per natu-
 ram, & quod ibi spatietur & est suum solatium,
 quapropter sis securus quod nulla res mundi
 potest sine ipsa creari nec generari, quia ipsa
 colligat corpus elementare in opere naturæ, Et
 ideo nos eam vocamus naturam, & primordia-
 le cuiuslibet elementi, quoniam de ipsius simplici
 substantia elementa que sunt materia naturæ, fue-
 rant pure creata, cū diuina separatione, videlicet,
 aqua, aer, ignis, quæ sunt corpora elementata per
 dictum primordiale simpliciter elementum, quod
 est in ipsis, & ab ipso intellectu procedit.

Chronica Methauræa dicit. Quia species ele-
 mentorum in solis terminis inuenitur, & in dicto
 principio, quod principium est primordiale rerum,

g ij

Quinta essentia

Quid sit natura.

CLANGOR

Idcirco sitalem materiam petis intelligere, scias ipsum esse purum subiectum & vnionem formarum, in quo retinetur quaelibet forma cum possibilitate, quoniam fluxus & labilitas infinitas continet motiones, secundum diuersitatem formarum extremarum et mediarum, quam in ipsam recipit, per aliquam similitudinem cœlestinarum receptionum, formarum extremarum & mediarum, que nascitur a natura cœlesti, quæ fuit de sua natura, Et per alias, comparando eam venam directione suæ possibilitatis. Et per alios vocatur possibilitas, quia nullam formam habet in se actualiter, sed oportet formam tribuat cum possibilitate, sicut modo videndo videntur tenebræ, tali modo intelligatur ista materia nil de ipsa intelligendo. Et propterea tibi scribitur forma mūdi qualis est. Et illo modo elemēta sunt ordinata in mundo, a quibus quælibet res generatur modo quo apparet, per calidū succedens. Hæc Raymundus Lulij. Item de igne, id est, de calido formali dicit. Eximidius in turba Philosophorum. Omnium rerum, id est, creaturarum incium esse naturam quandam, & eam esse perpetuam & primam, omnia coquentem, & ad

Ignis causa
forma. formam debitam & speciem perducentem, Quare dicit perpetuā & primam. Forte aliquis intelligeret de prima essentia scilicet de creatione, sed nō est verum. Sed dicit perpetuam, id est, spiritualem &

& primâ, id est, digniorem omnium creaturarum existentium in elementis, quia aliter esset falsum.

Omnia digerens & coquens, informans calidum naturale, quo omnia ad specificam formam & figuram deducuntur.

De Luna philosophica Enigmata diuersa.

Item Ptolomeus in Almagesto dicit. Quia sol non calefacit terrâ, neq; eius virtutem terræ imprimi nisi mediante luna, quæ inter alia sydera magis solis lumen & caliditatem est receptiua, tanquam medium inter solem & terram. Quare vt dicunt philosophi, duo sunt impedimenta, quod vnum virtutem suam alteri non imprimit, scilicet distantia remota & medium interueniens. Et sic est ibi inter solem & terram, quia sol longe a terra distat, & quia ibi luna mediat. Sic quoq; in arte nostra alchimistica sol tincturam solam non perficit nisi mediante luna, quia remote distat, cum ad ipsam subtilitatem nondum vt tingat peruenit. Et etiam propter ipsa media scilicet densitatem & grossitiem. Quare necessario requiritur ibi luna, vt ipsum solem subtiliet, rarum & volatilem faciat, & eius impuritatem segreget. Cum ipsa magis suo lumine eget, & natura alijs planetis, id est, metallis. Ergo dicit Hermes & Aristoteles de plantis: Sol pa-

CLANGOR

ter eius est, luna mater existit. Ergo luna mater & ager in quo solare seminarique debet semen, & sic non indigemus alio ex quo lapis noster et alchimia nostra fiat, quam solis & lunæ. Vnde in epistola solis ad lunam in anno solari quando incipit in tenuitate luna cum sole coniungi & ab eo illuminari, primo ait sol: In sorore mea luna crescit gradus sapientiæ vestræ, & non cum aliquo alio ex seruis meis. Ego enim sum sicut semen seminatū in terram bonam, mundam & puram, quod nascens crescit, & germinat, & multiplicat, & adfert lucrum suo seminanti.

Et dicit ultra sol lunæ: Dabo tibi pulchritudinem meam, lumē scilicet solare, cum per minima coniuncti fuerimus. Deinde dicit soli luna: O sol, tu mei indiges sicut gallus indiget gallina, & ego luna indigeo operatione tua. O sol cum sis perfectus moribus, pater luminorum, dominus excelsus, & magnus, calidus & siccus, Et ego luna, crescens frigida & humida, quando copulati fuerimus in equitate status & mansiōe, in qua non sit aliud nisi leue, habens secum graue, in qua mansione vacabimus commonendo, & crimus simul sicut vir & mulier vacantes eius generosi paratus. Tunc accipiam a te naturam adulando, id est, animam, & fiam propinquitate tua tenuis, et exultabimus tunc pariter exultatione spiritali, id

id est, ad modū spirituum sublimatorum, quando ascenderimus ordinem seniorum superiorum, & lucerna lucis scilicet solaris infundetur lucernę meę id est, lunari, ex te scilicet sol, & ex me scilicet luna, fiet infusio lucis lumini, id est, commixtio luminarium, scilicet vinum cum aqua, & ego scilicet luna, prohibebo fluxum tuum, priusquam tu sol indutus fueris nigredine mea colore atramenti, post solutionem & coagulationem meam, cum intrauerimus domum amoris, tunc coagulabitur corpus meum, & ego in natiuitate mea ero sol oriens, et cōuertet corpus meū in decorem solarē. Ad hęc respondit sol lune: O luna si feceris hęc quę dixisti, & non veneris mihi in nocumentum, reuertetur corpus meum nouum, & postea nouam dabo tibi penetrationis virtutem, id est, tincturę, per quam potens eris in pręlio ignis liquefactionis, & purificationis, ex quo ibis sine diminutione, & tenebris, sicut sol, & non impugnaberis de cætero sicut æs, plumbum, cum non sis rebellis. Beatus qui intelligit in eloquio meo &c. Virtus sulphuris Mercurij est quasi semen paternum, & luna mater, id est, propria substantia Mercurij scilicet, aqueum subtile mixtum terreo subtili est quasi mēstruum, et hoc est arg. viu. quod Mercurius a philosophis nominat̃. Cum aut̃ Mercurius, id est, arg. viu. sit radix in arte alchemię, qm̃ ex eo, per eum, & in eo

*No. de ab...
sui ad...*

*Sulphur est
in Mercurio.*

Philosophorum Mercurius.

CLANGOR

sunt omnia metalla vt dicunt Philosophi. Versus.
Est in Mercurio quicquid quaerunt sapientes.

Nam sub vmbra sua viget haec substantia quinta, propter hoc, quia sua media substantia est incõbustibilis, vt dicit Geber, Quia ois res huius artis est nisi de eo, & cū eo, quia omnis tinctura a suo simili procedit scilicet a Mercurio. Dicunt philosophantes: Huius autem famosae scientiae radicalia principia, super quae ipsa fundat sunt ista scilicet, Quaedam materia vel substantia propria argenti viui et sulphuris fumosa & subtilissima, ex natura praedictorum scilicet argenti viui & sulphuris per nostrum artificium generata, limpidissima & clara, tanquam lachryma, in qua latet & habitat spiritus quintae essentiae. Non autem est substantia ista ipsum sulphur, nec ipsum argentum viuum, prout sunt in natura sua in mineris suis, sed est quaedam pars istorum scilicet duorum, quae non sunt argentum viuum neque sulphur vt dicit Geber. Quae substantia praedicta fumosa & volatilis in propria substantia existens in aliam quam argenti viui & sulphuris naturam fixam & firmam, quae est ignem paciens & ipsum non fugiens, sed in eo perseverans figitur et mutatur. Vel quae prius per decoctionem temperatam et continuam per magisterium huius scientiae cum alijs ad haec conuenientibus congelatur in lapidem fluentem, figentem, tingentem, et in igne

Materia
philosophorum.
Substantia
fumosa.

CLANGOR

ram in se habentes, scilicet Mercurij & sulphuris. Item humidum vinctuosum est materia nostri argenti viui Philosophici, & substantia suæ vinctuositatis est propria materia essentialis sulphuris. Vbi aperte poteris cognoscere, quod tu non potes fixare vnũ sine alio, sicut materia sine aliqua forma, quare stat sulphur sicut calor complexionabilis in substantia argenti viui, et stat ibi sicut virtus spermatis masculi quod stat in semine mulieris, vel sicut alia virtus generatiua. Hæc dicit Raymundus.

Et nil est mundi quod non sit naturaliter compositum a substantia quatuor elementorũ, testimonio cuiuslibet boni naturalis, & secundum suas experientias nõ est substantialiter aliud nisi ex sulphure et argenteo viuo puris & mundis, incombustibilibus in primo puncto suæ creatiõis, & istud ẽ principium, vel genus vel materia prima, & substantia media in quã natura infigit oēs suos colores, infigurando diuersas substantias. Isti colores veniunt per proprietatem naturæ quintæ sulphuris & argenti viui, per instinctũ suæ naturæ. Ex quibus patet quod in omni loco noster lapis reperitur ratiõne suarum proprietatum, et per istam experientiam cognoscimus clare, hanc primã materiam omnium rerum vniuersalium esse, quæ per corruptionem & generationem formantur secundum suam compositionem, & sicut in omni re de tali materia capiunt omnia mundi suã formã substantialem, spirituale & acciden-

talē. Igit̄ in omni loco reperit̄, & in omnib. rebus, quia vt dicit Raymūdus: In omnib. rebus post vl timā suā depurationē reperitur prima materia omniū rerū in qualibet illarū, in forma Mercurij, quæ materia dicit̄ gen⁹ generatiuū, ens reale, terminus materialis nature, in q̄ natura capit sua principia materialia in actū generationis, quia est primum subiectum in natura, Tunc enim species in aliam formam quam prius erant permutantur, sed non quidem species, sed indiuidua specierū, qm̄ ipsa indiuidua actionibus sensibilibus sunt obiecta, eo qd̄ inter se sunt corruptibilia. Species vero cum sint naturalissimæ actionibus sensibilibus, non sunt subiectæ, & ideo inter se sunt corruptibiles. Species vero argenti quæ est argenteitas non permutatur in speciem auri, quæ est aureitas, nec e contra, quia species veræ perimutari nō possunt, sed indiuidua specierū bene in suam primā reducuntur materiā. Quia cū forma istius fuerit corrupta et in primam materiā resoluta, tūc etiā necessario introducit̄ alia noua forma, quia corruptio vnius est generatio alterius, sed quia materia nullo modo ita potest destrui quin sub aliqua maneat forma, vnde destructa vna forma metallorum, immediate introducit̄ alia, scilicet per trāsmutationem Mercurij in sulphur, ad nostram operationem quā intendimus. Etiam omne indiuiduū multiplicat formam

h ij

*Quomodo
lapis in ore
ni re sit.*

CLANGOR

111
Color & qualitas Mercurij.
suae speciei, & non alterius, vt dicit Aristoteles & Raymūdus. Et ideo soluta prima corporis forma per elemētationem conuersam in Mercurium est in colore subnigro, in odore foetido, & in tactu subtili, & discontinuata. In tali autem natura simpliciter insunt quatuor elementa composita, separabilia, & resolubilia in aquam Mercurij post putrefactionem. Hæc Raymundus.

Mercurius rubeus philosophorū.
Et cum dico aqua Mercurialis, nolo intelligere Mercuriū nudū, sed Mercuriū Philosophorū rubeæ substantiæ extractum a mineris in se habentibus materiam de sulphure & Mercurio. Ideo Lilius dicit: Necesse est congregare sulphur quod denigrat corpus. Et tale sulphur dicimus aquam esse, quæ seipsam nigrefacit, albificat, et rubificat, et ipsam fixat. Ideo aqua Mercurialis est prima materia ab omnibus metallis, & cum ea soluuntur omnia metalla, quæ in alia non possunt solui aqua. Et si metalla non soluerentur in eorum primam materiam per istam aquam Mercurialem, non fieret id quod queritur, vt dicit Aristoteles. Et hoc opus non est opus opificis, sed naturæ, ministrante opifice & adiuuante eam. Dicit Albertus, Quia inter omnes artes alchimia plus imitatur naturam, & hoc propter decoctionem eius & augmentum, quia decoquitur in aquis metallicis, igneis, rubeis, maxime habentibus de forma, & minime de materia

ma mercurij

scias aliter ut scis
ambigunt

B V C C I N A E.

31

ria. Nam aliæ artes imitantur naturam simi- ^{Discipulus}
tudinarie, Alchimia vero mera veritate. Ideo ^{natura.}
non est debilior natura, quia ars siue artifex
tantum sibi ministrat, ipsa vero naturaliter opera-
tur, & perficitur, & ideo dicitur: Indiges quod
in solutione luminariũ primo labores, qui primus
gradus est operationis vt fiant argentum viuũ.
Quia dicunt Philosophi: Nisi fiant corpora incor-
porea, & e conuerso, nil operamini. Et non sic in-
telligas, quod corpus fiat simplex aqua elementa-
lis pura, quia ex tali nullum corpus metallicum
procedit, cum simplex non alteratur, neq; etiam in
foro nature persistat, sed bene compositum, id est,
grossum, quia vnum solum elementum elementa-
tum, tardam corruptionem facit, & tardam gene-
rationem in semetipso. Et propter hoc simplicia
elementa modicum profunt in arte ista, quia in is-
psis non sunt essentiæ primæ elementorum, in qui-
bus sunt virtutes quæ mutant, generat, & corrup-
punt. Ideo simplicia elementa sunt extra generati-
onem & corruptionem, & hoc propter causam,
quia non attingunt naturalem humiditatem quæ
omnia facit nasci. Etiam si reuerteretur in aquam
esset tunc siccum, per vim, nõ per naturam ad mo-
dum salis vel aluminũ, & sic liquaretur ad ignem.
Etiam secundũ rei veritatem, si corpus deberet re-
duci in primum elementum, secundum istos qui

h iij

CLANGOR

dicunt quod debet reduci in aquam, aqua non fuit primū elementum inter elementa, licet dicāt et alle-
 gent illud Gene. 1. vbi dicitur: Spiritus dñi ante ce-
 li & terræ creationē ferebatur super aquas, non se-
 quit ergo quod in ipsa creatione elementorū ipsa
 aqua fuerit primum elementum cum elementum
 aeris & ignis prius fuerunt vt dictum est supra, li-
 cet bene in nostra operatiōe inter elemēta visibilia
 quæ a nobis videntur & tangunt, ipsa aqua sit pri-
 mū elementum, vnde in arte solū duo sunt elemēta
 formalia quæ videntur & tanguntur, scilicet aqua
 & terra, cum virtualiter sunt quatuor scilicet aer
 in aqua & ignis in terra. Quia dicit Rasis: Omnia
 quæ sub lunari globo inferius a summo! condi-
 ta sunt opifice, quatuor participant elementis,
 non tantū per uisum, sed etiam per effectum. Nam
 elementū aqueum vocamus ipsius aquæ humidita-
 tem, aerem vocamus ipsius aquæ naturam, Ignē il-
 lam virtutem quam habet qua comburit, calcinat,
 & corpora soluit. Terra est ipsum corpus spissum
 & grossum per se, & sic aqua & terra a nobis vi-
 dentur & tanguntur, alia duo in hijs duobus in-
 telliguntur. Ideo sequit & oportet vt in arte alchi-
 miæ metalla primo reducantur in Mercurium,
 id est in argentum viuum vnde omnium metal-
 lorum materia & sperma. Vnde dicit Geber:
 Est Mercurius decoctus & inspissatus in ventre
 terræ

terrae calore sulphureo ipsum decoquente. Et secundum varietatem sulphuris & ipsius multiplicationem, diuersa metalla procreantur in terra, ipsorum enim prima materia est vna & eadem, ipsa tamen inter se differunt sola actione accidentali, id est decoctione maiori vel minori temperato vel intemperato, adurenti vel non adurenti. Sic concordantes asserunt omnes Philosophi. Quoniam vnumquodque illorum scilicet argentum viuum et sulphur conuertitur primo in terream substantiam, deinde ex hijs ambabus terreis substantijs resoluitur quidam fumus tenuissimus, subtilissimus & purissimus, propter calorem in visceribus terrae decoctus & digestus, conuertitur in naturam cuiusdam terrae, & sic fixationem quandam suscipit & in metallum conuertitur.

Prima materia omnium metallorum. Differunt metalla decoctione.

quo modo et ex qua materia fiunt metalla

Nota, vltimus terminus naturae recommendationis & transmutationis cocti & crudi, scilicet ad quam naturaliter tendit artista est substantia sulphuris non vrentis, quod cum fuerit conuersum, est propinqua materia nostri realis elixiris & puri metalli prima natura & proxima, alterata tamen per calorem sui corporis, scilicet cum illa alteratione per quam magis proprie & propinquius possit suam speciem & formam suscipere, cum voluntate concordantiae naturae mineralis. Et haec humiditas nil aliud fuit quam argentum viuum,

CLANGOR

Mercurius
& sulphur
idē nomine

erectum a corpore liquefacto intus et foris. Cum hoc argento viuo qualitates sulphuris sunt commixtæ per digestionem. Et ideo est alteratum sicut natura requirit per suum calorem sui ipsius, per conuersionē suę naturæ est conuersum & congelatū in sulphur, quia tu potes sentire per naturam quod nulla alia humiditas conuertitur magis pprie & prompte in substantiā sulphuris, quam, in quam qualitates suimet sulphuris sufficienter sunt introductæ per ingenium naturale, quod fit per artificium quæ humiditas est argentum viuum in forma aquæ claræ, sicut lac in mammillis, et sulphur sicut sperma in testiculis. Illud argentum viuum non habet aliquam contrarietatem quæ sibi a sua cōplexione veniat, quare necesse est, quod tale argentum viuum sit nimis temperatum respectu complexiōis sui corporis. Quare ergo notifico, quod materia huius non est argentum viuum commune, cum tota sua substantia &c.

Causa autem quare oporteat metallum ad naturam vaporis reducere, quia videmus omnia generari Mercurio viuo mediāte, quo ipsum genitum fuit. Verbi gratia: Homo genitus fuit a patre mediante spermate, generat alium filium mediante spermate, & sic de alijs, ergo natura Mercurialis est qua pascimur, & nutrimur, sine ipso namq; nō est vita animalium, nec plantarum, ipso enim semoto
 a re

*Nota uirtus
 uniuersalis
 Mercurij.*

are quacunq̄ue, statim sequit̄ corruptio & mors, cum sit fermentum vitæ & existentia rerum vniuersarum, vt dicit Philosophus. Item Raymūdus dicit, Quod corpus quod est principale cōuertēs inconuertibile, primo conuertatur, vt prius illud conuertibile in sulphuris substantiā conuertatur, & congeletur, Quia nullum argentum viuum promptius conuertitur in substantiam sulphuris quā illud in quo sulphuris qualitates per dissolutionem sufficienter sunt introductæ, nec ullum sulphur promptius argētum viuum congelat quam illud, in cuius substantia ipsum argentum viuum existit, naturæ & per artis ingenium iam conuersum, id est aurum conuersum in primam materiam. Tunc enim natura naturam amplectitur propriam amicabilius, gaudet ea magis quam extranea, vt philosophi omnes clamant, natura letatur sola eius natura, natura solam eius naturam concipit. Et Hermes: nil conuenit rei nisi quod propinquius est illi in sua natura, & generat in illa re proles similes sibi. Hoc est, Si quæris medicinam metalla generantem, de metallis erit eius origo, cum species a suo genere tingat̄, vt dicit philosophus. Etiam in habentibus symbolum facilis est transitus, & non sic intelligas quod reducantur metalla in aquam elementalem simplicem, quia ex simplici nihil fit sed ex composito.

*fermentū vitæ a
Quomodo et q̄
Mercurius
sit in homi
ne omni.*

CLANGOR

Sequitur Operis inceptio.

Huius artis quatuor sunt regimina siue gradus: Primus gradus regiminis fit calcinando, id est, corpus primo debet calcinari. Secundus soluendo, quia debet solui. Tertius distillando quia debet distillari vel sublimari. Quartus igne leui congelando. Et in istis quatuor regiminibus & gradibus consistit recta & vera præparatio. Ideo corpus & spiritus Mercurij sunt necessaria ad perpetranda huius rei miracula vt dicit Geber. Et ad hanc artem solum duo requiruntur vt dicit Hermes. Fiducia in duabus rebus consistit, quibus & tertium adiungitur. Et dicit, tres facies, id est, tres species vidi in vno patre, id est progenie, Quia dicit Morienus, Quia tres species ad totum magisterium sufficiunt, scilicet fumus albus, id est, vis quinta, scilicet aqua cœlestis, & leo viridis, & æs Hermetis, ex qua & cum qua preparant ipsum opus in principio, in medio & in fine.

*Tres species
es artis tantum.*

Itē Eximidius in turba Philosophorū: Per calorem temperatū extrahitur a materia metallica quoddam humidū vinctuosum subtile terreo mixtū, & optime purgatū, quod elixir vocatur, quo metalla transmutantur. Ergo requirunt quod calor extrinsecus, id est, ignis artificialis vel materialis sit calidus temperate, ita quod non excedat calorem intrinsicum

*Calor temperatus.
Calor extrinsecus
vinctuosum
humidum
generans.*

cum, scilicet vt calor intrinsecus retineat secum su-
 um humidum quod naturaliter secum trahit, quia
 si calor exterior excedit, tunc humidum vnctuos-
 sum subtili terreo mixtum a forti igne euolat, nec
 in corpore perseverat. Oportet igitur quod quic-
 quid est superfluum, grossum & nocuum, per vir-
 tutem & decoctionem lentam paulatim purge-
 tur, conseruetur, subtilietur. Itē quaelibet res mun-
 di id est omne corpus elementatū habet in se calidū
 radicale seu formale, causa cui9 persistit, et est eius
 fixū quo persistit, & quo multiplicatur eius semē.
 Et hoc est in Mercurio eius media substātia, in au-
 ro eius sulphur, quæ dirigūt materiā ad finē & for-
 mam, & speciem debitam. Et non est res adeo fri-
 gida quin foueatur sub calido, scilicet in ipso inclu-
 sa tanquam radice, vt dicit philosophus. Itē Mer-
 curius est terra sua ppria tinctura, subtilis valde,
 in qua ignis tam solis quam menstrui retinetur, &
 subtilis media substātia Mercurij, & onus & fun-
 damentum magisterij. Et est materia ex qua nos-
 tra conficitur medicina, quæ ex argēto viuo ducit ori-
 ginē, & ex illa debet creari immediate, cui alienum
 noli aliquo modo introducere aliquid, nisi illud
 quod fuit ortum de eo in proprietate naturæ suæ,
 & in isto passu realiter ostenditur doctrinæ filio,
 quod ista materia de qua componimus medicinā
 non ē argentū viuū in sua natura, cū iam mutatum

Ratio pū-
 chra.

Effectus ig-
 nis tempe-
 rati.

Calor radi-
 calis.

in crys-
 coquendo

Media sub-
 stantia Mer-
 curij.

i ij

CLANGOR

est in sulphur, nec in tota sua substantia, cum iam extremæ partes, terræ & aquæ fuerint separatæ ab illa media substãtia. Imo est lapis benedictus, et spiritus participãs duabus extremitatibus. Veruntamē quãuis lapis scilicet sulphur factus sit de sui substantia media, vocatur simpliciter argentum viuum. Quia sulphur illuminat, et ab adustione conseruat, quod est sibi proprium, velut perfectionis signum. Hæc Raymundus.

Et ex vna libra Mercurij vix medium lotonem hoc est, drachmas duas habebis, qđ opus in se recipit, & in eo continet ad faciendum tincturam siue elixir: Dicit Calid: Aqua, id est Mercurius vel argentum viuum non plus ponderis adijcit vel dat corpori, nisi quantum de humiditate metallina secū habet vel in se habet, quia humiditas aquæ transit, & metallina manet, Et candida rubedo æris nostri transformat substantiã metallinam argenti viui in ruborem & in tincturam aureã mirabilem.

Semen paternum & propria substantia Mercurij est mater eius, quia eius menstruum, quod debet deleri & deponi, & solum semen paternum debet seruari & recipi, quod est eius media substantia quæ perficit & ab vltione defendit.

Hoc semen Mercurij non potes extrahere a Mercurio neq; eius menstruum, id est, humidum superfluum ab eo deponi nisi mediante coagulo quod

une livre de g
me en aras
drachme de
et recoit en son
aye et continue
oy pour le faire
lixir: Le melle
me point plus
re au corps qui
le la en son d
de me talier car
uile de leau s
t cametaine
sue Et la leau
de rouge de
certain tran
est une metallin
egent bit en rou
q; en bintu
me redinable

quod tale semen in Mercurio coagulet et retineat, ne in humido superfluo etiam recedat, vt coagulum lactis lac coagulat, & eius meliorem substantiam, id est eius mediam substantiam ad se trahit et secum retinet. Et sic spiritus, id est aqua, non coagulatur nisi mediante corpore, quod in ea sit dissolutum, cum corpora sint coagulum lactis huius, id est, Mercurij, & tale coagulum debet esse aut sol, aut luna, in ipso Mercurio soluti. Sed tamen solummodo luna ad album, & sol ad album & ad rubeum opus, quia sol dicitur æs Hermetis, cum philosophi loquuntur solū de gre ipsorum, id est, sole, quoniam talia, vel tale sunt, vel est coagulum quod coagulat Mercurium, id est, aquam nostrā. Quia dicit Constans in turba: Nil aliud curate, quoniam duplex est argētum viuum, videlicet fixum in ære, & volatile fugiens, id est, Mercurius, retinetq; vnum aliud quod est sui generis, & a fuga cohibet. Et hic maximū habetis archanum. Item Raymundus dicit. Quia corpus in hac arte est ens metallicum in quo virtus mineralis spiritus quiescit, Et metalla sunt id, ex quorum spiritu omnis lapis componitur. Spiritus autem dicitur mineralis virtus, in qua naturæ metallorum quiescunt. Et omnis lapis componitur ex spiritu metallorum, & ille spiritus consideratione alchimistarum dicitur Mercurius, quia dicitur prima & proxi

Aes, sol, & luna, idem sunt.

CLANGOR

ma natura considerata in hac arte & prima metal-
lorū materia, & habet reduci super terram adhuc,
vt si aliquid de spiritu remansit cum terra, quod di-
ctus spiritus sublimetur per sublimationem ignis
tertij gradus, et conuertetur in terrā foliatā quæ di-
citur quinta essentia terræ metallorū, & ab aliqui-
bus philosophis argentū viuū vel Mercurius vel
sulphur naturæ. Et terra tunc inferius manens vel
puluis, dicitur fex & scoria, puluis damnatus quo
non indiges, quia est puluis vituperatus, qui mo-
dica sufflatione euanescit, tamē argentū viuū exu-
beratum est terra corporis, cum menstruo si-
mul transiens per alembicum, & sulphur na-
turæ est spiritus metallorum sublimatus, & con-
uersus in terram foliatam, quæ est prima & pro-
xima materia metallorum. Prima materia dicitur
etiam terra foliata. Est autem necessarium quod
spiritus exuberatus conuertatur in terrā foliatam
per sublimationem, vt separetur mundum ab im-
mundo, subtile a spisso vel grosso terrestri, & vt
spiritus viuificans trahatur sicut visus basilisci in
animalibus, & sulphur in fusione metallorum.
Item necesse est vt custodias spiritum quintę es-
sentia si aliquid vis facere, qui dependet a prima
re, sicut forma formarum, quæ se posuit in qua-
tuor naturis honorabilibus, & vocatur anima es-
sentialium. Et propter hoc, quia omnis forma
sub

*Sulphur natu-
ræ.*

*Argentum
viuum exu-
beratum.*

*Forma for-
marum.*

stantialis descendit immediate a re propinqua
quinta, volumus quod vocetur mater omnium a-
liarum formarum. Et non debes intelligere quod
 ista forma vel spiritus sit calida vel frigida, vel hu-
mida vel sicca, nec masculus nec foemina. Sed
 bene debes intelligere, quod ratione suae magnae
perfectionis ipsa participat cum qualibet alia-
rum quatuor naturarū, quia sine illo nō esset com-
plexio in aliquo complexionato, sicut nos vi-
demus manifeste & cognoscimus cum certa ex-
perientia in ligamento & coniunctione & com-
mixtione quatuor elementorum, quae per suā con-
trariā qualitātē repugnant, quam repugnantia dī-
cta cōtraria elementa nō possunt concordare, qđ
ipsa vnirentur in vnum, nisi esset hoc honorabile
medium, quod vadit confuse per omnia elementa,
 & participat cum qualibet suarū naturarū, & fa-
 cit pacem inter inimicos. Hæc Raymundus. Vir-
tus sulphuris Mercurij est quasi semen primum,
lunaq; mater. Inde dicit, pater eius est sol, id est sul-
phur, lunaq; mater existit, id est, propria substan-
tia Mercurij, scilicet, aqueū subtile mixtum terreo
subtili ē quasi menstruū, nutrix eius terra est, scz
terreū subtile in q̄ habet humidū radicale. Et terra
 dicit mater elementorū, quia portat filiū in ventre
 suo, hoc tm̄ est dicere, id est, qđ oportet eū nutrire
ex pura prima substantia, & filius dicitur corpus
 aut

*Mercurius
 & sulphur
 idem re &
 nomine.*

Nutritio.

CLANGOR

aut terra foliata, id est spiritus & corpus mortuū,
& opus quod spiritus in quo tota vis est iungetur
inseparabiliter suo subtili terreo magno et suavi in
genio, iunge humidum sicco, & letabitur, quia hu
midum est spiritus & anima, siccum dicitur terra
aut corpus mortuū. Ideo animas corporum ingre
di nō possunt nisi mediante spiritu. Et opus quod
manifestemus occultum, scilicet calidū & siccum,
& occultemus manifestum scilicet frigidum & hu

*Quid sit la
pis noster.*

midum. Itē lapis est spiritus humidus aqueus, sed
Mercurius noster, id est tinctura, extrahitur ex
incorruptibili grano, procreatum virtute diuina,
& pro certo hic Mercurius non est vulgaris,
non enim coagularetur ita cito. Itē ante omnia erit

*Purgatio
Mercurij
humidi.*

proficuum spiritum scilicet Mercuriū, a suis super
fluitatibus mundare, & ex eo substantiam elicere
in qua non est superfluam humiditatem aqueam
inuenire, nec terream substantiam combustibilem
opus inficientem, sed tantummodo substantiam

*Vbi quinta
essentia.
Quomodo
primamate
ria fiat.*

eius vnctuosam aeream in qua latet spiritus quinte
essentie, cuius solius magistraliter est aurum corrū
pere & in sui primam materiam transformare, est
autem maximum in arte secretum, et ab antiquis
pœnitus celatum, ipsum enim aurū perfectissime
volatizat, & in spiritualitatem transmutat. Cuius
operationis modus est, sicut scis &c.

Item tinctura est compositio lapidis, ignis, & ae
ris

ris, auri vel argenti. Vel sic: Est quoddam compositum ex igne & aere auri vel argenti. Diffinitio
tincturae.

corpus tingens ortum & compositum a duobus elementis, scilicet ignis & aeris, auri ad rubeum, & argenti ad album. Istæ diffinitiones sunt prout tinctura in hac arte consideratur, secundum quas poteris notare, quod omnis tinctura alchymistica necessario habet esse ex iam dictis metallis. Quia simile producit sibi simile in natura naturaliter & artificialiter. Nam aurum ita est principium omnibus artificiantibus. Qui ergo aliquid ignificare vult non quærat lapidem vel plantam, sed ignem, qui est principium ignificationis. Igitur sibi, si aliquis voluerit aurificare metaphorice, non quærat sulphur, vel alumen vel arsenicum, sed quærat aurum quod est principium aurificationis.

Tingere est tingendo tinctum in suam naturam transformare, & secum sine vlla separatione permanere, vt in natura figentis tingentis et tincti.

Lapis est corpus compositum ex quinta metallorum essentia. Quid sit lapis. Quæ alias dicitur argentum vivum, v. pis. deductum de eorum potentia in actum per magisterium omnium principiorum huius artis.

Oleum est limositas omnium metallorum nans super menstruum post dissolutionem illorum. Quid sit oleum. Est autem necessarium vt corpora in oleum conuertatur, quia si non conuertatur in seipsis solida re

k

CLANGOR

manebunt, & quod quærimus non fiet, & sequeretur priuatio omnium principiorum huius artis.

*ne cest que
anstruam*

Menstruum est id, ratione cuius corpora metallorum naturali dissolutione dissoluntur, & spiritus eorum de potentia ducuntur ad actum, & secundum illam definitionem demonstratur quod dissolutio metallorum non debet fieri nisi cū prædicto principio, et si fieret aliter nihil fieret in effectu.

princip.

Elixir autem philosophorum componitur ex tribus, scilicet lapide lunari, solari, & Mercuriali.

In lunari existit sulphur album, in solari sulphur ruber, & lapis Mercurij amplectitur vtriusque naturam albam & rubeam, & hæc est fortitudo totius magisterij.

*Ena point
- sans laide du*

Item Rasis dicit, album & rubrum, ex vna radice procedunt, nullo alterius generis corpore interueniente, pullulant, id est, ex sole, ipso enim sole absente Mercurius priuatur effectu, quia ex materia et forma fit tantummodo generatio vera. Et dicit in floribus secretorum: Fac matrimonium inter virum rubicundum, & uxorem suam candidam, & totum habebis magisterium. Et in speculo dicitur, lapis Philosophicus ex re vili confurgit in preciosissimum thesaurum, id est, ex spermate auri in matricem Mercurij proiectum per coitum, id est, per commixtionem primam. Ideo dicit

dicit Verax: Cum componitur scilicet sol cum suo simili, scilicet Mercurio, erit germen pregnans. Nam anima, spiritus, & tinctura, possunt tunc ab ipsis per ignem temperatum extrahi.

Nature cō
mixtio pri-
ma dicitur
coitus.

M

Item natura huius lapidis albi siue rubei talis est, quod tenet medium inter metalla & argentum viuum. Nam viuum argentum nullo modo potest cum metallis vniri sine medio, sicut anima non potest vniri cum corpore sine spiritu, qui tenet medium inter animam & corpus, & sic tenet spiritus medium inter corpus & animam. Et propter hoc dicunt sapientes. Nostrum aēs sicut homo habet spiritum, corpus, et animam, propter quod dixerunt tria, & hæc tria sunt vnum, & in vno sunt tria, spiritus, corpus, & anima sunt vnum, & omnia sunt ex vno. Et hæc præparatio est, quam vocant conuersionem & diuisionem, quia vertitur de re in rem, sicut conuertitur in matrice semen hominis in præparatione naturali de re in rem, donec formatur inde homo perfectus, ex quo fuit radix eius & principium. Nec mutatur ab hac nec exit a radice sua et diuisione de re ad rem sine ingressiōe alterius rei super ipsum, nisi sanguis menstruorū ex quo fuit semen, id est, ex sanguine ei simili, & in ipso facit incrementum eius. Et similiter ouum sine ingressione alterius rei super eo conuertitur de statu in statum, et diui

Quod sit
medium.

*media est spi-
ritus*

Tria sunt
unum.

Nutritio
ex mēstruo
Incratio
uera.

k ij

CLANGOR

ditur de re in rem, & fit demū pullus volans sicut aliud a quo habuit radicem et principiū. Et similiter omnia terræ nascentia, putrescunt & mutantur, & ingreditur super ea corruptio, deinde germinant & augmentantur sicut augmenta ex quibus habuerunt radicem & principium.

Et propter hoc mineralia non nutriuntur vt exeant a radice, sed redit ad id vnumquodque quod fuit, nec conuertitur ex hoc ad aliud. Et qui aliud dicit falsum dicit. Hæc est ergo conuersio & diuisio quam volunt sapientes.

Item Sperma philosophorum est aqua viua, terra autem est corpus imperfectum, Quæ terra merito dicitur matrix, quia ipsa est mater omnium elementorum. Ideo quando Sperma Mercurij coniungitur cum terra corporis, dissoluitur in aquam spermatis, & fit aqua sine diuisione vna. Item totū beneficiū huius artis est in sole et Mercurio. Etenim ipsa in vnū coniuncta, lapidē philosophorum constituit, & tincturam habent infinitam, nam in corpore acquirit colorem sanguine rubicundior^{em}. Modicum quippe talis coloris in albu^m, id est, in lunam infusum, conuertit albi magnā quantitatem in citrinum colorem. Preparatio autem harum rerum a principio vsq; ad finem est aqua fixa honorata, nam illa manifestat tincturam in proiectione, et ipsa est mediatrix inter contraria, & ipsa eadem

Color sanguine rubicundior.

eadem est principium medium & vltimum. Intelligens ista, apprehendit sapientiam.

Et nota quod illud quod non est bonum in corpore imperfecto, perficiatur per illud quod est bonum in corpore perfecto, quia corpus perfectum in sua grossitie permanens, minime virtutem habere potest separandi terram sulphuream, a commixto imperfecto, & conuertendi ipsum commixtum imperfectum ad suam perfectam naturam. Necessesse est ergo, quod corpus perfectum subtilietur antequam habeat talem virtutem. Est autem subtiliatum quando ad argenteitatem viuam est reductum,

Et cum ipsa argenteitas viuā corporis perfecti sit *De argenteitate duplici*
 fixa, figit argenteitatem viuam non fixam ipsius corporis imperfecti. Sed argenteitas viuā nō fixa quæ est in corporibus imperfectis, cum sua fuga et velocitate abstrahit argenteitatem viuam fixam, à corporibus perfectis, & facit illam ilico penetrare, transformare, glorificare, & omnino perficere.

Certū est enim quod omnis res est de eo, et ex eo in quo resoluitur, Sed omnia metalla reducuntur ad argenteitatem viuam, ergo fuerunt argentum viuum. Et sic soluitur oppositio illorum qui dicunt species metallorum non posse transmutari, quod verum est vt asserunt ipsi, nisi ad primam re ducantur materiam, Tunc enim habetur propriū sperma metallorum, ex quo metalla artificialiter

CLANGOR

*Idē sperma
nature &
artis.*

generantur, sicut enim fuerunt generata metala per naturam a proprio spermate metallorum, ita possunt generari ab eodem spermate per artem potissime. Quia argētum viuum corporum perfectorum est fixum, cum sit calore sulphureo in ventre terræ decoctum actione mediocri seu temperata. Sulphureitas vero fixa, & argenteitas viua fixa, in profundo substantiæ auri & argenti sunt substantia fixa. Et talis substantia subtilissima & purissima est, facillimæ, & tenuissimæ liquefactionis admodum ceræ, & est fixa super ignis pugnam. Per dictum ergo sulphur, & per dictum argentum viuum coagulant argentum viuum, & ipsum in naturam solificam & lunificam conuertunt, & etiam conuertunt omnia corpora metallica & imperfecta, ad naturam perfectam, solificam & lunificam. Ergo ex prædictis operatur ars, vt ista scientia in paucis diebus vel horis, quod natura facit in mille annis.

Lapis animalis.

Nota Omne sal fixum ponitur pro corpore vel pro retinaculo, Et tale sal extrahitur a rebus calcinatis, & sal nostrum quod est tinctura extrahitur a calce metallorum per putrefactionem, vsque totum compositum exuat suam naturam, & induat alienam.

De tali sale dicit senior: Primo fit cinis, postea sal, & de illo sale per diuersas operationes
Mercur

Mercurius Philosophorum. Dicit Raymundus: *Mercurius philosophorum animas.*
 Ars semper indiget calce. i. terra sua propria, in qua maxima virtus mineralis est imposita ad indurandum Mercurium, quia ipsa semper fluit per media & extrema lapidis, ideo ea non obliuiscaris. Postmodum spiritus & anima debent reddi corpori, & sic corpus resuscitari, ac spiritus & anima in corpore mori, vt verificetur dictum philosophi dicentis:

Qui mecum moritur, mecum oritur.

Quod sic intellige, Nā spiritus, id est, Mercurius est animæ locus, id est, Mercurij corporis, & ille spiritus est aqua sicca Philosophorum, scilicet media substantia Mercurij viui, qui scilicet spiritus extrahit hanc animam a corporibus perfectis. Ipsa autem anima est tinctura soluta in spiritu, id est, aqua philosophorū. Nā sicut tinctura vulgi portatur in aqua sua, quæ tingit pannos, & aqua colorata currit in pannum, & tunc recedit aqua per exsiccationem, & remanet tinctura in panno, Sic quoque aqua sapientum in qua est tinctura eorum reducunt super terram suam albam benedictam sitientem, et currit aqua philosophorū in terram eorum, et extenditur corporaliter in illa, & terrā tingit. Deinde recedit aqua spiritualis & remanet anima in corpore, quæ est tinctura, quia est fumus subtilis, inuisibilis, et non apparet effectus eius nisi in corpore. Nam totum magisterium nostrum

CLANGOR

fit cum aqua nostra, Et ex eo & de ea sunt omnia necessaria. Nam ipsa corpora soluit solutione vera philosophica, vt conuertantur in aquam, ex qua ab initio fuerūt, vt dicit Socrates. Secretum cuiuslibet rei est vita, videlicet aqua, vt dicit Hermes: Aqua aeris inter cœlum & terram existens, est vita vniuscuiusq; rei, ipsa enim aqua soluit corpus in spiritum, & de mortuo facit viuum, & facit matrimonium inter virum & mulierem. Etenim totum beneficium artis facit.

Et nota quod argētum viuum seu spiritus est duplex: scilicet præparans & tingens.

antiquus
Spiritus præparans, Corpus dissoluit & mundificat a corrupētibus causis, et extrahit secundum spiritum in corpore existentem & tingentem, & reducit ad seipsum corpora per dissolutionem, & eorū duriciem mollificat, corpora illuminat, tenebras & impuritatem eorum a partibus purissimis segregando & remouendo erigit, et exaltat corpora reducendo ea in naturam sublimem, inspirat & subtiliat dum solidum facit spirituale. Et hæc sunt beneficia & effectus spiritus seu argenti viui, præparantis corpus & extrahentis ab eo spiritum tingentem. Hic autē spiritus, id est, argentum viuum primo est grossus, immundus et fugitiuus propter sulphur quod in meatibus terre sibi occurrit & imixtum est, sed operatione artis quæ fit per distillationem

tionem & sublimationem renouatur, mundatur, depuratur, decoquitur, inspissatur ac per sulphur album & rubeum coagulatur.

coagulation

Et hic spiritus præparans est duplex, Primus est vapor siccus non viscosus acedinis multæ, subtilis valde, faciem ignis fugiens, de facili vim magnam penetrandi habens, minera corpora resolvens. Et hic spiritus ex vocabulis in æquiuatione vocatur Mercurius, sed Mercurius spiritus est, ergo & ipse ultimo rationis vocabulo spiritus siccus appellatur, & de tali spiritu necessarium est vt in ampulla bene obturata secludatur, & hoc est de intentione Alberti. Iste enim spiritus generatur ex rebus ponticis, & ipse vocat ipsum humidum siccum igneum.

Alius spiritus præparans est in vapore humidus, non vnctuosus, sed viscosus, acedinis maximæ, mediocriter subtilis, ignis asperationem de facili fugiens, & in eo euanescens, vim soluendi corpora & spiritus possidens, aqua in seipso existens. Hoc etiam vult Albertus, et quæ plures alij, licet sub alijs rebus. Et talis spiritus etiam vocabulo æquiuoco vocatur Mercurius, & hoc ex comparatione et similitudinaria locutione. Nam Mercurius vt dicunt Philosophi, virtutem maximam habet alterandi et penetrandi corpora, in plano non quiescens, ignis examen non expectans, sic est de

CLANGOR

*Differunt
unctuosum
et viscosum*

duobus spiritibus, & ratione istius ambo vocantur Mercurij. Ex istis recipe intellectum in dictis Philosophorum, & erit intelligentia leuis hic & alibi, & videbis philosophos inter se non errare sicut putauerunt multi. Et sic notandum est, quod aliud est unctuosum, & aliud viscosum, nam ex humido viscoso generatur lapis, sed ex unctuoso generantur metalla.

*Oleum in-
combustibile.*

Sed spiritus tingens est Mercurius Philosophicus cum suo sulphure rubeo vel albo, naturaliter sibi commixto, in ipsa minera, & terræ visceribus mediocriter preparato, artificis arbitrio relicto, usque ad consumationem perfectam. Aliud argentum viuum est tinctura permanens, quod a corporibus perfectis extrahitur per dissolutionem distillationem, sublimationem, & subtiliationem. Et tale argentum viuum, dicitur oleum incombustibile, anima, & aer, & splendor corporum, quia corporibus metallicis mortuis & imperfectis vitam præstat immortalem, & ea illuminat. Extrahe ergo argentum viuum seu lapidem philosophicum, tam a corporibus quam a viuo argento, quam vnus sunt naturæ, & habebis Mercurium & sulphur de illa materia, super terram, de qua aurum et argentum generatum est in terra.

Item legitur in turba, quod quidquid veritatis consistit in arte alchymistica, est iniungere seu coniungere humidum sicco, & hoc ab omnibus phi

lofophis conceditur. Pro humido intellige spiritum liquidum, ab omni sorde mundatum, & pro sicco intellige corpus perfectum purum & calcinatum, & reuera istarum duarum partium operatio constat, ve est poenitus in dissoluere & coagulare. Dissoluere est corpus in naturam spiritus conuertere, sed coagulare est spiritum econuerso efficere corporale, & vt fixum fiat volatile, & volatile fixum, & obtinebis totum magisterium. Nunc iterum de principio operis, scilicet preparationis Mercurij primi.

Nota quod quando lapis noster factus est, tunc cum tota sui substantia in vase nostro pone, & firmiter os vasis cum luto magisterij claude vt respirare non possit, & rege in igne lento, donec maior pars in puluerem nigrum conuertatur quod erit in viginti vno diebus. Et ibi factae sunt istae operationes scilicet solutio, distillatio, diuisio, putrefactio, ablutio, ceratio, coagulatio seu fixio.

Item extractio tincturarum est primum opus, donec de corpore nil remaneat in corpore quod non ascendat cum spiritu humido, quo madificat corpus, & in aquam vertitur claram. Primo tamen apparet nigredo, & in primo opere totum fit mundum. Secundum opus est soluere totum scilicet corpus humidum, & fiet terra, scilicet lapis, et aqua scilicet congelata in eo in colore picis limpide.

l ij

*De lapis quadi
tempus ponece
in vase Et q*

CLANGOR

Vnde necessaria est coniunctio eorum, scilicet corporis & spiritus, & quando videris in principio operis eius quasi grana rubea, & in coagulatione velut oculi piscium, & quasi piperata nigra, scias te iustam semitam ambulasse. Sin autem omnis operatio frustrabitur & cassetur, non quomodo spiritus in corpus vertitur, Dicit Assiduus Philosophus: Ignis coagulatur & fit aer, aer vero coagulatur & fit aqua, aqua vero coagulatur & fit terra. Ecce in vnam naturam inimici conuenerunt, qui cum impulsantur, id est, coagulantur, fiunt amica, cumque rarescunt, fiunt inimica, scilicet in separatione elementorum. Quod si hanc regulam conuertas, per contrarium vertis corpus in spiritum. Oportet te ergo totum extenuare in terra, id est, terram spirituarere, id est, tingentem facere, & totum peregifti.

Vnde dicit Plato: Scitote omnis turba, quod omnis spissitudo in terra quiescit. Spissum namque ignis in aerem cadit, & spissum ignis & aeris in aquam, & densum quod ex ignis aeris et aquae spissitudo coadunatur, cadit in terram.

Gratianus quomodo corpus fit spiritus, dicit: Terra resoluitur in aquam, aqua in aerem, & aer in ignem, & haec est via qua corpus fit spiritus.

Item Hermes dicit: Coniunge masculum cum foemina in proprio humore, quia sine masculino & foem

foemina nullus natus generatur. Item alius dicit: Quando Rex vidit aquam congelare seipsam, certus fuit, quod res fuit vera sicut assignat voluntas quaesita sulphuris cum Mercurio, nil aliud intelligas. Sequitur, tunc fiat in amplo vitro, & pone eum in putrefactionem inter cineres calidos, & cineres in quibus stat vitrum in quo senex sedet debent transire vsq; altitudinem illius senis, scilicet ad altitudinem ventris ampullae.

*De medicina
& operatio de
ampula vel c*

Sic dicit Rosarius, & mitte ibi stare per xl. dies vel ulterius secundum quantitatem materiae, donec peragatur. Hoc addunt omnes Philosophi in generali, quia omnis actio generalis vnum habet tempus in quo perficitur & terminatur. Vt dicit Aristoteles.

Dicit Mundus & Attamius in turba: Et pone eum in putrefactione per xl. dies, id est, per xl. hebdomadas, die per hebdomadā, sicut in vulua sperma moratur, hoc est nouem mensibus vel circa, secundum quantitatem materiae, tūc munda ab eius nigredine. Et dicit Rosarius: Cauetas tibi precipue in eius mundificatione a priuatione virtutis suae, ne vis actiua suffocetur in aliquo. Nam omnium terrae nascentium semina non multiplicantur, neque crescunt si vis generatiua illorum per aliquē calorem tollatur extraneum, vt dicit Philosophus. Et munda per distillationem primo cum suaui igne,

*Dies philosophorum
hebdomada*

Cautela.

CLANGOR

Deinde modice fortiori igne distilla Mercurium,
Qui Mercurius animam solis vel lunæ secundum
quod ibi est sol vel luna, secum portat, et non distil-
la ita forti igne, quod terra id est elementum ter-
ræ etiam in distillatione transeat, scilicet sufficit
quod solus Mercurius superfluous qui cum corpo-
re non potest exsiccari: Et quod inferius in cucurbi-
ta remanet, est sal noster, id est terra nostra, & est
in colore nigra, draco caudam suam deuorans, nam
draco est materia in fundo remanens post distil-
lationem aquæ ab ea, & aqua illa dicitur cau-
da draconis, & draco est eius nigredo, & draco
imbibitur aqua sua & coagulatur, & sic deu-
orat caudam suam. Et cinerem qui est in fundo
vasis ne vilipendas, quoniam est diadema cordis
tui, & permanentium cinis, vt dicit Morienus. Et
distilla sic tali calore, ne corpus reducatur in so-
lidam massam, aut nimis siccaretur & aduretur,
Et distilla tali igne, quod quando gutta incipit
cadere quod sexaginta octo, vt dicit Arnoldus, vel
septuaginta, aliqui dicunt octoginta momenta
ante calum alterius guttæ numerabis, & si trans-
scedat gutta, extrahe ignem vt dicit Rosarius.
Et si tardius, auge modicum ignem, & non
sequaris tuam imaginationem de fortificando igne
in fine distillationis, sed cum suauis igne.
Quia versus sequentium: Sensibus æquato gau-
det

*Nota bene
modum in-
cerationis.*

*Cauda dra-
gonis. dicitur
nigra*

*Cinis in fun-
do.*

*Modus ince-
rationis.*

B V C C I N A E

44

det natura secundo . Et sic expecta distillationem cum patientia complementi.

Signum distillationis complete est, quod mediū Mercurij aut magis a terra per alembicū distillasti quā imposuisti, & quod terra remanet mollis & li quida : Sicut dicit Arnoldus : Quam terram sic mollem & liquidam fac in vitro bono & longo collo, & sigilla sigillo Hermetis, & pone in cineribus calidis.

Primo per octo dies lente in cineribus calidis, alijs aut diebus sint cineres calidiores, & stet in tali calore ad viginti quinque dies naturales, vel ad triginta, vsque terra exsiccetur, & remaneat arida in fundo vasis, post fac agitationem vasis cum manu fortiter, & subito, quia materia, id est, terra adhaerebit lateribus vasis.

Quanto magis materia fuerit putrefacta, fortius adhaerebit vt dicit Rosarius. Et si ibi ignis occasione maioraretur aliquoties, quod materia esset nimis, ad inferiores partes vasis conculcata, tunc oporteret quod fieret contritio praedita in vitro cum pistillo vitreo. Et sic habes terram quae prius fuit. Quia solum duo sunt in lapide nostro elementa formalia, scilicet aqua & terra, licet virtualiter in eo sunt omnia quatuor elementa. Et vbi dicitur lapis noster est ex quatuor

*Signum de com
distillation*

11^a

*si la matiere
au fond du u
tre de verre
fauldra pi
s'inciser*

CLANGOR

elementis, hoc non est per intellectum literalem quod sit terra, nec quod sit aqua, nec aer, nec ignis, sed solūmodo est vna natura, quę continet in se de natura & proprietate elementorum omnium.

Item totum magisterium est hoc, diuidere elementa a metallis, & ea purificare, & a metallis sulphur naturę diuidere. Nam totus labor est in hoc & tota magisterij fatigatio in elementorum & sulphuris diuisione. Hęc Raymundus. Sed vbi dicit vt Hermes dicit: Quatuor oportet te extrahere elementa, hoc profecto nil aliud est quam ipsas seminarias virtutes, id est, qualitates actiuas, vel passiuas excitare, quia naturaliter exponentes quam plurimi in errores inciderunt infinitos. Et nos dicimus illam virtutem nostram spirituales mineras esse, quę potest intendi & fortificari, vt pullus landi & germinandi virtus inseratur. Et volens elementa mineralia recipere, non accipias de primis nec de vltimis, sed de medijs, ad creandum lapidem, quia prima sunt multum simplicia, & vltima sunt multum grossa. Quando volueris comedere, capias panem & dimitte farinam, et quando volueris facere panem accipe farinam, & dimitte triticum. Hoc est verbum nostrum, & doctrina philosophica, hęc Raymundus.

Item separatio elementorum est segregare genera quę sunt accidentia. Et coniunctio elementorum

torum est cumulare homogenia hoc est quæ sunt de natura humidi radicalis, vt turba philosophorum dicit. Item Raymundus dicit: Habeas patientiam in dealbatione, quia hic iacet multa tarditas.

Item nigredo et in omni putrefactione, semper maior debet esse in opere solis quam in opere *Albedo t4e da.* lunæ vt dicit Rosarius. Quia sol inter omnia alia corpora minoris est sulphuris quantitatis, maiorem autem quantitatē argenti viui continens, ex quo hæc nigredo procedit, vt dicit Geber.

Postea recipe terram nigram tritam, & imbibe ipsam cū Mercurio, ita quod solummodo materia, *Imbibitio.* id est, terra cooperiatur. Aliqui volunt quod super eam natet per duos digitos aut tres, Primum tamen melius, quia dicit Philosophus, ne Yesir submergatur, & sigilla vitrum sigillo Hermetis vt supra: Et hoc ideo, vt actiua a passiuis nō recedant, donec ad decoctionem perueniant perfectam, Et pone in cineres calidos ad exsiccandum, Et hoc fac secundo, scilicet imbibendo, & exsiccando, & tertio & quarto, donec terra ipsa satis alba est fixa albedine. Caue etiam diligenter ne misceas aquam Mercurialē impuram cum corpore mūdo. Quas *Actum 12/11/16* lis enim erit limpiditas aquæ Mercurialis, talis erit & puritas corporis, per quam abluitur, et quanto magis corpus fuerit ablutum, tanto albius erit. Nam preparatione suæ perfectę colorationis pro

CLANGOR

pter hoc fit cum aqua & igne, Idcirco si corpus non fuerit bene album, tere ipsum cum aqua post iterato exsicca. Sic enim Azoth, id est, aqua Mercurialis, & ignis, latonem, id est, terram nigram abluunt & mundificant; & eius obscuritatem auferunt, vt dicit Philosophus. Nam præparatio terræ semper est cū aqua, ideo qualis erit limpitudine aquæ, talis & erit limpitudine terræ, Et hoc fiat in dealbatione terræ, & eius ablutione.

prolixitas

Non ergo tædeat te prolixitas repetitionis contritionis & assationis huiusmodi: Est enim actio naturalis quæ suum habet motum, & tempus determinatum, ita vt quædam in maiori spatio temporis, & quædam in minori terminantur. Dicit Methodus: Quia in xl. diebus & totidem noctibus completur totum benefitium & opus ad album, post veram purificationem lapidis. Quia in purificatione eius non potest esse tempus determinatum, nisi secundum quod artifex bene laborat. Et in nonaginta diebus & totidem noctibus completur opus ad rubeum. Et isti sunt veri termini, ad tantam perfectionem. Et in centum & quinquaginta diebus & noctibus, cum fermento ad perfectionem totam. Versus, Coctio fit rerum ter quinquaginta dierū: Dicit enim Pantolphus in turba, Quia corpus in eius decoctione in quarta parte

te

te diminuitur. Et Astantius dicit, quod corpore
ris quarta pars diminuitur apud eius decoctionem

Et in impositione inhibitionis terræ nigrae
 cum Mercurio debet precaueri de fractione vitri,

vt dicit Rosarius. Vnde debet notari quod

aqua sit calida, & etiam materia, id est terra sit ca-
 lida, & cum manu debet agitari vas & teneri
 in denuo calore, & iterum agitari subito, quia

materia lateribus vasis adhaerebit, donec ma-
 teria & totum fiat sicut lutum turbidum. Et

tunc vitrum debet sigillari, & poni inter cineres
 calidos ad exsicandum vt supra, vsquequo fiat

puluis sicus. Et est maxime cauendum, ne
spiritus qui corpus exsiccat, & a corpore, exsic-

catur fiat volatilis, nam si volauerit a corpore, cor-
 pus perfectum esse non potest: Ideo etiam requiri-
 tur vas esse sigillatum sigillo Hermetis. Quia si

vas in arte nostra non esset clausum ad inclusionem
spiritus, tota vis exhalaret, sicut in generatio-
 ne metalli. Quia si fumus ex quo metallum ge-

neratur in terra inueniret locum apertum, expir-
aret, & nullum generaret metallum.

Etiam ideo fit vt actiua a passiuis non recedant,
 donec ad decoctionem perueniant perfectam, vt
 supra ostensum est. Et tempus cuiuslibet in-
 hibitionis ad exsicandum est viginti quinque
dies naturales, vel triginta, Sic dicit Arnol-
 m ij

Donec materia
 fiat sicut lutum
 turbidum,

Actiua a passiuis
 non recedant

actiua a passiuis

CLANGOR

n bibitio
que reseruate,

us, licet Rosarius dicat: Si corporis imperfecti sci
licet terræ fuerit vna libra xij. vntiarum, fixatur
cū imbibitionibus suis: nonaginta diebus. Addunt
Philosophi, donec peragetur vt dictum est. Alii
quando tamen fixatur in maiori vel minori tem-
pore, secundum industriam operantis, & propter
maiores vel minores quantitates pigmenta-
lium. Intellige hæc de toto tempore imbibitionum
albedinis & rubedinis. Et istam solutionem & co-
agulationem vel exsiccationem terræ nigræ qua-
ter reitera, & quarta vice solutione & coagulati-
one, id est exsiccatione istius terræ completa, rema-
nebit hæc terra fixa & lucida nigra in fractura, &
proiecta super corpora, alterat in suo colore. Et
quantumcunq; hæc terra pluries soluta fuerit & cō-
gelata erit penetrabilior & subtilior in natura sua.
Dicit alius: Erit ergo ordo imbibitiōis terræ, aquæ
reseruatae, vnionis, exsiccationis & calcinationis
quater reiterandus, et sic preciosam lapidis terram
sufficienter abluisti et decoctionem administraisti.
Et per hos gradus contritionis, aquæ imbibitio-
nis, exsiccationis & calcinationis, caput corui, ter-
rā nigram & foetidam sufficienter mundasti, & ad
albedinem perduxisti, vi ignis & calcinationis, quæ
apta est ad fermentationem suscipiendam, quæ fer-
mentatio est ipsius lapidis animatio.

Dicit Socrates: quatuor decoctiones fieri successi-
sive,

siue, & post debet viuificari per fermentum, & iterum coqui. Dicit enim: lungite illum aquæ suæ & coquite, & hoc fieri debet donec liquecat & dealbabitur, post iterum coquatur vsq̄ deueniat ad rubedinem & suauem compositionem. Et postea iterum coquatur igne fortiori, & hæc vltima decoctio, in qua figitur & vertitur corpus in spiritum. Et ita sunt in summa septem decoctiones, scilicet quatuor ante viuificatiōem, id est, fermentationē, & postea tres, quæ designantur per septem assaturas, vt etiam dicit philosophus. Æs nostrum corpus habet hydropicum, et vt Naemā Syrus leprosum, propter quod naturaliter querit lauacrum regenerationis septies in Iordane, vt ab innatis passioibus & corruptionibus emundetur, Tunc habes sulphur & arsenicum non vrens, quo possunt vt alchimistæ, & cum eo faciunt argentum perfectum. Gratianus dicit: Dealbate ergo Latonē, id est, æs cum Mercurio, quia Laton est ex sole & luna compositum corpus imperfectum citrinum quod cum dealbaueris, & per diurnam decoctionem ad pristinam citrinitatem perduxeris, habes iterum latonem eodem modo ductibilem, & ad quantitatem tibi placitam, tunc intrasti per ostium, & habes artis principium. Et tunc calcina, dissolue, & incera, & ita procede per medium, & si resuscitatum facis penetrabile, tunc ad

m iij

.cc. par. m. 51

ÆS

Latonem

CLANGOR

finem peruenisti, Dicit enim Rasis, Morientis & Absiduus: Quia terra cum sit dealbata, candida fit fixa propter fixationem lunæ, sed non fixa fit ^{saltus lunæ} xione solis, & ideo tingit in lunam. Et postea in opere est saltus lunæ, id est, sublimatio humiditatis lunaris & circulus solis, Quia post extractionem spiritus solaris a corpore suo mortuo, fit & animæ restitutio & corporis viuificatio.

Dicit Plato: Quia omni argento inest sulphur album, sicut omni auro inest sulphur rubeum, & tale sulphur non reperitur super terram, vt dicit Auicenna, sicut in istis duobus corporibus consistit. Et ideo ista corpora subtiliter præparamus, vt sulphur & argentum viuum de illa materia habeamus super terram, de qua aurum & argentum efficiebatur subtus terram.

*Via alia practica. Aliqui sic faciunt
cum terra.*

Cum iam habes terram exsiccatam, tunc fac in vitro, & pone super ipsam de Mercurio sextam vel septimam eius partem, vt soluatur, quare prius pondera ipsam, & sigilla vitrum sigillo Hermetis ne flos fugiat, & super lento calore in cineribus exsicca & congela, & istam solutionem & congelationem quater reitera, quarta vice

vice soluzione & congelatione istius terræ nostræ completa, remanebit hæc terra fixa & lucida, nigra in fractura, & proiecta super corpora, alterat in suo colore, sed non Mercuriū. Et quantum cunq; pluries hæc terra soluta fuerit & congelata, erit penetrabilior & subtilior in natura sua, vt etiam supra dictum est, etiam magis tendens ad albedinem, in istis quatuor solutionibus & congelationibus: Cum vero completa erit decoctio ista quæ dicitur prima, vertendum est ad alias tali modo.

De pondus &

Scias pondus totius congelati, sicut sciisti primo per discretionem tuam, & pone in vitro, & superpone quartam partem Mercurij vt soluetur, & sigilla vitrum vt supra sigillo Hermestis, & super lento calore exsicca & congela, & erit vna massa alterius coloris quam prima, nigra & clara aliquantulum. Continuatur autem hæc dispositio dealbationis post eius aquæ inhibitionem et exsiccationem, solutionem et congelationem, donec fiat alba massa, perfectæ dealbationis, in igne perseuerans, fundens, fluens, & Mercurium congelans, & perfecte retinens, & transmutans quodcunq; corpus metallicum imperfectum lunificum verum.

Et si velis elixir tuum præparatum, secunda tertia, & quarta vice volatizare vel inbibere, hoc debet fieri cum quarta parte elixiris Mercurij.

CLANGOR

Attamen si maius pondus de ipsa aqua posueris su per ipsum corpus quam quartam partem ipsius, dum tamen non submergitur, melius erit, corpus dealbabit, & erit subtilius, penetrabilius, & cū ma iori pondere conuertit.

Quando lapis est imbibita corruptione

Item cum aliqua res est imbibita corruptione, non potest tollerare ignem, nec ignis in se potest pati corruptionem: quare necesse est, quod lapis sit magistraliter extractus, mundatus, & separatus ab omnibus suis feculentis corruptibilibus, antequam tu præsumis fixare eum, quousq; sit purum elementum primæ rei.

conuertere &

Et nota quod subtilior est medicina, quæ Mercurium conuertit quam illa, quæ conuertit corpora. Vnde sciendum, quod maior labor est in dealbando propter pondera & commixtiones, quam in rubificando, quia post dealbationem vsq; ad rubificationem non sequitur error, Et pro rubeo faci endo dicitur, qd debet fieri eodē modo & simili regimine in omnibus, sicut in dealbando ipsius fecisti, & non debet iterum ire vt incipiatur a prin cipio, sed tantum vt multiplicetur, et pone tantum

Mercurij per solutionem terræ & exsiccationem sicut in dealbando, nisi quod calor sit maior, & scias quantumcunque plus soluitur anima cum spiritu suo non fixo, id est, aqua sua, & coagula tur, tanto plus multiplicatur, & nō solum in quan titate

titate sed cum hoc etiam in virtute & tincturæ subtilitate, et in projectione magnum pondus conuertet et transmutabit.

De albatione terræ, dicit Hali, accipe quod descendit ad fundum vasis, & ablue ipsum in igne calido, vsq; quo auferatur eius nigredo & recedat eius spissitudo, & fac euolare ab eo additiones humiditatum, donec deueniat calx nimis alba, in qua non erit macula. Tunc enim terra ad animam recipiendam est habilis & pura. Dealbatio enim est totius operis initium, & fundamentum, nam ex tunc errare non potes in decoctione, quia post dealbationem vterque fugiēs, scilicet anima, id est, Mercurius corporis, & spiritus, id est, Mercurius viuus, in non fugientem terram vertunt, & faciunt eam spirituales, mundam à terrestreitate, aeream & subtilem. Et sic spiritus & anima non vniuntur cum corpore vero modo, nisi in albo colore, quia tunc in ipsa dealbatione omnes colores, qui hodie in mundo excogitari possunt apparent, & tunc firmanantur, & in vnum colorem scilicet albedinis conueniunt.

Et nota, quod ista diuersitas colorum non apparet in lapide nostro nisi in coniunctione animæ cum corpore, vt dicit Morienus. In vna tantum vice ignis in eo nouat diuersos colores.

Anima est spiritus tingens, qui demum à corpore

n

Quando anima id est, fermentum inferatur.

Quia sic anima & spiritus.

Omnes colores.

CLANGOR

alterato superatus, eo gaudet, ipso incorrupto facto: Et sic alter in alterum transit, & alter vim alterius recipit natura disponente.

Dicit Senior: Primum opus lunare est abluere dealbare & putrefacere centum quinquaginta diebus, Et dealbatio totius, & fugatio tenebrarum ab eo. Et Flidius dicit: Scitote quod totius operis initium est dealbatio, cui rubor succedit, deinde de operis perfectio, post hanc autem per acetum nutu dei tota fit perfectio, quod est soluere & coagulare. Et de ipsa terra dealbata, dicit Morienus: Quia nihil cum ea facias ipsa non existente fermentata. Et quia sine fermento nulla fit tinctura perfecta, ut dicunt Philosophi, sicut nec absque pasta non fermentata fit bonus panis, sic in nostro lapide, cum fermentum est sicut anima que corpori imperfecto mortuo vitam tribuit mediante spiritu, id est Mercurio. Quia dicit Aristoteles, nil completur nisi cum fermento subtiliato, ut spiritus, Versus: Ad bonam pastam utaris aqua, nec non fermento, simili modo in lapide nostro: Hæc tria reperies dictis philosophorum consimilia. Et non est aliud fermentum quam sol tam ad album & rubrum elixir, & luna solum ad album elixir, scilicet aurum vel argentum philosophorum, non aurum vel argentum naturæ: Unde fermentum auri nil est nisi sulphur suum quod album in argentum conuertit, quia illud nunquam figit, quod naturaliter fixum non est nec fuit.

Item fermentum fit ex pura metallorum materia, id est sulphure nature & vapore elementorum. Item fermentum non est aliud nisi a sole & luna, Et fermentum non est quousque dicta corpora conuertant in suam primam materiam seu naturam quia expedit quod ex sole & subtilissima terra fermentum debeat componi. Quare si duo corpora perfecta nescis reducere in suam naturam primam, non poteris habere aliquod fermentum. Hec Ray.

Nota fermentum album sic fit. Ciba unam partem lunæ purissimæ minutim limatæ vel subtiliter foliatæ cum duplo sui Mercurij bene mundissime albi, terendo simul fortiter in mortario lapideo, donec Mercurius ebibat ipsam limaturam, & fiat quasi butirum, ita quod nil inueniatur de ipsa limatura: Deinde ablue hoc fermentum fortiter cum aceto forti & sale comuni, bene præparato, donec acetum inde exeat clarum & bene purum, & tunc ablue sal cum aqua dulci, et aquam ad ignem exsicca. Ab hinc vero superadde ei sulphuri albi partem unam, terendo in simul totum, donec redeat totum quasi in corpus unum, Deinde incera ipsum cum una parte aquæ, & mitte ad sublimandum &c. Sic eodem modo fit fermentum rubrum cum sole purissimo, vt supra, licet Pantolphus dicat in turba: Quod nullum venenum tigens generatur absque sole

CLANGOR

& umbra eius, quod volunt & plures alij, Quia non sit aliud fermentum tam ad albam quam ad rubeam tincturam quam sol. Dicit Aristoteles. Album & rubeum ex vna radice, nulla re alterius generis interueniente pullulat.

Item Rosarius & Petrus de Zalento dicunt. Fermentum quod est medium coniungens, si ponitur in principio vel in medio, opus perficitur citius, nec indiget reiteratione: Non tamen dicunt hæc per abnegationem. Arnoldus dicit: Cum autem prædictam medicinam volueris fermentare, Tunc solue eam in dicto humido distillato, sicut dictum est superius, donec sit aquatica vt Mercurius, tunc pone in vase super ignem in toto regimine, donec colores appareant vt in primo regimine, donec habueris elixir vt prius fusibilem & tingentem, & tunc duplicatus est eiusdem elixiris effectus in fermentatione, quantitate, & projectione &c. Quoniam in omni solutione & fixatione acquirit sibi decem in multiplicatiōe, ideo quantum plus soluitur, figitur, tingitur, & funditur medicina, tantum melius & fortius operatur.

Item de fermento nota. Ex perfecto nil fit, quia iam perfectū est, prout ista materia seu artificium perficit. Habemus exemplum: Panis fermentatus & coctus, est perfectus in suo statu vel esse, & ad suum vltimum finem peruenit, nec eo plus poteris ferment

*omni solutione
fixatione acquirit
decem in multiplicatiōe
ratione*

fermentare: Sic est in auro, Aurum purū deductū est per examen ignis in corpus firmum & fixum, & eo amplius fermentare est impossibile apud philosophos, nisi habeat prima materia metallorum in qua resoluatur in primam materiam, & in elementa miscibilia. Recipiamus ergo illā materiam vnde erit aurum, & mediante artificio deducitur in verum fermentum philosophorum, & mutemus hoc cum ingenio in materiam perfectam vel in speciem corporum perfectorum, & tunc demū incipiamus operationem. Quare multi moderni laborantes etiam philosophice sunt decepti, quia opus dimitunt vbi est incipiendum.

Hic primo incipitur opus, scilicet quando primo aurum conuer-

Nota, aqua est spiritus corpus purgans, subtilians & dealbans. Et fermentum est anima, quæ corpori imperfecto mediante aqua vitam tribuit, quam prius non habebat, & in meliorem formam reducit. Etiam si in lapide nostro esset tantum alterum eorum, nunquam facile fluere medicina, nec tincturam daret, & si daret, vt Mercurius in fumum volaret, quia non esset in eo receptaculum tincturæ.

sum est in primam substantiam animam

Et in hora coniunctionis maxima, apparent miracula, tunc enim corpus imperfectum coloratione firma coloratur, fermento mediante, quod fermentum est anima corporis imperfecti, & spiritus mediante anima cum corpore coniungitur, & liga

fermentum

CLANGOR

tur cum eo simul in colorem fermenti, coniungitur
& fit vnum cum eis: Et sic in corpore imperfecto,
primo extrahitur illud videlicet eorum purum ab
impuro, subtile a grosso, Deinde desiccatur & fixa
tur, & erit mortuum, tunc fermentatur & reuiu-
iscit per fermentum, quod anima. Quia si non
misces fermentum cum elixir, non coloratur cor-
pus sicut debet, quoniam sine fermento, non ex-
ibit neque sol neque luna, sed aliud quod non
permanet in tinctura naturæ metallicæ, nisi præ-
paraueris ipsum scilicet corpus imperfectum.
Coniunge ergo ipsum sulphur, id est corpus im-
perfectum, cum eo scilicet fermento, vt generet
sibi simile, & fiet elixir. Cum autem sulphur, id est,
corpus imperfectum coniunctum fuerit cum suo
corpore, id est fermento, corpus nō desinit in ipsum
aliud agere, quousq; conuertat totum in ipsum, sci-
licet fermentum. Idcirco quando vis fermentare,
misce simul cum corpore, vt totum sit fermen-
tum, quoniam fermentum redigit vel reducit sul-
phur nostrum, ad suam naturā, pondus et colorē,
per omnem modum, qui erit & fermentum album
ad albū, et rubeū ad rubeū, quod patet: Quia si po-
sueris fermentū argēti cum sulphure auri, rediget
ad suam naturam, sed non ad suum colorē. Simili-
ter si posueris fermentū auri cum sulphure argēti,
conuertit ad suam naturā, et non ad suū colorē &
econ^{is}

magis desiccatur
in
intatur et
reficit

sic sulphur

sic corpus
imperfectum

sic fermentum
nō desinat

ecōuerso. Nō ergo misceas aquā albam cū rubea
nec econuerso aquā rubeam cū alba, quia cum a
qua alba albificabis, & cum rubea rubificabis. Ve
runtamen fili non putes hanc aquam esse rubeam,
sed albam in aspectu, importans rubificandi poten
tiam cum effectu. Hæc Raymundus.

Cum corpus mundatum fuerit, & cum spiritu ^{vntuosum}
incorporatum & sublimatum tunc ambo facta ^{generatur}
sunt vapor vntuosus, Et nisi corpus fiat vapor, ^{sic ex visco}
nihil in opere huius peregisti, cum hoc fiat me
diante aqua Mercuriali depurata. Ergo dealba
& ablu corpus, quia dealbatio totius operis per
fecti est initium & fermentum. Si enim sulphur
non fuerit sublimatum, substantiam ingrediens
tem & virtutem penetrantem non habebit,
& per consequens ad verum elixir non valebit.
Et Mercurius vulgi dicitur spiritus, Mercurius cor
poris dicitur anima, & spiritus non coniungitur
corpori nisi mediante anima, & econuerso anima
non coniungitur corpori nisi mediante spiritu, tan
tum subtilietur, vt sit vnū cū eo, & homogenium
sicut suus spiritus est. Tunc enim per minima sunt
commiscibilia, & primo recipit naturam fermenti,
& virtutem tingendi.

Spiritus non coniungitur corporibus, donec
a suis inmundicijs perfecte fuerint mundati. i. donec
media substātia mercurij et sulphuris corporis sue

CLANGOR

rint a suis mundicijs perfecte mundati, id est horū
coniunctio non est possibilis, nisi prius spirituales
fiant, id est per mutationem vtriusq; à sua virtute
& proprietate, per conuersionem suarum natura
rum coniunguntur omnimoda coniunctione, &
tunc sic purgati debent in corporibus coniungi,
id est, cum fermento mediante aqua, quæ facit in
ter ea matrimonium, id est, coniunctionem siue v
nionem. Rasis dicit. Accidentia non possunt quali
tates extendere nisi fuerint substantijs sociata.

Item si vis vt fiat elixir perfectū, atq; transsub
stantiās, & omne corpus sibi coniunctum tingat,
hoc non potest fieri nisi per solutionem suam sæ
pius repetitam.

Quinta es=
sentia quid
sit.

Vnde quinta essentia est corpus per se differēs
ab omnibus elementis & elementatis tam in ma
teria quam in forma, tam in natura quam in virtu
te, non habens in se contrarietatem, vnde nec cau
sam corruptionis. Hæc Thomas in compendio,
Vbi ponit differentiam inter elemētum, elemen
tatum, & quintam essentiam.

*Modus faciendi solutionem ta
lis est,*

Postquam lapis noster in igne est factus & ab
omni sorditie, id est purgatus est ab omni impuri
tate. Nota, id est post dealbationem & philosophi
cam

eam spiritualē purgationem supra memoratam. Tunc tere ipsum in puluerem subtilem valde in vno lapide, & in aceto nostro coelestino solue, & statim soluetur in clarissimam aquam, & quasi fontaneam: Et postquam lapis totaliter fuerit solutus vt dixi, tunc distilla nostra distillatione, & coagula temperato calore, & vltimo calcina prima coagulatione secundum modum suum. Et scias quod in ista solutione lapidis vna pars multo plures partes Mercurij vel cuiuscunq; corporis, in lunam ve^{Reiteratio sic fiat.} ram vel in solem, secundum quod lapis fuerit praeparatus, tingit. Et haec solutio nostra est secretum nostrum, Et sic multiplicabis lapidem vt postea in capitulo de multiplicatione dicetur.

Itē terra vulgi sic separanda est a terra philosophicali: Accipienda est terra calcinata &c. & ponenda est in vase vitreo vel vitreato, in quo sit aqua munda et pura feruentissima, & cum baculo vitreo agitare debes vsq; quo illud quod potest dissolui dissoluatur, & scias quod bona terra dissoluitur & efficitur aqua alba sicut lac, quam dissolutam ponas ad partem, & iterum tere terram quaereman sit insoluta, & iniungas iterum aquam bene calidā, vsq; quo facias donec aperte videbis quod nihil amplius potest dissolui: Cuius signū est, quod terra quaereman sit in fundo posita super lignum, nihil manet. Secundum signum, si ponatur super

CLANGOR

ignem, nequaquam funditur neq; adurit. Et postquam hæc videbis, tunc accipias totā terram tuam dissolutam in aqua prædicta, & ponas in vase vitreo, & cōgelabis desiccatione forti, & priusq; congelata fuerit, tunc scias te habere terram philosophicam mundā & paratam, Aliam proijctas, quia est fex et scoria: Dicitur etiam terra alba. Et caue *Salus equi* semper ne eam asses nisi fuerit sicca. Vnde Hermes dicit: Seminate aurum vestrum, in terram albam foliatā, quæ per calcinationem factā est ignea subtilis & aerea, videlicet tantum: Seminate aurum, id est animam & virtutem tingentem, in terram albam, quæ præparatione debita est facta alba et munda, in qua nō sint sordes. Ex hijs patet qd aurum naturæ non est materia fermenti, imo aurum philosophorum est ipsum fermentū tingens.

Item Hermes caput philosophorum ait: Cū naturas commiscere volueritis alchimistæ, lapidem auri commicite humori qui est aqua permanens, suoque vasi imponite super leuem calorem, quousque liquæfiat, deinde dimittite quousque areseat aqua, & se inuicem continuat, Ipsa autem aqua imbuta, id est siccata, sit ignis intentior quam prius fuerat quousque areseat, & terra, id est puluis fiat. Hoc autē peracto, scitote hoc esse archani initium, scilicet aqua imbuere & desiccare perfecte: Hoc vero multoties facite quousque pereant aquæ partes, id est deficient, scilicet quod non al

tendat vltra, eiusq; colores vobis appareat. Iubeo tamen vos non simul aquam fundere, ne ykesir submergatur, verū paulatim, id est, septies infundite, terite & desiccate, & sic multoties facite quousque sumatur aqua.

Barsen in turba dicit: Et aqua septies imponitur ei, donec bibat totum humorē, & recipiat vim imminentē igni, apud pugnā ignis, & rubigo fiat. Hermes dicit: Humectite & contrite pluribus diebus, & hoc nouem vicibus soluere & coagulare præcepit, quæ per nouem aquilas designantur, In qualibet enim solutione & coagulatione augebitur eius affectus. Vnde philosophus in turba:

Videntes autem omnes huius artis inuestigatores illam albedinem apparentem in vase, rati estote quod rubor in albedinem occultatus est.

Tunc autem non oportet vos illa extrahere, verum coquere quousq; totū rubeum fiat, & sic per plures inhibitiones aquæ solaris requiritur terres am rubeam fore factam, etiam per maiorem ignis administratione. Item Barsen: Præcipio illis es aqua dealbare candida, qua æs rubeum faciunt, scilicet es nostrū. Quare oportet quod prius albū fiat anteq̄ rubeū fiat, quia nō est trāsitus de extremo nec ad extremum, de contrario in contrarium, nisi per mediū dispensatiuum, id est, de nigredine non est trāsitus in citrinū vel rubeum, nisi albedine me

ÆS

CLANGOR

diante, quia citrinitas causat exaltissimo vel multum albo, & modicum rubeo claro essentialiter.

Quare natura ostēdit, qđ citrinatio est perfecta & completa digestio. Nec econuerso potest esse transitus de citrino ad album, quousque compositum conuertatur in nigrum. Nec aurum potest fieri argentum indiuisibile, nisi prius destruat, & fiat nigrum & corrumpatur, nec melius potest fieri deterius nisi per corruptionem sui ipsius, quia generatio vnus est corruptio alterius: Et hoc fit cum additione rei tingentis illud, quæ nota est naturæ, & perficitur, Et tunc fermentum imponitur.

Spiritus corpus exsiccat, & a corpore exsiccat tur scilicet perfecte a suo flegmate purgatus.

Nota in omni affatione & decoctione qua spiritus & corpora separantur & associantur scire debes, quod anima separabilis a suo subiecto non commode separatur a fixo, nisi in siccissione, nec viuam commode coniungitur mortuo nisi in humido.

Sed in hijs omnibus natura non patitur subitas permutationes. Ideo maxime est cauendum ne spiritus volatilis fiat, nam si volauerit a corpore, corpus imperfectum manebit.

Nota, Ideo fit sublimatio, vt segregatis partibus purissimis & leuioribus a fecibus grossorum elementorum, virtutem quintæ essentiæ possideant formantem & disponentem ad speciem durabi

rabilem & perfectam. Dico autem quintam essentiam animam tingentem, colorantem, & formam puram inducentem, ad quam extrahendam valde necessaria fuit sublimatio et subtiliatio: Per eam nam que extrahitur vinctuositas arsenici, siue natura oleaginosa purissima, & incombustibilis vinctuositatis, quæ ligata & commixta est cum fecibus, scorijis, & grossioribus elementarijs. Quia sublimatio non fit alia de causa nisi vt extrahatur anima tingens a corpore, & vt vertatur in spiritum penetrabilem, per sublimationem enim corpus in spiritum reducitur, scilicet cum corporalis densitas transit in rarietatem. Et cum corpora sint grauia & ponderosa vt etiam supra dictum est, si ergo debent sublimari, oportet quod cum Mercurio incorporentur & subtilientur, & coquantur, donec ex eis, scilicet ex Mercurio et corpore fiat vnum corpus, & non tædeat te hoc multoties reiterare, quia nisi Mercurius fuerit corpori incorporatus, non ascendit, incorporari autem nullatenus potest, nisi prius in Mercurio soluatur, ergo recipe primam aquam ab omni corruptione segregatam, in qua coque rem suo nomine nominatam per xl. dies in vase suo, & inuenies corpus conuersum in argentum viuum, & quando per sublimationem fuerit priuatum sua nigredine, fiet natura sublimis carens vmbra, id est, grossa terræ seculentia & ad

Sublimat

CLANGOR

*Practica
pulchra.*

ustione. Idcirco quanto magis poteris, ipsum corpus subtilia, & cum Mercurio mundo coquæ, & cum aliquam partem Mercurij corpus in se hauserit & concluderit, ipsum subtilia igne cito, & fortiori quo poteris, donec ascendat in similitudine albißimi pulueris, in modum niuis, adhærens spondilibus aludel. Cinis vero infundo manens est fex, & scoria corporum, vituperata, & abicienda, in qua nil vitæ habetur, quia puluis leuissimus, qui modica sufflatione euanescit, quoniam non est nisi sulphur prauū, a natura exclusum. Tunc abiectis fecibus, itera per se sublimationem albißimi pulueris sine fecibus suis, donec figatur, & quousq; non permittit aliquas feces, sed ascendit purissimam ad modum niuis, quæ est nostra pura, quinta essentia, & tunc habes animā tingentem, & coagulantem & mundificantem, & sulphur & arsenicum non vrens, quo possunt vti alchimistæ, & cum eo faciunt argentum.

In solari autem materia licet quædam pars albisime ascenderit, tamen infundo remanet ignis tinctus rubore, in modū scarleti. Et illud sulphur conuertit argentū viuū in aurū purissimum et verissimū. Hæc est perfectissima cōpositio sulphuris albi & rubei nō vrētis secundū summā operationē philosophorū: nil em̄ in hijs dictis superflui et diminuti inuenies, sed quæ philosophica veritas cōtinet.

Item

Item si cum calcibus duorum luminariū scilicet solis & lunæ sublimaueris Mercurium, tunc vtiliter sublimabis, & mundas cum facilitate. In illis enim est facilis operationis illarum sublimatio, per generationem, & collige semper tantum solum sublimatum, quia hoc non est fixum, sed quod in medio consistit aludel supra feces, quia illud est subtilis media substantia Mercurij, ex qua nostra conficitur medicina quæ ex argenti viui materia ducit originem, quesitum bonū, terra alba foliata, arsenicū, et sulphur albū, prima materia metallorū, hæc Raymundus, Hanc aut sublimationem facimus, vt corpora reducamus in naturā subtilē, vt sint sicut spiritus, penetrantia et redigentia omne corpus in solificum vel lunificū verum, vel vt ea reducamus in primam materiam scilicet Mercuriū & sulphur, & vt eorum fiat firmissima incorporatio, & etiam vt assumat perfectum colorem albedinis vel rubedinis, qui color sine sublimatione fieri non potest: Et non misceas illud, quod remanet infundo cum eo, quod ascendit, sed segregatim vnum quodque eorum pone.

Si autem adhuc infundo aliquid de materia valente remansit, iterabis ad sublimandum per Mercurium sibi incorporatum, donec totū ascenderit quidquid est de pura essentia ipsorū corporum: Quia si nō feceris, non ponas ipsum in magisteriū.

CLANGOR

Alembicum vero sit vitreum, bono luto circumlinitum, quod debet coniungi cum subiecto, ita ut Mercurius nō possit exhalare finaliter, quia non sublimatur Mercurius nisi per fumositatem aeris, secum deferens partes corporis puriores, & ideo terra tunc in aerem & corpus in spiritum conuertitur, & densitas in raritatem finaliter in modum aeris ascendunt, sic quod ratione veritatis recipiunt virtutem fortiter, & in profundum penetrandi, & ratione perfectæ clarificatiōis, perfectæ tincturæ & colorationis. Vnde ergo diligenter vide ut vasa bene iungantur, quoniam si inueniat scilicet Mercurius locum apertū, euolat per fumum, sicq; peribit & annihilabitur operatio, & magisterium tuum erit inane.

Sequitur de regimine fixationis.

Quomodo perficiatur sulphur album & rubeum in elixir perfectū. Accipe ergo sulphur album prædictum, & ipsum fige super corpus suum, album fixum & mundatum, id est supra argentum, Et sulphur rubeum supra corpus suum rubeum, scilicet supra aurū, ut docet Pythagoras magister turbe, dices. Quod argentū viuū a corporibus, dissolutione, subtiliatione, et sublimatione extractum non coagulatum in sulphur album vel rubeum, suffi-

stinens ignem, id est, vt sit fixum, nullam viam ha-
bet ad albedinem vel rubedinem. Prudenter ergo
 & discrete oportet te operari, quoniam sine fer-
 mento non poterit sol neq; luna esse: Et non est ali-
 ud fermentum nisi sol & luna, non enim permane-
 bit in essentia naturæ prædictum sulphur, quod
 philosophi dicunt vaporem vnctuosum, nisi ipsum
 cum corpore suo purgato coniunxeris, vt generet
 sibi simile. Et etiam propter hoc vt fiat elixir perfe-
 ctum id, quod componis. Cum autē sulphur con-
 iunctum fuerit suo corpori purgato, nō desinit in
 id agere, ipsum totaliter penetrando, quousq; to-
 tum conuertat in suam naturam: Ideoq; quando
 vis fermentare, misce corpus sublimatum cum suo
corpore optime purgato vt totum fiat fermentum,
 quoniam fermentum reducit sulphur artis
feu philosophicum in suam naturam, colorem, &
saporem. Si enim sulphur non fuerit sublimatum,
 substantiam ingredientem & virtutem penetrati-
uam non habebit, & per consequens ad compo-
 nendum verum elixir non habebit virtutem, quia
 in sua permanens densitate & corporalitate, non
 miscebitur rebus tingendo, nec eas poterit in for-
 mam perfecte metalli transmutare. Sed cum cor-
 pus mundatum fuerit, & cum spiritu incorpora-
 tum sublimatione descendit, tunc ambo facta sunt
 vapor vnctuosus, & ab vrentibus substantijs spo-

CLANGOR

liatus, aer subtilis, clarus, nimiae penetrationis anima a vitijs, & inquinamentis liberata: quia iuncta suo corpori mundato, mediante spiritu, id est aqua mercuriali purificata, transit in ens purissimum & incorruptibile. Et nisi fiat vapor, nihil in opere huius artis peregristi. Ergo dealba, abluere, quia dealbatio totius operis perfecti est initium & fermentum. Quæ quidem dealbatio ammodo non variatur in colores diuersos, sed permanet in variabilis & immutabilis, & fige iuxta præceptum philosophorum hoc modo.

Modus figendi.

Apta fermentum, id est, corpus ante fermentationem, vt sit solutum & calcinatum, id est, corpus per argentum viuum sit solutum & calcinatum, id est, argētum viuum sit ab eo separatum & remotum, & sit calx aut cinis purissimus: quoniam si non aptaueris fermentum, nil valebit, Et si militer apta sulphur nō vrens de calce per sublimationē, vt sit simplex et viuū, Quia si non miscueris in elixir, non colorabitur corpus supra quod fiet proiectio sulphuris, Et si non mundaueris corpus quod vis misceri in elixir, non diriget corpus spiritum, neque retinebit eum. Et si non sublimaueris huiusmodi sulphur, quod vis mittere in elixir, erit aurum & argentum multum obscurum.

Et

Et si non mundaueris spiritum, non sustinebit ignem, quia ipsum impurum corpori non coniungetur per minima. Oportet te etiam multum cautum esse, vt facias elixir medium inter durum & molle, quia nisi hoc scieris, non erit aurum & argentum habile ad operandum, scilicet malleandum vel fundendum. Subtilioris enim substantiæ & liquidioris oportet esse medicinam, quia ipsa sunt corpora, & maioris fixationis & retentionis quam sit argentum viuum, in sua natura, super quibus pronoscitur. Quia dicit Euclides: Nostrium finale secretum est habere medicinam quæ fluat ante Mercurij fugam. Cum autem vis componere elixir, fac calcem de illa materia cuius est corpus, & ei immitte sulphur suum, sicut supra dixi: Si est aurum, de auro, Si argentum, de argento. Quoniam spontalitiū non est aliud, nisi vt coniungas fermentum cum suo corpore, de quibus vis facere elixir. Dicit enim turba: lunge hæc duo, id est, cineses, videlicet corporis perfecti, & sulphur album, id est corpus imperfectum ad inuicem, vnde philosophus: Illumina primo corpus tuū, & iunge cum spiritu & corpore mundo, æqualitate, id est æquo pondere.

De ponderibus fermenti & sulphuris & Mercurij.

Nota, quia sciendū est primo, quod summa volatilis non superet summam sui corporis mudati, fixi, a

*elixir de
esse inter
& molle*

*Compositio
elixir*

De pondere

CLANGOR

liouquin ligamētum sponſalitij verteretur in fugam
spiritus non fixi, & sulphuris volatilis. Volatile
non superet summam fixi cum eo vniti.

Vnde dicit Plato: Si parum sulphur proijciatur
super multitudinem corporis, ita vt supra ipsum
habeat potentiam, conuertit ipsum in puluerem,
cuius color erit sicut color corporis super quod
proijcitur spiritus auri vel argenti. Sed quia sul-
phura non possunt corpora ingredi nisi median-
te aqua scilicet Mercurij, cum aqua facit eorum
matrimonium, quia est medium coniungendi tin-
cturas, id est, sulphur & fermentum: Ideo in ea dis-
positione primo ponas calcem corporis seu fer-
menti, Secundo ponas aquam, id est, spiritum,
Tertio ponas aërem, id est, animam, siue sulphur à
corporibus extractū. Et vt vtar philosophico elo-
quio & doctrina: Si miscueris prius oleū in terra,
erit oleū mortificatū in terra qm̄ oleū in terram in-
trat, et ab ea sorbet. Si vero prius posueris aquā, et
postea oleū, stabit oleū supra aquā, aut si prius po-
sueris aquam, et postea terram, erit aqua pondero-
sior terra. Cum ergo coniungis elementa, scilicet
aquam & aerem vt figantur in terra: Si est ad al-
bum elixir, temper sit plus de terra quam de ali-
quo alio elementorum, Alioquin terra non fige-
ret spiritum, immo secum euolaret, Et hoc fieri de-
bet, secundū rationem, iuxta deaquationis mensu-

ram

ram. Verbi gratia: ad lunare elixir. Si est de aere *De pond*
 vnum pondus, & dimidium, de aqua debent esse
 duo pondera, & de terra tria debent esse pon-
 dera, & terræ fermentum sit ter tantum, quan-
 tum sit sulphur album. Vt si dimidium alte-
 rum pondus fuerit de sulphure albo, tria pondera
 debent esse de fermento, & duo de aqua, & erit e-
 lixir completum. Et ideo hanc cautelam habeas in
 compositione veri elixir, & ita opereris, vt di-
 ctum est, vt scias quantum debeas apponere de
 terra, quantum de aqua, & quantum de aere ad al-
 bum elixir, & quantum de igne ad rubeum. Ratio
 est, quia si magis poneretur de terra quam dictum
 est, mortificaret animam: Si vero minus, fieret elix-
 ir nimis humidum, nec figeretur. Et similiter de a-
 qua, si plus apponeretur, esset humidum & nimis
 molle, si minus, esset siccum & durum, nec penetra-
 ret. Et si de aere similiter minus apponeretur, non
 coloraret perfecto colore, & si magis esset in perfe-
 ctione coloratum in albo elixir.

Ad solare vero elixir, cum sol sit calidior lu-
 na debent esse duo pondera terræ, tria de aere, tria
 de aqua, vnum pondus & dimidium de igne, nam
 pondus ignis est medium pondus aquæ, Et in hoc
 neq; est additio neq; diminutio.

Dicit Raymundus: Cum volueris elixir ad ru-
 beum per traditionem generalis doctrinæ, doctri-

CLANGOR

nam faciendi elixir ad album resumes in exemplum. Nam hic modus faciendi elixir ad album, repeti nō oportet, nisi solum pro quolibet elementato albo, elementatum ponas rubeum, quoniam in elixire ad rubeum, apponitur ignis ulterius, qui totum rubificat, & sublimatur vt spiritus. Pondera vero elementorum, sunt duo pondera terræ, & tria aquæ, & totidem & vnum pondus & dimidium de sulphure rubeo. Primo enim ponas terram, quia participat cum fermento, Secundo ponas aquam, quia est medium inter terram & aerem, Tertio ponas aerem, quia est medium inter aquam & ignem, Quarto ponas ignem, sed ignis per aerem figitur sicut & aqua per terram, &c. sicut scis.

Sciendum est. Quod si lapis philosophorum purificatus adiungatur cum aliquo corpore, & quali tercunq; destruat corpus, materia lapidis semper remanet cum illa parte corporis, quæ magis est purificata secundum viam naturæ. Nam lapidis materia figit ignem, neq; potest comburi, quia ipse lapis super omnem ignem perpetuus est creatus: Et ideo quanto magis in igne perseverat, tanto plus augmentatur virtus eius in quantitate & qualitate, quia lapis philosophorū non habet humiditatem terminabilem, & licet siccus sit in experientia, copiosus est humiditate vinctuosa in eius
occul

oculto, quę nunq̄ potest destrui per aliquā viam. Quia si corpus cum quo commiscetur destruitur, semper remanet eius substantia subtilis vel grossa, secundū qđ fuit preparata, quę est vera & res fixa; Ideoq; nisi destruat corpus, materia vel medicina de ipso creata & extracta semper perseverat. Hęc Geber dicit. Alius Philosophus dicit in turba: Sciant oēs inuestigatores huius artis, quod elixir quantumcunq; præparetur vel subtilietur, totum nihil est, nisi post præparationem cum vero fermento coniungatur.

Nota de fermento.

Notandum est quod quando elixir coniungitur cum corporibus, oportet quod coniungatur per minima, vt dicit Albertus. Vehemens et utilis complexioatio fieri nunq̄ potest rebus solidis, nisi prius soluantur in aquis, & tunc commisceantur ad inuicem, & in locis calidis agente calore naturali, vel sibi proportionabili vaporaliter, se connectant spatio temporis competentis. Quia oportet elixir primo soluere, postea corpus præparare & soluere, vt elixir, postea vero accipere & coniungere dissolutiones, videlicet de elixir partes tres, & de corporibus prædictis partem vnā, postea oportet hoc totum congelare & iterum soluere, & congelare, & sic reiterare, donec totum factum sit vnum, sine aliqua separatione, & hoc totum

*Vaporalis
annexio.*

CLANGOR

completur per beneficium aque nostræ Mercurialis, quia cum ipsa soluitur, elixirque præparatur, & cum ipsa soluuntur & præparantur corpora. Ipsa est enim mundans, iungens, dissoluens, dealbans, & rubeum faciens.

Dicit alius: Sed quia fermentum non potest ingredi corpus mortuum nisi mediante aqua, quæ facit matrimonium & copulam inter fermentum et terram albam: Idcirco primo in omni fermentatione notari debet pondus vniuscuiusq;. Si igitur terram foliatam albam ad album elixir volueris fermentare, vt stabit in complemento tincturæ super corpora a perfectione diminuta, tunc recipe terre dealbatæ seu foliatæ corporis mortui partes tres, & de aqua vitæ reseruata partes duas, & fermenti partem alteram dimidiam.

Fermentum autem sit præparatum vt fiat calx alba fixa et subtilis, si ad album procedit tua intentio. Si vero ad rubeum, tunc sit calx citrinissima auri præparata, & non erit aliud fermentum, Ratio, quia ista duo corpora lucentia sunt, in quibus sunt radij tingentes splendidi, cætera corpora albedine & rubedine naturaliter excellendo.

Postea sapienter ponas in suam fiam ad hoc deaptatam, & in chorium suum temperatum reponere vt coagulentur & fixentur, & fiet vnum corpus, Deinde iterum solue cum tertia parte aquæ, &

& exsicca, & hoc reitera pluries, donec excellentis-
 simum lapidem album per hos gradus reiterationis
 & præparationis præparabis, album, fixum,
 stantem, per minima ingredientem corpora, ve-
 locissime fluentem ad instar aquæ fixæ, super ig-
 nis pugnam tingentem Mercurium & omnia cor-
 pora a perfectiōne diminuta in verum argentum.

Et nota quando plus vel pluries huius comple-
 menti ordo reiteretur, solutionis, coagulationis
 & contritionis, tanto huius maioris exuberatio-
 ne, videlicet medicinæ multiplicatur bonitas ma-
 gis & magis. Nam quoties pertractaueris super
 ipsum lapidem eius propriam bonitatem reserua-
 tam, toties multas lucraberis in eius proiectione
 super corpora partes, a perfectiōne dimīnūtā.

Quare Philosophi laudant reiterationem vltra. Si
 igitur terram albam fermentare ad rubeum elixir
 volueris, diuide ipsam terram albam in duas par-
 tes, vnam partem augmentabis ad elixir album
 cum sua aqua alba reseruata, & sic nunquam desi-
 nit esse eius. Et aliam partem pone in vitrum sus-
 um, id est in furnum suæ digestiōnis, & auge sibi
 ignem, donec vi et potentia ignis digestiōnis in ru-
 bicundissimum lapidem conuertatur, veluti sicut
crocus siccus combustus. Et si volueris vt fiat tin-
 ctura rubedinis, elixir albissimum transformans,
 & tingens mercurium, lunam, & omne corpus in

CLANGOR

verissimum solem, vel solificum corpus, tunc fermenta eius partes tres cum parte altera dimidia auri purissimi præparata, vt sit calx subtilissima, cum duabus partibus aquæ solificatæ, artificialiter in vnum chaos reducens, connexionem per minima, vsque ad occultum corporis, & pone in suo vitro, in igne suo, & coque vt elucescat rubicundissimus lapis, sanguineus verus. Illum iterum augmentabis de parte sua solificata, reseruata scilicet aqua sua solari, vt gradatim per modum digestionis ignis fortioris procedas in eius perfectionis augmentatione, & cumulatione bonitatis, & reiteratione operis de parte sua reseruata, sibi suæ naturæ conueniente, solificata tandem, vt eius bonitas multiplicetur vsque in infinitum Dicit Raymundus.

De modo indulcorandi lapidem cum humiditate.

In modo autem faciendi huius lapidis indulcorationem:

Sumatur lapis, & terendo imbibe illum in vase suo, imbibitione per minima, scilicet per vices, factas ad modum roris, cum vna & dimidia parte sui, postea decoque cum igne leui, donec prius illa fuerit in lapidis substantiam congelata:

lata: Postmodum vigora ignem de carbonibus paulatim & paulatim, donec subtilietur ex eo quidquid resolutum extiterit, tam de aqua sulphuris quam de argento viuo humido.

Tunc iterum quod sublimatum extiterit, reduc super feces, terendo & imbibendo cum dicto spiritu, qui magis in humiditate exuberanter abundat. Et hoc iterata imbibitione rorida, decoctione, congelatione, & sublimatione, cum ignibus suis successiuis, & diligenter continuatis, scilicet cum moderamine notæ ignitionis, quam natura exigit, donec per continuam sublimationem, iterationem spirituum non inflammabilium super illas scilicet feces, & continuo motu totum figatur deorsum.

Cum autem fixum fuerit secundum proportionem ignis sibi appropriati cum moderamine, tunc eo facias ignem fortem, bene continuatum per diem naturalem, secunda vero die naturali fortiolem, & tertia die naturali adhuc fortissimum, ut est ignis fundendi, vel quasi.

Quando voles incerare lapidem, Mittas magis de re calida & humida, quam facias de frigida & sicca: Sed quando tu operatus fueris per intentionem fixandi, tunc mittas magis de re frigida & sicca, quam calida & humida. Et si medicina non manet

q ij

CLANGOR

plenarie contra ignem, hoc est per defectum fixationis: Igitur succurretur defectui, vel per reiterationem solutionis & congelationis, vel per sublimationem partium non fixarum, per partem fixam, quousque capiat quietem contra asperitatem ignis. Et si tu vides, quod illa non possunt fundi nisi cum gravitate scilicet per defectum incerationis supple sibi, & integra ei incerationem cum oleo lapidis, guttando guttam post guttam, supra leuem ignem in crucibulo terreo, quousque fluat vt cera, si ne fumo. Hæc Raymundus.

Fusio.

Signum vere fixationis et ultimi complementi.

De multiplicatione vel augmentatione lapidis.

Nota primum quid sit augmentum. Vnde augmentum est præexistentis quantitatis additamentum, Et augmentum in qualitate & bonitate, est ipsam tincturam solvere & coagulare, hoc est Mercurio nostro imbibere & exficcare.

Vel sic, recipe tincturæ preparatę partem vnam, & solve in tribus partibus Mercurij nostri, deinde fac in vase, & sigilla vas, & pone inter cineres calidos, per totum, vt supra expressum est, donec exficetur & pulvis fiat. Deinde aperi vitrum, & iterum imbibe, & exsicca vt supra, & quoties hoc pluries feceris, toties aliquas partes lucraberis, & ultra tingit, vt dicit Arnoldus.

Aug.

Augmentum in quantitate est. Recipe materiae fixae quae tingit, id est tincturae preparatae partes tres, & Mercurij Philosophorum vnam partem, & fac in vase, & sigilla vas, et pone inter cineres calidos, vt supra, & exsicca vt puluis fiat. Deinde aperi vitrum, & iterū imbibere, & exsicca. &c. vt supra. Et aqua, id est argentum viuum vel Mercurius nō plus ponderis adh̄cit vel dat corpori, nisi quantum de humiditate metallina manet.

Hæc Calidius filius Isydori, Item multiplicatio in quantitate fit per mixtionem medicinae in crusibulo cum argento viuo vulgi, Quod quidem argentum viuum per admixtionem lapidis conuertitur in puluerem rubeum vel nigrum, & iterato, quod mittatur de illo puluere argenti viui super aliud argentum viuum, et iterato cōuertitur in puluerem, & sic facies reiterationes pulueris argenti viui super aliud argentū viuum, donec argentum viuum non conuertatur in puluerem, sed manet conuersum in metallum perfectum. Et hoc fit quia fortitudo medicinae temperata est cum additione argenti viui.

Item multiplicatio tincturæ non est aliud, nisi augmentatio & multiplicatio caloris naturalis, qui est sulphur non vrens in materia argenti viui, cum sit certum, quod argentum viuum sit materia metallorum in substantia, in qua sua claritas est infixa,

CLANGOR

quia metalla non indigent nisi natura substantiali. Et substantia in qua tinctura sulphuris infigitur, oportet quod sit de materia seruata ab omni aduſtione, & defectiua totius fusionis, amabilis & placens omnibus metallis: Et ideo est neceſſe, quod tinctura sulphuris sequatur talem ſubſtantiam, & in illa colligatur, ſi vis quod sit tinctura metallorum, & dicta ſubſtantia ſit talis, quod poſſit fixari ſine conſumatione ſuæ humiditatis, & ſine reuerſione illius in terram, & ſine combuſtione ſuæ propriæ ſubſtantia, & totum hoc eſt argenrum viuum. Quare dicitur quod illud cauſa perfectionis ad neceſſitatem metallorum, quia illud eſt ſufficiens ad quemlibet gradum omnium fusionum cum ignitione, ſicut patet in plumbo & ſtanno, & hoc per bonam adhaerentiam ſuarum partium, & per fortitudinem ſuæ nobilis mixtionis. Hac Raymundus.

Modus quomodo multiplicantur medicina rubea & alba, in virtute et poteſtate. Quando per feceris dictas medicinas, & de illis feceris proiectionem. Duobus modis poteris artificialiter multiplicare ſuas virtutes:

Primus modus eſt, diſſolues in aqua Mercurij ſui albi vel rubei, ex quibus fuerunt procreata, quouſq; fiat aqua clara, & poſtmodum cum leui decoctione cogeles, & cum ſuis oleis, inceres vero eas
super

super igne, quousq; fluant: Certa sua virtus erit duplicata in tinctura, cum omnibus suis perfectionibus, sicut videbis in projectione, quia pondus quod projiciebatur super mille, tunc projicitur super duo millia: Et in ista multiplicatione non est magnus labor.

Secundus modus multiplicandi suas virtutes est maioris precij, quia si distilles quālibet speciem illarum singulariter, & in sua aqua per inhumationem, postmodum separabis elementa per distillationem, in recipiendo primo aquam, postmodum aerem, & manebit sua substantia terræ fixa, tota clara in forma pulueris, reduc in illam aquam per distillationem, quousque totum biberit, & sit tota fixa in terra, & postmodum imbibe totum cum suo oleo & cum sua tinctura, quousque sit bene fixum, & fundatur totum sicut cera. Et de illa medicina projice vnum pondus super corpus quod volueris conuertere, & inuenies certe suam tincturam multiplicatam de centum partibus, per talem modum &c.

Iterum multiplicatur medicina dupliciter.

Solutione caliditatis, vel solutione raritatis. Solutione caliditatis, est, vt accipias medicinam in vase vitreo impositam, & eam sepelias in igne nostro humido septem diebus vel amplius, donec medicina soluatur in

CLANGOR

aquam sine turbulentia , solutione raritatis , vt sumas vas vitreum cum medicina , & suspendatur illud in olla noua ænea, cuius orificium sit strictum, in qua bulliat aqua, & orificium sit clausum, vt ex vapore aquæ bullientis ascendente vapore soluat^r medicina.

Sed nota quod aqua illa bulliens non tangat vas vitreum, in quo est medicina, per spacium trium digitorum. Et solutio fit forte vna die vel duobus aut tribus, postquam medicina fuerit soluta, aufer ab igne ad refrigerandum, fixandum, & congelandum, indurandum vel desiccandum, & sic soluat^r pluries, & quanto plus resoluta fuerit medicina, tanto perfectior erit. Et talis solutio est medicinæ subtiliatio & eius virtualis sublimatio, Quæ quanto plus reiteratur, tanto abundantius & plus res partes tingit.

Vnde dicit Rasis. Non dependet huius bonitas multiplicationis, nisi in multiplicatione reiterationis, sublimatione & fixatione medicinæ perfectæ. Quia quanto plus huius complementi ordo reiteratur, tanto illius exuberantia magis operatur, & augmentatur. Nam quoties magis solito sublimaueris medicinam perfectam, & solueris, toties lucraberis omni vice ad proijciendum vnus pondus super mille. Et si primo cadet super mille, secundo cadit super decem millia, tertio super
per

super centum millia, quarto super mille millia, & sic usque in infinitum. Dicit enim Morigenes philosophus: Scitote pro certo, quod quanto plus soluitur lapis noster, et congelatur, tanto plus spiritus & anima coniunguntur, & retinentur ab ipsis, & qualibet vice tinctura multiplicatur. Alio modo multiplicatur medicina per fermentationem, et est fermentum ad album, luna pura, et fermentum ad rubeum, sol purus. Projiciatur ergo una pars medicinae, supra duas fermenti, & totum erit medicina, & ponatur in vase vitreo super ignem, & elaudatur sic, ut aer non intret, nec exeat, & feruetur, & regatur, & subtilietur quoties volueris, sicut fecisti de prima medicina, tantam virtutem recipiet una pars secundae medicinae, quantum habuit una pars primae medicinae, Sic enim per solutionem, & fermentationem poterit medicina multiplicari in infinitum.

fermentum a
luna pura
Et fermentum
sol purus

Tripliciter lapis philosophicus multiplicatur.

Primo modo fit per reiterationem notae corruptionis ad principium, hoc est corrumpendo lapidem per dissolutionem & putrefactionem, & per elementorum conjunctionem, & inhumationem in aere vel in terra, & per decoctiones aeris, & ignis communis. Et hoc ad altera opera particula

r

CLANGOR

ria, per coniuſtionem elementorū cum terra foſſiata, & decoctione ignis comunis, in humatione ſimi. Item vtracq; multiplicatio fit ſimul, ſi ex medicina multiplicata in quantitate duxeris ad diētas duas rotas, & feceris ſicut dictum eſt.

Nam quantumcunque medicina tranſit per iſtas duas rotas ad finem terminationis, tantum plus & multiplicatur in virtute propter materiam qua ad tantam ſubtilitatem deducitur. Ex quo ſpiritus exiſtens in tali materia multiplicat ſimilitudinem ſuam, ſicut ſummitas ignis exiſtens in oculo Baſilifci, ſuam ſimilitudinem multiplicat in igne exiſtente in animalibus, ratione cuius ſuffocatur calor naturalis vnius cuiuſq; animalis, ſicut lux ignis per lucem ſolis extingitur. Hæc Raymundus.

Modus proiectendi omnium præſcriptorum, taliter poteſt experiri.

Sumatur vna pars de medicina, & decem partes Mercurij crudi purgati, ſic quod Mercurius caleſcat ad ignem, vſq; ad ſumoſitatem. Ex tunc proiectatur medicina deſuper quæ ſtatim fluit, minima penetrando, tunc ſtato vigorato igne, Mercurius fuſus colligatur, cuius recipiatur modica pars, & tantum ſui Mercurij viui ponatur ad ignem, & probetur pondus. Si Mercurius additus

nota

notabilē recesserit, tūc medicina nō sufficit ad vltiores partes. Si autē corpus in corpore notabiliter diminutū non fuerit, sed materia adhuc fuerit fragibilis, & nimis mollis vel dura, tūc sumatur huius iterum modica pars, & tantum sui de Mercurio crudo, & per omnia vt dictum est procedatur, donec habeatur intentum.

De projectione medicinae multiplicatae in virtute.

Accipe vnā partem vel vnciam medicinae dictae multiplicatae in virtute, & de illa projicias super centum partes Mercurij, Statim cum dictus Mercurius incipiet calefieri in crusibulo, & prompte congelabitur, & cito, totum in fixam medicinam, ad faciendum projectionem super alium Mercurium, post accipe vnā vnciam, et de illa secunda medicina, & fac projectionē super centū partes alterius Mercurij calidi, et adhuc erit purū totum, & vera medicina, tunc multiplicasti in quantitate tuā primam medicinam, vel etiam totum, vel in parte, quod iterum poteris multiplicare per dissolutionem, & congelationem, & inhumationem &c. Quia modum quem dixi in multiplicatione potes multiplicare in virtute in infinitum, et postea in quantitate projice de medicina vltimo congelata, vnum pondus super centum Mercurij loti cum sale & aceto, & calefac super igne statim, cum videris ipsum fumare & congelabitur in aurum &c.

CLANGOR

^{un. sup.} **C**onuertit̃ aut̃ oleū. i. cū tinctura est oleū in puluerē tingentē hoc modo: Sumat̃ præparati olei vna pars, et fundatur supra decē partes Mercurij crudi ponatur ad digestionem, & statim ingreditur illud oleum Mercurium talem, quod non appareat, sed erit Mercurius albus vel rubeus, secundum quod præparata est medicina ad album vel ad rubeum, puluerisabilis & tractabilis in itinere, sine damno, qui vltius poterit proijci, vt Icis, semper super Mercurium postea cum sale & aceto semper bene lotum.

De virtute, effectu, & nobilitate huius laudabilis scientiæ seu tincturæ philosophicæ.

Est sciendum quod antiqui sapientes, quatuor principales effectus siue virtutes in hac gloriosa thesauri sarcha, consolatrice & adiutrice scientia reperierunt.

Primo dicit̃ corpus humanum a multis infirmitatibus sanare. Secundo corpora imperfecta metallica restaurare. Tertio lapides ignobiles in gemmas quasdam preciosas transmutare. Quarto omne vitrum ductibile facere, siue malleabile.

De primo consenserunt oēs philosophi: Quod quando lapis ematites perfectæ rubificatus fuerit, non solum facit mirabilia in corporibus solidis, sed et in corpore humano, de quo nō est dubium.

Nam

Nam omnem infirmitatem ab intra sumendo curat, ab extra sanat vngendo. Dicunt enim philosophi, quod si datum fuerit de eo in aqua, vel in vino tepido paralyticis, freneticis, hydropicis, leprosis curat eos. Alij sapientes dicunt, quod guttam rosaceam relidit sæpe vngendo. Hinc vero passio cordiaca, æthica, iliaca, colica ictericia, ac morbi egiditum epilepsi, & omnes Species febrium per eam curantur sumendo plæruncq;, artetica per eam curatur vngendo, & quidquid est in ægroto stomacho hoc tollit, & omnem fluxum humorum peccantium stringit & consumit potando vel vngendo, omnemq; melancoliam siue mesticiã mentis ieiuno stomacho sumpta, repellit, omnem fluxum renaticum exsiccat. Est etiam infirmorum oculorum sanatrix optima, Nam fluxum lachrymarum stringit, lippotos attenuat, ruborem depellit, pellem vel tunicam delendo mollificat.

Tela, albugo, & hugo cornu, & vngula, cataraçta, inuersio palpebrarum, æstus, nec non tenebræ inflaturæ oculorum: hæc omnia per medicinam philosophicam facillime curantur. Cor & spiritua lia confortat potando, dolorem capitis mitigat in temporibus vngendo. Præbet etiam surdis auditum, & omni dolore aurium succurrit, inflaturis nervos compactos rectificat vngendo, dentes corrosos restaurat lauando, foetorem anhelitus

CLANGOR

dulcorat. Sanatur etiam per eam omnia genera a postematum vngendo vel emplastrando, aut puluerem siccum intermittendo. Ulcera, vulnera, cancer, fistula, noli me tangere, antrax, serpigines, impetigines, stramiones, scabies, pruritus, & tinea per eam sanantur. Cicatrices per ipsam planantur, ita ut caro noua regeneratur, vinum corruptum & acidum si permiscetur, reparatur, calculus inde soluitur si bibitur, venenum expellit sumendo, occiduntur etiam vermes si in pulueris sentur capilli sub villo, si per eam vngendo remouentur. Rugas in facie, aut omnes maculas delet vngendo, & faciem iuuenilem facit. Mulieribus in partu laborantibus sumpta auxiliatur, foetum mortuum emplastrando educit, vrinam prouocat. Coitum excitat & auget, ebrietatem prohibet, memoriam inducit, humidum radicale augmentat, naturam vigorat, Nec non multa alia bona corpori humano monstrat & ministrat. Quia haec medicina est super omnes medicinas Hypocratis, Galieni, Alexandri, Constanti, Auicennae, & aliorum doctorum omnium artis medicinae, praestantior in odore, sapore, virtute & effectu, & est notandum quod haec medicina est semper medicina apothecae ad morbum depellendum permiscenda.

De secundo scribitur quod omnia metalla imperfe-

perfecta transmutat: hæc enim transmutatio est satis manifesta. Nam omne quod est argentum facit aurum, in colore, substantia, perleuerantia, pondere, ductibilitate, liquefactione duricie, mollicie.

De tertio scribitur, quod lapides in gemmas præciosas transformat, vt dictum est supra. In libro sextariæ dicitur, quod iaspides, hyacinti, coralli rubei & albi, Smaragdi, crisoliti, saphyri, ex ipsa materia formari possunt, & in charta sacerdotum traditur, quod ex cristallo carbūculus siue rubinus aut topasius potest fieri per eam, qui in colore et in substantia excellunt naturales. His vero lapidibus, & alijs in quibus fuerit hæc medicina, præstat virtutem naturalem sua nobilitate, ita tamen, quod colores deputati ad ipsos admiscentur, nam omnē lapidem siue gemmā liquefacit & demollit.

De quarto scribitur. Quod vitrum reddit maleabile in miscendo quando liquefcit. Nam hæc medicina est conuertibilis in omnē colorem. Alia vero sunt experimēta artificii sagacius cōmittēda.

Dicit Raymundus. Habet etiam potestatem dicta medicina rectificandi omne animal, & viuificat omnes plantas in tempore veris, per suū magnū & mirabilē calorē, quia si de illa ad quantitatem vnus grani milij dissoluas in aqua, & illam mittas in corde vnus vitis, ad quantitatem concauitatis vnus auellanæ, artificiose nascentur folia

CLANGOR

& flores, & boni rami in mense Maij, & sic de qua
libet alia planta facias: quoniam sic reputatur mira
culum & contra concursum naturæ, propter hoc,
quia tales ignorant potestatem talis rei, sed non
est aliud quam purus calor naturalis infusus in suo
humido radicali, & quia natura per suum instin-
ctum appetit multum esse, ad plus profundum cu-
iuslibet elementi vbi operatur, in multiplicando
calorem naturalem corporis in centro, cuius ipsa
est ingressa. Ideo habet potestatem rectificandi om-
nes, & illam virtutem fixare in illis. Et hæc est pro-
bata medicina philosophorum, quam omni in-

*Incipit oratio
Sancti Basilii*
uestiganti fideli & pio, volenti, præstare di-
gnetur Dominus noster Iesus Chris-
tus, qui cum patre & spiritu san-
cto viuit & regnat, deus per
infinita seculorum se-
cula, Amen.

INCI

INCIPIIT

SEMITA SEMITAE.

*Et est tractatulus brevis & compendiosus simul
& utilis intelligenti, in quo principaliter
pro parte prodit lapidem uegetabilem
ab alijs poenitus absconditum
subtiliter intuenti:*

R Euerende pater pias aures inclina, & intellige quod Mercurius est sperma omnium metallorum decoctum, & imperfectum in ventre terræ calore sulphureo, & secundum varietatem sulphuream ipsius, metalla in terra generantur diuersa. Et sic ipsorum 'primordialis materia est vna, & naturaliter sola actione maiori vel minori, adurente vel non adurente diuersimode operatur, & in hoc omnes philosophi concordant. Et hoc demonstrabo taliter: Quia certum est, quod omnis res de eo & ex eo est in quod resoluitur, & est verum exemplum & consimile. Si glacies commutatur in aquam mediante calore, ergo, prius fuit aqua: Sed omnia metalla conuertuntur in Mercurium, ergo iste Mercurius est prima materia.

Causa differentie metallorum.

Signum lapidis mineralis.

S E M I T A

*Prima mate
ria metallo
rum,*

ria eorum. Modū autem conuertendi infra docebo, Illo habito, soluitur oppinio eorum, qui dicunt species metallorum conuerti non posse, & hoc verum est, vt ipsi dicunt, nisi in materiam primam re ducantur, Reductio autem ipsorum est facilis in primam materiam vt ostendam. Et transmutatio est facilis & possibilis. Nam omne crescens vel nascens multiplicatur in sua specie, vt homi nes, arbores, grana & huiusmodi. Nam ex vno grano mille generantur. Ergo possibile est augeri res vsq; in infinitum. Ex prædictis apparet subtili ter intuenti, philosophos in suis libris dixisse ob scura sed vera. Dixerunt enim quod lapis no ster est ex corpore & anima & spiritu, & verum dicunt. Nam corpus imperfectum comparauerūt corpori propter hoc quod est infirmum, & aquā spiritum dixerunt, & vere spiritus est, quia corpori imperfecto & per se mortuo vitā tribuit, quam prius non habebat, & in meliorem formam producit. Fermentum animam dixerunt, quod si cut infra dicetur corpori imperfecto similiter vitā tribuit, et in sui naturā eleuat et conuertit. Philo sophus dicit: cōuerte naturas, et quod quæris inue nies, & hoc est verū: Nā in nostro magisterio pri mo facimus de grosso gracile. i. de corpore spiritū, & postmodum de humido siccum. i. de aqua terrā & sic naturas cōuertimus, & facimus superius infe rius,

rius, quod fit quando spiritus efficitur corpus, & vas unum
 econuerso corpus fit spiritus. Item lapis noster vt est aqua no
 dicūt philosophi fit ex vna re, & in vno vase, & ve
 rū dicūt. Nam totum magisterium fit cū aqua no
 stra, et ex ea. Nam ipsa corpora soluit vt dictum
 est, non tamen ea solutione prout credunt ignari
 scilicet quod conuertatur in aquam nubis. Et ipsa
 eadē calcinat, & in terrā reducit. Ipsa eadē corpora
 in cinerē transformat, & ea incinerat, & dealbat,
 & mundificat iuxta verbum Morienis, qui ait:

Quod azoth & ignis Latonem mundificāt, id est,
 abluunt, & eius obscuritatem pœnitus ab eo eri
 piunt. Laton enim est corpus immundum, azoth
argētum viuū. Et corpora diuersa coniungit, pre
 parata modo prædicto, coniunctione tali, quod
 nec ignis nec actus potest ea separare ab igne itatis
 combustione, & eorum vnum irruendo in aliud
 mutatio subtiliat corpora, non subtiliatione vulga
 ri, vt idiotæ siue inexperti credentes, sic quod sub
 limare sit superius ascendere. Et ideo accipiunt
 corpora calcinata, & admiscet spiritibus sublima
 tis, scilicet Mercurio arsenico & sulphure &c, &
 faciunt per ignem fortē sublimare. i. corpora ascē
 dere cū spiritibus, et dicūt quod corpora tūc sunt
 sublimata. Et sunt delusi, quia adhuc inueniūt cor
 pora immūda cū spiritib. plus q̄ fuissent prius. Ideo
 nostrū sublimare nō est sursum ascendere: sed sub

Latonem

Contra sub
limationem
vulgarem.

SEMITA

Philosophi *ca sublimatio.* limare philosophorum est de re vilissima & corrupta (a terra) alteram facere magis puram, ut cum dicimus ille est sublimatus in episcopū, id est in digniori statu exaltatus seu positus, Sic etiam dicimus corpora in aliam, id est meliorem naturam conuersam, seu exaltatam, vnde sublimare idem est quod subtiliare, quod totum facit aqua nostra. Et sic intelligenda est sublimatio philosophica, in qua multi sunt decepti. Aqua etiam nostra mortificat, illuminat, mundificat, & viuificat, & apparere facit colores nigros primo in mortificatione corporis, dum in terrā cōuertitur, & post modum apparent multi colores, & varij ante dealbationem, quorum omnium finis albedo. In conmixtione vero aquæ & corporis fermenti, id est, preparati corporis infiniti colores apparent. Et sic apparet quod nostrum magisterium est ex vno, & cum vno fit, & est ex quatuor, & ex tribus vnum.

Effectus aquæ.

Nigredo prima.

mag

Vnde scias pater quod philosophi multiplicauerunt nomina mixti lapidis, & hoc, ut absconderent eum. Et dixerunt lapidem mixtum corporeum & spiritualementem, & non sunt mentiti, prout sapiens intelligere potest. Nam ibi est corpus & spiritus, & corpus tantum est spirituale in solutione, & spiritus factus est, & corporale est in coniunctione spiritus cum corpore. Et fermentum quidam

dam vocant, quidam vocant ipsum æs.

Morienes dicit: Quia scientia nostri ingenij, id est magisterij a simulatur ordini in creatione hominis. Nam primo fit coitus, secundo conceptio, tertio imprægnatio, quartum est ortus, quintum est nutrimentum vel nutritio.

Gradus la
pidis in ope
ratione.

A

Hæc verba faciam te intelligere: quoniam sperma nostrum quod est argentum viuum, cum terræ coniungitur, scilicet corpori imperfecto quæ terra mater dicitur, quia terra est mater omnium elementorum, tunc coitus dicitur.

Primus gra
dus.

Terc

Cumq; terra aliquid quantum secum retinet argentum viuum, tunc dicitur conceptio, et cum masculus agit in foeminam id est, argentum viuum in terram. Et hoc est quod philosophi dixerunt, quod magisterium nostrum non est nisi masculus & foemina, & ipsorum con

Coitus.

Conceptio.

iunctio. Adueniente ergo aqua, id est, argento viuo in terra crescit & augmentatur, quia terra dealbatur, & tunc imprægnatio vocatur. Deinde fermentum coagulatur, id est coniungitur cum corpore imperfecto preparato, vt dictum est, quousq; fiat vnus colore & aspectu, & tunc dicitur

Terra tran
sit a spiritus

Imprægnatio.

ortus, quia tunc natus est lapis noster, qui vocatur

Ortus.

Rex a philosophis, vt dicitur in turba philosophorum: Honorate regem nostrum ab igne venientem, diademate aureo coronatum, & inclinate ei vsque ad perfectam perfectionis ætatem, scilicet

Rex.

SEMITA

Quod sit pater
ter et mater
sol luna.

ipsum alimentando quousque ad perfectam perueniat ætatem, Cuius pater est sol, mater vero luna, luna pro corpore imperfecto accipiatur, sol vero pro corpore perfecto.

Alimentum.

Quinto & ultimo sequitur alimentum, quia quanto magis nutritur, tanto magis augmentatur. Nutritur autem lacte suo, id est, spermate, ex quo fuit ab initio. Imbibitur autem argentum vivum sæpe & sepius, quousque duas partes bibat vel quod sufficiat.

meritus
sicut tollit
significat

Sequitur nunc practica.

Descendamus nunc ad practicam sicut prius dixi. Debent autem corpora ad primam materiam deduci, ad hoc, ut fiat transmutatio.

Et ultimo ostendam tibi præmissorum rationem: Rogo ergo te fili ut practicam meam non vilipendas, quia in ea latet totum magisterium nostrum, sicut fide occulta vidi. Accipe precij libram unam, & sit limatura munda, & misce cum quatuor libris aquæ nostræ mundatæ, terendo, & incorporando cum sale modico & aceto, quousque totum fiat amalgama. Precio autem optime amalgamato pone ipsum in multam quantitatem aquæ vitæ, id est Mercurij, & pone totum in vrinali supra ignem cineris nostri, id est, purgati cineris, & fac interius lentissimum ignem per diem naturalem,

46
aqua vitæ

turalem tunc permittite infrigidari, & quando inuenies infrigidatum, cola aquam trans cum omnibus que in ea sunt per pannum lineum, donec pertranseat per pannum illud, quod de corpore fuerit resolutum, pars vero que non poterit exire, ponatur ad partem.

Deinde recipe illud quod remansit in panno, & iterum cum noua aqua benedicta reponas ad ignem cum vase prædicto per diem naturalem, postea cola vt prius. Et sic toties reitera, donec totum corpus in aquam conuertatur, id est in primam materiam, quæ est aqua nostra. Quo facto totam illam aquam pone in vase vitreo, & decoque super ignem lentum, quousque videas in superficie eius nigredinem apparere, quam remoue subtiliter quotidie colligendo, donec totum corpus soluat in terram meram, & toties quoties melius potes, & iterum coquendo & nigredinem tollendo quousque nil appareat nigredinis, & aqua, id est, argentum viuum appareat clara, tunc habes aquam & terram.

Deinde accipe totam terram istam, id est, nigredinem quam collegisti, & pone ipsam in vase vitreo, & superfunde de aqua prædicta benedicta, donec nihil emineat, & natet super eam, & coque eam tamdiu leui igne per decem dies, tere, & iterum imponere aquam, & coque

S E M I T A

sic deinceps, id est, terram sic coagulata & cum aqua
 qua inspissatam sine appositione alterius aquae decoques
 forti igne, vt supra, quousq; terra fiat alba
 & clara, Qua mundificata & dealbata vt dictum
 est, aqua vitæ quæ cum dicta terra coagulata me-
 diante calore leui inspissata fuerit, decoque forti
 igne in cucurbita forti, alembico super posito, do-
 nec quicquid aque ibi fuerit, descendat per alembi-
 cum, & terra remaneat calcinata. Tunc accipe de
 fermento quocunq; quartam sui partem, puta, si li-
 bra fuerit corporis imperfecti scilicet precij, accipi-
 as ex fermento scilicet sole vel luna libras tres. Et il-
 lud fermentum sit solutum, & terra factum, sicut
 corpus imperfectum, & eodem modo & ordine
 preparatum in simul coniunge, & imbebe cum
 aqua benedicta prædicta, id est, cum aqua quæ
 ascendit alembicum, & coque per tres dies aut
 plures, tunc iterum aqua sua imbebe, & coque vt
 prius, & hoc tocies reitera, quousq; hæc duo cor-
 pora vnum remaneant, id est in vnum reducantur,
 Quod perpendes, color non variatur in eis, Deia
 de super eas fundendo aquam prædictam per se
 paulatim, quousq; dum bibat quantum possit bi-
 bere semper dando eis nouam aquam. Nam in ista
 coniunctione corporum spiritus miscetur cum eis
 & fit vnum cum eis, & conuertitur in naturam ipso-
 rum, corporibus prædictis mundatis: Et sic ger-
 men

fymis fortilis
 diuisio

I

men conuertitur cum corporibus prædictis moderatis vel mundatis, quod ante non poterant propter eorum immunditiam & grossitiam, & in eis crescit & tuum augmentat, vt in ea multiplicetur multitudine magna.

Recapitulatio omnium prædictorum.

Nunc reuertar pater reuerende ad prius dicta singulariter applicando super perfectiones philosophorum antiquorum, & verba eorum obscura importabilia & abscondita. Si vero iudices verba Philosophorum, intelliges, & ita vera verba protulisse affirmes.

Primum verbum nostri magisterij siue operis est argenti viui reductio (corporis) id est, cupri vel alij metalli, in argentum viuum reductio. Et istud est quod philosophi vocant solutionem, quæ est fundamentum artis, vt dicit Franciscus. Nisi corpora solueritis, inuanū laboratis. De qua solutione loquitur Parmenides in turma. Quam solutionem audientes ignari putant aquam nubis esse. Si autem nostros libros legissent, & intellexissent, sci- Nota cor-
pus aquæ. rent vtique aquam esse permanentem, absq; suo corpore, cum quo coniuncta, facta est vnum permanens. Non est ergo solutio philosophorum aqua nubis, sed corporum in aquam liquidā conuersio,

S E M I T A

Ecce Mer= ex quo primo procreata fuerunt, scilicet in argen-
curium mi- tum viuum, Sicut glacies conuertitur in aquam,
neralem. ex qua prius fuit. Ecce per Dei gratiam iam ha-
 bes primum elementum, quod est aqua, & ipsius
 scilicet corporis in primam materiam reductio. Se-
 cundum verbum: Quod fit terra, & hoc est quod
 philosophi dixerunt: Egressio terræ aqua cōcurrit.
 Sic habes secundum elementum quod est terra.

Tertium verbum est terræ mundificatio, de
 qua dicit Morienes: Hæc aqua cum terra pu-
trifit & mundificatur &c. Philosophus: Iunge
siccum humido, Siccum namque est terra, humi-
 dum vero aqua. Ecce iam habes aquam per se, &
terram per se, & terram dealbatam cum aqua.

Quartum verbum est, quod aqua possit
euaporare, sublimatione siue ascensione efficitur
ipsa terra aerea, quæ prius erat inspissata cum ter-
ra & coagulata, & sic habes terram, aquam & ae-
rem: Hoc est quod philosophus dixit in libro tur-
 mæ. Ipsam dealbate. Et cito igne sublimate, quo-
 usque ex eo exeat spiritus, id est argentum viuum,
 quod in eo inuenies, qui dicitur avis Hermetis, &
 pullus Hermogenis, & remanet terra calcinata in
fundo quæ est vis ignea, id est, ignæ naturæ.

Separatio
 sulphuris
 ab argento
 inuo.

Et sic habes quatuor elemēta, hoc est terra, ignis,
 & illa terra calcinata quæ est puluis, de quo di-
 cit Morienes: Cinerem qui in fundo est non vis

lipen

lipendas, quia est in inferiori loco, & est terra corporis, quia est sperma tuum, in eo enim est diademata ordinis.

Postmodum cum prædicta terra fermentum pone, quod scilicet fermentum philosophi animam vocant, Et hoc ideo, quia sicut corpus humanum sine anima nil valet, immo est sicut terra mortua, Sic & corpus immundum absque eius fermento, id est, eius anima, nil valet.

Nam fermentum corpus imperfectum præparat, & ad naturam suam cōuertit vt dictum est. Et non est fermentum nisi sol & luna, tantum istis appropriatis planetis conspirans in naturali similitudine. Et hoc est quod Morienes dicit: Nisi corpus immundum mundaueris ac dealbaueris, & in eo animam mittas, nil in magisterio direxisti. Et tunc spiritus coniungitur, & gaudet cum eis, & figitur. Quia alteratur aqua, & omnia grossa subtilia fiunt.

Fixio spiritus.

Et hoc est quod dicit Aftanus in turma, spiritus non coniungitur corporibus donec a suis immundicijs perfecte fuerint denudata. Et in hac coniunctione maxima apparent miracula, quia omnes colores qui in mundo excogitari possunt apparent, & corpus imperfectum colore fermenti, firmo mediante fermento coloratur, vt dicit Barsen.

O pie pater augeat Deus in te spiritum intel

SEMITA

Sperma me-
tallorum.

lectus, vt qđ diciturus sum mēte perpēdas. Elemen-
ta enim non generantur nisi ex proprio spermate,
Sperma autem est argentum viuum, Sicut patet
in generatione hominis, quia non est alicuius rei
commixtio, nisi per sperma, & in vegetabilibus
nisi semen, quantum ad generationem & augmen-
tationem ipsorum. Alij subtilius intuentes subli-
mant Mercurium, & figunt, & coniungunt cum
corporibus, & tamen nihil inueniunt. Causa erro-
ris est: Nam semen non potest permutari, nec pro-
ut est vel fuit, nec proficit nisi proijciatur in matricem
mulieris, Sic Mechardus Philosophus dicit:
Nisi proijciatur lapis in matricem mulieris, vt ipse
sum nutriat, non proficit. O mi pater sic habes ad
votum descriptionem lapidis philosophorum.
Laus Deo.

Explicit tractatulus Arnoldi de noua
Villa Papæ Benedicto vndecimo
transmissus 1533.

Tra

TRACTA

T V L V S A V L

C E N N A E .

*Istum librum diuidam in octo capitula uel
partes.*

IN primo capitulo dicam de Mercurio & eius
natura, nec non de sulphure quod in se conti-
net.

In secundo dicam de natura corporum perfe-
ctorum, & eorum sulphure.

In tertio dicam de coniunctione corporis & spi-
ritus & lapidis dissolutione in primam materiam.

In quarto dicam de extractione aquæ ex terra.

In quinto dicam de fundatione seu etiã fusio-
ne super terram suam.

In sexto dicam de modo sublimationis terræ.

In septimo dicam de lapidis multiplicatione &
fixione.

In octauo & ultimo capitulo dicam de modo
proijciendi medicinam, & tingendi quodlibet me-
tallum, in solem & lunam.

t iij

TRACTATVLVS

Caput I.

ARgentum viuum est frigidum et humidum, & deus ex eo vel cum eo creauit omnia minera, & ipsum est aereum & ignis fugitiuum, sed dum in igne aliquantulum steterit, facit mira opera aliena

*Effectus
Mercurij
nostri.*

Et ipsum est solummodo spiritus viuus, & in mundo non est tale, quale ipsum est, quod possit talia operari, qualia per ipsum operantur. Et ipsum intrat quodlibet corpus, penetrat, leuat, & excedit. Ipsum est fermentum corporum quibus admiscetur, & tunc erit totum elixir ad albedinem et rubedinem. Ipsum est aqua perennis, aqua vitæ & lac virginis, fons & alumen de quo bibens non moritur. Cum viuum fuerit habet quædam opera, & cum mortuum fuerit habet opera maxima.

*Fermentum
secundo mo
do.*

Ipsum est serpens luxuriâs se ipsum imprægnans in die vno parturiens, suo veneno cuncta interficit, ab igne fugit. Sapientes autem faciunt ipsum spectare ignem, & tunc facit opera & mutationes, quia sicut mutatur mutat, & sicut tingitur

*Vbi inueni
tur Mercu
rius noster*

tingit, & sicut coagulatur coagulat, igitur inter omnia mineralia argenti viui præferenda est generatio. In omnibus enim mineris inuenitur, & cum

cum omnibus symbolum habet. Est autem ex terrestri & mediocri, & aqueo, vel oleo viuo, subtilibus mediocriter, & spiritu multo subtili, ex aqua terrestri, ponderositatem habens & motum dorsum, luciditatem, & fluiditatem & colorem argenteum. Exit enim de terra, & in terram resilit, & nutatim se defendit, & iterum se continuat humido ex caliditate, & spiritu extincto figitur, & omnibus mineralibus commiscetur, & cui insidet firmiter adhærebit, vnde & mineralium mater dicitur. Argentum vero viuum densam manifeste videtur habere substantiam, vt monoceros propter grauedinem sui ponderis immensi, quoniam aurum præponderat, dum in sui natura fuerit, & est fortissimæ compositionis, & naturæ vni formis, quoniam non separatur ab inuicem, in partes autem nullatenus se diuidi permittit.

Quia aut cum tota sua substantia ex igne recedit, aut cum ea in igne permanet.

In eo necessario est causa perfectionis, quoniam ipsum solum ad perfectionis modum sufficit, in vno quoque gradu, videlicet cum ignitione, propter bonam sui adhærentiam, & fortitudinem suæ mixtionis. Sed cum partes ipsius inspissantur per ignem, vltius non permittit se corrumpi, nec per ingressionem furiosæ flammæ vltius se patitur eleuari, quoniam

TRACTATVLVS

Sulphur rarefactionem sui non suffert propter indensitas
causat adu- tem & aduſtionis carentiam, quæ fit per sulphu-
ſtionem. reitatem quam non habet.

Aduſtio Argenteum vero viuum in ſuis operibus mani-
tollitur. feſte ac perfectiſſime ab aduſtione eſt ſaluatiuum,
Fuſionem & fuſionis effectiuum cum ſigitur. Etenim eſt tinc-
preſtat. ctura rubedinis, vberriamæ reſectiõis, fulgidi ſplen-
Medium doris, & non recedit a commixto donec eſt. Eſt e-
tincturarũ. nim amicabile, & metallũ placabile, ac medium
 coniungendi tincturas, quoniam commiſcetur cum
 ipsis per minima, & in fundo naturaliter adhæ-
 ret eis, quia eſt de natura ipſorum. Verumtamen
 cum luna commiſcetur cum illo facilius, quoniam
 per ſuam naturam habet ipſum in ſua natura parti-
 cipare. Attamen non ſubmergitur in eo aliquod
 metallorum niſi ſol. Et ſic maximum habes ſecre-
 tum, quoniam Mercurius in ſe recipit quæ ſunt
 ſuæ naturæ. Aliena vero reſpuit, eo quod natu-
 ra ſua plus gaudet cum natura propria quam ex-
 tranea. Ex hoc enim manifeſtum eſt, maioris eſſe
 perfectionis in illis, quæ plus ſunt Mercurium
 continentia, et quæ minoris, minus, quoniam ſym-
 bolum tenet in natura cum mineralibus. Et dedit
 Deus ipſi ſubſtantiam, & ſubſtantię proprietatem,
 quam nullo modo in alijs rebus naturarũ con-
 tingit poſſidere, quoniam ipſum ſolum eſt quod
 ignem ſuperat, & ab eo non ſuperatur, ſed in eo
 ami-

cabiliter gaudens quiescit. Ipsum solum cum sit metallicum, continet totum in se, quo indigemus ad nostrum magisterium. Igitur manifestum est, quod argētum viuum continet in se sulphur suum bonum, quo coagulatur aurum & argentum, secundum diuersum digestionis modum.

*De natura corporum perfectorum, id est
solis & lunæ, et eorum sulphure.*

Caput II.

AVrum est corpus perfectissimum, dominus lapidum, Rex & caput omnium aliorum, quod nec terra corrumpit, nec res comburentes comburunt, nec in igne minuitur sed in eo melioratur, quia in eo humiditate quadam humescatur, nec etiam aqua alteratur. Complexio eius est temperata, & natura directa in caliditate, frigiditate, humiditate & siccitate, nec in eo aliquid superfluum nec diminutum inuenitur. Est enim creatum ex subtilissima & clarissima argenti viui substantia, & ex substantia pauca sulphuris puri & mundi, rubedinis fixæ, & clare tingens ipsam substantiam argenti viui.

*Sol tingens
substantiam
viui*

Aurum tenetur esse corpus & fermentum elixiris albi & rubei, Neque melioratur, neque perficitur seu completur nisi cum eo, & non alio, quemad-

TRACTATVLVS:

modum pasta non alio quam suo potest fermens
tari fermento. Aurum est corpus durans, per se-
cula seculorum manens. Et ideo philosophi pre-
teru-
lerunt ipsum, & magnificerunt, dixerunt enim
quod aurum sic se habet in corporibus, quemad-
modū sol in stellis. Sol enim in suo lumine & splē-
dore omnia vegetabilia germinat, & omnes fru-
ctus perficit. Ideo dicit Hermes: Nunquam fit tin-
ctura vera absq̄ rubeo lapide.

Aurum primum gradum nobilitatis tenet in-
ter omnia corpora, quia ipsum est temperatissim-
um propter mixtionem, deurationem sulphu-
ris & Mercurij, Et multum habet de virtute sul-
phuris, & parum de eius substantia, & econuerso
multum habet de substantia Mercurij, & de virtu-
te eius parum. Propter quod ratione Mercurij est
ponderosum, & ratione virtutis sulphureæ multū
est rubeum. Et propter fortissimam compactio-
nem sulphuris et Mercurij in sua calce, non est ita
humidum in tactu & vnctuosum, sicut cætera cor-
pora, ideo non facit lineaturas nigras sicut alia me-
talla, quando protrahitur super pergamenum.
Sed si admisceretur sibi argentum aut aliud metal-
lum, tunc facit lineaturas nigras, quia vnctuositas
corporis sibi admixti tendit ad superficiem, & facit
ipsum albescere & humescere, & quia partes mul-
tum profundantur ad centrum, ideo est pondero-
sum

sum magis quā propter argentum viuum suum.

Plumbū vero ponderosum est magis propter suum argentum viuum, quam propter consolidationem partium sibi debiliter adhærentium, & ideo minus inter omnia corpora est sonorosum.

Aurum vero propter fortem & tenacem coherenciam partium suarum inter omnia acutioris soni est. Aurum quoque non aduritur ab igne, sibi proportionato. Vehementissimus enim ignis cōsumit omnia sub lunari globo existentia. Non aduritur etiam ab hijs rebus quæ cætera corpora adurunt, sicut a sulphure, arsenico. Et purgare solent ipsum artifices ad summum splendorem, per lateres & salem.

Argentum habet de substantia sulphuris multum, & de virtute eius parum, & de substantia Mercurij parum, & de virtute eius multum, ideo est album, quia color sequitur multitudinem virtutis, virtus vero in vapore locata est.

Materia eius vicinior est materiae auri quam aliquod aliud metallū, ideo faciliter vertitur in aurum. Non indiget alio labore, nisi transmutando colorem, & dando pondus. Litargirium argenti præ omnibus rebus valet ad tincturam albam, quia materia eius propinqua est.

TRACTATVLVS

a in humido
occupatur

est frigida
et sicca

Argentum est corpus perfectum minus tamen quam aurum, & est minoris ponderis auro, & est de partibus lunæ, in humido loco corrumpitur, & eius sapor est acidus, in igne minuitur, et sulphuribus cõburitur. Auri interiora sunt exteriora argenti, & eius natura est frigida & sicca, & recipit tincturam. Amplius autem aurum est corpus perfectum & masculinum, sine superfluitate aut diminutione, quod si in terra solummodo liquefactione perficeretur, commixta esset elixir ad rubeum.

Argentum vero corpus perfectum est foemineum. Quod si perfecta fusione perficeretur, esset tinctura ad album vel elixir, quod non est, quia sunt solummodo redacta in natura ad corpora perfecta. Et si ista perfecta cum imperfectis corporibus commiscerentur, non ideo imperfecta perfecta existerent: Sed potius eorum perfectio cum imperfectis diminueretur. Sed si facta fuerit plusquam perfecta in duplo, vel quadruplo, vel centuplo, vel millicuplo, in tantum perficiuntur imperfecta cum ipsis, quia natura simpliciter semper operatur, & perfectio in eis simplex est inseparabilis, nisi forte duceretur in fugam cum volatili. Quia summa volatilis superat summam fixi corporis. Et cum corpus perfectum ex argento viuo mundissimo, & ex tali sulphure rubeo habere possumus ad elixir rubeum, & argentum similiter ad elixir album: ideo
eli

volatili superat
non fixi corporis

eligeremus ea ad elixir nostrum, pro materia nostra, quia hæc duo corpora simpliciter sunt perfecta, digesta, & decocta, qualitate naturali, fortiter sine aliqua mundatione ingeniosa. Quare utique cum igne nostro artificiali in ipsis operari valeamus. Et quamvis natura aliquid perficit, tamen non nisi simpliciter operatur super illud quod habet. Est enim corporibus duplex sulphureitas, quædam est ex argenti vivi substantia, in eis inclusa, in principio suæ mixtionis, quam dicimus supereminentem. Alterum vero sulphur extraneum suæ naturæ, quam dicimus correspondentem.

Et est Notandum diligētissime, quod istorum duorum corporum coniunctio est necessaria in hac arte, ab album & ad rubeum. Et sunt duæ rationes, quarum vna est: Cum aurum sit nobilissimum inter metala, & magis compactum, perfectum & fixum, tamen si dissolvatur, & in partes minimas separatur fit spirituale & euolans, sicut Mercurius, & hoc ratione suæ caliditatis, & tunc habet tincturam sine numero, & ista tinctura vocatur sperma masculinum calidum. Si vero argentum solvatur in aquam tepidam, nihilominus manet fixum sicut prius, & nullam aut paucam habet tincturam, est tamen promptum ad ipsam tincturam recipiendam in temperamento calidi & frigidi, & vocatur sperma foemineum, frigidum &

*materia
sol et lune*

*De solutio
solis*

*Sol
Despermanam*

De solutione

Sperma foemineum.

TRACTATVLVS

Accum, est ergo conueniens eorum coniunctio.
Est & alia ratio, quia cum aurum & argentum
quodlibet istorum per se est difficilis fusionis &
liquefactionis, tamen si coniungantur, faciliter flu-
unt & liquefiunt, vt sciunt aurifabri, facientes con-
solidaturas ad aurum. Vnde si in lapide nostro es-
set solummodo alterum istorum duorum, nun-
quã per aliquod magisterium de facili flueret me-
dicina, neq; tincturam daret. Et si daret tinctur-
ram, non tingeret nisi in quantũ esset, eo quod nõ
esset receptaculum tincturæ. Hoc totum non intel-
ligas de luna vulgari, sed de luna Philosophica, vn-
de & lunaria dicitur. Ergo consulo vt non ope-
reris nisi cum Mercurio, sole et luna. Quoniam to-
tum beneficium artis huius in illis tribus con-
sistit.

*De coniunctione corporis & spiritus, & lapi-
dis dissolutione in primam materiam.*

Caput III.

Certum est omnem rem esse ex eo in quod res-
soluitur. Nam gelu conuertitur in aquam ca-
lore mediante. Clarum est ergo illud prius
fuisse aquam quam glaciem. Omnia vero metalla
ex Mercurio sunt generata, ideo ipsa in ipsum res-
soluuntur.

Prius

Primum ergo regimen lapidis est ipsum dissoluere sicut grossum argentum viuum, vt in suam primam reducatur materiam, hoc autem totum fit per argentum viuum, eo quod ipsum habet in se solem & lunam in eorum naturam & materiam primam redigere. Sed cum argentum viuum habet in se foeculentiam & adustionem absque inflammatione, et a queitatis substantiam, necesse est ergo eius superflua demere, & absentia adimplere, si completam medicinam ex illo volueris facere. Terram autem foeculentam omnino oportet sublimatione demere, & absentia adimplere, ne liuidum in proiectione creet colorem, & a queitatem ipsius simili modo delere, ne & totam materiam in proiectione faciat fugitiuam.

De cuius proprietate est, substantiam medicinae saluare, non aduri, sed figere, & ab adustione defendere. Ideo contingit ex illo creari Saturnum, Iouem, Venerem, ferrum &c. quod ex impuritate necesse est accidere.

Est notandum. Quod duplex est materia prima. Quaedam est propinqua, quedam vero remota: Materia propinqua est argentu viuu, remota, est aqua, quia argentu viuu prius fuit aqua, et postea argentu viuum. Veru ergo principium nostri operis est dissolutio lapidis, quia corpora soluta ad naturam spiritus sunt redacta, quia magis fixa.

Nam

*Quod duplex
materia*

TRACTATVLVS

Nam solutio corporis est cum coagulatione spiritus. Patiens ergo sis, coque, tere, & incera, & non tedeat te hoc multoties reiterare. Quia quæ imbibuntur, per aquam mollificatur. Quanto magis teris, tanto magis mollificas, & partes grossas subtilias, donec fatis existat. Et hæ partes diuiduntur, cum spiritus impastantur, & omnia quæ impastantur ex toto dissoluuntur. Et impastatio fit cum nimiam contritione, inceratione et assatione.

Nam per contritionem, assationem & ignem, diuiduntur partes ligatæ & viscosæ, quæ sunt in corporibus. Corpora vero soluta et ad naturam spiritus redacta, nunquam separantur, sicut nec aqua per mixta aquæ. Quippe natura lætatur cum sponsus et sponsa copulantur, Quia intentio operis nostri non est, nisi quod eligatur purissima Mercurij substantia ex ipsis corporibus, quoniam elixir constat solummodo ex ipsis.

no modus solutionis
aut. putrefactio

Signo
Primus autem modus Solutionis & natura est putrescere. Sed tamen multæ sunt species putrefactionis & corruptionis. Primum ergo principium naturale est materia sensitiua materialis, prout superius dixi.

Signa pu-
trfectio-
nis.

Secundum, calor mouens ipsam materiam & putrefactionem. Signa vero putrefactionis est color niger, odor foetidus, & materia in tactu subtilis & discontinua, ac si esset primus Mercurius.

Quia

Quia calor agens in humido primo generat nigredinem, quæ nigredo est caput corui, hoc est principium operis.

Item nota quod ingressio, submersio, conne^oxio, coniunctio, complexio, compositio & mixtio ^{Caput corui quando} idem significant in hac arte. Nihil enim submergi^o est: ^{est.} tur, coniungitur, connectitur, quin & misceatur. Quia commixtio est commiscibulum per minima, id est, per indiuisibilia sibi iuncta vnio. Scias etiam firmiter, quod tota fortitudo huius magisterij non est nisi in putrefactione. Si enim putridum non fuerit, solui nec fundi poterit, & si solutum non fuerit, ad nihilum deueniet.

Item scias quod in vnoquoque opere sunt tres dimensiones, scilicet latitudo, altitudo & profunditas: & hoc manifeste apparet de corpore, quod vi sui nostro subiacet. Verbi gratia: Lapis noster in prima sui creatioe est albus, & ita apparet in facie, ^{qualitates} quare dicimus ipsum frigidum & humidum quia ita est. Vnde studeamus, quare lapis noster aquaticus, quia frigidus & humidus est, naturalis dispositio dicitur corpus manifestum seu altum. Latitudo autem est ista dispositio media, per quam itur ad profundam dispositionem. Quæ vero media est inter profunditatem & altitudinem, tanquam inter contenta, seu contraria, est impossibilis transitus per ea, nisi altera qualitas destruat, destruat,

restansco frigiditas
& humiditas

TRACTATVLVS

quoniã frigida et humida est eius dispositio alta, de-
struatur ergo altera qualitas, videlicet humiditas
per putrefactionem, tunc inspissatur, & eius humi-
ditas conuertitur in siccitatē, & sic fit transitus ab al-
ta ad mediã dispositionē, quæ est frigiditas & siccitas,
& dicitur latitudo, quia tenet a frigido & humido
frigiditatē, a sicco et calido siccitatē, ergo media.
Postquam vero per calorem existentem, frigiditas
quæ remansit in corpore transmutatur in caliditatem,
quæ sunt extranea, contraria est dispositio profunda,
quia caliditas est occultum corporis, quod optime apparet per Aristotelem &c.

De extractione aquæ ex terra,

Caput IIII.

Postquam materia fuerit putrefacta, ad faciendum corpus & spiritum, quod tamen impossibile est fieri nisi in aere, hoc est per sublimationem.

Scias ergo quod lapis noster diuiditur in duas partes principales, videlicet in partem superiorem quæ ascendit, & in partem inferiorem quæ remanet in fundo fixa. Et tamen istæ duæ partes concordant in virtute.

Et ideo philosophus dicit: quod illud quod est inferius, est sicut illud quod est superius. Et ista diuisio

uisio

uisio est necessaria, ad perpetranda miracula rei vnius, scilicet lapidis, quæ pars inferior est terra, quæ dicitur nutrix & fermentum, & pars superior est anima, quæ totum lapidem viuificat, & reuiuiscere facit.

*pars inferior
est terra. o
Et pars super
est anima*

Vnde facta separatione celebrata, coniunctione lapidis multa miracula perpetrantur.

Est notandum, quamuis apud aliquos lapis noster non diuidatur in quatuor partes, videlicet in quatuor elementa in prima operatione, sicut superius dictum est, quatuor partes principales, videlicet vna quæ ascendit superius non fixa, Alia quæ remanet inferius, quæ dicitur fixa, & terra vel fermentum, quæ totum lapidem nutrit & fermentat, vt dictum est. De illa vero parte non fixa, oportet habere in bona quantitate, & dare lapidi, qui est mundissimus, absque sorde totus, donec totum lapidem virtute spiritus non fixi superius differat sublimando. Et hoc est quod dicit Philosophus. Ascendit de terra in cœlum.

*Ascendit de
terra in cœlum*

Postea ipsum lapidem sic exaltatum oportet reitere rare super marmor, cum elemento ab ipso lapide in prima operatione extracto. Elementum illud dicitur aqua lapidis. Et debet toties assari, donec subtilitate lapis iterato descendat in terram, & sic recipit superiorem vim sublimando & in

TRACTATVLVS

feriorem descendēdo, vt corporeum fiat spirituale sublimando, & cum est spirituale fiat iterato corporeum descendendo. Et sic habes gloriam claritatis huius mundi, & fugit a te omnis obscuritas & omnis inopia, & egritudo, quia sic compositus, curat omnem egritudinē. Et hic lapis totius fortitudinis, quia nulla est comparatio huius lapidis ad alias fortitudines. Nam vincit visibiliter, omnem rem solidam perforabit, penetrabit & deuincendo conuertit.

Opera a= que nostre contraria. Philosophi dixerunt: quod sola aqua per se ipsam omnia facit, omnia soluit, omnia congelat, omnia diruit sine alicuius adminiculo. In ipsa solent apparere colores amāni. Permutatio corporis in aquam est tinctura cuiuslibet corporis. Insuper est differentia inter tincturam aquæ & tincturam olei. Nam tinctura aquæ absuit & inundat, & tinctura olei tingit & colorat.

De fundatione seu etiam fusione super terram suam. Caput V.

FVnde igitur aquam super terram suam, & permisce conterendo statim paulatim imbibēdo, hebdomadatim decoquendo, & postea leniter calcinādo, quousq; terra bibat de sua aqua quintam sui partem.

Scias

Scias quod terram oportet nutriri, primo modice aqua sua, & postea maiori, sicut est videre de infantis educatione. Idcirco multoties contere terram, & paulatim imbibe eam de octo in octo diebus, decoque, & postea mediocriter calcina in igne, ne tedeat te opus multoties reiterare, quia terra fructū non gerit absq; frequenti irrigatione. Vnde cum aridum sit, vt multum sitiens bibit suum humidum & aqueum, & trituration non est bona, donec terra & aqua fiat vnum & idem corpus. Ergo non suspendas manum tuam a trituratione & assatione, donec terra sit sicca & alba, quæ albedo generatur ex tali frequenti & sicca trituratione & assatione. Caueas tamē ne imbibas terram nisi paulatim, & cum longa contritione post siccationem terre. Vnde in hoc est pondus vbiq; notādum, ne scilicet nimia siccitas vel superflua humiditas opus corrumpant. Et in tantū decoque assando, quantum dissolutio exposcit imbibendo.

Nota: Omni vice post calcinationem terræ superfunde aquam terræ temperatę, videlicet non multum nec parum. Quia si multum, fit pelagus conturbationis: Si parum, comburetur in fauillam, quia suauiter & non festinanter, de octo in octo diebus, terram irrigando, decoquendo & calcinando, donec biberit aquam suam. Continua igitur opus multis vicibus, quia nisi per long-

TRACTATVLVS:

gum non videbis tincturam, neq; perfecte perfici-
cies donec opus sit perfectum.

Studeas ergo cum in opere fueris omnia signa quæ in qualibet decoctione apparent, in mente recordare, & eorum causas inuestigare. Tres quippe sunt colores principales, niger, albus, & citrinus. Cum ergo egreditur nigra, perfecta est sed nondum completa.

Qualibet ergo vice vigora ignem in calcinatione, quousque terra egrediatur alba ex ignis fortitudine. Nam sicut calor agens in humido generat nigredinem, ita agens in sicco generat albedinem. Idcirco cum terra non fuerit alba, te-
ignis et azoth re eam cum aqua sua, & iterato eam calcina, quia azoth & ignis terram abluunt, & obscuritatem eius poenitus ab eo eripiunt. Nam præparatio est cum aqua semper, & qualis sit aptitudo aquæ, talis & erit limppitudo terræ. Et quanto magis fuerit ablutio, tanto magis erit & alba terra.

De coloribus inter nigredinem. Vnde quidam philosophus ait: cum inueneris ipsum nigrum, scias hoc initium operis esse. Post vero putrefactionem rubescit non rubescit vera, etiam citrinescit: De quo quidam philosophorum ait.

Nota signa Sœpius rubescit, & sœpius citrinescit, sœpius liquescit, & sœpius etiam coagulatur ante veram
ram

ram albedinem. Vnde alius dicit.

Seipsum dissoluit, seipsum coagulat, seipsum rubore decorat. Ante albedinem etiam fit viridis. Apparet etiam ante albedinem color pisonis. Vnde quidam sic ait.

*Exhortatio
constantiae.*

Scias quod omnes colores mundi qui excogitari possunt apparent ante albedinem, & deinde de albedo sequitur vera, Quidam ait.

Oculi piscium.

Vtilitas eius expectanda est. Igitur tam diu decoquatur, donec purus appareat veluti oculi piscium elucescunt, & tunc scias quod noster lapis in rectitudine est coagulatus. Alius philosophus ait.

Cum albedinem inueneris supereminentem in omnibus, ratus esto, quod in illa albedine rubedo est occulta, & tunc non oportet illa extrahere, verūtamē decoquere donec totaliter rubedo fiat. Sed tamen inter verā rubedinem & veram albedinem citrinum grisei coloris. De quo sic dicitur.

*Cristallina
serenitas.*

Calore ignis augmentato peruenitur ad citrinum, Et alius. Cinerem ne vilipendas, quia Deus reddet ei liquefactionem, & tunc ultimo Rex Dyademate rubeo diuino nutu coronatur. Oportet te ergo hoc magisterium tentare. Nam compositio non erit sine matrimonio, & putrefactione. Et matrimoniū est commiscere

*Griseus color quando.
Cinis quid id est color*

TRACTATVLVS

De matrimonio

Fixio spiri-
tus

Fusio spiri-
tus & sub-
mersio.

subtile cum spisso, & putrefacere, terere & as-
sare, rigare quousque commisceatur in simul, vt
fiat vnum, & non sit diuersitas sicut aqua mixta a-
quæ. Tunc conabitur spissum subtile retinere, &
conabitur anima pugnare cum igne et pati ipsum,
& conabitur spiritus submergi, & cum corporis
bus fundi.

Scias autem cum corpus miscueris cum humi-
ditate, & ipsi aduenerit ignis caliditas, vertit humi-
ditas super corpus, & soluit ipsum, & tunc non po-
test spiritus ab eo exire, quia imbibit se in igne, &
spiritus alias sunt fugabiles, quousque commisceantur
cum corpore, tunc conatur pugnare cum igne
& eius flamma, attamen non conueniunt istæ par-
tes nisi cum bona temperatione, continuatione &
longo labore. Antiqui vero philosophi lapidi nos-
tro imposuerunt multa nomina, vt amalgama, vi-
trium, sanguinè propter colorem rubeum, alijs
que nominibus infinitis, vocauerunt ipsum fer-
rum, propter impossibilem fusionem. Nam istud
corpus cum priuatur humiditate, necesse est cor-
pus siccum non fluere, quod prius per humidita-
tem fluebat, & erat volatile. Nam necessario cor-
pora figuntur per priuationem humiditatis, quæ
a philosophis dicitur calcinatio, & rei putrefactio
seu puluerisatio ab humiditate partes consolida-
tas, & per calcinationem spiritus iam figuntur, &
fit

calcinatio

fit molle durum, & volatile fixum, & sic mutatur de natura in naturam.

Turba dicit. Fiat mutatio complexionum, videlicet a frigida & humida in calidam & siccam, seu a flegmatica in colericam secundum medicos. Calore solis & leui decoctione coagulantur spiritus. Intenso vero & nimio calore destruitur opus, vt ait Bonellus. Quoniam si incenderis ignem fortem ante incrementum rubei, fit, quod nihil nobis prodest. Nam omnes philosophi & veri, ignem leuemasserunt fieri, & testantur propter rationes ante dictas. Inquiunt enim, quod nos oportet suauius regere ignem, donec sulphur nostrum fiat in cremabile. Vnde de semine: Semina non oportet metere, donec tempus messis aduenerit. Philosophi hunc lapidem nostrum vocauerunt Salamandram, quia sicut Salamandra solo igne nutritur & viuit, id est, perficitur, ita & noster lapis.

De modo sublimationis terræ.

Caput VI.

Quidam magnus philosophus inquit. In fecibus est quod quæris. Recipiantur ergo feces, cum de alembico extrahuntur, & terantur fortiter, & imbibantur cum aqua sua, & in lêto igne vel sole exsiccentur, et hoc multoties fiat.

Y

TRACTATVLVS

scilicet sublimatio
Nam ex tali præparatione habilitatur fumus ille
ad sublimandum. Vnde dicit Geber: Ex multiplici
ergo reiteratione imbibitionis & affationis, ma-
ior pars eius aqueitatis deletur, Residuum vero
per sublimationem.

Accipiantur ergo feces prædictæ, & apertur ad
sublimandum, administrando eis primo ignem
lentum proportionabiliter maiorem, quousque
fumus ille mundus & albus ascendat, & si primo
non fiat, reiteretur toties super easdem feces
imbibitio, donec ita fiant, & ultimo sine fecibus
quæ adhærent, tunc vna pars fixa contingit ex illis.
Secundum vero eius diuersam operationem,
diuersitas medicinæ creatur, aliquando Saturnus
aut Iupiter &c.

*Vera unio
quando fiat*
Nullus autem debet sublimare terrâ ad opera
sophistica, sed solum modo ad elixir nostrum. Et
non misceas illud quod remanet deorsum, cum
illo, quod ascendit sursum, sed pone vnumquodq;
ad partem, quoniam illud quod in fundo remanet,
reiterabis ad sublimandum per Mercurium incor-
ruptum, donec totum ascendat. Et cōsidera bene
quod nunquam debes procedere ad fusionem mo-
do prædicto, videlicet ad lapidem philosophicum
nisi ipsum prius sublimas, cum non fiat vnio cor-
poris & spiritus, nisi per sublimationem.

Primo est materia sublimanda, est et figenda, cū
præ

præcesserit vnio conueniens, fixio sequatur, Fixã
 aut materia nõ facias volatilẽ, & materiae fixe par-
 tem vnã, & Mercurij præparati partes duas si-
 mul bene incorpora, postea sublima, sublimatum
collige, & semper illud quod in fundo remanet ite-
 rato cum nouo Mercurio contere, per modũ præ-
 dictum, quousq; totum fuerit sublimatũ. Nam se-
 cundum philosophum vis sulphuris albi non vren-
tis congelat Mercuriũ. Et illud est res optima nõ
 stri magisterij, per quam fit elixir ad argentum. Et
 si fuerit sulphur optimum cum rubore clarum, &
 fuerit in eo vis argenteitatis sulphuris nõ vrentis,
 erit res ex qua fit elixir ad aurum. Et vt tra-
 dunt philosophi fiat primo sulphur ad album ad
argentum, & postea ad rubeum ad aurum, quia
 non fit aurum, nisi prius fuerit argentum. Quippe
 nulla res potest venire a primo ad tertium, nisi
 per secundum, quia non est transitus ab extremo
ad extremum, nisi per medium, ergo nõ potest fie-
 ri ex nigro perfecte citrinum, nisi prius fuerit al-
bum, eo quod citrinũ ex minimo rubeo & albo
purissimo est compositum. Nec potest fieri de ci-
trino album, nisi prius fuerit nigrum.

Congelatio
Mercurij.

Sic aurum non potest fieri argentum, nisi
 prius fuerit corruptum & nigrum. Quia melius
 non potest fieri deterius, nisi per corruptionem
sui, quoniã corruptio vnus est generatio alterius.

y ij

TRACTATVLVS

Idcirco qui vult aurum conuertere in argentum, sic agat per corruptionem, ac argentum in aurum, quia sulphur eorum non vrens, per maiorem ignis digestionem potest fieri sulphur rubeum, quia citrinatio nihil aliud est quam completa digestio. Nigredo nil quam ablutio. Calor namque agens in humido, primo efficit nigredinem. Et calor in sicco causat albedinem, nec non in albo citrinitatem & nimiam rubedinem. Fit enim sulphur album & rubeum ex vna metallorum materia, ad plenum depurata, modo tamen, diuersitate decocta & digesta, Idcirco in argento viuo est sulphur album, sicut in auro sulphur rubeum. Et omnino non est sulphur tale super terram, nec album nec rubeum, nisi quod in istis corporibus existit. Et ideo preparanda sunt corpora subtiliter, vt sulphur eorum, & argentum viuum ex ipsis habere possimus, ex quo aurum & argentum efficiebatur subtus terram, Quia nisi aurum & argentum viderem, dicerem proculdubio alchimiam non esse veram. Ipsa enim sunt corpora lucientia quibus insunt radij tingentes, qui tingunt caetera corpora in albedinem & rubedinem, secundum quod fuerint preparata. Alembicus vero & cucurbita debent coniungi, ita quod Mercurius non possit exire, quia non sublimatur nisi virtute aeris, & ideo si locum apertum inuenerit, euolat

in

in fumo, & perit magisterium. Quoniam totius operis intentio non est aliud, nisi ut fumatur lapis in capitulo notus. Scias quod hic est lapis quem sciunt philosophi, qui habet virtutes super omnes virtutes lapidum, quem pone in vase philosophico, ad sublimandum, & cum eo sublimetur lapis, donec in ultima sublimatione purificetur.

ultima purificata

Et iste est primus ordo, quæ prima operatio appellatur, quæ fit ut purissima & subtilissima substantia eliciatur.

Secunda est solutio ut materia soluat in aquam.

Tertia putrefactio, quoniam Morienes dicit: Nunquam fuit aliquid animatum, ad natiuitatem adductum, nec aliquid crescens, nisi per putrefactionem & mutationem: ita oportet fieri putrefactionem, quia corruptio vnius est alterius generatio.

Quarta est ablutio: Oportet enim quod illa res putrefacta & fordida abluatur, & munderetur a corruptente impuritate. Et bene dixerunt, quia quam diu manet aqua super terram, tanto magis terra abluatur, & ceratur ita quod ablutio & ceratio idem sunt.

Nota quid sit ablutio.

Quinta est coagulatio: oportet enim quod aqua superuiter coquendo in sole nostro in terram mutetur, & perfecte coaguletur & deficcetur, & in puluerem vertatur.

Coagulatio lapidis.

in Sole

Sol est =

Sexta est calcinatio. Vnde scias, quod res calcis

y in

TRACTATVLVS:

*calcinatio est
calcinatio*

nata, est magis apta, quam non calcinata, & est simpliciter fixio. Vnde fuerunt multi philosophi, qui calcinationem dixerunt fixionem, & bene dixerunt, quia omnes isti modi sunt in sublimatione. Pro certo enim si quis perfecte sublimat, hic totum opus perpetrat.

Vnus fur-
nus tantum
Vnam uas.

Et scias quod hoc totum perficitur in vno furno, & in vno vase. Et has septem dispositio- nes quilibet intelligens potest perficere. Igitur non sis negligens in sublimatione. Qualis enim fuerit mundatio, talis erit & perfectio.

Modo uolo tibi narrare quid sit sub-
limatio.

Sublimatio est eleuatio partium subtilissimarum a partibus fixis. Partes non fixæ eleuatur per fumum, id est, per vētum, quia sicut diximus, oportet custodire ne fugiant, immo cum partibus fixis fixantur, & remanent, & velociorē fusionem præstāt. Intelligas veram sublimationem esse quando facimus separationem partium, quæ superius eleuantur, ab hijs, quæ inferius remanent: Immo uolumus quod simul suo proprio conueniant, quia in lapide nostro prius primam purificationem quæ per solutionem perficitur, non inuenimus aliquod diminutum vel superfluum.

Pro^s

Propter hoc dixit Geber: Cū eo sublimetur lapis, donec vltimo deueniat in sublimationis puritate . Dixit enim cum eo, hoc est, sine alio adiuncto vel alia extranea re, propter hoc decepti sunt omnes laborantes, qui sublimant cum fecibus & nesciunt quid faciunt, vel quis sit lapis philosophicus, & nihil proficiunt, quia sublimationem philosophicam ignorant.

Geber dicit: est enim lapis philosophorum vna medicina, in qua totum magisterium consistit, cui non admiscetur extraneum, neq; diminuitur, nisi quod superfluum est in operatiōe amoueat, & est prima purificatio, quæ per sublimationem perficitur. Iā sufficenter demonstraui, quando velis facere nostram sublimationem, quod in nostro lapide nil addas vel diminuas, imo totam substantiam in vale rato ponas, prout diximus in prima dispositione, firmiter claudendo, & pone ipsum in furnum, & coapta cum cineribus subtus & inferius, ita quod duæ partes vasis sint discoopertæ tam diu quousque materia dissoluatur, & postea administra ignem lentum, donec maior pars in puluerem vertatur, quod fit in xxx. diebus, & quando factæ sunt operationes quas diximus, facta est sublimatio, solutio, distillatio, descensio, putrefactio, ablutio, ceratio, coagulatio, vel fixio. Et scias quod philosophi posuerunt

*En distill
faule qu
phile de
soient de*

*Diuersa no
mina ope
ris unum si
gnificant et
idem.*

TRACTATVLVS

*Operationes
omnia non sunt
in unum*

multa talia & diuersa nomina operationum & laborum, quæ tamen in rei veritate non sunt nisi vnum & idem, & vnica operatione omnia simul & semel, & eodem tempore & labore perpetrantur; Et hoc ideo fecerunt vt esset indignis scientia obscura. Item philosophus dicit: Vt enim terra cum aqua imbuatur & teritur, & per temperatum nostri solis calorem desiccatur, & in terram vertitur tota materia, qui saltē perfecte scit facere nostram operationem. Vnde dixit Hermes pater philosophorum: Vis eius integra est si versa fuerit in terram, id est aqua vertatur in terram.

De multiplicatione & fixatione lapidis.

Caput VII.

Sequitur de copulatione pulueris, vt fructum sferant, & fructus eorum in æternum permaneat, & docebo pulueres sublimatos figere, vt in igne permanere possint, & corporibus adunari & commisceri.

Est aut fixio rei fugientis conueniens ad ignem aptatio. Causa vero eius inuentionis est vt omnis tinctura omniscq; alteratio præparetur, & in alteram mutetur naturam. Figitur autem sic. Recipe illud quod est sublimatum, & diuide illud per cucurbitas seu vrinalia, prout quantitas materiae requiritur

rit, & signum fixationis eius est, quando materia non plus ascendit in alembicum. Vel poteris ignē vigorare excellenter, & tunc statim apparet. Vel pone de corpore super laminam ferream, si manet fixum non reitera.

*De fixatione
obrima
Cognoscentia*

Deinde recipe vrinalia prædicta æqualiter, & ponendo super furnum reuerberationis, & admixta primo ignem lentum cinericum, per plures dies, donec per talem ignem nō videris plus ascendere, tunc modice fortifica ignem, quem continua per sex aut decem horas, & cum nihil videris ascendere seu eleuari, circūdabis igne fortissimo, quem continua donec materia sit fixa.

*Quomodo fit
ixatione*

Et est sciendum, quod spiritus & anima non vniuntur vero modo nisi calore, quia tunc omnes colores qui in mundo excogitari possunt apparent, & tunc firmatur & perficitur opus in vno colore, scilicet albedine, & ibi conueniunt omnes colores. Dealbatio enim est operis initium, & totius corporis firmamentum, Nec deinde in diuersos colores variatur, præterquam in rubeum, in quo est vltimus finis.

De dealbatio

Citrinatio vero est, quæ fit inter album & rubeum, & non dicitur color perfectus. In decoctione vero post albedinem nō poteris errare. Nam ignis regimen paulatim augmentatur, post albedinem ad citrinitatem peruenitur, & deinde ad ru

TRACTATVLVS

ref. 103
J

bedinē vt p̄dixi. Et scitote q̄d argentum viuū est ignis, corpora cōburens, mortificans, & constrin- gens vno regimine. Et quanto magis terunt corpo- ra et miscentur, tanto magis habilitantur et attenu- antur. Alius philosophus dicit: quod ignis incen- sus superabundans facit exhalare humidum, sed frigidum ignis facit perire opus.

quatuor regimines

Nota, regimen ignis sic secundum naturam & exemplo quatuor temporum regatur. In primo tempore, scilicet hyeme, terra concipit. In secundo scilicet vere producit herbas & flores. In tertio scilicet æstate, maturatur fructus. In autūno vero. i. quarto tempore, colliguntur fructus: Vnde in op̄ere nostro a simili in prima operatione Mercurius mortificatur, & totum opus vertitur in pul- uerem, & terra concipit vt in aliam vertatur natu- ram, Vnde in ista decoctione fit nigra. In secun- da ascendit naturā suam dealbando. In tertia iam fructus apparent, quia tunc apparet rubedo, quæ est in sine operis. In quarta maturantur fructus, & ex eis colliguntur. Hæc de fixatione sufficiunt,

De modo projiciendi medicinam, & tin-
gendi quodlibet metallum in solem
et lunam. Caput VIII

De

DE promisso finem completi huc vsq̄, magisterium magnum, ad elixir excellentissimum album & rubeum faciendum. Hic finaliter dicam de modo projiciendi, qui est complementum operis, & lætitia desiderata & expectata. Album vero elixir dealbat vsq̄ ad infinitum, & quodcuncq̄ metallum deducit ad albedinem perfectam. Sed sciendum est, quod vnū metallum leuius altero ad elixir deducitur. Propinqua enim perfectius quam remota. Et cum inuenimus metallum perfectum & multum propinquum, & vitium imperfectionis excusatur in ipso propinquo per multum remota, quæ vero metalla multum remota seu propinqua sunt in multis libris satis claret.

Et quia elixir album vel rubeum multum spirituale sit, vltra naturam tamen operatur, non est mirum quod illud commiscibile est corporis, super quo projicitur, solummodo liquefacit illud.

Graue etiam est super mille millia projicere, & illa in cōtinenti penetrare. Quare vobis vnum secretum magnum tradam. Commiscenda est vna pars cum mille partibus corporis viciniore, et hoc totū claude in vno vase firmiter et apto, & ponendum est illud in furnum fusionis per tres dies, donec inseparabiliter fuerit totum coniunctum.

Et illud est opus trium dierum, tunc ad infinitum projicienda est vna pars illius corporis

TRACTATVLVS

coniuncti super mille partes cuiuscunq; corporis. Propinquiora tamen sunt viciniora semper, Et illud est opus vnus diei seu horæ vel minutæ.

Est & alius modus proijciendi. Recipe partes centum Mercurij cum sale & aceto abluti, & pone in crusibulo super igne, cū aut fumare incipit, proijce partem vnā super has centum partes Mercurij & fit totum medicina. Deinde pone partem vnā istius medicinæ super alias partes centum Mercurij, ad ignem feruentem, & est adhuc medicina, & sic consequenter. In vltima proiectione transmutat vna pars medicine, vltimo congelatæ, centum partes Mercurij in verum aurum vel argentum, secundum quod elixir preparatum fuerit. Item alius modus proijciendi. Pone partem vnā medicinæ prædictæ super sexaginta partes Mercurij abluti, & pone in vas vitreum, & claude vas optime ne respiret, & pone ad cineres calidos per tres dies, & si tua medicina retinuerit Mercurium, scias medicinam tuam esse perfectam, tūc oēs istæ sexaginta partes sunt medicina quæadmodum prima. Et per istum modum poteris probare excellentiam elixiris, quod semper sic est augmentandum. Aliquando vna pars medicinæ conuertit 50. vel 100. vel 200. vel etiā 1000. vel vlcq; ad infinitum partes. Et semper illud totum est medicina quod de Mercurio retinetur, & perfecte coagula

gularur. Modus autem operis est iste, vt projicias partem vnā medicinę prædictę super partes 100. auri fusi, & facit ipsum frangibile, & totū erit medicina, cuius vna pars proiecta super 100. cuiuslibet metalli fusi conuertit ipsum in aurum optimum. Et si proieceris super lunam, simili modo conuertit omnia corpora in lunam, per eundem modum poteris conuertere Solem in Lunam, in Venere, Saturnum, Iouem & Martem.

Diversificatio ticturæ

Si autem medicina vel elixir prædictum non haberet ingressum. Recipe de lapide in prima operatione extracto, et Mercurij prædicti ana, & simul misce & incorpora, in lapide teredo, et deinde balneo distillando, vt melius coniungatur, postea desicca, Et si vis, poteris recipere aquam per alembicum, & hoc toties reiterare imbibendo, incorporando, desiccando, quousque prædicta medicina cum prædicto Mercurio præparato incorporatur, quo facto pone totum in vrinale habens fundum rotundum, & supposito cooperatorio reuerberationis, dabis ignem candelæ & cineris per gradus suos, vt supra monstratum est. Et quando tibi videbitur, adde paulatim de Mercurio prædicto, quousque materia prædicta figuratur, & efficiatur fusibilis plus quam cera. Et sic habebis elixir seu lapidem verum philosophorum completum, qui conuertit Mercurium et om-

z iij

TRACTATVLVS

ne corpus imperfectum in solem & lunam, quo
melior haberi non potest.

Epilogatio totius.

Dico ergo totius operis summa non est aliud,
nisi vt sumatur lapis in capitulis librorum notus,
& cum operis instantia assiduetur super ipsum o-
pus sublimationis primi gradus, vt a corrumpente
mūdetur impuritate. Deinde cum ipso soluto sub-
tilietur ipsum additamentum album vel rubeum,
donec in vltimo sublimationis modo volatile fiat.

Adhuc vero cum fixionis modis figatur, donec
in ignis asperitate totum quiescat. Deinde vero fix
am partem cum non fixa parte reseruata per mo-
dum solutionis & sublimationis volatilem facias,
& volatile fixum, et fixum solutum, ac iterato vola-
tile, & volatile fixum, quousq; fluat, & alteret in
complemento solifico & lunifico certo. Et hoc mo-
do operatur arcanum preciosissimum super
omne mundi precium preciosum,
omniumque philosophorum
thesaurus incompara-
bilis.

INCI

INCIPIIT

COMPENDIVM ANIMAE

TRANSMVTATIONIS, ARTIS ME-

tallorum, Ruperto Anglorum

Regi per Raymundum

transmissum.

Tabula in idem.

- A* Deum qui est causa prima huius operis.
- B* Quatuor elementa in metallis confusa.
- C* Lunariam rectificatam, in qua re solvuntur metalla ad faciendam nouam generationem.
- D* Quintam essentiam vini, in summa perfectione rectificatam.
- E* Animam metallorum, quæ dicitur sulphur naturæ.
- F* Ipsa metalla in se.
- G* Limos metallorum elementorum.
- H* Calorem primi gradus.
- I* Calorem secundi gradus.
- K* Calorem tertij gradus.
- L* Animam corporū, id est calcem immediate genitam, per menstrui dissolutionem.

M	<i>Spiritum corporum perfectorum.</i>
N	<i>Aquam metallorum.</i>
O	<i>Aerem.</i>
P	<i>Ignem.</i>
Q	<i>Instrumenta uitrea.</i>
R	<i>Ipsum lapidem.</i>

Incipit idem compendium.

IAm soepe & soepius eloquuti, recolimus in multis & diuersimodis vijs practicandi, super magisterium preciosi lapidis philosophorum. Nunc vero vt veritatem lumine perpendas, scias quod tria principaliter notanda.

Primo scias materiam, vnde lapis philosophorum & omnes alij lapides preciosi componuntur.

Secundo scias instrumenta cum quibus operari quis debeat.

Tertio scias quomodo dicta materia cum instrumento operari & practicari habeat. Circa ista tria noueris, quod nostrum magisterium versatur.

PRimo ergo Rex illustrissime, scias quod materia nostri lapidis seu omnium lapidum Philosophorum atque virtuosorum, qui per artificium generantur vel componuntur, est anima metallica,

lica, & menstruum nostrum, rectificatum & acuatum, seu lunaria cœlica, quæ apud Philosophos vocatur Mercurius vegetabilis, ortus a vino rubeo vel albo, vt clare patet, et clare demonstratum extitit diuinitus reuelatum, in figura indiuiduorum tertij libri quintæ essentia, conditi abbati sancti Benedicti apud Parysios. Et etiam in nostro codicillo tibi missõ per regem Eduardum.

Instrumenta sunt duæ cucurbitæ vitreæ, septem vel octo habentes receptacula, vt demonstratur in nostro testamento tibi cum codicillo missõ, in capitulo quod incipit. Fili tu non &c. Modus vero practicæ in sequentibus ad plenum tractatur.

Liber primus diuiditur in duas partes principales. Prima quidẽ pars est de theorica huius artis, & manet indiuisa, & incipit ibi, vt immediate sequitur: Sed tamen oportet princeps &c.

Secunda vero pars est de practica, & diuiditur in duas partes principales. Prima est de compositione lapidis philosophorum, & ibi incipit: Tu in virtute A. &c.

Secunda vero pars huius secundæ partis est de compositione lapidum preciosorum, & incipit: Opus namq; margaritarum sic condies &c. & illã ultimam partem studiose omisi scribere, quia mihi vana & mendosa videbatur.

COMPEND. ANIMAE

Prima pars.

Sed tamen oportet prius princeps serenissis
me nostrum menstruum per magisterium a ma-
tre, id est fordibus vini & flegmate extrahere,
per officium alembici, & acuatur in distillatione,
cum vegetabilibus pertinentibus, quæ sunt:

Apium Siluestre, Squilla, Solatrum, Cardus
Muscatelli, Oliandrum, Piper nigrum, Euforbi-
um, Vicitella seu flamula, & piretrum omnium
ana, et puluerisata. Ex altera parte ipsum mēstruū
in vase circulationis rotetur continue, spatio 10.
dierum in fimo calido, vinatico, aut balneo mariæ.

*Sulphur na-
turæ &
Mercurius
mineralis
idem.*

Item oportet fili charissime primam materiam elementorum & sulphur naturæ habere.

Et quia argentum viuum est existens genus met-
allorum, quod per artificium trahimus, & per
artem magisterij a metallis, per elementorum di-
uisionem, & purificationem, & fixationē illorum,
cum agentibus illud per rarefactionem & circus-
lationem, ex vna parte.

Ex altera vero parte per rectificationem ele-
mentorum metallorum. Hoc quippe genus de
quo intelligimus philosophari in nostro codicillo,
in capitulo quod incipit: Per istam diuisionem
elucidatur secunda ratio & c. Et hoc quippe est,
quod

TRANSMVTATIONIS. 94

quod circa huius capituli primum Mercuriū per
 limos intelligimus &c. Fili recipe de aere & de ter
 ra æquale pondus, pauco minus vel plus, & hoc
 etiā est de natura de qua intelligimus fieri, & dici
 mus quod vnctuosum humidum est materia no
stri lapidis propinquior seu prior, in capitulo *Materia la*
 36. quod incipit: Nos tibi diximus, quod quanto *pidis.*
 humiditas radicalis &c. per quam humiditatem
 vulgus intelligit sulphur fore vulgi. Recordare
 o Rex quod diximus in nostro codicillo, quod
 incipit fili intendo tibi dicere naturam fermento
 rum, quoniam quando dicimus, quod per vnā
 decoctionem: intelligimus aliam menstrui rectifi
 cationem. Habet simplicem potestatem: intelli
 gimus rectificationem primam menstrui. Et quan
 do dicimus ipsum gradualiter transferendo per
 aliam coctionem: Intelligimus aliam mēstrui recti
 ficationem, vsq; ad tertiam vel quartam.

Item etiam intelligas in capitulo alias decoctio
 nes lapidis, vt patebit in sequenti practica.

Postea fili istam aquam quater rectificatam, di
 cimus argentum viuū vegetabile, vel aquam
Mercurij: Et ita quidquid per istud capitulum
 dicimus, de illo intelligimus.

Hæc etiam est materia de qua intelligimus in eo
 codicillo in capitulo quod incipit. De ista materia,

aa ij

*Nota quid
 sit Mercu
 rius vegeta
 bilis.*

COMPEND. ANIMAE.

*Menstruum
calicum.* & hæc est ista humiditas, dicta aqua, permanens, quam intelligimus in nostro codicillo, in capitulo quod incipit: Nostra humiditas est aqua, per totum. Et hoc est quod dicimus de menstruo coelis co. Hoc autem rex clarius patet in secundo libro quintæ essentiæ quem te latere non credo.

*Nobilitas
aque non
stræ.* Respicias ergo o rex naturam menstrui nostri quantum est virtuosa, & quæ dicta sunt de illo intellige in capitulis præallegatis. In tantum enim per ipsum nobilitatur magisterium lapidis, quod nullatenus potest exprimi illius abundantia. Præsens ratio patet per illos, qui metalla corrumpunt cum aquis extra naturã, quia nostrum menstruum ignorat, quia sic fit, quod eius dissolutio aliquantum repugnat naturæ, tamen si metallum dissolutum cum nostro menstruo confortarent cum inhumationibus duodecim aut sedecim dierum, & abluerent illud a nigredine, aquam contra naturam confortarent. Sed nesciunt illam confortare cum re naturali, ideo eorum practica priuatur effectu finaliter, & defectum arti imponunt, qui illorum est. Et quæ diximus de cognitione menstrui, quæ est vna de rebus, sine qua nil fieri potest in magisterio huius artis, Hæc tibi de illo sufficiant.

*Sine men-
struo nihil.*

Nunc est dicendum de spermate metallorum, quod est materia nostri lapidis.

De

De spermate metallorum materia
lapidis.

IAnnoueris princeps serenissime, quod metal-
lorum, spiritus est altera pars & materia nostri
lapidis, quam oportet te a corporibus omnium
metallorum euacuare. Et ista euacuatio fit duplici-
ter, vt inferius practica monstrabit. Quia in duobus
corporibus perfectis diuiditur, per putrefacti-
onem, & elementorum diuisionem, & eorum fixa-
tionem. Sed in metallis imperfectis diuiditur per
purificationē, & sublimationem simplicis vnitatis,
& in isto passu errant ignorantes, arbitran-
tes cor-
pora metallorum cum fortibus aquis communib.
vt supra dixi, cum aquis contra naturam reduci ip-
sa in materiam primam sui. Et si libros nostros les-
gissent, scirent vtique tales liquores intentioni philo-
sophorum repugnare, Et hoc quod diximus clare
demonstratum est in codicillo nostro, quod inci-
pit: Ideo dissoluitur aurum & argentum in rebus
radicalibus sui generis. Hæc est enim aqua, cum
qua curantur infirmitates incurabiles, sub conser-
uatione suæ naturæ, vt patet in codicillo quod inci-
pit. Fili sublimatio &c. Et etiam in capitulo, quod
incipit. N. D. E. &c.

Etiam princeps serenissime, clare constat, ipsos
fortes liquores non esse de intentione philosopho-
rum,

*elucidari in
Arnaldi explic*

*Contra de
quas fortes*

*Iterum con-
tra aquas
fortes.*

COMPEND. ANIMAE

rum, vt patet clare & absque metaphora in dicto codicillo, in capitulo quod incipit: per istam distinctionem. Elucidatur secunda ratio, in capitulo quod incipit, Sicut matrix ingeniatur per operationem aquaria forma, circa finem capituli, nulla enim res est, quae coniungit metallorum dissolutiones, nisi nostrum menstruum, quia ipsum est aqua cum qua fit corporum metallorum dissolutio cum earum specierum conseruatione, vt patet in nostro testamento codicilli, in capitulo quod incipit: Sed operari cum aquis fortibus est corruptio, & in capitulo: quia ista aqua habet potetiam cremandi omnia extranea. Etiam de isto menstruo intelligimus in capitulo quod incipit: Circa illud menstruum, in quo est ignis siccus contra naturam. Et similiter ista aqua menstrualis est, cum qua dissoluitur argentum viuum ad opus margaritarum, quod fit per reductionem istarum in primam materiam, vt inferius in materia preciosorum lapidum demonstratur.. Quare principes serenissimi me aliter non possunt metalla dissolui, nisi animaretur cum menstruo vegetabili, Cuius quidem potentia fit resolutio in rebus dissolubilibus.

Hic nota
subtiliter
modum faciendi preciosos lapides.

Diximus serenissime princeps rem de qua lapis philosophorum componitur: Nunc vero dicemus instrumenta, cum quibus componitur lapis. Sunt enim vasa, vt clibanus, finis aut vinde
mia,

demia, cum diligentia artificis. Sed antequam venias ad aliquod, scire debes quod magisterium in tres partes principales diuiditur: Scilicet dissolutionem, separationem & vnionem. Per hoc demonstratur tibi quod prius habes corpora dissolue in nostro menstruo, quod debes elementa diuidere a luminaribus, et illa purificare & fixare, & a corporibus perfectis sulphur naturæ extrahere.

Tertio debes vnire elementa cum elementis, vel limum, cum limo, aut elementa cum sulphure naturæ. Et ista vnio diuiditur in tot partes, quot sunt mixtiones dictorum, & vniones.

Primus modus est vnire aerem cum igne.

Secundus modus est vnire aerem cum sulphure naturæ, & isti modi sunt in elementis duorum luminarium corporum.

Tertius modus est vnire limum exortum ex aere in igne, cum limo exorto ex aere & sulphure naturæ, tantum per se. Quartus modus est quod vnatur ignis per se, & aer per se, cum sulphure naturæ tantum. Quintus modus est miscere sulphur naturæ cum elementis duobus, semel, scilicet cum igne & aere. Et isti modi mixtionis elementorum cum sulphure naturæ accidunt dupliciter: quia aut fiunt cum terra sua aut aliena, cum terra vero aliena fit tanto multipliciter quanti sunt modi mixtionis sulphuris naturæ, cum ad placitum artificis veniunt. Nam princeps ferensissime plura opera particularia praticare poteris

COMPEND. ANIMAE

ris intellectu veraciter obiectante, quæ intellectus humanus grauiter enarrare poterit, exceptis illis, quæ expressa sunt in tertia parte huius libri, & in magica, & in testamento nostro, & in codicillo, & vade mecum, de numero philosophorum, et in tertio libro quintæ essentia, alijsq; libris meis. Quis ergo princeps illustrissime narrare poterit particularia, quæ sunt in latitudine magisterij post fixationem et purificationem elementorum, Scias ergo purificare elementa, & illa diuidere prius a metallis, quia in hoc totum latet magisterium. Diuisis itaq; elemētis, & sulphure naturæ a metallis, aliud quasi nihil est respectiui ad operandum. Nam totus labor & fatigatio est in hoc, scilicet elementorum & sulphuris diuisione, hic quippe est passus vbi artista dimittit magisterium, ex eo, quod illo rum diuisio est satis tediosa, & quia imperiti in prima distillatione arbitrantur se et secundi gradustum aerem posse distillare, & ex prima distillatione tertij gradus totum ignem a terra similiter distillare. Hoc autem est impossibile, et contra cursum naturæ: Quippe princeps serenissime, verum in presenti proponimus tibi verbū reuelare. Nam aer a metallis diuidi non potest, nisi in 20. vel 22. distillatione, vel 30. Nam quot sunt distillationes, tot sunt putrefactiones & reiterationes aquæ & aeris simul, scilicet aquæ menstrualis, & in quas
libet

libet putrefactione 8. indiget diebus, aut sex continuis, ita quod quasi per annum durat diuisio elementorum. Sed nos compleuimus elementorum in septem mensibus. Et ignis a terra diuidi non potest, nisi in quarta distillatione. Quis est enim, qui per annum tantum laborem vel per septem menses possit sufferre, quasi sunt pauci. Et ideo ignorantia principia naturalia arbitrantur cum metallis absque elementorum diuisione veram practicam facere. Qui in hoc sunt decepti. Postea sunt aliqui, qui cum repente ad eorum libitum non diuidunt eorum elementa & sulphur naturae, nolunt attendere naturas mineralium, faciunt eorum mixtionem confusam sine purificatione aliqua, aut sublimatione & subtiliatione, & non perueniunt ad finem quaesitum, suae ruditati nullam imponentes causam, sed culpam arti imponunt, quam ignorant, & asserunt artem esse falsam, de quorum numero te regem vnum esse credimus. Non ergo fatigeris, nec ab opere cesses, & inuenies quod optas. Scias enim o rex combinare principia naturalia, & fiet quod quaeris.

Sed cum haec principia non sunt naturaliter in vna re indiuiduali producta, vt plures errando putant, dicentes, quod vna res erat in orbe, quae virtutem habeat ad transmutandum omnia metalla super terram quod falsum est.

bb

COMPEND. ANIM AE.

Item est vt quæras extrema illius per principia naturalia, per medium artis transcurrentis in suam mineram, quæ est D, E, F. Sed cum ista sunt contraria, ratione suæ extremitatis, suæ naturæ debet accipi E. quæ est media dispositio extremitatis naturæ illius, quæ collecta est de L. Et sic D. conuertit L. in E. a quo quippe. D. trahit E. in similitudine aquæ viuæ in nostro magisterio Et sic D. habet potentiam conuertendi F. in conseruatione suæ naturæ & formarū suarum. Tunc accipies omne illud actualiter, quod erat in potentia in opere naturæ, & meliorum mediorum illius ratione extremorum, quia in D. & E. sunt actualiter F. N. O. P. decocta, posita & digesta per ingenium naturæ. Quare fili conueniunt E. N. O. P. cum F. & dum F. conuersum fuerit in E. N. O. P. tunc habebis F. simile naturæ. Et hoc fit melius, cum C. quam cum D. propter magnam experientiam, & fiat in F. de quo oriatur E. N. O. P. quæ aliter vero non conuertuntur in G. in nostro opere. Et sic G. est proxima & prima materia, de qua creamus omnes lapides Philosophorum, & per aliquos elixir aqueum vocatur. Et ideo princeps serenissime dicimus quod omnes lapides non creantur nisi ex vna solare, de G. scilicet, argento viuo vegetabili & minerali.

Duplex argentū viuū.

Ideoque fili, tu ibis ad digestionem de H. & trahit C.

TRANSMVTATIONIS. 93

C. de communi potu principum ad actum, & in illo pones F, & semper conuertetur in L, & sic calcinabitur F, sub conseruatione suæ naturæ. Postea trahes C. L, de digestionẽ H, & pones in digestionẽ I, tunc erit L, tale sicut competit & conuenit.

Postea de L. C, trahes E. N. O. P, hoc in metallis perfectis, per magisterium operationis, Per K, & exuberationis. Et cum habueris E. N. O. P, habes materiam nostri lapidis, & E. N. O. P, per H. I. K, donec E, sit album cristallinum, quod est magis naturæ de F, ad generandum lapidem philosophorum, quam erat L, Sunt ergo G. N. O. P, magis propinqua F, quam L, quia sunt quasi fines magisterij, sed magis propinquum est G, q̄ E, N, O, N, O, P, vertatur in G, quod est perfectio magisterij, Totũ enim quod diximus nõ est nisi soluere, putrefacere elementa, separare, purificare atq; fixare, limosq; concordare seu condensare, atq; nostrum menstruum rectificare. Vide si li, si capis F, & ponas in C, & illud ponis in H, prima figura formatur per F, C, H, In cuius medio ponis N, & iterum, si recipis N, & ponis in digestionẽ I, erit L, tunc originatur & formatur vnus triangulus.

Item si capis L, & ponis in C, & ponis in digestionẽ H, postea per plures distillationes de L, C, H, oritur N, O, P, & formatur alia figura triãgularis.

bb ij.

COMPEND. ANIMAE

Item ex N.O.P. oritur in fundo vasis terra, quam oportet euacuare, & istam terram dicimus L. Si ergo capis L. & ponis in C. & in digestionem H. postea in digestionem I. ex L.C.H.I. oritur E. & fit alia figura quadrangularis ex O.C.L.H.I. in cuius medio est E. id est anima metallorum, quæ generatur ex dictis literis.

Item si capis E. & ponas in Q. & misceas cum C.D.O. & postea si capis P. O. secundum suum pondus, & ponas in alio Q. per digestionem H. tunc ex O. & P. oritur G. & ex E. O. oritur G. Tunc si capis G. & G. & ponis simul in modulis ceræ vt conuenit, aut si G. ponis cum E in continenti oritur vna figura ex duobus quadrangulis, in cuius medio est X. Y. per quam volumus significare lapidem philosophorum.

Totum aut hoc magisterium differt per elementorum diuisionem. Hoc quidem fit fili mi, secundum cursum huius artis, ita tamen, quod scias qualibet figuras in alias reducere, vt si vnam corrupas, scias aliam generare vsque ad vltimam figuram, in qua omnes alia figuræ quiescunt. Et hæc de theorica tibi sufficiunt causa breui-

tatis.

See

*Sequitur operatio maior, & secunda pars huius
libri, quæ est de practica. Et primode
prima parte quæ est de compositi-
tione lapidis philoso-
phorum.*

TV in virtute A. princeps serenissime, Accipe aurum, & projice ipsum in aquam vegetabilis, de qua locuti sumus in nostro codicillo, in capitulo quod incipit. Spiritus recipientis et formalis alias generalis est, vt capias de succo lunaria. Et in capitulo quod incipit: Et tibi volumus reuelare de natura menstrui, in quo est ignis contra naturam, & in eodem capitulo quod incipit. Filicum illud menstruum sine quo non potest &c. Per totum, vbi satis declarauimus naturam istius, & operationem. Et sit aurum ad pondus aquæ vegetabilis, & pone illud totum in digestionem H. per sex dies naturales, & aurum dissoluitur in aquam, in colore croci. Postea vero distilla menstruum in distillatione H. in balneo. Postea superpone aliam lunariam recentem, & pone iterum in digestionem H. per alios sex dies naturales. Et tunc extrahe, & mitte illud quod solutum est in aliam ampullam, & super illud quod remansit finis solutionibus & distillationibus, iterum de men-

bb in

COMPEND. ANIMAE

struo superpone ad quantitatem terræ, & pone in digestionem H, per quatuor dies naturales, & illud quod solutum est de metallo, simul cum menstruo pone in cucurbitam vt prius, & sic fac vsque ad sex inhumatiōes & distillationes. Et illud quod remansit, finitis sex distillationibus de fecibus, non cures, & distillationes seu liquefactiones vel etiam dissolutiones pone in digestionem H, & distilla totam aquam per alembicum, & super feces ponas de alia aqua Mercurij recentis, & pone in digestionem per vnum mensem cum dimidio, Postea tu Recipe Q, in quo erat aurum putrefactum, & distilla inde aquam in distillatione H, & super feces mitte tantundem de menstruo recenti, & iterum colloca vas in digestionem H, per sex dies naturales, aut decem, quibus finitis, pone vas in digestionem I, & distilla aerem simul cum menstruo: Postquam noluerit plus distillare, serua distillationem in vase suo, & super feces mittas aliud menstruum, & pone in digestionem H, per sex dies naturales, & iterum distilla vt prius in distillatione I, & super feces mitte de alia lunaria recenti, & pone in digestionem I, & sic reiterabis inhumationes & distillationes in H, & I, vsque ad 20 aut 25 distillationem & inhumationem. Sed dum fueris in 22 distillatione, illam aquam in qua est aliqua pars aeris simul cum men
 men

TRANSMVTATIONIS. 100

struo ponas ad distillandum in digestionem H. & exhibit menstruum totum per illam distillationem aut aliam. Et si ibi fuerit, aliquid aeris, manebit in fundo, ad modum aquae splendoris aut citrinæ. Et si non fuerit eius quantitas nisi duae guttae, aut tres vel quatuor, non reiteres in humationes & distillationes. Si vero plus fuerit, reiteres in humationes & distillationes in digestionem H, & I, &c.

FINIS.

Nicolaus Mercator, Lugdunensis diocesis, Sagien/sis doctor medicus Parisiensis

*Quod si postea Lydium profuerit, ut si fuerit
Babylonis in hunc mundum illi per
Veneris alij modis venditur, prout dicitur
in illa dicitur prout dicitur in illa
Quod si postea Lydium profuerit, ut si fuerit
Babylonis in hunc mundum illi per
Veneris alij modis venditur, prout dicitur
in illa dicitur prout dicitur in illa*

INCIPIT

LIBER SCALAPHI

LOSOPHORVM DICTVS.

VT dicit Venerabilis Raymundus Lulij: In-
 tentio naturæ ad faciendum nostrum magi-
 steriũ est, quod lapis diuidendus est in qua-
 tuor elementa, vt quodlibet per se, secundum exis-
 gentiam naturæ possit purificari. Et illa est præpa-
 ratio rerum quæ præcedit operationem perfectæ
 præparationis, & proprie dicitur separatio ele-
 mentorum, quoniam illa diuidit omnes partes im-
 puras a partibus puris, vt cum leuioribus & purio-
 ribus fiat successiue cum naturali coniunctione nos-
 tra perfecta præparatio, quæ fit per reductionem
 humidum cum sicco, statim & immediate præpara-
 torum, per beneficium separationis elementor-
 rum, aliter humidum non amaret siccum, nec cor-
 pus spiritum, si primo non esset bene ab eorum in-
 fectionibus lauata cum distillationibus & calcina-
 tionibus, solutionibus & coagulationibus. Nam
 per separationem elementorum crematur falsatu-
 ra suæ sulphureitatis, comburētis, quæ veniebat ei
 per maculam originalem nostri menstrualis, quod

*Diuisio pri-
ma corpora-
lis.*

*Causa amo-
ris natura-
lis.*

S C A L A

est corruptio nostri lapidis. Idcirco terra corporum calcinatur post extractionem aeris, ut a sulphureitatibus falsis, & combustionibus sit optime depurata. Ergo constat quod si tunc materia corruptibilis non esset posita per corruptionem lapidis, nunquam oporteret eam purgari.

Et cum sic necesse est, ut post corruptionem lapidis compositum depuretur ipsius lapidis, ab omnibus suis sordibus, post separationem illius per quatuor elementa, cum distillatione et calcinatione, antequam Mercurius coniungatur cum corpore, ad incipiendam realem preparationem, quæ est creatio nostri lapidis.

Ideo necesse est quod lapis diuidatur per quatuor elementa cum distillatione & calcinatione. Et ista diuisio est solummodo, ut substantia lapidis sit fortiter munda, & quod totum sit purus Mercurius, qui portat in se proprietatem fundendi & fixandi. Tunc quando vis corpus dissolueret post suam calcinationem, dissolue illud cum argento viuo, tracto ab ipso purificato septena distillatione, quoniam tunc corpus est multum efficax, ad penetrandum & intrandum, per spongiositatem illius sui corporis. Spiritus congelantur beneficio dissolutionis naturæ fixæ, & corporis, & mixtionis illius cum argento viuo, & ista
si me

vis corpus
et post
si me
aqua uita.

sine intelligis est solennis materia, dissolutio, que
fit cum congelatione spiritus, & sine illo non, sed se
paratione elementorum non intelligas quod fiat
aut fieri possit, nisi putrefactione, per quam misce-
tur spiritus in corpore, & cu suis elementis, & illa
est quæ reddit volatilia, sicut apparet in eorum se-
parationibus. Propterea ergo digere, & putrefac-
elementa in eorum finis ad finem, & hoc quan-
do erit bene digestum ad satisfaciendum nostræ *putrefactio*
volūtati, vt possit bene separare, et postea inhuma *post digest.*
vt res separata possit melius depurari, & efficiatur
argennum viuum, in forma aquæ claræ. Sed si non
diuidis lapidem, videlicet substantiam quintam
per quatuor elementa, scias quod ipsa vniri non
poterit naturaliter, nec coniungi cum corpore
sicco, si quodlibet eorū non tenet de natura quintę
essentiæ, quoniam illa est commixtio omnium ele-
mentorum, & reductio eorum in vnam purā sub-
stantiam. Et conuenit, quod illa elemēta sint bene
depurata ab eorū infectionib. Et dicimus tibi, q̄
sulphureitates cōbustiuæ et cōbustibiles, per bene
ficiū calcinationis separentur, & de toto anihilētur
ab igne & a terra, & corpus cōminuatur & subtili-
etur multū per talem digestionem, & aquæ depu-
rentur multum ab illorū sordibus, cum distillationi-
nibus, & subtiliando vertantur in naturam aeris,
per leuigationem leuitatis. Deinde potes
 cc ij

S C A L A

potest facere coniunctionē masculi cum foemina,
 vt inter se gignant filium ignis, qui tantus est amo
 re omnium philosophorum. Et si me bene intellis
 gis, hic iacet tota nostra philosophia. Ethic no
 tandum, quod in occulto nostri lapidis est caliditas
 & siccitas, & in manifesto frigiditas & humidi
 tas, quare oportet eius manifestum occultare, &
 eius occultum manifestare: eo quod caliditas quæ
 est in occulto, est elementum, oleum quoque est
 siccum. Hoc enim siccum figit, quoniam siccitas ig
 nis tingit. Illud aut quod est in manifesto est frigi
 ditas & humiditas. Oportet ergo habere propor
 tionem inter ista, vt frigiditas & humiditas sint
 temperata caliditati & siccitati, ita, vt non fugi
 ant ab igne. Fac ergo vt humiditas & frigiditas re
 cipiant caliditatem & siccitatem, quæ erant in oc
 culto, vt fiant substantia vna. Illa quidē frigiditas
 & humiditas est fumus aquosus & adustiuus, qui
 corrumpit & parit nigredinem, & ille lapis est
 alterius virtutis & naturæ in occulto, & alterius
 in manifesto. Sed in integra commixtio
 ne est eiusdem virtutis & naturæ, Et sic muta
 tur species in corpus nobilissimum. Deinde fit
 currens vt oleum, quod est tinctura viua, multipli
 catiua, consolidatiua, coloratiua, declaratiua, pur
 gatiua, perpetuatiua & confirmatiua. In qua enim
 compositione sunt opera planetarum & eorum
ima

*Occultum
 & manife=
 stū lapidis.*

qualitates

*Tinctura
 olei quando*

imagines suis locis & temporibus sicut in foetu operatiua. Nam in foetu primo mense cum semen in matricem recipitur, operatur Saturnus coagulando & stringendo materiam sua frigiditate, & sic in ipsa natura in primam massam coagulatur. Planetary effectus.
Saturnus.

Secundo mense operatur Iupiter digerendo caliditate in quandam massam crudam, quæ vocatur embrio. Iupiter.

Tertio mense operatur Mars agendo in materia sua caliditate & siccitate, diuidens ac sequestrans illam massam, membracq; disponens. Mars.

Quarto mense operatur Sol, qui nutrit spiritus, & incipit viuere partus. Sol.

Quinto mense operatur Mercurius, qui foramina & spiracula facit. Mercurius.

Sexto mense operatur Venus, disponit enim & ordinat oculos, supercilia, & testiculos. Venus.

Septimo mense operatur Luna sua frigiditate & humiditate, laborat ad expellendū infantem, Et si tunc nascitur, viuere potest, si vero non nascitur, debilitatur. Luna.

Et octauo mense iterum Saturnus operatur confringendo, fit foetus in matrice, & si tunc nasceretur viuere non posset. Saturnus.

Nono autem mense iterum Iupiter caliditate et humiditate nutriendo, reducit vires foetui, & sic complete nascitur, & bene viuuit. Iupiter.

S C A L A

Igitur sciendum, quod tribus mensibus aqua foetum in matrice conseruat. Aer quoq; tribus mensibus fouet, ignis vero totidem custodit, Quibus completis, sanguis eius qui fouetur in vmbilico, eo preciso egreditur ad mammas, ibique candorem niuis assumit. Igitur infanti nunquam patebit egressus quousque aeris flatus exhauriat.

Tunc autem egressus aperitur & os eius, & lactatur. Ab istis tribus oportet nos intelligere & acuto ingenio scire componere & extrahere duos: Nam a duobus non extrahuntur tria, sed bene ea conuerso. Vnde omnes qui cupiunt hoc scire, acuant ingenia sua ad acquirendum futurum thesaurum ex tribus verbis, in quibus occultatur lapis, in quo etiam occultata est caliditas & siccitas, tinctura & profunditas tincturarum, & oleum calidum, & humiditas coniunctiua.

Sciendum quod quatuor sunt principalia lapidis nostri regimina, scilicet, soluere, abluere, coniungere, & figere.

Soluere est corpora diuidere & materiã facere.

Abluere est inhumare, distillare, ascendere & descendere. Coniungere est inprægnare, dealbare & rubificare. Figere vero est fermentare et desponsare. Solutio conuertit lapidem in primam suam materiã, id est suã aquã, ablutio in aerem, coniunctio in ignem, fixio in terram spiritualem & tingens

gentem. Vnde Aristoteles: Cum habueris aquā ex aere, aerem ex igne, & ignem ex terra, tunc habebis plenam artem. Quia quatuor elementa sunt tunc bene & perfecte præparata, & omnia ista magister operis & ignis bene facit in vno solo vase, in quatuor gradibus, scilicet quatuor colorū species conuersionis sicut inferius dicitur.

o Ignis secundum Auicennam soluitur vt in Mercurium conuertatur, & in quatuor elementa diuidatur, vt suam primam originem habeat, & vt sulphur philosophorum a corpore extrahatur, & argentum viuum mundum habeatur super terram, de illa materia de qua aurū & argentū subtus terrā efficiuntur, ac illa simul coniuncta decoquantur, quousq; fiant vnum, stans, penetrans & profundans, tingēs, & permanens, cuius vna pars conuertit mille milia Mercurij vel cuiuslibet corporis imperfecti in verissimum aurum vel argētum, secundum quod elixir fuerit præparatum. Et hoc admiratus Richardus philosophus, & filius regis Persarum ait: Super omne mirum est, quod vno igne et vno vase fit distillatio, sublimatio, mortificatio, calcinatio, dealbatio, rubificatio, fusio cum solutionibus & congelationibus: Et vult dicere de frigido & humido, & facta est eius amicitia cū igne, & fit oleū currēs, penetratiuū, coloratiuum perpetuatiuum, oleū viuū perscueratiuum, depuratiuū, color

*Materia la
pidis que fit
nota.*

*Proprietas
tinctura.*

*Oleum
currēs,
Actiones
tinctura.*

S C A L A

uiuus, uiuificatiuus, faciens resurgere mortuos. Et est fermentum seipsum impregnans, se concipiens se parturiens. Hæc omnia oportet eos scire, qui hanc quærent artem.

Sulphur album non urens.

Et notandum, quod nulla alia est veritas in hac scientia nisi ista solummodo: Videlicet quod si argentum uiuum mundum, purum, coagulatum fuerit, per vim sulphuris non urentis, illud erit res optima, quam recipere possunt alchimistæ, ut exinde faciant eorum aurum, ut dicit Aristoteles quarto meteororū. Et ideo concluditur, quod si ne sulphure albo non urente, nec aurum nec argentum fieri possunt: Eo quod sulphur optimum cum rubore clarum, non potest ad aurum, nisi primo fuerit album, eo quod citrinum ex multo albo & per mixto nigro componitur. Et ideo tradiderunt primo philosophi compositionem sulphuris albi ad argentum, et postea sulphuris rubei ad aurum, quia non potest fieri aurum nisi prius fuerit argentum. Sulphur autem album ex purissima argenti uiui substantia habetur, eo quod ipsum continet in se totum quo indigemus. Ideo oportet artistam esse constantis voluntatis, nec pluribus uti, sed solum complemento intendere. Quia in rerum multitudine ars nostra non perficitur.

Sulphure album trahitur ab argenti substantia

Completo intendat artista.

Artem autem hanc, quia valde ardua est scire, doctrinam dare intendimus, de secretis ipsius & primo

primo de Mercurio & eius aqua, de corpore spiritu & anima, & de eorum operationibus, quæ apud quæplures omnino non sunt incognitæ & occultatæ.

Vnica tantum aqua per totum.

Est enim aqua Mercurij aqua illa, qua, & non alia vti debemus in tota operatione nostra. Sed in eius regimine constat totum secretum, & ideo in principio oportet te scire naturam Mercurij, & eius regimen, cum quo debite præparato, totum opus perficitur. Quia Mercurius calefacit & infriigidat, desiccatur & humectatur, & facit opera contraria secundum diuersitatem, & modum regiminis eius. Ergo in eius regimine consistit totum secretum. Ideoque oportet operatorem eius regimen bene cognoscere, sine errore, cum per eandem operationem non operetur in eodem gradu contraria, quæ tum est ex se: Sed contrarietas operationis debet præcedere a se sic disposito, & non ab alio, videlicet per sublimem solutionem & congelationem, & per mixtionem eius aquæ cum aqua solis, cum sole purificato, & ante eius congelationem non operatur nili vnicam operationem, vt si proijciatur supra cuprum, tantummodo tingit illud, & non adducit aliam complexionem quam prius habuit, & hoc totum quantum ad apparitionem, non quantum ad existentiam, quia per examinationem ignis possit fieri separatio tincturæ a corpore, non obstante tinctura fixa, sicut luna separatur a sole. Sed in ves

*et op d
disponit
breuiter*

*Ceterum
etiam q
sunt per
sunt per*

De cupro

SCALA

cupri

ra transmutatiōe cupri vel alterius metalli requiritur
vera colorati & vera colorantis unio cum colorato,
et coloratio omnium elementorum vera transmutatio.
Secundus erit coloris fixio & nouæ formæ inductio,
ad quam sequitur coloratio propria.

Ideo principia quæ tradidit Geber per ea non
potest fieri medicina vera, nec per dicta philosophorum
in turba, vt ego firmiter teneo.

Præterea Turba dicit, quod medicina debet esse
composita ex quatuor elementis, considerare eius
complexionem. Ideo turba non loquitur hic nisi
de basis operibus, id est de fundamēto, Sic enim
ait Geber: Vbi magis aperte & plane locuti sumus
ibi magis scientiam occultamus.

Quare sciendum secundum auctores, quod vnus
est lapis, & si quis errat ab illo vno in principio,
tedium fortietur in fine.

*Lapis vnus
non in numero.*

Hoc tamen vnum non est vnum in numero,
sed genere, sicut masculus & femina sunt sufficientes
ad prolem procreandum, sine aliquo alio additamento.
Et sic lapis philosophorum ex duobus compositus
sufficit ad medicinam intētam, scilicet spiritus & anima,
quæ sunt sol & luna, & dicunt quidam quod huius
duobus addatur tertium, scilicet corpus. Nam sicut homo
ex corpore & anima & spiritu constat, ita & lapis noster.
In hoc tamen sunt diuersæ opiniones: Quidam enim dicunt,
quod alterum ipsorum est spiritus & corpus, & decem

*Quia adatur
n scilicet corp⁹*

piunt homines de additione tertij. Alij dicunt quod tertium dicitur compositum ex duobus, quoniam neutris componentium assimilatur, et vocatur nomine omni corporum. Alij dicunt quod debet vere corpus his duobus adiungi quia

*Opiniones
diuerse.*

fortius erit opus et in breui tempore ipsorum operatione finietur: Sed quocunq; modo teneatur opinio, numerus non augetur. Ad euidentiā notandum, quod Kibric est pater Mercurij et omnium

liquabilium: Et hoc dicitur illud vnum, quod est carum & vile, argentum vero viuum, quod est filius eius, licet ab eo sit complexionatiue diuersum et extraneū, & sic se habet, sicut pater & filius, & si ad datur his duobus tertium, videlicet corpus metalli

*pretium carum
& vile,*

cum, numerus duorū propter hoc nō multiplicatur, nec etiam nomina, eo quod corpus metallicum ex his duobus est compositū. Constat ergo manifeste, quod eius cōpositio, quocunq; modo reiteres

ex duobus constat. Et sciendū est postq; ista duo coniunguntur, semper vocantur vno nomine. Hoc tamē vnū quod dicitur æs philosophorū nominat

*Tria sunt
di.o.*

nominib. omniū rerum istius mundi. Et propter hoc tantū errant, tum propter multiplicatē nominū, tū etiā propter ignorantia debite proportionis. licē quando audis aliquid de fermento philosophorū, nihil aliud intelligas q̄ corpus perfectum, scilicet perfectissime mudatum et sublimatum. Et

o De æs

scilicet perfectissime mudatum et sublimatum. Et

scilicet perfectissime mudatum et sublimatum. Et

scilicet perfectissime mudatum et sublimatum. Et

*Fermentum
philosophorum.*

di ij

S C A L A

tamen non credat aliquis, quod possit spiritum & animam coniungere corpori, per solam contritionem, aut per simplicem solutionē. Exemplum de argento viuo iunctū plumbo, videtur sibi mixtum, sed in veritate non est, quia ignis violentia se paratur. Quod autem philosophi dicunt: Solue & coagula, sic sine dubio intelligitur solutio corporis & animæ in aquam, & congelatio facit animam & spiritum corpori commisceri. Vnde si propter solam solutionem & simplicem congelationem animæ, & spiritus perfecte coniungeretur corpori, non dixisset philosophus iterum solue, & cōgela, & iterū solue & cōgela, vt accrescat lapidis tinctura, si in solutione vna & congelatione vna iūgi potuissent. Scito ergo pro certo, quod quanto soepius soluitur & congelatur, tanto plus anima & spiritus corpori coniunguntur, & retinentur ab iplo, & ad hoc qualibet vice tinctura multiplicat.

Et hic sciendum maximum arcanum quod lapides rubei & albi, facti ex aliarum rerum elementis, possunt coniungi cum elixiri perfecto, & tunc addunt ad eius tincturam & non aliter.

Aliud quoq; secretū: vt fiant aquæ acutæ, cum quibus soluitur corpus cum animabus & spiritibus perfecta solutione, & postea congelantur, Deo testante. Veruntamen omnes partes nostri lapidis sunt concreti & coessentialia. Huius autem lapidis

Coagulatio quod efficit

Causa fixationis.

Aqua acuta fit solutio.

dis operatio multiplex a philosophis ponit̄. Quis
 dam enim rectificat singulariter, & componunt, *Diuersitas*
 & postea perficiunt: Et ista operatio multipliciter *modus labo-*
 variatur, & est laboriosa ac difficilis, & subtilis, *rantium.*
deo multi in ea errant, quoniam adminiculum, id
est adiuuamen illius multa extranea exigit. Verum
tamen huius lapidis operatio est vna, linearum, &
in vno solo vase perficitur: Ignis tamē non est vni-
formis in actione totali. Et ideo vt studentibus tra-
ctatus iste sufficiat, & proficiat: Dico quod ignis
huius operis intrans est sicut calor solis in mun-
do maiori. Sol vero tempore veris est moderatus
& leuis in calore, Aliter vero herbæ quæ teneræ
sunt arefierent, & fructus nullatenus perferrent.
 Est autem iste calor intrans plantas donec paulatim
 crescant, & quanto plus crescunt tanto magis
 calor solis gradatim quotidie crescit vel augetur,
 quousq; segetes dealbantur, & finito vere, incipit
 æstas, & quia tunc sol fortior est, deinde fortissimus
 vsq; ad finem Leonis, donec omnia suam de-
 bitam recipiant formam & perfectionem. Et bene-
 dictus Deus hæc sua sapientia mirabiliter ordina-
 uit. Simili ergo modo iste lapis regendus est. Di-
 cunt enim quidam, quod calor primi regiminis de-
 bet esse sicut gallinæ cubantis oua sua ad pullos pro-
 creandos. Alij autem dicunt, quod debet esse sicut
 calor naturalis digerens cibum, & nutriens cor

dd iij

S C A L A

pus, alij, vt calor fimi, eo quod calor iste est temperatus. Alij vt calor solis in ariete existētis, eo quod sol habet ibi principatum & exaltationem suam, quia ibi incipit mediocriter oriri & calefcere.

Et propter hoc dixerunt quidam quod debemus incipere sole existente in ariete, & luna in tauro commorante : Quæ quidem omnia ad designandum calorem moderatum circa primam huius operis actionem dicta sunt. Et quamuis huius lapidis actio vnica sit, scilicet decoctio cum igne naturali: Tamen status caloris huius tripliciter variatur, quia primo erit ignis moderatus, & durat ad nigredinem, & etiam donec illa in albedinem conuertatur, quæ nigredo durat forte 46. diebus vel plus vel minus, secundum studium operantis, & regimen fortunæ, & iste calor assimilatur calori solis ex ariete labentis in taurum.

Albedine quadam apparente augeatur ignis gradatim, vsq; ad perfectam lapidis exsiccationem seu incinerationem, & iste calor assimilatur calori solis in tauro, discurrentis in geminos.

Desiccato vero lapide & incinerato, iterum fortificatur ignis, donec lapis perfectissime rubeat, & regali veste induatur ab igne.

Et iste calor assimilatur calori solis in leone, Hæc enim est suæ dignitatis domus, Deinde continuetur donec fit venenum,

Tun

Sol in ariete etc.

*insipius
sua Caput
in arietem*

causam ignis

Tempus nigredinis

Tunc enim draco noster in fixatione solari fulgens, radio cœlestium & terrestrium virtute decoratur. Hinc autem lapis philosophicus omnia vincens, omnia digerens, qui corpori cuncta vitia corrigit & emendat. Huius nomina multi-^{Nomina sortitur ex colore.} plicantur secundum multitudinem colorum apparentium. Nam in regimine primo cum niger est vocatur terra, & Saturnus, & nominibus omnium nigrorum & terrestrium corporum. Deinde cum dealbatur, vocatur aqua viua, & nominibus omnium aquarum & salium, aluminum, & rerum habentium albedinem. Postquam autem incitrinatur & sublimantur, & subtiliatur, tunc vocatur aer, oleum citrinum, & nominibus omnium spirituum & volatilium. Deinde vero cum rubescit vocatur cœlum, sulphur rubeum, aurum, carbunculus, & nominibus omnium rubeorum preciosorum pulchritudinem habentium, tam in lapidibus quam in animalibus & plantis.

Hic notandum, quod aqua nostra dicitur masculus, et terra dicitur foemina, quæ est spissitudo lapidis, & sic terra fit spiritualis & aerea, & subtilis, & hæc spissitudo siue terra dicitur æs nostrum, & plumbum nostrum. ^{Masculus foemina.}

Oportet ergo ipsum suauiter regere, vt sulphur fiat incremabile, cum aqua, in qua illud est. ^{Æs nostrum} Aqua enim ipsum dissoluit, & dealbat. Sed

S C A L A

dicunt quidam quod alterum istorum, scilicet sex remanens in fundo, quæ dicitur fumus, est terra, et alterum quod ascendit a terra scilicet a fece est cœlum. Toties ergo reiterandum est cœlum super terram, donec terra fiat cœlestis & spiritalis, & cœlum fiat terrestre, & iungatur cum terra, tunc completum est opus. Et hoc sciendum quod cum corpus sit grossum, & spiritus subtilis, vniuersaliter permisceri non possunt, nisi primo corpus in tantum subtilietur a spiritu, vt ipsum corpus eisdem spiritui æquipolleat in subtilitate, & tunc fit mixtio talis, quam ignis non separat vel superat, si per mille annos continue in ipsum ageret quia sic per minima permiscerent, quod nullo ingenio postquam sic se inuicem ceperint poterint separari. Sic enim morietur draco, & sine illo non, hoc est nisi cum ipso interficiatur. Et iste draco, id est, sulphur, extrahitur de corpore per magisterium, & est nostrum secretum sulphur. Quando ergo volueris tentare medicinā, pondus vnius grani tritici super laminam cādentem cupri ponas, & si intrās cum paucō calore lamina se diffuderit per totum intus, & extra est perfecte tingēs, & in igne secum perseuerans est lapis, tunc est perfectus. Et sic patet et quod sunt tria, quæ complent nostrum elixir quod fecimus: primum coniungit, duo componūt medicinam. Itaq; sunt vno corpore tria iuncta.

Quando et
quomodo
fit fixio.

Probatio
prima tin-
ctura.
Trium esse
et singu-
lares.

Sed

Sed hoc notandum, q̄ si iterum medicina soluatur et per omnia regatur vt prius, postea non erit finis suæ tincturæ, & constringit poros lung efficiens illam ponderosam, et in ceteris corporibus faciet exire spumam et foetorem, & ea perfectissime tingit, & tandem mutabit in aurum vel argentum, Et sic per artem nostram fit vera alteratio vnus naturæ in aliam.

Sed hic sciendum quod omnis alteratio mineralium ad perfectionem mineralium stat in gradu sublimiori spiritualium. Nō loquimur de angelis, nec de intelligentijs, sed de gradu sublimiori perfectionis omnium metallorum, & hoc est in spiritu minerali, quia mineralia mineralibus, vegetabilia vegetabilibus conueniunt, vt nulla contrarietas sit, imo maxima conuenientia, quoniam spiritus iste est mineræ aureus, nec ab auro differt nisi in hoc, quod ipsum est fixum, spiritus vero non fixum,

Sic aurum nostrum non est aurum vulgi, quoniam nostrum est spirituale, quia dissoluit omnia corpora imperfecta, separando purum ab impuro, quoniam natura non recipit nisi quod suæ naturæ est, alienum vero respuit, quod signum perfectionis eius est. Et ideo illud omnia corpora dissoluit, separat, diuidit, depurat, et illustrat, tingit & in aurum optimum transmutat, quia sic est corpus fixum, spirituale factum, & secundū diuersum dige-

SCALA

stionis modum. Nam primo fuit argentum antequam fuit aurum: Ideo aurum est maxime digestum, &c.

Primus gradus scalæ sapientium incipit.

De modo nascentibus nati. Bachon in speculo alchimie dicit: Nullus natus nascitur nisi ex viro & muliere, nec etiam vllum germen gignitur nisi ex caliditate, humiditate, frigiditate & siccitate. Ergo nihil est operis, nisi ex eo quod est vere lucidum, vt ex sole purissimo, qui suo lumine omnia lumina est illuminans, qui illuminat aerem, & calefacit terram, calore suo generat & nutrit animalia plantas & lapides, & eijcit tenebras illius Mercurij & aliorum corporum imperfectorum, cum proiectus fuerit super ea, vt dicit Geber, de essentia & procreatione solis.

Quia sulphur est irradians & splendens in sua clarissima & mundissima substantia, illuminat & irradieat non solum in die, sed etiam in nocte in tenebris, & similiter omnia in quibus est splendor & magnitudo illuminans suo lumine.

Quæ quidem omnia sunt ex opere suo, cum ex vestimentis suis sunt induta,

Ergo qui quærit illum, faciat pacem inter ipsum
sum

fum & vxorem suam, ita quod non separentur ab
 inuicem, sed misceantur inseparabiliter. Et hoc
 fiet quando ipsum extraxeris partim a natura
 sua, & similiter vxorem suam partim a natura
 sua, hoc facto interficiantur, vt cum interfecti fue-
 rint (vt plenius patebit) resuscitentur resurrectione
 noua incorruptibili, ita quod postea sint im-
 mortales. Nam post eorum resurrectionem in-
 duentur gloria, & fortitudine sempiterna, & tunc
 gaudebunt in prosperitate magna omnes qui
 sciunt secretum illorum. Natura ex eis muni-
 dus maior creatur, qui sunt sulphur, magnesia, Ce-
 dua, argentum viuum, & similiter spiritus sul-
 phuris, & simili modo est spiritus occultus huius
 scientiae. Magnesia est terra, Cedua est aer,
 argentum quoque viuum est aqua, & corpus
 fluens. Spiritus quoque est aqua secunda, de
 qua omnia praedicta nutriuntur, omne germen
 vegetatur, omne lumen accenditur, ergo & om-
 nes fructus facit.

*Spiritus sul-
phuris.*

*Nutrimen-
tum ex quo*

*Aqua secun-
da.*

Has ergo naturas scilicet masculum & foemina-
 nam, calidum, frigidum, humidum, & siccum,
 vere coniunge, & nutrias ea aqua viua, spiritus lu-
 menque eius tinctura habetur. Opus coque, com-
 pone illud ex quibus corporibus est. Nam apud
 philosophos aqua sapientiae vocatur, a quibus

ee ij

S C A L A

*Duae natu-
rae in lapi-
de nostro.*

sapiens artis coniungit eam, vt natura alteretur, & in aliam naturam conuertatur & natura per naturam appareat. Ergo duas naturas coniunge, donec naturas tibi attrahas, & fiat res lucidissima & clarissima, quæ luceſcit & illuminatur, postquam fuerit in sua magna & excellentissima perfectione coaptata.

Ad talem utiq; & tantam perfectionem non peruenitur, nisi scala sapientum, quæ ex duodecim gradibus constituitur, primitus ascendatur.

*Effectus cal-
cinationis.*

Primus gradus est calcinatio, quæ est lapidis nostri benedicti modullati summa purgatio, caloris restitutio, humoris innati conseruatio, & solutionis inductio. Et omne calcinatum in suo genere est fixum. Et sic sol & luna cum prima aqua calcinantur philosophice, vt corpora aperiantur, & fiant spongiosa & subtilia, vt aqua secunda melius possit ingredi ad operandum suum opus quod est

*Calcinatio
per humidum.*

Prima

*Aqua secun-
da quid sit
& eius effe-
ctus.*

exaltare terram in salem mirabilem, sola sua virtute attractiua, quæ aqua secunda est ignis non naturalis, cuius virtute fit huius magisterij complementum. Et hinc loquens de ignibus Raymund. dicit: Notandum est quod hic iacēt contrariæ operationes, quia sicut ignis contra naturam dissoluit spiritum corporis fixi in aquam nubis, & corpus spiritus volatilis constringit in terram congelatam: Ita contrario ignis naturæ congelat spiritum dissolutum

*De ignibus
diuersis.*

tum corporis fixi in terram globosam, & corpus spiritus volatilis fixum per ignem, contra naturam resoluit, non in aquam nubis, sed in aquam philosophorum, quia fixum naturæ ignis reuertitur volatile, & corpus spirituale in spiritum, & humidum fit siccum, & ponderosum fit leue, & spiritus humidus, secundum formam aquæ nubis, & ponderositatem constrictiuam.

Ignis innaturalis est ignis balnei, vel sunt quilibet, vel vindemiæ, vel equi, vel alius occasionatus ex abundanti industria.

Ignis autem elementalís est, qui combustibilibus enutritur, & nutrit flammam. Cognitis autem eorum ignium arcanis, & veræ nostræ medicinæ principijs, de facili peruenitur ad nostrum magisterium.

Vnde si quærat ex quibus fit nostra medicina: Dico quod ex illis elicitur per artem, in quibus habitat potentialiter per naturam. Et secundum Auicennam: ex illis in quibus perfectio seu proprinquitas primæ materiæ reperitur, nostra elicitur medicina. Non autem de imperfectis extraneis, quia imperfectum non potest perficere, nec immundū mundare. Et quia a radice conuenit naturas extrahere, dicit Aristoteles: Sciant artifices alchimix, species metallorum transmutari non posse, nisi prius reducantur in primam materiam.

ce in

S C A L A

riam & formam, quæ sunt partes essentialitatis primarie, & omnibus corporibus inest scientia. Non tamen sunt cruda operi nostro necessaria omnino sed centrum lapidis philosophorum est neutralitas extremitatum, quia dicitur sperma metallorum in matrice terræ contentum, cuius extremitas vnius lateris, inferius est metallum, quod in sinu terræ tamen a natura creatur, & alterius lateris extremitatis superius est elixius completum, quo ars mediante natura super terram operatur.

Et non est transitus de extremo ad extremum, nisi per medium, quo neutralitas quaretur oportet, vt corpus ad centrum suum reducatur per artem, quæ imitatur naturam, in quantum potest, in quibusdam tamen debilior est, & in quibusdam naturam corrigit.

Vnde sciendum, quod intentio nostræ mutationis est incipere vbi natura finiuit, eo quod origo operis nature omnium homo geniorum interius aquosa, ad tres gradus extremitatis diuisibiliter extenditur, videlicet ad altitudinem corporum perfectorum, seu profunditatem perfectorum, vel ad latitudinem neutralitatis illorum, videlicet viuificando mortuum, & occidendo viuum, cuius viuificatio mortifera est.

Vnde philosophus: Omne totum componitur in tribus, quo circa potest opus nature esse. Primo
naturas

naturas elicere, colligere, depurare, & in specie a^a quosa proportionabiliter coniungere, ac insuper congelare, quod ab humana poenitus ignoratur memoria.

Sed quo ad artificialem operationem superioris us a sensu contrario spiritualiter operari nitimur, naturam tamen imitando, scilicet viuum occidendo, atq; spiritualiter mortuum resuscitando, & ad plusq; perfectum exterius disponendo. Vnde si fuerit quantitas aquae aequalis quantitati ipsius sulphuris, & paulatim maior, scilicet quantum sufficit ipsum incorporare, generatur ex eis aurum vel argentum, secundum quantitatem ipsius decoctionis.

Sciendum quod non accipemus illud, ex quo sunt ipsa scilicet corpora, sed accipiemus illud, quod est sui ipsius, scilicet omnium illius, & postquam sciuerimus unde illud omnium generatur, oportet ipsum ex eisdem nutrir, Et Mercurius noster non est Mercurius vulgi, sed est Mercurius mortificans Mercurium odore suo.

Et secundum Albertum: Mercurius noster fit ex corporibus perfectis & non imperfectis hoc est, cum aqua secunda, postquam per primam aquam fuerit debite calcinata. Et quibus tunc fit aqua alcali, quae coagulata, argento viuo, qui, quia sunt nostri cines clauellati, et soda nostra combusta.

Vnde fit aqua nostra composita.

Quale nutrimentum.

Aqua secunda.

SCALA

Secundus gradus scalæ sapientum
est. Solutio.

tes

Aqua ex re
pugnanti-
bus.

Contrarie-
tas in aqua
nostra.

Quæ est occulti reuelatio, grossitudinis atte-
nuatio, ac rei duræ, siccæ terræ, in quandam liqui-
dam substantiam reductio. Vnde philosophus:
Donec omnia fiant aqua nihil operamini. Et illa
aqua est Mercurius philosophorum, quo & non
alio debemus uti, qui tamen non fit, donec summa
volatilis superat summam fixi. Hæc aqua secun-
dum Hermitem patrē philosophorum ex repug-
nantibus dicitur vnica & magnesia, continens in se
spiritum, animam & corpus cineris, eius nomine
impar, quia nihil ei simile, cuius conuenit occulta
manifestare naturam, eius secretum nō est in alijs,
eo quod secundum philosophos dicitur aqua cœ-
lestina &, sunt repugnantia, in hac aqua vna. Con-
uerte ergo rem in rem, & habebis magisterium.
Et in hac solutione dū turbabitur terra, transferen-
tur montes in cor maris, et tunc destruitur forma,
sed destructa vna, immediate introducitur alia.
Quia omne quale, adueniens quali, facit ipsum ta-
le, quale ante non fuit, eo quod non est dare quali-
tatem naturalem, quin sub aliqua maneat forma,
continens in se qualitates actu vel potentia.
Quare dicit Auicenna: Qualitas posterior tra-
hit entitatem a qualitate, quæ est eius prior,

Solutio

Solutio autem lapidis est reductio eius in aquam minerali, ex qua erat compositus, operante natura, qui quidem lapis non fructificat, donec, ad nihilum deueniat, tanquam aqua decurrens. Ex quo ergo soluendo ipsam reductionem, fieri conuenit, leuius ac competenti^{us} est ad neutralitatem, & postea ad eius primam naturam aqueam vel aliter ad aliquam aliam subtilitatem finali reduci. Et quod fieri potest per pauciora, frustra fit per plura. Quare dicit Philosophus: Quod si ex solo Mercurio perficere poteris preciosissimus operis indagator eris. Et scias quod illud non est extraneum in quo se conuerti habet, per naturale magisterium prout per glaciem congelatum patet qui cum resoluitur in aquam vertitur, patet ergo ipsam prius aquam fuisse. Quare dicit: nisi quodlibet vertatur in aquam, nullatenus deuenietur ad perfectionem. Vnde Hermes: Non emendatur natura nisi in sua natura, cuius natura emendatio fit artis ingenio, et ars in natura non corrigit quod natura nequit. Succurrendum est ergo naturæ, per artem quod obmissum est per naturam. Nam quod natura in millenis annorum terminis habet tantum perficere inferius, nos superamus artis industria minori termino quam solo anno habemus plusquam perfectum perficere, & sic natura ab ingenio iuuatur, & ingenium ab arte.

de lapide solo

Possibile ex
uno Mercurio.

S C A L A

Dicit enim Aristoteles: Nisi aurum & argentum viderem, pro certo dicerem, quod alchimia non esset vera, nisi perfectionem operis naturæ speculatiue viderem alchimiam pro vera non reputarem.

Modus nostre solutionis.

Sciendum quod plures sunt modi solutionum, quorum tamen omnium solutio vna tantum est nobis necessaria, quæ solum habet fieri, vt dixi, ex se cum se &c. cruda clara sine violentia.

Solutio philosophica. Rorida voluntaria clara nigra.

Vnde Philosophus: Melior est solutio cruda, quam cocta, rorida, quam arida, voluntaria quam violenta, temperata quam festina, flagra quam foetida, clara quam spissa, nigra quam rubea.

na

Et ideo in omni solutione cauendum est intime a vitrificatiōe materie cum odoribus et saporibus corporum imperfectorum, ac etiam ne vis illius forme generatiua cum corrosiuis adurentibus in aliquo suffocetur, Adiuua ergo solutionem per lunam, & coagulationem per solem. Cuius solutionis digestio valde in nobis necessaria.

Et dicitur nostra digestio, humoris rarificatio, destructiua maturatio, connexorum relaxatio, dispositionis excitatio, & separationis habilitatio, quæ diuersimode fieri poterit, vt postea dicitur.

Sed vt Auicenna dicit, Soluere corpus, &

congelare spiritus, est opus nostrum, primum, quia non soluitur corpus nisi congeletur spiritus. Nec spiritus congelatur, nisi cum solutione corporis. Nam si simul coniunguntur, agit vterque in alterum, sicut aqua agit in terram sibi commixtam, ergo subtilietis eam ad modum suum.

Nam non subtiliatur terra nisi inspissetur aqua, nec inspissatur aqua, nisi subtilietur terra. Sic enim inter congelationem spiritus, & solutionem corporis non est differentia temporis, nec opus diuersum, eo quod vtrumque agit in alterum, ad modum suum. Non enim resultat actio, & passio contrarijs in specie & similibus, in genere & natura & vnum contrariorum excedens, destruit seu alterat reliquum secundum corpus humiditati mixtum, lentoque igni diu appositum soluitur, quia conuertitur humiditas super ipsum, & ipsum dissoluit: ac corpus suo frigido & sicco claudit, retinet, & inspissat humidum incinerans ipsum siccum, & tamen non potest exire humiditas a corpore, nisi imbibat se cum igne.

Nam calore debito operante putrescendo humidum vertitur in siccum. Et ideo cum corpus dissolueris, humidum congelas, & hoc cum mora, quæ est maxime propter quatuor elementa repugnantia vt pax fiat inter ea &.

ff ij

SCALA

Tertius gradus scale sapientium.

Prædicta quatuor repugnantia inter se distincta, postea per distillationem rectificatiua, in hoc tertio gradu scale sapientium separantur. Et ideo iste gradus dicitur nostra. Separatio. Quæ est vaporis aquosi scureiliquorose a fecibus separatio, seu depuratio, raritatis leuigatio, partium grossarum extracto, connectentium diuisio principiorum productio, homogenietatis segregatio. Vnde Psalmus: Eduxit aquam de petra & oleum de saxo durissimo, quia fieri debet in balneis debitis postea in stuffis siccis, secundum exigentiam rationis. A quibus tunc in balneis primo flegma eorum separatur & euacuatur. Deinde quatuor ista principia secundum signa requisita ab initio separantur & maxime luna prior masculus quam foemina, sicq; matre illorum in funde relicta, in prima distillatione, scilicet saphiram citrinam reseruabis postea auripigmētum tam ab humore, quam per se totiens in stuffa sicca separatiue rectificatur, quo usq; rubore meridionali nihil ascenderit, & auripigmentum clarum & album remanserit, quod in tertia vel quarta vice perficitur, cuius signa perfectionis sunt viriditas, candor, puritas, absq; fecibus, nisi forte albis. Cuius viriditas ex anime frigiditas

Balneum

stuffs.

fluo.

sa rita

ditas abundantia creatur. Dicit enim Abakuc:
 Ignis est terra nigra infundo vasis relicta, quæ dū
 nigra fuerit, corruptit. Ergo calcinatur ipsa vt can-
 descat, & suū oleū omnino recedat, ita qđ ab omni
 pinguedine priuet, ne ab bibendi opere impediatur,
 vt fiat sicca ignea, quæ prius frigide humida fuit, vt
 terra. Vnde Senior dicit: Terra nostra ex duabus
 naturis sumitur, similiter aqua ex duobus corpori-
 bus sicq; separatur subtile a spisso. Nam ignorant
 ti ex vno plura, extrahere, ignorat, quoq; ex pluri-
 bus vnum componere, tuncq; perficietur coniu-
 ctio concupiscentiæ. Propter hoc efficitur hæc ani-
 ma illius, quæ ingreditur, cum vita & spiritu per
 attractionem eius aeris, ex reiteratione distillatio-
nis, cuius reiterationis super eam fit ignea, secun-
 dum fortioris calor est, quam fit ignis. Hęc est e-
 nim præparatio, quam plures ignorant, nam phi-
 losophi occultauerunt præparationem lapidis quæ
 clavis artis est & difficillimarum rerum.

Præpara ergo præparando, pergando, separa-
 rectificando magisterium conquiendo. Diuide
 ergo lapidem in duas partes principales videlicet
 in partem superiorem, superius ascendentem, &
spiritualem, & aereā, & inferiorem fiam, & terre
nam. Et tamen istæ duæ partes sunt vnus nature,
 quarum diuisio est necessaria, ad per petrandā mi-
racula rei vnus nature, id est, generationis lapis

ff in

De terra nig

Due natu-
 ra terre no-
 stra & a-
 que.

dis philosophorum. Nam pars inferior terrea illius est nutrix, & fermentum, totum lapidem figens, Et pars eius superior est anima totum lapidem viuificans, Ad hanc diuisionem faciendam in furno philosophico inferius specificato, requiritur calor debitus, & nutritiuus, ac continuuus scilicet per denam & quindenam & quanto diuitius tanto melius perficitur digestio aquae, ex qua oritur es nostrum.

Et omne es est sulphur, sed non omne sulphur est es. Quia sulphur naturae sulphuribus continetur, Et omne aurum est es, sed non omne es, est aurum, sicut omnis homo est animal, sed non omne animal est homo, quia de genere ad speciem, vt Plato dicit, non est bona consequentia, Hæc enim aqua nostra est clauis artis, & caput operis & spiritus, & anima, & corpus es nostrum componunt. Et dicuntur alias fratres vterini, quia procedunt de eodem vtero. Et cum habueris aquam, ex aere, & aerem ex igne, & ignem ex terra, tunc fit separatio perfecta. Nam ignem habes ex terra, in rarefactione, calcinatione, & liquefactione, & terram habes ex igne, & congelatione, & inspissatione. Cum que habueris temperatum, id est, aqualiter complexionatum, in vase philosophico, ignem suppone naturalem vasi tuo, cuius calore sunt omnia calefacienda, & ad ignis centrum tendentia. Quibus

Expositio
philosophi
quarta.

in coelum elongatis collatis, & residentibus su-
per cacumina montium nostrorum, admodicum
tempus, aer ille factus, est generatio, omnia in natu-
ram suam conuertendo, cuius leuia, grauibus suc-
cumbunt leuia quæ prius vicerant cum eis & in
eisdem in illo rore coelesti in terram descendunt
in infinitum multiplicandum.

Vnde philosophus Cæsarius dicit.

*Vena prior fontis stillat aduerticem montis.
Terram uouens undam, solunit additque secundam.
Tertia splendet, sed cum luna dira quiescit.
Quarta sub immunda pruinali nascitur unda.
Ignea uis quintæ generalis nascitur in te.
Sexta marinarum uenis reperitur aquarum.
Septima trenis tingens reperitur arenis.
Vis nihil octaue nescit præbere suaue.
Citrinis plenam uenis dat glebanouenam.
Nigra prior denam tellus componit arenam.
Crescit in undenam lapidis graue pondus arenam.
Rimarum uenis splendet duodena serenis.
Is ergo uenis uel ab his distillat arenis.
Vena tamen fontis ueniens de uertice montis.*

SCALA

Quartus gradus scalæ nostræ sapien-
tiæ est, & dicitur Con-
iunctio.

Igitur separatis vt præmittitur quatuor distins
ctis, & rectificatis ipsa quatuor coniungimus, &
connectimus, & dicitur nostra coniunctio, qualita
tum commixtio, complectentium copulatio, dis
perforum replicatio, principiorum coequatio, res
pugnationi dispositio.

Dicit enim Rosarius: Dispone substantiam æ
ream per discretionem vt sic habeatur terra ex
duabus naturis, & aqua vt prædicitur ex duobus
corporib. quia sic separatur subtile a grosso, rarū
a spisso, videlicet quod prædiximus est faciendum
suauiter, & cum magno ingenio, id est calore debi
to, & nutritiuo. Non enim est operi nostro aqua
necessaria, nisi candida, nec oleum, nisi album luci
dum citrinitatis, nec terra nisi pallida & subalba,
quia tunc terra est abilis ad nectendum, aqua ad
soluendum, Aer ad tingendum superabundans.

Et duo sunt terra & duæ aquæ in nostro ope
re, Prima terra quæ in prima distillatione in fun
do remanet, proprie est pallida, super quam fit res
ctificatio nostra, separatq; oleo ab ista terra sicut
superius confuse tamen innuitur & ab aqua simi
liter. Iterum oleum per se distillatur, & tunc quod
in

terra habilis

O

vin candido

vin album

vin pallida

terra

aque

9

infundo remanet, dicitur ignis qui interdum dicitur terra secunda. De quibus duabus terris Aristoteles loquitur, vt puta de terra & igne: quæ simul sunt in album calcinate acetivæ, quæ duæ sunt aquæ scilicet aqua & oleum, Et aliquando sumit nomen vnius, pro nomine alterius, vt indigni inquisitores deveniant a tramite veritatis.

Rursum dicit Aristoteles. Adiunge ei duas virtutes operativas scilicet aquam & oleum, rectificando aquam & aerem, rectificabitur etiam terra & ignis. Hoc ideo addidi, pro eo quod in præcedenti capitulo de separatione minus dixi. Et propter eos qui solent libros deflorare, ne simul in vno capitulo totum ordinate positum inueniant quod requirunt, sed quo ad coniunctionem dico, quod tres sunt modi coniungendi, scilicet dyptatiua, vt inter agentem & patientem, rarum & densum, masculinum & foeminam, sulphur & Mercurium, materiam & formam.

Vnde philosophus. Et materia & forma tantum, continetur generatio naturæ, Item alibi dicit Sufficit operatori huius artis reducere rem ad simplicem puritatem raritatis, & densitatis. Quamuis non singillatim in elementis, Coniunge ergo Sabri cum Beye vt inter se gignant sibi simile, quorum semen multiplicabitur sicut stelle, Et sic patet quod dyptatiua coniunctio est sufficiens in magisterio.

De terra secunda

Due aquæ sunt aqua & oleum

Ad coniunctio

S C A L A

Tripartitiua coniunctio, id est, trinitatis vnio fit ex corpore spiritu, & anima, Nam secundum philosophos sicut anima est vinculum spiritus, ita & corpus est vinculum anime, eo quod spiritus penetrat, corpus figit, anima copulat, Sic ista trinitas in essentia est vnitas, quia coeterne simul sunt & coequales.

Tetrapartitiua coniunctio dicitur principiorum correctio vt illorum vnum quod perpetretur in altero, quare pro laudabilissima coniunctione necesse est, vt sicut in opere nostro quatuor elementa, in compositione liquida recenti tepida & debite proportionata.

Comparatio mirabilis. Quoniam non confurgit æqualitas ex tribus sed ex quatuor repugnantibus, in natura conuincantibus, & sicut mulier habet quindecim venas & vir quinque. Ita sol in coniunctione, primo habebit tres partes aquæ suæ, & vxor eius nouem, cuius caudam masculus cum ascenderit super eam tenebit rostro, & in vase philosophico requisito, ac in furno philosophico collocato, & subtiliter obturato ante dicto humore supposito stare debet. *Semen imponitur.* Et sciendum quod nunquam nisi simul imponitur semen in matricem, & in continenti clauditur matrix, quousque producat in lucem.

Ecclipsis quinque mensium.

Et cum steterit in eclipsi, videlicet, per quinque menses, tenebrositate recedente, & lumine claro

claro superueniente, calor augeatur temperate, & sic maxime diebus abstinentiæ quousque sol refulgens oriatur, & ex tunc in calore triplo nutriatur continue eo quod tunc non timet pœnas certantis ignis.

Et sic est corpus causa retinendi aquam, & aqua saluandi oleum a combustionione, & oleum causa retinendi tincturam igneitatibus causa apparen- ^{Causa veti nendi.} tientiæ coloris, sicque conabitur spissum retinere subtile, & conabitur anima pugnare cum igne & ipsum pati, & conabitur spiritus submergi, & fundi in corporibus.

Et tunc simili applaudit suo simili, propter concupiscentiam adhaerentiæ materialis maxime & formæ sulphuræ. Vnde Vometras philosophus:

Duo sulphura habitant in corpore, tanquam ignis, in lignis, & lapidibus, quæ arte subtilissima oportet extrahi absq; combustionione. Nam qui non differt sulphura duo & sulphura nihil nouit vno tamen odore opus incipitur & finitur.

Duplex tamen est modus compositionis, vna videlicet humida, altera vero sicca, & de coctione fiant vnum. Itaque neutrum dimittat reliquum quia humidum facilliter impressio- nem facit atque dimittit. Cumque humidum & siccum, se simul contemperauerunt, adipiscetur

S C A L A

ab humido faciem impressionem & humidum a sicco vt firmiter retineat impressionem omnem sustinens ignem. Vnde propter humidum a sua fluxibilitate ad perfectionem. Igitur nō per tingēs donec sol & luna, & spiritus, & anima in unum corpus, id est, in terram coniunctiue conuertatur. Ex emplū huius est opus figuli cuius fidentia in duobus consistit, videlicet sicco et humido, sicco vt conuertat humidum, humido vt soluat siccum, sicque spiritu cum corpore mixto fit temperamentum, non ita rarum, vt spiritus nec ita densum vt corpus. Nam soluere & coniungere sunt principalia huius artis & operis exordia & polis vnus. Nam qui non soluit & coagulat multipliciter errat.

Quintus gradus nostræ salæ est, & dicitur Putrefactio.

Quæ quadraginta sex noctibus in vmbra peragatorij celebratur. Et est necessaria putrefactio, quia est corruptio & regenerationis abilitatio. Vnde Arist. Ex roratu cœlorū foelitia & in foelicia germināt in terris. Idcirco in initio nascendi, oportet, vt diximus elementa præparare, recta atq; suprema, & æquata supra leuem ignem commisceri, & ignis intentionem cauere, quousq; elementa coniungantur, & se inuicem assequantur & tali
con

coniunctione complexetur, quæ paulatiue sic assen-
 tur & tandem leui igne sic desiccetur, & eorū con-
 ceptio fiat cuius calor vsq; ad 16. diem duraturus
 erit, antequam cooperiatur nigredine. Quod cum
 humationis decoctione totum est prosequendum
 igne autem accenso Mercurius ascendet superius
 propter naturam spiritualem ad aerem scanden-
 tem. Quare suauiter oportet regere virtutes do-
 nec sua humiditas igne sicetur, Nam calore sola-
 ri firmiter congela, deinde paulatiue vigora igne
 vt siccatus possit tollerare.

Deficcatio
 ne in leui
 igne.

Modus con-
 gelationis.

Vnde Morienes: Scias nihil natum vel crescens,
 nec animatum nisi post putredinem, eo quod si pu-
 tridum non fuerit lapis fundi non possit, neq; re-
 solui, Et illud ideo, quia cum per corruptionem
 moritur, compositum corporale per regeneratio-
 nem confurgit simplex spirituale.

Vnde Saluator: Nisi granum frumenti cadens
 in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet. Si
 autem mortuum fuerit, multum fructum affert,
 Et nisi humiditas vteri essent coniuncta, & calor
 continuus sperma non maneret, nec foetum pro-
 crearet.

Vnde Quatuor gradus calorum no-
 tandi sunt.

De ignis tem-
 pera & yca

Primus lentus & tepidus velut carnalis seu embri

gg ij

S C A L A

onis. Secundus mediocris & temperatus vt solis in lunio.

Tertius magnus & fortis velut ignis calcinationis. Quartus feruens & vehemens, quasi fusio nis, quorum quilibet duplicabit alterum.

Dispensatio prima.

Hermes dicit: accipiantur lapides permixtionis in principio operis recentis & permisceantur equaliter in terram, & donec desponsentur et alij in alijs cumulentur quadraginta sex noctibus vt fiat conceptio infundo vasis. Hæc autem conceptio fit in putrefactione per vim caloris donec corrumpantur, morianur, denigrentur, vt pix liquida calore in super debite operante putrescens pix liquida calore in super debite operante putrescens, humidum vertitur, in siccum. Ignis autem continuus equaliter temperatus totum ad libitum explet negotium. Sed si calor inualuerit, ni mium consumitur humidum, & terra cadet in pul uerem corruptum & rubeum, liquet ergo quod in calore humido fit humidi putrefactio. Dicit enim Iohanninus: Terra est mater elementorum, & omnia ex ea exeunt, & ad eam reuertuntur, & in ea quiescunt, & terminantur omnia mixta, quare oportet corpus esse fixum, calcinatum, cum debeat figere fugitiuum. Corruptio namque est rerum putrefactio, ex retentione vaporis, & actione caloris temperati. Vnde calor connectens humidum

Calor humidus.

dum generat primo nigredinē, ideoq; obscuratus est sol in ortu suo, Et hæc denigratio est operis ^{Nigredo quid sit.} initium, putrefactionis inditium certumq; commixtionis principium, & corporis solutionis signum, et susceptio vtriusq; in alterum, in qua quidē nigredine & variabili pergatorij vmbrositate circa quinque menses restat permanens, & calore temperato distincte regatur, tempore vernali in aquilonem, velut infans matris suæ ante inanimationem, & est medium operis primi.

Et vt habetur in Historia Noe, Obtinuerunt aquæ terram, & dominationem eorum 156. diebus, in cuius nigredine occultatio ante veram albedinem omnes mundi colores successiue manifestabuntur secundum exigentiam naturæ, eo quod literæ barbare descripte in thalamo sapientis, ac colores mediij dicuntur.

Vnde dicit sapiens, Inter sapientiæ successus in 156. diebus egressiue florigeratur vnum in fine, 36. peragitur.

Et sic certum est de his qui de hoc mundo ad pergatorium vadunt, priusquam examinentur in elementis ad plenum transire ad paradysum terre vbi est vita cum gloria, qui est dealbatio prima, cuius nigredo est, quæ non aperit fugitiuiam, quia est aer formalis, sulphurei caloris actione solutus & alio corpore extractus, ibidē accipies

S C A L A

vitam a suo humore, sicut homo ab aere & terra
 consequitur sicut magnesia ferrum. De iure ergo
 aqua suscipit aquam, sicut naturam propriam, cuius
 vis est spiritualis sanguis sine quo nil fit. Con-
 uertitur autem in corpus & corpus in ipsam verti-
 tur, id est in spiritum. Nam vnde fit corruptio, inde
 fit vita, & regeneratio, quia vnde mors oriebatur,
 inde vita resurgeret, & mors ei ultra non domina-
 bitur. Egressio autem animæ a corpore cum spiri-
 tu ipsam extrahentem, est quando alteratum fue-
 rit corpus, & dissolutum paulatim, & paulatim ali-
 quid post aliquid vice post vicem. Non enim egre-
 ditur & postea ingreditur vna vice, quæ quidē par-
 tes sunt de spiritu vno præter quem nō est alius, ani-
 ma est ex eo sed diuersificat ab isto spiritu qui est
 radix eius ex eo quod acquisiuit sibi a calore igneo
 & a rectificatione facta est calida, & humida, in na-
 tura sanguinis, & aer qui prius erat calidum sic
 cum igneum. Et sic similiter quando extitit cali-
 dum, & humidum, intellige, hūc modum cum con-
 uertentibus in frigidum humido, ad calidum humi-
 dum, Similiter quando dicunt aqua & aquas, in-
 telligunt per hoc vnam aquam quæ est spiritus ex
 quo parturient aquæ intellige hoc esse verum, Mo-
 dus est in ijs animabus, & spiritibus quoniam,
 masculus & foemina, & quelibet pars ingrediens
 super eos, scilicet corpus & spiritus, & anima pro-
 pter

Ordo disso-
lutionis.

Vice post
vicem.

Vna aqua
tantum.

pter quod dixerunt corpora, animas, & spiritus,
 quod verum est et planū et non obscurum, & pro
 pter multiplicatē conuersionum, & statuum
 ex alterationibus, & morte, & vita, & generatio
 ne, & balneis, & lectuaria, & nutritura, nominata
 est sapientia, & semen mundi. Quia lapis est diuer
 sus ab omnibus lapidibus huius mundi, in naturis
 suis, & perfectione sua, & susceptione, nutrimenti
 & augmenti, & separationibus suis, quibus nihil
 naturarum præparationum assimulatur, quia est
 de semine mundi, multam habens benedictionem
 & si essent vt opinantur ideote, ex lapidibus suis,
 et rogenijs, non nominaretur sapientia, cum neq;
 mortificatio, nec uiuificatio, sit in eis, nec desponsa
tio, nec conceptio, nec prolis generatio, nec nutri
tura, cum sint præparationes nostræ quas noui
 mus ab animalibus & lapidibus nostris, quas vidi
 mus & stetimus super eis ex vanitatibus & præ
 parationibus eorum in auibus. Dicitur enim in ex
 positioe statue Ioseph capitulo decimo. Due sunt
aues inferius colligate, quorum caudam foemine
masculinus cum ascenderit, tenebit eam rostro, qd
 est principium lucis, & constellationis albificatiue
 in ortu lunæ clarissime, sic quoq; completur
 dictum, Psalmiste dicit: Abierunt in
sicco flumina &c.

hh

SCALA

Sextus gradus dicitur Congelatio albi-
ficatua & naturaliter fixa
tua.

Et est congelatio mollis induratio, humoris occultatio, spiritus fixatio, diuersorum colli-
gatio, homogeniorum seu homogenitatis re-
nouatio, fugientiumque ab igne ad ignem con-
ueniens adaptatio, vt ostensi tinctura vnus, & natura extrauersua perpetuetur in altero.

Et sciendum quod mortificatio grossi terrestri in humido generatur nigredo, & constricto fri-
gido humido in siccum generatur albedo.

Nam siccitas procedit dealbando, sicut humiditas denigrando calore mediante, quoniam absque calore nutritiuo mundo est dare motum, Rubeum vero est magis nigrum quam album cum igne sine caliditate, Croceum de paruo nigro, & multo albo cum aere humiditatis.

Citrinum est magis album quam nigrum cum multitudi-
ne aerietatis aquae deficcate quam igne quod de nigro non deueniens, ad citrinum, nec ad rubeum nisi primo fuerit album, quia non est transitus de primo ad tertium, nisi per secundum.

Et sciendum quod elementa non vniantur nisi in albo colore, Cumque album sit semicoctum non

EXIS

dum quod
non uniantur
albo colore

exigit magnum calorem, sed rubeum per ignem fortem vt complete digestum totum vertitur in ignem, vt nullum timeat ignem.

Vnde cauendum est intime nonnūquam a conjunctione vsq; ad albedinem materia ne frigescat, nec aliquo modo moueatur propter periculum imminens, Quia si præcepta nostra obseruaueris, de perfecta elementorum commixtione prosperaberis, & scias quod aqua nostra est oleum, et terra nostra est ignis siccus, eo quod nec aer absq; aqua, nec ignis absq; terra tractari bene queat, & scias quod nigredo est color mortis, & eradicatio humidi, albedo vero regenerationis, & semicoctionis sicce, Rubedo etiam incorruptibilitatis, & digestionis complete, cumque videris materiam per 156. dies eclipsatam cum ceteris coloribus infinitis successiue transitorijs, scias tunc corporis solutionem eiusque inanitionem atque naturarum vnionis, appropinquationem prænotificare, & quod in illius nigredinis ventre occultatur. Vnde philosophus: Ita lapis noster est, ille sol stellatus, vt flores veris pullulantes, a quo procedit alteratione omnis color. Quæ quidem mirabilis alteratio non est tantū manualis operatio, sed et naturarū permutatio, scilicet calidi cū humido, frigidi cū sicco, prout patet in infantis procreatiōe, & generationis regeneratione, post quorū putrefactionē mortiferā multū

Infiniti colores.

hh ij

S C A L A

fructum afferunt, eo quod individuum multiplicat formam suæ speciei. Et sperma non generatur in matrice, nec sanguis in homine, nisi prius diligenter coquatur in epate, donec intensum habeat ruborem. Solus enim calor epatis chilum rubificat,

Differentia digestionū.

sic & calor ignis, rubificat sulphur album nostrū. Nam prima digestio stomachi, in quo viget siccitas, omnia dealbat. Secunda vero epatis in quo viget caliditas omnia rubificat, quod a comple-

Vbi natus nascitur.

xione digestionis creantur, & sciendum, quod natus sapientis in aere nascitur, propter quod fit aqua nostra viuificans terram eorum, et est anima quæ est in corpore eius, scilicet quando reducitur circa finem operis primi. Et scito quod aer extensus inter cœlum, & terram, per quem consistit vita vnus cuiusq; rei currit super omnes quatuor naturas in manifesto eorū, & in occulto, quæ sunt quatuor elementa in statu rectitudinis & meliorationis & ignis lapidis, et in illo aere eorum est aer, & non aer. Item ignis quem tibi ostendimus, est aqua, & ignis noster est ignis, & non ignis, & per attractionem aeris viget spiritus, & per ipsum est vita eius, aer vero est ex aqua, nec separatur ab ea, quia ex ambobus consistit vita vnus cuiusq; rei.

Ignis est aqua.

Item lapis noster medius qui est anima, & oleum lapidis de quo processit sermo virtutum & tincturarū, nec ingreditur, nec egreditur, per ignem, sed aqua

aqua extrahit eū a peratione naturæ eo quod velocius egressio est cum aqua, qm̄ est de genere aquæ & de genere spiritus, qui est aqua. Qm̄ dicit Hermes: Secretum & vita cuiusq; rei, est aqua eo quod genitū habet principiū ex emanatione aque, quæ egriditur ante partum a muliere & vocatur albineum. Et hæc est potissima causa quare philosophi mandarunt, patientiam habere in dominatione subtilis aquietatis terræ nigræ crude propter aduersantium qualitatum repugnantiam. Scias etiam quod hæc præparatio conuersionis, de re in rem, de statu, in statum, efficitur, sicut conuertitur semen hominis solum in matrice præparatione naturali de re in rem, donec formetur inde homo perfectus ex quo fuit radix eius, & principium, quare non ab hoc mutatur, nec exit de radice sua diuise de re in rem, ingressio alterius rei super ipsum sanguis mēstruorum, ex quo fuit semen, id est, ex sanguine ei simile ex quo fuit nutrimentum eius & similiter omnium sine ingressione alterius rei super eo exteriori calore conseruatiuo & nutritiui qui ingreditur super eo & conuertitur de statu in statum, & diuiditur de re in rem, & fit pullus a nidulo volans, & sicut illud a quo habuit radicem, & principium, & similiter semina omnium terræ nascentium putrescunt, & mutantur per ingressionem corruptionis super eis. Deinde germinant &

*De uirtute
aqua*

Signa partus.

*Præparatio naturæ
lis.*

hh ij

S C A L A

augmentantur, sicut illa ex quibus habuerunt radicem. Et propter hoc mineralia non nutriuntur, vt exeant a sua radice sed corpus redit ad id ex quo fuit, nec conuertitur ad aliud quo ad conceptionem, & extractionem spiritus, quæ est gressio sanguinis mulieris quod menstruū appellatur cum quo foetus, quam diu in vtero est tantum pasci debet quia tempore putrefactionis huius foetus nihil de eo apparebit. Vadit enim sol tunc ad aquilonarem partem, & aqua quæ egreditur de muliere, bene tunc dicitur menstruum, quia cū illa & in illa sanguis menstrualis nondum bene digestus a corpore egreditur, & est illa pura essentia quæ illam primo illuminauit, quam accepit a sole, quæ est vita eius post mortem eius quæ etiam egredi incipit ab ipso in prima solutione, cuius color est viridis, propter suam abundantiam frigiditatis animæ, & sic menstruum appellatur aqua cum qua tribus mensibus primis administrabitur compositum. Cum vero foetus incipit viuificari attrahit in corpus suum hoc menstruum paulatiue, donec abstrahitur a ventre, & hoc per cursum ad vmbilicum & sic producit ad lucem, Est enim menstruum sanguis non bene digestus, propter defectū caloris quod bene digeritur conuertitur in lac, quod corona vocatur, Vnde patet, quod est sanguis bicoctus,

*Menstruum
quid sit.*

Et

Et scias quod aqua nostra ignea acuta est a^o
 qua menstruosa, tunc quatuor partes calcis primæ
intus solute cuius quatuor naturæ congelatæ appo-
 sitæ subito putrefactione denigrat omnia quæ est se-
 cunda aqua, de qua loquitur Rosarius, dicens, a^o
 qua nostra diuidenda est in duas partes quarū vna
 parte corpus congelatur scilicet cum 7. suis imbibiti-
onibus & congelationibus, altera vero parte pu-
 trefacit, & liquatur vt aqua ignea supradicta, acua
 ta euomatur. Vnde pro prima secunda & tertia
imbibitione apponendum est vicissim ad 4. 2. ter-
re ^{7^o} aquæ recentis, & semper & qualibet vice sci-
 licet 4 s b 2. sed septem vice apponuntur s 2 quæ
 cum alijs b. 2 aquæ acuate post congelationem
 apponende faciunt 3. actum cum quibus vt pri-
 us omnino denigratur, & vltius per decoctio-
 nem tantum ad perfectionem dirigatur sine addi-
 tione, secundum Rosarium, cuius processus com-
 pletio per sublimes et dicendum est completur.

Vnde Aurois: Soluere corpus et congelare spi-
ritus est opus naturæ primum vt prædictum est,
 nota. Scripsi vt reperi depingendo magis quam
 scribendo.

Septimus gradus est & dicitur Cibatio.

Quæ est ingrossati subtiliatio, subtilis in-
grossatio, albedinis & rubedinis, bonitatis ac

2. tunc
2. aqua

Pr

S C A L A

Anima est
aurum.

quantitatis augmentatio, & colorum varietatis ple-
naria denudatio. Vnde philosophus. Hoc est in
corpus, sed quod terra eorum est alba in qua semina-
natur aurum eorum, & anima eorum est aurum.
Et illud corpus est locus scientiæ, congregas illam,
& mansio tincturarum. Vnde illud Barbe alsimi
lauerunt, id est, domum scientiæ eorum, id est, con-
gregationis philosophorum, hoc est, corpori in
quo congelauit aquam benedictam, quamuis po-
nitur albi barba pro cucurbita, quo constat totu or-
pus nostrum, Dux faciunt res rem scilicet secun-
da, tertia, quarta, id est quo ad hanc cibatio-
nem dicitur, nisi quis renatus fuerit ex aqua & spi-
ritu sancto, non intrabit in regnum vitæ. Quare
dicit Hercules. Refundite id est soluite corpus ma-
gnese, quod dealbatum est, & factum simile folijs
rubi, Nam ipsum est quod fugit in optimam, &
aurum extractum ab eo dicitur aurum philoso-
phorum & est tinctura quæ est anima, cum aqua
enim ascendit spiritus ad aerem altiorem: Et hoc
corpus album, quando dealbatum fuerit au-
rum post denigrationem eius nominauerunt au-
rum nostrum. Vnde Senior: Commisce aurum
cum auro, id est, aquam cum cinere. Et Her-
mes. Seminate aurum in terram foliatam, quare di-
cunt philosophi quod aurum nostrum non est au-
rum vulgi. Quare quidem ab actionum duæ sunt
ordis

ordines scilicet albificandi & rubificandi, Vnde in expositione statue Ioseph, Cibatur terra margaritarum ac foliorum cum duobus aquis medijs conclusiue, atq; reseruate, vicissim responsoriae transitoriae denigrando, & primariae multiplicando cum quibus completur rosa alba tempore aestuali in oriente & sol oriens in luna crescente secundum Seniores.

Cibus quatuor
lis.

Nā istarum duarum terrarū, id est humores, quae reducuntur superfeces materiales, lunæ & solis, id est, super terrā albam vehuntur ad altum eius radium, sed simpliciter perficiendum. Nam cum ingressa fuerit secunda rapietur de purgatorio in paradisum, quae vocatur albedo prima, dicti operis sequentis, & secunda terra foliorum. Est tamen haec albedo secunda de primo opere naturali. Iam sufficit dixisse de prima et de secunda dimensione tyriae nostro, & de tribus qualitatibus & naturis eius. Nunc restat dicere de tertia dimensione & quarta qualitate nostra & colore, qui mediat tertio radio efficietur rubea in manifesto tempore autumnali in meridie, & haec rubedo dicitur prima operis secundum solis quae tamen est nouissima de primo opere naturali, & cum rebus trinarijs dictae aquae coniunge integre in b.phia reseruatis, & tertie terre solis vicissim apposite completur opus secundum rubicundissimum videlicet tyriacus benedictus di

Albedo prima.

S C A L A

mentionem spirituali velut cinapiū. Nam secunda, tertia, quarta, vnum fiunt conuertendo quadrangulum in rotundum. Vnde Alphidius. Igne sicco & calcinatione sicca cū suo humore decoque siccū donec fiat cynapium. Et vtrumq; opus concordat excepto quod opus album est opus hyemis, & rubeum æstatis, quia opus rubeum maiori ignitione indiget in triplo & cibatione acetosa in septuplo.

Et sciendum quod anima est vinculum spiritus, sicut corpus est vinculum animæ. Nam spiritus penetrat corpus, & figit, anima copulat in quibus est summa nigredo & mors, quæ nisi ablata fuerint perpetue nō erunt, ab aqua ergo extrahe suam ab anima nigredinem, a corpore mortem expelle, frequenti irrigatione, sed quantum in humido solueris, tantum assando desicces, Quare dicitur coque & iterum coque & ne tedeat hoc plures reiterare, videlicet denigrando, dealbando, & completiue rubificando. Cum in opere fueris adsit assiduitas, & patientiam cum expectatione congrua, Cuius finis commodum & letitia, absit etiam pigrities, & negligentia & festinatio diabolica cuius finis damnium & tristitia.

*Adhortatio
constans.
patientiam in
opere*

patientia

Octauus gradus dicitur, & est Sublimatio.

*Nebulosa
materia.*

Quæ non est in alembicum ascensio, sed nebulosæ materiæ notatio, seu in aqua deportatio.

Nam

Nam modi sublimationis, & exaltationis nostræ non differunt in esse, nisi quod per hanc solam sublimationem intelligitur lapis abilitatio, & perfectæ coniunctionis fermenti cum ipso.

Tunc quoque est medicina simplex sed non perfecta, nec perfectissima quousque per exaltationem nobilitetur medicina, & erigatur ut inferius patet.

Et sciendum quod quatuor de causis facimus sublimationem.

Primo ut corpus fiat spiritus de subtili materia.

Secundo ut Mercurius incorporet se cum corpore & fiat unum cum eo.

Tertio ut fiat totum album, & deinde rubeum, & mundum, & falsedo sulphuris minuat, & principue ut restituatur innata lapidis humiditas, quam prius in calce perdidit, & ad citissimam liquefactionem, per motiue abilitetur, quia medicina debet esse putuis simplex substantiæ subtilissimæ purissimæ, adharētis argento viuo, ex natura sua, & facillime liquefactionis, occulte subtiliationis & tenuissimæ ingressionis admodum aquæ & super ignis pugnam fixæ ante fugam Mercurij, tunc quidquid apponitur illi erit eiusdem complexionis, cum eo cui apponitur, ut si aquam illi apposueris, totum soluet in aquam, si vero in ignem, totum ignis erit. Cumque elixir fixaueris, reduces super ipsum, apparatus spiritus, quod commiscetur & liquæfiat per secretum.

Medicina
quid sit.

Fixi resolu
tio interda

S C A L A

naturæ in vase philosophiæ. Nam cum steterint per morâ temporis, vincet fortius eorum, conuertens totum in spiritum sibi similem, & ipsum cum impotens sit vinculo suo non stat, coniunge ergo ipsum, vt generet sibi similem, nec coniungas ad ipsum cū quouis alio, vt se conuertatur nisi cum eo de quo fuit in principio, & ratio est quia sulphura sulphuribus continentur, & humiditas similiter humiditate. Nam spiritus conuertens sulphur in spiritum sibi similem, factus est vterq; fugiens, & spiritus acrei simul in aerem, scandentes se diligunt, vt Hermes inquit, Portauit illum ventus in ventre suo. Quia generatio geniti nostri fit in aere, & nascens in aere sapienter nascitur. Ascendit enim a terra in cœlum iterumq; descendit in terram, conquirendo vim superiorem, & inferiorem. Vnde Arnoldus: Oportet a terra exaltari filiū nostrum ad aerem in cruce, nam sic oportet ipsum pati, & ita intrare in gloriam suam.

Nonus gradus dicitur refectionis.

Quæ est duplex, scilicet alba & rubea. Quorum fermentum solis est sol, & luæ lumina.

Est autem fermentatio animantis incorporatio saporis restauratio, odoris inspiratio, entium suppletio. Et sicut corpora substantialia & super ignem,

nem, fixa, non possunt suas qualitates manifestare, nec de se viuunt, nec eriguntur nisi beneficio spiritalitatis primum purificentur, & viuificentur, sic nec accidentia spiritalia possunt ostendere suas virtutes, permanentes, nisi cum fixis corporibus prius vniantur & perpetuantur, Tuncq; corpus complectitur spiritum docens vigorando ipsum contra ignem preliari: Et spiritus corpus docens, ipsum actiue penetrare grossa, subtiliare densa, reme meliorare imperfecta & perficere, omnibus quoque generaliter corporum infirmitatibus finaliter mederi. Dicit insuper Auicenna: quod corpus & fermentum quod ibi misces, debet esse puluis simplex & subtilis non tamen facies omnino eorum mixtionis, donec vtrumq; eorum soluatur in aquam, eo quod in illa specie, fit tantum commixtio per minima, quia leuius est separare, vinum a terra quam ab aqua. Sed aqua quando miscetur cum aqua, recipit aquam tanquam naturam propriam quod nunquam separantur ab inuicem, eo quod natura natura letatur, & natura naturam appetit, figerat, concipit amplectitur, nutrit, renouat, dirigit, confortat, dealbat, & rubificat.

Fermentum autem praeprare secundum Auicennam, & ipsum abluere, calcinare, & soluere, vt possit coniungi cum subtili opere, vel corpore, videlicet, album cum albo rubeum cum rubeo, fermen

S C A L A

tū tñ non mutat puluerem lapidis ad formam aliam quam, nisi suam, verum dat sibi saporem & odorem, cum vigore transmutandi alia corpora, ad suam naturam. Nam cum conuersa natura sit, fit *Effectus fermenti.* vnumquodque cum singulis, cuius complectitur essentiam primitus, eo quod quousque formetur, ad omnem formam suscipiendam, semper aptatur ad solutionem, igitur ponunt solutionem & huic solutioni dant definitionem, sic autem fermentum quarta pars eris nostri. Et sciendum in qualibet tinctura plus est melleisimam partem tingens in liqua quida substantia quam in sicca, vt patet in croco cum ponitur in liquorem. Vnde fermentum reducit sibi appositum, ad sui naturam colorem, & saporem ad omnem modum, videlicet dependentia ad actum. Nam confectionem dealbati, seu multiplicat, spiritualitatem corroborat, combustionem annihilat, tincturam continet ne fugiat, corpora leuiat, & se inuicem facit ingredi, & coniungi, quod finis est operis, sine quo elixir non peragitur, quemadmodum pasta, sine fermento non fermentatur, quod dicitur fermentum fermenti, & coagulum coaguli.

Et sciendum quod omnis dissolutio fit secundum conuenientiam, omne enim quod dissoluit lunam, dissoluit etiam solem, eo quod corpus calidissimum est nec illud penetrare potest, nisi spiritus subtilissimus

*mentis una parte
est sic* Fermentum
fermenti.

mus qui & aer dicitur. Et hæc omnia dicuntur spiritus secundus, vnde est homogeniū inter duo corpora, quasi inter deum & hominē, quia superiori spiritu terminato recipit secundum. Et hic est spiritus de duobus humoribus complicans. Et spiritus est illorum fermentum, quare liquet quod per argentū viuum nō congelat album ignem patiens, & argento mero non coniungit nullum exigit ad albedinem. Et sic de auro mero ad rubeum, quia nec sibi nec alteri, nec mundo proderit. Vna tamen & eadem est operatio amborum, nisi quod opus album est opus hyemis, vt dixi & rubeum æstatis: vnde tempore æstatis & fluctuum inundatio aquarum corrumpit magisterium tertium.

Duo sunt spiritus.

Non tingit sol vt prædixi nisi tingatur, nec etiam tingit, ad complementum, nisi plenius dissoluatur. Ad plenum autem dissoluitur, in quantum gradum per sublimationem confixentur. Et sic patet quod sine fermento, non exibat, neque sol, neque luna.

Nam secundum platonem. Nisi sit in eo quod eum emendet, non fiet quod quaeris, Quare iubemus coniungere lapidem cum suo corpore, vt generet sibi similem, id est cum argento vel auro mero, quæ sunt fermenta elixiris finalis nostri. Et sciendum quod cinis fermentum est auri, & aurum est aqua eorum, & aqua eorū est fermentum

S C A L A

corporis, & corpora eorum sunt terra eorum. Et fermentum huius aquæ diuinæ cinis est, qui est fermentum fermenti, Commisce ergo aurum cum auro, id est, aquam cum cinere.

Effectus
fermenti

Item Coniunge spiritum cum terra sua dealbata & calce, quod est suum fermentum, tere & confice totum aqua sua, quousq; fermentetur, & fiet, vt pasta fermentata. Nam pastæ fermentum nihil aliud est, quam leuamen de sua natura. Et sic pulueris fermentum, nihil aliud est, quam aurum & argentum sine quibus completiue elixir non peragitur, quia complicans tincturarum & spirituum est. Vnde quod philosophus. Regem nunc vestrum generosum dyadema tetraronatum ab igne honorate.

Decimus gradus dicitur Exaltatio.

Quæ est nostræ magnesiæ dealbatæ ingeniosa nobilitatio, quæ est potissime per spiritus augmentationem terræ sublimationem liquefactionis promotionem elementa rectificata exaltando & ex eis viuificatiue quintam essentiam constituendo.

Vnde Aristoteles. Quando habueris aquam ex aere, aerem ex igne, & ignem ex terra &c. Hæc autem lapis in elementis dicitur finali operatione

tionem non manuali. Primo amittit aquam quam habet ex aere post eius resolutionem in ipsam, aer nanque & aqua sunt elementa contigua, & media vnde leuiores sunt mixtione, atque meliora operatione ignis, Cum frigidum vicerit calidum aer, vertitur in aquam. Cum vero calidum vicerit, frigidum aqua, vertitur in aerem, aerem vero habens ex igne, per eius solutionem putrefactionem & multam conuentionem super ipsum donec bene ablutum sublimatione fiat album. Nam ut dicit Marcho. Cum suam biberit aquam adurentem denigratur, manetque ut praedixi in umbra purgatorij cum noctibus. Concipit autem in balneis & parit in aere. Deinde rubescens, graditur super aquam et super cacumina dealbatur, & fit albus leuis, & acrius qui prius fuit grauis siccus et obscurus, ignis exaltatio sole incalescit aer & arefcit, Vnde Psalmus: Exhibit spiritus eius et reuertetur in terram suam in illa die peribunt omnes cogitationes, id est, dominationes humorum. Ex quo tunc versa, sunt in terram & abierunt in sicco flumina, eo quod volans cecidit in nidulum, vnde prius exiuit.

vbi conceptio et partus.

Ignem vero habes a terra exaltatum per lapidis diuisionem aquae distillationem & terrae calcinationem, quia sicut ab aere aquam habes distillatione, sic ignem a terra habes calcinando. Et scias quod terra suam frigiditatem aquae praestat, a

kk

S C A L A

qua suam humiditatem aere donat, aer suam caliditatem igni communicat: Et sicut ignis viuit de aere, & aer de nutrimento aquæ, & aqua de nutrimento terræ, ita viuit lapis noster de omnibus elementis.

Et sciendum quod aer subtraneus, qui terram sustinet non demergetur in aqua, quæ sub se est prohibens in terram humectari ab aqua. Factus est ergo aer complexionis, & diuidens inter diuersa, videlicet, inter terram & aquam, & factus est aer substantia solaris inter aduersantia concordans, ne se inuicem destruât videlicet inter aquam & ignem, exemplum huius est ouum, quod vnum est, continens in se plura, scilicet albumen & vitellum, pro materia & forma, nec non testam albumen & vitellum, pro corpore spiritu, & anima, pro quatuor autem elementis, videlicet testam præterea pelliculam inferiorem pro aere frigido subtraneo, qui est diuidens terram ne dimergetur in aqua.

Deinde albumen pro aqueitate, postea est pellicula superior pro aere calido subsolari inter aduersantia concordans, videlicet inter aquam & vitellum igneum, ne se inuicem repugnando destruant, Omnia tamen vnum sunt, aer autem inferior ac frigidior, superat terram, scilicet aquæ densioris aerisq; altioris.

Ideoque altior aer, altiorum, calidior rarior & sub

subtilior est aere inferior. Et sic in vno continentur quinque, scilicet vna quaternitas, id est terra, aqua, aer, & ignis, & punctus solis in medio rubeus. Et hic pullus est auis Hermetis.

Quare omnium philosophorum ab omnibus veteribus nostris, lapis noster nuncupatus est, maxime etiam propter albedinem, & siccitatem eius, ac manifestam aqueitatem ipsius circundantē, ac intentissimam rubedinem eiusdem occultatiue implicantem.

Dicit enim Aristoteles quod non fit transitus rectius inter extrema, nisi per medium. Ideoque non vertitur calidum in frigidum, nisi per humidum quod est eorum medium, nec etiam aqua vertitur in ignem, nisi primo vertatur in aerē, nec terra vertitur in aerē, nisi prius vertatur in aquam, nā ignis & aqua sunt elementa contraria, siue extrema, & aer & terra sunt eorum media, quia sicut aqua est iuxta aerem inferius, sic aer est iuxta ignem superius. Ideoque aqua contrariatur igni, sicut terra aeri, eo quod aqua & aer, conueniunt in humido, ignis & terra in sicco. Terra immediate mutatur in ignem, sicut aqua in aerē, sed ignis & aqua, aer & terra non rotantur, nisi terra in aquam, & aer in ignem prius conuertantur, ignis vero in sua altitudine secundum Rogeriū bacconem est calidus et siccus in quarto naturaliter, que si vis vertere

*De rotatione
elementorum.*

kk ij

S C A L A

in aquam reduc corpus ad temperamentum vt sit susceptibile reduc in calcem, nunc ad ignem, & apponenda est aqua quæ est frigida & humida: in quarto tamen est temperamentum nec calidum nec frigidum, & sic aqua cum igne mixta, facit temperamentum nec humidum nec siccum.

Eodem etiam modo mediantibus qualitatibus remittentibus & augmentibus terra & aer ad temperamentum educuntur, sicq; spiritu cum corpore mixto vt prædixi: fit temperamentum non ita rarum vt spiritus nec ita densum vt corpus.

Insuper etiam cum in opere fueris studeas omnia signa naturæ, quæ in qualibet decoctione apparent recordare in mente, & eorum causas inuestigare. Per hoc enim apparebit tibi scientia, huius regiminis certa videlicet in quo gradu moderandus est ignis. Sed si ad statum rubeum finalem ante terminum albedinis debitum in administrando opus deducitur, conficiendum est quod corruptive errasti quod absit. Tunc pro remedio aufer rubeinam, cum aqua alba recenti imbibendo in humando & ad plenum cum calore in nigrum conuertendo, et sic semper tepido quousque putrescat iugiter, & iterum nigrum efficiatur quo rubore præcipue caue propter periculum, signum autem perfecte albedinis primæ videlicet totius materiæ, est manifestatio cuiusdam parui circuli capilla

*Remedium
cautele.*

Signa colorum.

pillaris, quia circa materiam per latera vasis sub citrini ubi prius post summam nigredinē apparuit circulus albus. Et non cures de coloribus ante veram albedinem apparentibus, quia veri non sunt. Nam bis nigrescit, bis vilescit, bis albescit, & bis rubescit, Nā componitur quatuor diebus putrefactis, colorem dabit nigrum obscurum, diu moraturum, secundo nigrum citrinum, tertio rubeum nigrum, quarto rubeum claro similem croco sicco, quinto demum calorē recte albedinis circa quam nullum consequeris effectum. Cum autem apparuerit candescens per totā materiam, ad instar terræ foliata vel foliorum rubum fixa firmiter illam & calcina. Deinde addendo nouum humorem exalta & iterum fixa, & hoc iteratius. Demum mortificato igne vt prædicitur, & continue exalta albedinem in aurum solis aurigum, vt ascendat in curru igneo ad cœlum, post Heliam vel in paradysum gloriæ dyadematae regio insignito. Et tunc fit nostra tyriaca perfecta & lapis rotundus, quia in qualitatem temperatus quatuor elementa lapidis concorditer exaltantur.

Binies colorantur.

Vndecimus gradus dicitur multiplicatio.

Quæ est bonitatis augmentatio coloris exaltatio, & quantitatis infinite artificiosa accumulatio.

kk iij

SCALA

Et quare in infinitum multiplicari, hæc nostra medicina debet, hæc est causa.

Ipsa nanque medicina est, sicut ignis in lignis & sicut muscus in aromatibus bonis. Ergo est magis crescens, quo magis fuerit vsu conculcatus, quare oportet te partem illius relinquere omni tempore, quoniam ditatus est ab illa, sicut qui habet ignem ditatus est ab igne.

Duobus autem modis multiplicari poterit medicina. Primo per solutionem & reiteratam coagulationem, & hæc est eius multiplicatio virtualis in bonitate.

Secunda per fermentationem, & hæc est eius multiplicatio in quantitate: Citius autem augmentationem per fermentationem perficies, eo quod soluta non bene operatur, nisi prius figentur in suo fermento: perfectius ergo per solutionem exaltationem nostra medicina multiplicatur, et hoc modo spiritulia, & post primam solutionem exaltationem, & coagulationem, pars vna in prima proiectione cadit super 100. secunda super 1000. & sic ulterius decuplare, semper exaltando, vsq; in infinitum quod preciosissimum est Dei donum. Sic ergo concluditur quod abundantius operatur in multa medicina fermentata, & soluta, quoniam solum fermentum quia magis est subtiliata, licet per solum fermentationem multiplicari poterit in infinitum

*Augmentū
per fermentum.*

tum, & illud ideo, quia fermentum reducit sibi ap-
 positum, ad sui naturalē colorem et saporem, per
 omnem modū. Videntes ergo philosophi, quod
 illud non fugiebat, cum fugientibus factum est fu-
 giens, Reiterauerunt ergo illud ad simile corpus
 non fugiens, & tulerunt in idipsum, a quo minime
 fugere potuerunt, propter propinquam suæ natu-
 ræ conuenientiam anima certe suum corpus citis-
 us ingrediens, quā si in alio mitteretur, quod si mit-
 tere studueris in vanum laborabis, quoniam non
 est conuincatio tenebrarum & lucis, Ad corpus er-
 go simile corporibus, ex quibus tracta sunt ipsa re-
 uixerunt, & parata sunt, quia sic tingens & tingen-
 dum vna tinctura facta sunt. Non putes ergo illud
 quod tingit & fugit esse veram tincturam philo-
 sopherum. Quia sulphura tingunt, & tingunt,
 nisi simili argento viuo sui generis sint iuncta. Ideo
 oportet ipsum admisceri argenti viui alio albo alio
 rubeo sui generis, & tincturę fugiat. Quare iube-
 mus argentum viuum commisceri argento viuo,
 vt prædicitur donec vna aqua munda fiat.

Et hoc sciendum Adarnech, quod omnia rerū
 nomina & eorū similitudines nulla alia de causa ab
 aliquis contrarianē, nisi et vos intelligatis, qđ huius
 rei principiū super finē testat. Et etiā sciatis qđ hoc
 totū non est res nisi vna, quę patrē huius et matrē,
 & eius pater & mater ea miscuerunt, & pascunt,

S C A L A

nec ipsa a sua matre aliquo modo differre possunt, Rebus ergo mixtis, vt per confixationem multipli- centur, pone vas ad ignem & custodi fumum prae- cauens ne fugiat ab eo aliquid, & regimen totum est in tempore ignis morare, prope vas & intueri medicinam quomodo mouebitur de colore in colorem, in minori tempore quam in vna hora diei, quousq; veniat ad metā albedinis citissime nāq; li- quefiet in igne, & cōgelet in aere, quia fumus, cum senserit ignem penetrabit in corpus et spiritus con- fringetur in siccum, eritq; corpus vnum fixum cla- rum album vel rubeum, secundum quod medici- na fuerit & fermentum. Tunc decide ignem, dimit- te totum in frigidari, quia cadit vnum pondus su- per mille milia, & ducenta milia, cuiusuis corporis vt conuertatur in aurum optimum vel argentum secundum elixiris qualitatem.

*Duodecimus gradus & ultimus huius
scale sapientis & totius operis
completius dicitur Pro
iectio.*

Quæ ad desideratiuam læticiam artificem per- ducit. Vnde pro projectione in paucis verbis. Sci- endum est quod prius dicitur proijce, id est pon- dus vnum super mille, &c, Melius tamen est proij- cere

cere, nunc dimittis super fundamenta, & fundamenta super verba mea, & verba mea super diligam te domine, & diligam te, super attendite.

Exemplum ex eo de croco, qui si siccus projiceretur parum tingit, sed si solutus iungatur, cum paruo liquore, & illud paruum cum multo tingeret in infinitum. Sic ergo facies projectionem, primo multiplicata 10. in 10. & erunt 100. & 100. in mille, & erunt decem millia, & sic per communes vsque in infinitum. Causa autem horum omnino est dux, scilicet bonitatis, & necessitatis, & perfectionis.

Bonitatis vt abundantius tingat, vt melius perficiat & plura conuertat. Necessitatis vt melius coloretur, melius figatur, & sibi simile ingrediatur perfectionis, quia medicina perfecta habet conuertere Mercurium in perctissimum aurum, & argentum, Numerus autem perfectus est, denarius, centenarius, millenarius. Ideo a principio ad vltimum facies projectionem. Nam si ita parum supra ita magnum in ignem mitteretur, periclitaretur ab eo propter sui paruitatem. Verum omnia medicinae fundamenta sunt multum subti

lianda & tingenda, Quia quanto plus subtiliatur & tingitur, tanto abundantius operatur &c.

multiplicatio

SCALA

Epilogatio totius & omnium supradictorum summaria recapitulatio.

Sumatur ergo lapis in capitulis sufficienter notus. Et cum operis instantia assiduetur, super ipsum perfectio sublimationis, ut mundetur per hoc & subtilietur, donec in ultimam subtilitatis puritatem deueniat, & ultimo volatilis fiat, hic quidem est primus eius administrationis gradus. Ab hinc vero cum modis fixationis figatur, donec in ignis asperitate quiescat, sic autem opus lunæ nimis album, & opus solis nimis rubeum, quia album opus est hyemis, rubeum vero æstatis, ideoque subtiliationis maioris partium indiget per modos proprios in maiori decoctione digestionis, scilicet donec rubicundissimum assumat colorem. Et in hac vna perfectione secundi gradus præparationis meta consistit.

Sed & in tertio est totius operis complementum, ut scilicet iam fixum lapidem cum modis subtiliationis volatilem facias, & iterum volatilem fixum, & fixum solutum et solutum iterato volatilem, & volatilem iterato fixum, quousque fluat & alteret in complemento, solifico & lunifico certo, quoniam ex iteratione præparationis huius tertij gradus in medicina, resultat alterationis, & bonitatis multiplici

tiplicatio, Vt vnumquodque imperfectorum cor-
 porum conuertat in infinitum solificum & iunifi-
 cum verum. Sic etiam habet virtutem efficacem,
 ad sanandum omnem infirmitatem, super omnes
 alias medicorum medicinas. Nam animum letificat
 virtutem augmentat, sanitatem conseruat, iuuen-
 tutem renouat, senectutem retardat, &c. vt Ar-
 noldus dicit. Et aurum sic factum per magist-
 erium sit potabile per accumulationem, quintæ
 essentiæ nostræ super ipsum, donec pariter inspis-
 sentur, cum quibus etiam elementa aliarum rerum
 medicinalium poterunt inspissitudinem olei circū-
 lari. Et tunc habeatur aurum potabile verissi-
 mum balsamum philosophorum effica-
 cissimum quod est preciosissimum
 dei donū. Cuius nomen glo-
 rificetur hic et in æuum
 Amen.

Nicolaus Marchant Louagnicus diocesis Saginensis
 D. Medicus Parisiensis phls
 Longa diebus viridem dormit paruo leonem
 Longa diebus valida saxa poudit aqua
 Pul. bull. ros. lymph. q. sol.

TRACTA

TVS OPVS MVLIERVM

ET LVDVS PVERORVM DICTVS

incipit faustæ.

O Peris processio dicitur omne opus mulierum, & ludus puerorum, Post ingressum operis, ^{Dicuntur} ^{sat cetera na rat} ^{accina a pass} ^{no no rembluda} ^{ideo hinc ne} continuat subtilis indigator nature diuæ progressum. Verba ergo ista non fabulosa sunt nec contēptu digna, imo verba ista sic attendas quod te non decipiant antiquorum librorum textus, qui verba nonnunquam transponunt vt inquit Apuleius philosophus in libro de secretis naturæ.

Debet autem triplex ludus puerorum præcedere opus mulierum. Pueri enim ludunt in tribus rebus. Primo cum ^{muneris} ^{uicinis} frequenter vœtustissimis. Secundo cum vrina. Tertio cum carbonibus. Primus ludus materiam lapidis ministrat. Secundus ludus animam augmentat.

Tertius ludus corpus ad vitam præparat: Ex flore nâq; sanguinis fit, sal petra, cum primo ludo puerorum. Quo facto restat ipsum animare, & frequenter cum suo compari in aquam soluere, cum ^{sanguis sal} ^{petur.} duobus, alijs puerorum ludis, qui necessarij sunt, vlcq; ad tertium calorem nostri elixiris in opere

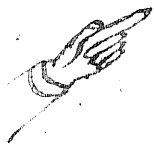
med ap sa & su inst ad. II. iii. Barroque & mot de J
hic est ludus noster puerorum sed philosophorum
donec me curiois puerorum qui vult omni part
quo laoret dicitur apud linceo afaire
hic ordinariet de forma. Et dicitur
Care qui nunguo puerorum qui nunguo puerorum
monstrat puerorum qui nunguo puerorum

L V D V S

omnes

mulierū quod opus earū est coquere. Qui ergo potest capere capiat. Præterea lapis noster quem oēs philosophi quæsierunt, in quo sunt prima elemēta mineraliū, ei tinctura, calx et anima, spiritus, et corpus fixū & volatile, Mercurius nō quilibet, sed ille circa quem natura suas primas operatiōes incepit, & eas primis operationibus determinauit, ad naturam metallicā, sed imperfecte rem illam reliquit, Si ergo ab illa re extraxeris, in qua inuenitur, et cū ea inceperis operari, incipiendo in eo vbi natura reliquit, imperfectum inuenies in eo rem perfectam & gaudebis sicut dixit rex. Geber. Et hanc rem de qua extrahitur lapis habēt tam pauperes quam diuites. Et est opus mulierum & ludus puerorum, & flos eius est lapis. Recipe ergo in Dei nomine rem illam, quæ non est perfecta. Ex perfecto enim nihil fieri potest quoniam species rerum perfecto rum a sua natura non permutantur, sed potius corumpuntur. Nec illa res ex qua noster lapis extrahitur, vel materia lapidis est poenitus imperfecta, cum secundum artem ex tali scilicet imperfecto nil fieri posset, ratio quia ars primas dispositiones naturæ inducere non potest. Sed ipsa est res media inter corpora perfecta & imperfecta et quod natura in ipsa non perficit, sed tantu incepit hoc per artem poterit reduci ad perfectum. Ideo Fledius philosophus dicit, Cum homo sit dignissimum creaturarum

hanc rem habent
potest quam diuites

M

rum cuius gratia & amore omnia sunt condita ei⁶
 demq; subiecta. Et illud cuius corpus non recipit
 extimationem, qm̄ in eo est quod sanitatē iuuentu^s
 tēq; cōseruat morbos atq; languores ab homine &
 metallis repellit, & omnē superfluitatē cōsumit. Et
 hoc totū operatur nostrū elixir super oēs Galieni,
 Ypocratis, Auicennę, et aliorū philosophorū me-
 dicinas potationes, & confectiones quascunq; etiā
 leprā ab homine repellit. Hinc dicit Albert. in suis
 mineralibus. Maxima virtus est in quolibet homi-
 ne, & maxime in capite inter dentes ita qđ in sepul-
 chris antiquorum mortuorū inter dentes aurum
 in granis minutis & ob longis sæpius inuentum fu-
 it tempore nostro. Quia quod non posset esse nisi
 in homine esset ista virtus mineralis, qui virtus mi-
 neralis est in nostro elixiri. Et ideo dicitur quod la-
 pis in quolibet homine. Et Adā portauit secū de
 paradiso, ex qua materia in quolibet homine lapis
 noster vel elixir eliciatur. Hinc dicit Arnoldus,
 quod nuquam fuit intentio philosophorū, quod la-
 pis noster esset de principijs mineralium scilicet ar-
 genti viui fixi & sulphuris. Sed in corporibus per-
 fectis in quibus est perfecta commixtio, argētum
 viuum fixi, & sulphuris viui optimi. Cum cor-
 pus commiscetur cum spiritibus fit vnum cum
 eis ita quod nunquam ab inuicem separantur,
 quemadmodum aqua commixta aqua, quoniam

omnia ad naturam suæ homogenietatis sunt redacta. Nam philosophi nō dixissent, nisi corpora verterentur in non corpora nihil in hac arte effici. Notate bene hæc verba, signate misteria, Quoniam in hoc opere declaratur, quod sit lapis noster, cum principium omnium philosophorum sic dissolueret lapidem. Si enim lapis noster esset de primis principijs mineraliū, oporteret ipsum sublimare, calcinare, figere, & demum soluere, quod est omni philosopho contrarium. Vnde dicunt nisi corpora, fiant in corpora et eōuerso nil operamini. Ergo conclusiue dicendum principium operis nostri est dissolutio lapidis nostri ratio, quia corpora soluta ad naturā spiritus sunt redacta, & magis fixa. Nam solutio corporis est congelatio spiritus.

Vnde Anaxagoras philosophus lapis noster est sol sublimatus, & conuersus in maxima virtute minerali. Vnde Liliator dicit: Ex hoc auro & gemma nostra ex puro auro multa emimus. Alphidius philosophus dicit: Congelate argento viuo cum corpore magnesiæ. Non intellexerunt philosophi argentum viuum quod videtur, nec magnesiā, quæ vulgo videtur: Sed per argentum viuum intellexerunt humiditatem illius mixtionis quæ est humiditas radicalis lapidis nostri, Et per magnesiā intellexerūt totam mixtionem

nem de qua extrahitur ista humiditas quæ argentum viuum nostrum vocatur, quæ quidem humiditas currit in igne, & in eodem igne totum compositum dissoluit, congelat, denigrat, dealbat, rubificat, & perficit. Alphidius philosophus dicit.

In nostro lapide sine composito sunt sol & luna, in virtute & potentia, & argentum viuum in natura, quia si hoc non esset in nostro lapide & composito non facerent, nec solem nec lunam. Et tamen non est aurum commune nec argentum commune. Quia ipsa sol & luna existentes in opere nostro sine lapide vel composito sunt meliores, quam sunt sol & luna vulgares, eo quod sol & luna existentes in nostro composito & lapide sunt viui & virides. Sol vero & luna vulgares sunt mortua. Ideo sol & luna in nostro lapide et composito sunt potentialiter & non visibiliter.

Lapis noster qualis sit in tactu, in pondere, gustu & odore.

Mitridates ad Plodium dicit. Tactus nostri lapidis mollis est, & maior mollities est in eo quam in suo corpore. Pondus eius graue est. Cuius gustus dulcissimus licet eius natura sit acuta. Odor enim eius, ante confectionem, est grauis & foetidus & a corpore mortuo tollit odorem. Etiam odor eius est malus, & assimulatur odori sepulchro-

mm

L V D V S

rum. Nec ergo noui alium lapidem qui huic assis- mulatur in effectu. Et in isto lapide continentur, quatuor elementa, & assimilantur mundo & mundi compositioni, nec in mundo alius reperitur lapis pro nostra arte. Et quicumque alium lapidem pro nostro opere quaesierit, eius intentio omnino frustrabitur.

indivisa 20 pro
victoribus et arti
vobis

Qualiter lapis noster debet cognosci per circumstantias.

Et si modo non intelligitis, lapidem nunquam eum intelligetis.

Dicit que est
appetencia
vobis pour
e puer
e puer
vobis pour

Hali philosophus & rex in turba dicit lapis, no- ster inuenitur in omni tempore in omni loco, & apud omnem hominem &c. Arnoldus de no. villa dicit: Firmiter teneas quod expensae nostrae nobilissimae artis, non excedunt precium duorum aureorum, in prima sua emptione, id est operatione. Oportet tamen ipsam medicinam diutius assuesci super ignem, sicut puer super vbera matris enutritur.

Idem Arnoldus dicit: Tres esse mineras in quibus lapis noster extrahendus est. Ex quo libet ²²⁶ vegetabili potest argentum viuum elici, & emanare, quod in se habet quatuor elemēta, a quo potest

potest fieri lapis phisicus. Ab alio vero non. Veruntamen scias quod Deus creator altissimus creauit naturaliter, tres Mercurios principales, & excellentissimos in mineralibus est vnus scilicet solis & lunæ.

*La pierre se
fait ou de
et d'argent
de la vigne
ou de l'orge
m...*

Et in vegetabilibus, id est inter vegetabilia est alius scilicet in vite. Tertius in animalibus, id est, inter animalia scilicet in epate.

Ex his ergo tribus Mercurijs elicitur Mercurius viuus, quem philosophi quærent, habēs in se quatuor elementa, & quatuor colores. De quo argento viuo sumitur, & præcipue fit lapis philosophorum. Melius enim argentum viuum siue minerale, siue vegetabile, siue animale est illud, quod est aureum & clarum. Et tale argentum viuum est assumendum pro nostro lapide quia color eius est sicut ventus in ventre suo, vt dicit Hermes

*Ex quo lapis
constituitur.*

Deuase siue ouo philosophorum, in quo lapis noster ponendus est, ut igne & arte perficiatur.

Morienes. Si antiqui sapientes quantitatem vasis non inuenissent in quo lapis noster poneretur, nunquam ad huius magisterij perfectionem peruenissent

mm ij

Hinc

*Il est un vase
de fauor
raissou
en requel
la pierre
engendré
l'embryon
une la matrice
la pierre*

Hinc dicit rex Hali, Cognolce modum siue gradū vasis nostri operis, quod vas est radix, et principium nostri magisterij. Et idē vas est tanquam matrix in animalibus, quia in eo generant & concipiunt generationem pariter & nutriuntur. Ideo nisi vas nostri magisterij idoneum sit, totum opus destruit, nec lapis noster producit effectum generationis, quia non inuenit vas generationi aptum. Hinc dicit Ioannes Austri philosophus: Sufficit tibi lapidē in nostro vase semel ponere, & claudere quousq; totum completur magisterium. Quia autem amplius est, a malo est, quia propter superfluū proculdubio argento viuo non vertitur in rubrum, nec in album, Totum ergo residuum ad artis occultationem in eo ponitur.

Verbi gratia: Ad generationem hominis anima vegetabilis nunquam nisi semel imponitur materia seminis, Si autem secunda vice imponeretur, tunc vnum destrueret reliquum, puta propter sanguinis cruditatē, vel aeris ingressionem, aut matricis superabundantiam. Et ideo mulieres se multis & varijs viris exponentes raro concipiunt. Si vero concipiunt pariunt abortum. Quia si cruda coctis, indigesta digestis supponuntur, foetus nō nutriunt sed occidunt. Ratio est quia foetus de menstrualiali semine tantum nutritur, et crelciť vsq; dum ad lucem produciť.

Et

Et ideo rex Hali de vase nostro loquēs dicit: In vase nostro fit passio, & ideo ad mensurā vnus libꝛe ponatur, & nō plus quia in lapide nostro sunt venti inter nostrum vas & materiam lapidis contenti.

Qui si non bene fuerint obstructi euadunt, Et sic magisterium annihilatur. Morienes dicit: Accipe ouum .i. vas & igneas, percutite gladio, animamq; eius recipe, hæc enim est clausura. Philosophus dicit. Conserua vas, et ligaturam eius vt sit potens in

conseruatione. Nam aqua quæ prius erat in terra, & fugere nequibat, rediit iam ad superiora vasis a sua terra, & sic terra pariet aquam mediante igne quæ prius erat in suo corpore, id est, terra. Albert. magnus de generatiōe nostri lapidis sic dicit.

Locus est principiū generatiōis, & locus generat locatū per proprietates celi quæ proprietates influunt ei per radices stellarū. Et quod ibi virtutes elementales & cœlestes faciunt in vasis naturalibus hoc idem faciunt in vasis artificialibus. Si tamen artificialia bene formantur ad modum naturalium.

Hic dicit Plato, Sicut per motum firmamēti fit reuolutio elementorum per quam reuolutionē corpora subtilia nituntur superius ascendere & id quod ponderosum est manet inferius, sic quoq; est in opere peritorum alchimicorum. Necesse est ergo bene munire vas per quod totum firmamentū in

circuitu suo reuoluitur. Nam id quod quæritur in

m m iij

*Que le uaisseau
de l'air doit
d'ame l'ues*

*nota in cōfer
uatiōe et ligat*

*l'opere
peritorum*

*non quod esse conuenit non est in vitro
sed in opere*

L V D V S

nostro opere est illud quod prouenit ex elemētis.
Hermes dicit: Vas philosophorum est aqua eorum. Nota sub vegetabilis Mercurius materiam et spiritus ex sua vilcositate cōtinens & conseruās.

*Ad cognoscendum quæ intrant ad opus
& magisterium nostrum.*

Morienes dicit: Scitote quod martirifando in opere corpora mineralium & spirituum scilicet sulphur Arsenicum Auri pigmentum &c. quæ nota sunt vulgo & nil peccatus in eis reperiunt. Sed opus nostrum & philosophorum est valde honorabile. Hinc Iacobus philosophus: Claret quod opus nostrum sit compositum ex corpore spiritu & anima, & non de spiritibus mineralibus puto argentum viuum sulphure arsenico vel sale armoniaco, quia omnia illa vana sunt inutilia: & proprie non sunt spiritus, nisi equiuoce, sed potius sunt corpora, licet conuertuntur in fimum. Et in se nullam habent constantiam. Et ideo non possunt esse radix in nostro opere benedicto, nec per se nec cum aliquo adiuncto proficiunt nec pro sunt.

De lapidis diuisione in quatuor elementa. Et proprietates cuiuslibet elemēti existentis in lapide diuiditur in quatuor elementa.

Ioan

Iohannes austri philosophus dicit: Omne corpus aut est elementum aut ex elementis compositum. Sed omnis compositio & generatio consistit ex quatuor elementis simplicibus. Quare oportet necessario ut lapis noster sit reductus ad primam materiam & originem sui sulphuris & Mercurij. Deinde diuidatur in elementa, alias depurari non potest nec comminui, nec etiam suae partes minime possunt ingredi, nisi corpus eius diuisum fuerit in minutissimas partes.

Tunc enim bene purificentur eius partes, & per communes bene coniunguntur, & elixir quod quaeritur operatur. Nam experimentum destruit eius formam specificam, & nouam inducit speciem. Vnde post diuisionem elementorum non videtur ex eis quicquam nec tangitur nisi aqua & terra, quia aer et ignis nunquam videntur in nostro lapide nec eorum virtutes, sentiuntur nisi in purioribus elementis, quia rara & simplicia facta sunt, ita quod oculis corporalibus videri non possunt. Ille ergo lapis sic extractus sufficit tibi ut reducas eum ad simplicem suae virtutis effectum.

Item quatuor in eo sunt elementa scilicet ignis, aer, aqua, & terra. Ibi quatuor principia sunt siue qualitates scilicet calidum, humidum, frigidum, et siccum, quorum principiorum duo sunt amica, et duo inimica,

Item duo sunt actiua & duo passiuā. Duo ascen-
 dunt, alia duo descendunt, Vnum est in medio, &
 aliud sub illo. Et ratio illius est quia contrarium a
 suo contrario nō coadunantur nisi per mediū. Igitur
 quod non est contrarium per se est coadunatum. Sicut calidum & siccum, per se coadunantur;
 quoniam in nullo contrariantur, quia illa duo ele-
 menta ignis et aer bene adunantur per se simul, sed
 calidum et frigidum, non coadunantur nisi per me-
 dium scilicet per humidum & frigidum, quoniam
 per se simul stare non possunt, cum semper vnum
 contrariatur reliquo. Nam humidum et frigidum
 bene consistūt simul, sed calidum et frigidum, con-
 gregant & disgregant homogenia & non etroge-
 nia dissoluendo & congelando. Sed humidum &
 siccum aggregantur & disgregantur constringen-
 do & humectando. Elementorum ergo operatio
 est simplex generatio & naturalis permutatio: Igitur
 manifestum est res vniuersas variari per cali-
 dum & frigidum. Et simpliciter generari & natu-
 raliter permutari. Nam calidum & frigidum, viui-
 ficat materiam, cum vero vincuntur agētia, liquet
 quomodo secundum partes variabiles sunt, Quia
 ex quolibet non fit quodlibet, sed determinatum
 ex suo determinato, Quia nulla fit generatio nisi
 ex conuenientibus in natura.

Item Arnoldus dicit de operationibus & effe-
 ctibus

tibus elementorum, terra desiccatur & figitur, aqua
 mundatur & abluatur, aer vero & ignis faciunt fluere *Effectus ele*
 & tingere. Ideo oportet quod sit aqua multa, aer *mentorum-*
 multus, quia multitudo tincturæ tanta erit, quanta
 fuerit aeris multitudo, aqua enim purgatiuum est, *Multa aqua*
 & causa efficiens claritatem totius corporis & me-
 dicinæ. Hinc est quod frequens distillatio est ele-
 mentorum ablutio. Et sicut aqua coniungitur aeri,
 sic terra igni. Nam terra calcinata ignita est, & ei
 prædominatur ignis, aqua etiam est congelata,
 & inspissata cum terra & aere. Et quamuis sit
 vna & eadem substantia, habens diuersos effectus
 conformes elementis. Ideo etiam aqua nostra vel
 lapis noster diuersis appellatur nominibus. Nam
 aqua duo operatur in terra, nam lauit eam & tin-
 git, in quantum lauat dicitur aqua, in quantum tin-
 git dicitur aer. Primo separatur aqua, deinde
 aer, ignis vero qui est coniunctus aeri, calorem
 augmentat & consolidat, & superfluum humi-
 ditatem tollit ipsius aquæ. Deprimit & compa-
 ctum facit illud, quod est rarum et molle.

Item ignis & aer conueniunt in qualitate, ideo
 vix ab inuicem separantur. Ideo etiam simul depu-
 rantur vt aqua. Cum ergo primo cum leui igne a-
 qua mundatur, aer vero & ignis difficiliter & vlti-
 mo separantur a terra, quæ terra postquam calci-
 nata est, quasi vt ignis sicca remanet. Item aer me-

*mondatio a-
 fit cum leui*

lior est quam aqua, quia licet aqua abluit terram & dealbat, faciens matrimonium tincturarum. Tamen aer tingit terram & infundit ei animam & fusibilitatem. Et nota bene quod dixi & habebis ex opere tuo lapidem ad aquam & terram solum & utaris lapide sicco ad ignem, & aerem tantum, aer sane est oleum tinctura, sol anima & unguentum philosophorum, quod totum perficit magisterium, aer est aqua tincta, & eius tinctura est ignis, quoniam ipsa aqua est corpus, & aer est spiritus deferens ignem. Oleum vero est similitudo animæ in corpore existentis, quod oleum nunquam extrahitur de corpore nisi mediante aqua per longam decoctionem ignis. Nam aqua est spiritus extractus. Oleum est sicut anima in corpore & non aliud.

Item Arnoldus iterum de effectibus
quatuor elementorum dicit.

Elementa
uiuunt ab
inuicem.

Aer nutrit ignem sicut aqua terram nutrit. Nam ignis uiuit ex aere & aer uiuit de elemento aquæ, & aqua de elemento terræ. Fige ergo terram & aquam ut aer possit figi in aqua, quoniam si aquam bene occidisti, omnia elementa occidisti & mortua sunt. Verum tamen est quod aqua minime surgit sine terra, & nunquam consurgit sine corpore fructus, in quo dum moritur semen, fructum dare

dare potest, quoniam terra manet in se fixa, ideo etiam secum figit & retinet alia elementa. Aqua vero cum sit frigida & humida mundat terram, & cōstringit, quoniam frigidum & humidum est siccitatis constrictiuum. Verum tamen est quod humidum cito recipit impressionē & cito dimittit, sic cum autem grauius recipit impressionē & grauius dimittit. Idcirco humidū et sicū ad se inuicē complectuntur & contemperantur, & adipiscitur sic cum ab humido per partiū continuationē, ideo facilius impressionē recipit et acquirit humidū a sicco, vt firmiter teneat impressionem & omnē ignem patitur. Vnde propter humidū prohibet sic cum a sua separatione, & propter sic cum prohibet humidum a sua fluxibilitate, aer vero circundat aquam, clarificat & rubificat terram & tingit ipsam vt apta sit ad extentionem & fusionem. Ignis autem totum compositum maturat, subtiliat & rubificat, & aerem perungit & consolidat, terræ & aquæ frigiditatem constringit, & ad meliorem complexionem & ad quantitatem reducit.

Elementa grauia, vt sunt terra & aqua, adfixionē & quietem. Elementa vero leuia, vt sunt ignis & aer, plus iuuant ad fusionem & tincturam.

Hinc dicit Arist. Ego diuidam tibi lapidē in quatuor operationes. i. quatuor elemēta, Cū ergo habueris aquā ex aere, et aerē ex igne, et ignē ex terra,

nn n

L V D V S

tunc habebis plenam artem & tincturam. Dispo
ne ergo substantiam terream per distillationem in
humiditatem & caliditatem, donec conueniant
& coniungantur, et non discrepent nec diuidan
tur. Et tunc adiunge eis duas virtutes operatiuas,
videlicet aquam & ignem. Quia si permisceris a
quam solam dealbabit. Et si adiunxeris ignem ru
bificabit largiente natura & creatore &c.

fumos et ignis

De separatione elementorum in nostro la *pide philosophice intelli* *genda.*

Rasis philosophus dicit. Scias pro vero quod
nunquam philosophi intellexerunt, quod lapis no
ster diuideretur in quatuor elemēta separatim, vt
faciunt stulti alchimistæ, sicut clare patet per illud
quod dicit Arnoldus: Scias pro vero quod elemē
ta non diuiduntur in lapide nostro secundum sub
stātiā, sed bene secūndum virtutē, quoniā aliquod
purū & simplex elementum non inuenitur nisi
in sua sphaera tantum. Verum tamen est quod
elementorum qualitates actiue & passiue, secun
dum aliquam prædominationem possunt a se inui
cem separari & partiri, vtputa dum separatur a
qua viscosa & eius substantia, in qua prædomina
tur frigiditas, tunc dicitur quod separatur aqua.

Dum

Dum v̄ero separatur substantia magis depressa in qua dominatur caliditas tunc dicitur quod separatur aer & ignis vel substantia aerea & ignea.

Qui hoc capere potest capiat, & qui non, de scientia, & arte se minime intromittat. Ergo conclusiue dicendo. Aqua nostra extrahitur a substantia munda, & non ex alia actione. Ignis vero ex substantia sicca & non ex alia, eo quod in eis est maior tinctura. De terra vero non curo cuius sit coloris vel substantiæ donec illa fuerit subtilis clara atq; fixa &c.

De vera putrefactione philosophica nostri lapidis.

Arnoldus

Arnoldus in suo rosario dicit: In opere nostro putrefactio est necessaria, quia nunquam fit aliquid natum, vel crescens nec animatum nisi post putrefactionem. Quia si putredum non fuerit, fundi non poterit nec solui. Et si solutum non fuerit ad nihilum redigetur. Nostra ergo putrefactio non est sordida nec immunda sed est commixtio aquæ cum terra, & terræ cum aqua per minima donec totum corpus fiat vnum. Hinc dicit Morienes philosophus: In putrefactione nostri gris spiritus vniuntur cum corpore & desiccantur in illo. Et nisi aqua cum terra desiccaretur, non apparerent colores. Etiam putrefactio nostra nil aliud est, quam

vnde fustis

nn iij

L V D V S

quam mortificatio humidi cum sicco. Et nostra putrefactio non fit absq; humido et sicco, eo quod terra in siccitate continetur, nec per se surgere potest, ratio, q̄a nō possunt grauia superius ascēdere: nec leuia cum grauib; inferius manere, & detrudi sine suo consortio, sed vtrumque est initium & finis alterius. Hinc dicit Hali rex. Scias quod nisi sublimaueris corpus quousque fiat aqua, aqua in toto non putrefiet nec poterit congelari nisi per ignem. Nam ignis commixtionem nostri lapidis congelat. Et similiter soluius corpora vt caliditas adhereat profunditatibus eorum, Et sic solus ignis mutat aquam & terram a suis naturis & coloribus.

Qualiter aqua nostra a sua natura denigratur, audi Iohannem Austrum.

Solutio nigra.

Coagulatio alba.

Fixationis.

Iohannes Austri dicit: Aes quidem nostrum primo de quanto magis coquitur, de tanto magis soluitur & denigratur, & fit aqua magis subtilis & spiritualis.

Secundo de quanto magis coquitur, de tanto magis inspissatur, & desiccatur & fit maioris albedinis.

Tertio de quanto magis coquitur de tanto plus color

coloratur & rubificatur & fit tinctura intentionis rubedinis. Quia autem sit necessarium quod lapis noster primo fit niger. Hoc sic probatur: Quia generatio vnus non fit nisi per corruptionem alterius. Sed corruptio putrefactionis non fit nisi per calorem agentem in humido.

Sed calor agens in humido efficit primo nigredinem, quare liquide patet, quod principium nostri operis est nigredo & caput corui. Ideo philosophus ^{Caput corui.} in turba dicit. Cum videris illi aquae nigredinem euenire, scias tunc corpus esse liquefactum. Tunc oportet ignem leuem continuare super ipsum donec conceperit nebulam tenebrosam, quam peperit. Tota intentio omnium philosophorum est & fuit, vt corpus iam solutum in puluerem nigrum suam ingrediatur aquam & fiat totum, vnum, & pura aqua suscipit aquam sicut naturam propriam. Hinc dicit Rosarius philosophus: Oportet illam nigredinem aquae, leui igne decoquere donec in sua aqua nigratur, scilicet donec totum fiat aqua. Tunc enim aqua miscetur aquae, & aqua aquam amplectitur, ita quod ab inuicem non poterint separari. Inspicientes & falsa Alchimistae audientes aquam putant eam aquam esse vulgi. Si autem libros philosophorum legissent vtiq; scirent eam rem quam esse pregnantem. Quae tamen absque corpore suo cum quo coniuncta est, facta sunt vna aqua permanens

L V D V S

Hinc dicit Auicenna: Quam diu apparuerit nigredo dominatur obscura foemina, & ipsa est prior vis nostri lapidis, quia nisi primo fiat nigrum non fit album vel rubeum, eo quod rubeum ex albo & nigro est compositum.

Sequitur opus dealbationis. Et qualiter lapis noster debeat dealbari,

Audi Rosarium, Medicina nostra est vna in essentia, & in agendi modo, quoniam necessarium est, quod illa eadem medicina scilicet alba nunquam fit rubea, nec potest, rubificari, nisi primo fuerit alba. Et ratio huius est, quia nemo potest transire per primum ad tertium nisi per secundum. Sic etiam non est transitus de nigro ad citrinum, nisi per album, quia citrinum ex multo albo, & purissimo nigro est compositum. Ideoque hanc medicinam albam & rubeam facere nequimus, nisi primo fuerit nigra, & deinde alba etiam medicina alba & rubea non differt inter se in essentia, sed in eo tantum differunt quod rubea maiorem inducit subtiliationem, & longiorem decoctionem in regimine sui ignis. Et hoc est ideo quia finis operis albi, est principium operis rubei, & quod completum est in vno incipiendum est in alio. Nam totum magisterium nostrum vno modo

modo incipitur & finitur scilicet coquendo. Hinc dicit Rosarius: Argentum viuum ex ære nostro sublimatum, ex quo omnia fiunt, est aqua munda & tinctura vera. Nam ex ære nostro fit sulphur album, quod æs nostrum dealbat, & quo spiritus retinetur ne fugiat. Illud autem sulphur non poterit æs nostrum rubificare, nisi prius operatus fueris ad album, eo quod solum sulphur album æs nostrum dealbat. Quare liquet, quod tanta erit pulchritudo eris nostri, quanta fuerit albedo sulphuris. Ideo in turba philosophorū dicitur. In colore albo spiritus vniuntur quod fugere nequiūt. Quare præcipitur. Dealbate latonē, & rumpite libros, ne corda vestra corrumpantur. Terra namque cum aqua putret & mundatur. Quæ cum mundificata fuerit nigredo, recedit & dealbatur. Et tūc peribit tenebrosū, & vir ascendit super mulierem, et aufert sibi suam nigredinem. Et sic tunc Mercurius, id est, seruius fugitiuus penetrabit corpus, & spiritus constringetur in siccum, & tunc cessabit nigrum corrumpens, & deformatum, & fiet album & lucidum. Hinc philosophi in turba dicunt:

Magnesia nostra cum dealbatur spiritus fugere non permittit, nec eris vmbra[m] vltorius apparere. Ipsa namque est sulphur album fixum, quod omnia corpora tingit, perficit, & conuertit in album. Hinc dicit philosophus: Si fuerit argentum vi-

00

Æs

ambiguit

De Latonen
albatone

L V D V S

uum purum, coagulabit illud vis sulphuris albi non vrētis in album, et illud est res optima, quam possunt habere operātes alkinnam, et conuertunt illud in album, quia natura continet in se naturam, & vero matrimonio copulatur ad inuicem. Et nō est nisi sola vna natura, quę in vnoquoq; gradu operationem suarum in aliam conuertitur naturā, eo quod natura natura letatur, & gaudet, & natura naturam superat, et natura continet naturam docens eam preliare contra ignem. Nec tamen sunt diuersę naturę, nec plures: sed vna tantum natura est, habens in se naturas & res omnes quibus sufficit ad artem nostram, quia vno ordine natura opus suum incipit & finit.

*Qualiter lapis noster debet rubificari
audi Rosarium.*

Nisi primo dealbaueritis æs nostrum, ipsum rubrum facere nequitis, quia nemo potest transire de extremo ad extremum, nisi per medium. Hoc est dicere: nemo potest venire de nigro ad citrinum, nisi per album, eo quod citrinum ex multo albo & purissimo nigro est compositum. Dealba ergo nigrum & rubifac album & habebis magisterium. Quoniam sicut annus diuiditur in quatuor partes, sic etiam opus nostrum benedictum. Nam primo est hyems, id est frigidum & humidum &

ut es sit medium
coniungendum
etala

⊕

& pluuiosum. Secundum tempus est ver, quod est calidum & humidum & floridum. Tertium tempus est æstas, quod tempus est calidum & siccum, id est rubicundum. Quartum tempus est autumnus, quod est tempus frigidum & siccum, & tempus colligendi fructum, hac dispositione tingimus res naturales donec fructum afferant ad vota, quia iam hyems transijt, imber abiit noxque recessit, & flores apparuerunt in terra nostra, & tempus putationis aduenit. Sed cum stamus supra rosam albam, solum sortiemur effectū istum, conuertendo corpora metallica, & ægra in album arte & operatione. Et cum videris illam albedinem super eminentem, letus & certus esto, quod in illa albedine rubedo est occultata. Et hanc rubedinem non oportet extrahere, sed solo igne regere, vsq; quod totum fiat rubeum: Et sic consequēter patet, quod color rubedinis creatur maxime ex complemento digestionis. Quia sanguis non generatur in homine, nisi prius diligenter coquatur in epate, & post illam rubedinem de cætero nequaquam imponas aquam vel rem aliq̄ aliam, quousq; ad complementum rubedinis decoquatur. Nam tempore æstatis et fructuū inundatio aquarū pluuialiū corrūpit fructū, quare oportet igne sicco absq; humore cōburere donec rubificet rubedine perfecta: igit noli cessare quis rubeū aliquo modo tardauerit apparere.

oo ij

L V D V S

Quia sicut prima digestio stomachi oīa dealbat, sic secunda digestio quæ fit in epate omnia rubificat. Quare liquet ex primis dictis, quod igne augmentato post albedinē, ex primis coloribus, habebis rubedinem. In medio tamen colorum illorum apparebit citrinum. Sed ille color citrinus non est stabilis, quia post citrinum mox oritur rubeum, quo apparēte, opus nostrum est completum, quoniam tunc habebit virtutem masculi, & conuertit omne corpus incompletum in verum solificum.

Hinc dicit Philosophus. Si fuerit sulphur mundum & clarum cum rubore, & fuerit in eo igneitas simplicis non vrentis, erit res optima, quam recipere possunt Alchimistæ, vt ex eo faciant aurum &c.

Iterum de elementorum naturali & reciproca circularique uicinitate ad inuicem.

Albertus magnus dicit: Non est silendum, quod in omnibus quæ se habent ad inuicem circulariter per generationem, facilius est eorum transitus, eo quod in pluribus habent conuenientiam.

Hinc est quod ex argento facilius fit aurum, quàm ex alio metallo, bene ergo ordinauit natura, vt elementa circulariter sibi communicarent qualitates, quæ

quatenus circulares transmutationes ex ipsis fierent, & ex circulari transmutatione elementorum fieret. Vt puta terra communicat suam siccitatem igni, ignis vero caliditatem suam aeri, aer humiditatem suam aquæ, aqua vero communicat suam frigiditatem terræ, & terra iterum siccitatem suam igni. Et sic circulariter materia terræ appetit esse sub forma ignis, quia ignis quasi sitiens naturaliter agit in terram, & conuertit materiam terræ in suam formam. Iterum eadem materia terræ, appetit esse sub forma aeris, qui aer est quasi naturaliter sentiens ignem. Et ideo agit in ignem & terream materiam. Et ignis, qui fecerat terram in suam formam, tunc illa materia naturaliter appetit esse sub forma aquæ. Aqua hoc sentiens agit in aerem, & in illam materiam, quæ fuit ignis, aeris & terræ, & sic conuertit in suam formam. Tunc illa materia naturaliter appetit esse sub forma aquæ, aqua hoc sentiens, agit in aerem & in illam materiam quæ fuit ignis, aeris, & terre, et sic conuertit in suam formam: Cum ergo illa materia fuerit in omnibus formis elementorum fabricata appetit naturaliter simul omnes. Elementa hoc sentientes, & quasi rixantes naturaliter omnes volunt simul esse, quia sunt actiua, & passiua & contraria. Ex illa igitur contrarietate & rixa, deltruuntur formæ elementales & remanent sub forma elementalī. Sed quo ad se, id est

L V D V S

per circularem transmutationem materia elementorum efficitur elementatum.

*e transformatio
plurim in lapide.*

Hinc beatus Thomas de aquino de forma elementorum, in eodem corpore coniunctorum ita dicit. Vidi & feci per artificium natura cooperante. Nam accepi quoddam sulphur, quod erat naturæ igneæ, & transmutavi ipsum in aquam puram, quam per artem iterum transmutavi in aerem & in aquam, & cum volui transmutare in terram, ut terra purior fieret, inveni quendam lapidem rubrum clarissimum dyaphanum & lucidum, & in eo conspexi omnes formas elementorum, & etiam eorum contrarietates in illa materia lapidis, nescio qua ex virtute nisi ex appetitu.

Ex rubedine enim respexi formam ignis. Ex dyaphanitate formam aquæ & ex luciditate formam aeris.

Vnde Arnoldus ad propriam 10. dicit: Beatissime pater Hermes philosophus dicit, quod metalla ex quatuor elementis consistunt, & quodlibet elementum in sua materia, abundat ex quatuor elementis, cum elementum simplex non nobis dare actum sit. Etiam in materia metallorum oportet, quod elementa habeant vnam materiam communem corporum, quæ sit communis formæ elementorum, ita ut per ipsa possint transmutari.

Et illa eadem materia quæ erat aquæ, sit aeris, terræ

terræ, & ignis. Sunt ergo quatuor qualitates siue virtutes progredientes ab esse elemētorum, et que libet istarum potest dici de materia elementali, & istę virtutes sunt, calescendi, infrigidandi, siccitatis & humiditatis. Et duę istarum qualitatum sunt actiuę scilicet calidum & frigidum, duę vero passiuę, scilicet humidum & siccum. Sunt ergo duo elementa per comparationem ad res elementales scilicet ignis & aqua actiua, & quasi duo passiua, sicut terra & aer. Quantum ergo inter se sunt actiua & passiua, et communicant in natura.

Hinc est quod vnum elementum com-
municat suam qualitatem alteri, vt sic circulando
qualitatem illius possit conuertere in ipsum, &
transmutare. Est etiam sciendum quod commune
est omnibus metallis, quod ipsoꝝ materia est val-
de propinqua ad inuicem in natura, in virtute, &
potentia.

Hinc dicit Albertus magnus: Quia in naturę
operib. didicit proprio visu, quod ab vno origene
fluunt aquę viuę, & in quadam parte fuit aurum
et in alia argentum, que tamen materia fuit vna, sed
diuersus fuit locus in calore. Ideo diuersitas loci de-
purationis & digestionis metalli diuersitatem se-
cundum speciem fuerit operata.

L V DV S

Recapitulatio totius operis Alchimie, et lapidis nostri secundum intentio- nem omnium philosopho- rum.

Plato dicit, Artifex nostri operis primo debet la-
pidem soluere, Deinde coagulare, quoniam opus
nostrum nil aliud est, quam facere perfectam solu-
tionem & coagulationem. Vnde Rosarius dis-
cit: Nisi quodlibet vertatur in aquam, nullatenus
peruenit ad perfectionem. Ideo nunquam oportet
vti aliqua commixtione & contritione in toto no-
stri operis regimine, sed solum versari circa aquā
permanentem, cuius vis est spiritualis sanguis, id
est tinctura sine qua nihil fit. Conuertitur enim in
nostro operatione corpus in spiritum, & spiritus
in corpus. Sic enim mixta in vnum reducuntur &
se inuicem vniunt. Nam corpus incorporat spiri-
tum per sanguinis tincturam, quia omne quod ha-
bet spiritum, habet & sanguinem.

Nam omnis res cuius radix est terra, et aqua, fit
moriens. Hoc est dicere, terra fit aqua, & vincunt
eum aque qualitates, sic est solutio corporis, & coa-
gulatio spiritus & e contra. Nam vnā habent o-
perationem, quia non soluitur vnum, nisi coagule-
tur reliquum. Ideo in principio operis tu aduna so-
lem

lem per lunam, & coagula per solem, quoniam in de apparebunt effectus, eo quod pars inferior de primitur, cum naturaliter superiora inferioribus dominantur.

Hinc dicit Hali rex & philosophus: Hec ambo scilicet solutio corporis, & congelatio spiritus, erunt in vna operatione, & non fit vnum sine altero. Ratio est quia corpus & anima, quando simul coniunguntur, vtrumque eorum agit in suum sortium. Verbi gratia, cum terra & aqua simul coniunguntur, conatur aqua dissoluere terram, cum sua humiditate, sua virtute & proprietate, quae in ea est facit terram subtiliorem, quam prius erat, et reddit terram sibi similem in corpore, ita, vt fiat aqua, & econuerso aqua inspissatur cum terra, & fit similis terrae in densitate, quia terra spissior est quam aqua. Ideo dicit Albertus in secretis secretorum:

Scias inter solutionem, & coagulationem spiritus nullam esse differentiam temporis, nec opus diuersum, ita quod vnum non fiat sine alio, quemadmodum inter aquam & terram non est aliqua pars diuersa, nec temporis differentia, quo cognoscatur in earum operationibus, vt vna ab alia separetur, sed est vna & eadem operatio, & fiunt simul. Ideo Arnoldus dicit: Opus lapidis nostri est ipsius dissolutio, sciens, quod nullo modo materia lapidis possit destrui, quin sub aliqua remaneat forma.

pp

De terra.

calid

a forma est
 20

Fœtor solu-
 tus & co-
 lor eius.

Vnde soluta prima forma corporis, immediate inducitur noua forma, quæ quidem in colore est nigra, in odore fœtida, in tactu subtilis. Hæc enim sunt signa perfectæ solutionis, & putrefactionis corporis. Eo quod calor agens in humidum primo conuertit in nigredinem, quæ nigredo est caput corui, & hoc est principium operis nostri. Et sic lapis dissoluitur in aquam, quæ aqua Mercurius noster, & philosophorum vocatur.

Hinc dicit Hali rex: Compositio nostri magisterij, est coniunctio siue matrimonium spiritus congelati, cum corpore soluto, & sua coniunctio, & sua passio fit super ignem. Nam caliditas est eius nutrimentum, & anima non amat corpus, nec cum eo coniungitur omnimoda coniunctione, nisi per mutationem vtriusq;, & hoc fit virtute ignis & caloris, per conuersionem suarum naturarum. Hinc dicit Morienes: Magisteriũ nostrũ nõ est aliud, nisi extractio aquæ a terra, Et ecõtra aquæ fit per terrã, donec putrefiat terra cum sua aqua, quæ cū putrefacta fue rit, & mundificata, totũ magisteriũ deo auxiliãte bene derigitur. Hinc Plato dicit: Accipite lapidem nostrum, & in tabellas tenues coaptate, & ponite in vase nostro bene clauso, & asate cū igne leui, donec confringãt. Et sciatis quod totum magisteriũ nil aliud est quam facere perfectã solutionem & coagulationem, hoc est dicere, pri

primo soluere, deinde vt aqua congeletur, ad calorem solis decoquere.

Sequitur modus proijciendi.

Qualiter lapis noster proijci debet ad metalla. Ponatur pondus vnus denarij, super decem pondera Mercurij vulgi, loti cum sale & aceto & exsiccato. Deinde ponatur in crusibulo super ignem, et quando Mercurius incipit feruere et fumigare, tunc statim proijce medicinam tuam albam super Mercurium fufum, & tunc medicina incipit se fundere in superficie in modum olei. Deinde illud oleum cito intus ingreditur, & tunc Mercurius in colore diuersificatur, & congelabitur in forma vitri albi, quem Mercurium sic vitrificatum extrahere ab igne, quo infrigidato, sumatur vnum pondus, & proijciatur super 60. pondera Iouis fusi, tunc statim euenient stellæ quæ cito transibunt. Tunc bene cooperiatis crusibulum cum carbonibus viuis, & stet in illo igne per quartale vnus horæ. Deinde extrahatis, & fundite, & erit pulcherrimum, album, & delectabile.

*Medicandum
album*

Sequitur modus proijciendi lapidem rubeum.

Fundatis mediam vntiam Mercurij, et dimidiã vntiam Iouis, quodlibet seorsum, deinde pone tuã medicinam super Iouem fufum, & stet sic mixta

pp ij

L V D V S

in crucibulo aliquantulum, vt bene se in corporent,
 & debent esse tres crucibuli, vnus, in quo est medi-
 cina cum Ioue mixta, in secundo debet esse Mer-
 curius crudus dimidia pars vel duæ. Tertium crufi-
 bulum debet esse vacuum. Deinde medicina
 existens cum Ioue in crucibulo proijciatur in aliud
 crucibulum vacuum. Tunc statim Mercurius eua-
 cuetur ad crucibulum, vbi est medicina cum Ioue,
 vt bene moueatur, vt bene permisceatur. Deinde
 totum repone ab igne, & permitte infrigidari ex-
 tra ignem. Alia vero crucibula semper stent ad ig-
 nem, Et cum Mercurius fuerit infrigidatus, medi-
 cina euacuetur in crucibulum vacuū. Deinde eua-
 cuetur aliud crucibulum, in quo fuit medicina, &
 apponatur Mercurius. Et sic semper proceden-
 dum est, quousq; medicina congelauerit Mer-
 curium, quo congelato in vitrum rubeum & dya-
 phanum, & transparens, huius vitri rubei po-
 natis vnum pondus super 44. pondera Iouis fusi,
 & erit valde bona proportio, Et faciatis cum eo
 eodem ordine, quo supra fecistis in projectione
 medicinae albæ. Et est notandum, si est metallum
 frangibile, tunc debetis plus addere de corpore im-
 perfecto, scilicet de Ioue vel Saturno, si proiectio
 fuit super Saturnum. Et sic potestis per eundem
 modum de omnibus alijs metallis facere. Et scire
 debetis, quod additionem corporis imperfecti de-
 betis

betis addere paulatim, & in debita proportione et quantitate. Quia si nimium apponeretis, tunc oporteret vos ipsum effundere, quoniam aliter non remaneret corpus imperfectum & superfluum.

Sequitur de lapidis nostri multiplici uirtute, & ineffabili eius medicinali effectu, & operatione & multiplicatione.

Menander philosophus dicit: Cum ad finem operis nostri perueneris, non indigebis operis nostri reiteratione, cum eius actio fortior sit actione ignis, eo quod totum consumit, quod non facit ignis artificialis, quia ignis artificialis habet ligna, & vegetabilia, & consumit ea, non tamen omnium partes, sed dimittit cineres & carbones. Sed medicina nostri lapidis non dimittit aliquid in rebus, sed res totaliter conuertit a sua forma in suam essentiam. Est enim medicina nostra sicut fauilla ignis, quæ in actu augmētatur, & augetur in quantitate, ut dicit Hermes. Et in tantum augmentatur & multiplicatur, quod oportet operantem ex illo ab actione cessare ad tempus tedio affectus. Et hoc est venenum, de quo se philosophi lactauerunt, cum quo lapides uiuificauerunt, quorum naturæ fuerunt diminutæ, & reduxerunt eos ad naturam

pp iij

temperatam. Quare honora lapidem nostrum. Hermes dicit: Cum lapis noster ad suum terminum peruenerit, nihil eo subtilius esse videtur.

Non ergo miremini, si corpora supercoelestia sunt in se incorruptibilia, cum in inferioribus, in natura incorruptibilitas sit reperta, nullique aliorum corporum inferiorum subiecta.

Nam si lapis noster staret in igne usque ad nouissimum diem, nunquam consumeretur, nec transmuetaretur. Et subdit idem Hermes dicens: Cum ad eius finem peruenerim, tale gaudium mihi fuit, quale nunquam diebus vitae meae habueram, videns, quod tanta essentia sine elementalibus materia in his inferioribus possit detineri. O natura maxima creaturarum, quae continet quod ignis non potest.

*Qualiter medicina nostra lapidis curat
omnes morbos, & infirmitates,
& modus utendi ea.*

Modus utendi medicina talis est secundum omnes philosophos. Si vis nostra medicina uescendo uti, tunc recipe de elixiri nostro pondus duorum florenorum ducatorum, ad unam libram alicuius confectionis, & comede de ista confectione in hyeme pondus unius dragmæ, Quod si feceris, omnes

nes infirmitates corporales, ex quacunque causa siue calida, siue frigida fuerint, depellit, Et conseruabit sanitatem, & iuuentutem in homine, ac ex homine sene facit iuuenem, & facit cadere canos crines. Item nostrum venenum philosophicum curat lepram confestim. Flegma dissoluit, sanguinem mundificat, visum & omnes sensus acuit, & ingenium miro modo super omnes medicinas philosophorū, Quare nostra medicina estimationem non habet, quoniam omnia facta sunt propter hominem &c.

Præscriptus tractatus, est per quendam doctorem in famosa ciuitate Lyps commorantem, ex vetustissimo libro exscriptus, Qui liber antiquus, fuit quondam Caroli quarti Romanorum Imperatoris, ex quo etiam laborare fecit lapidem nostrum, & perfectissime adimpleuit. Qui etiam multa monasteria diuersorum ordinum multasque egregias collegiatas Ecclesias & cathedrales erexit & fundauit &c.

O Veritas o fides
 O Divina abstrahit
 O ineffabile fons
 Nam affertur ad domum
 et fudit labrum digne
 et in corde meo israhel a iacob et a benjamin
 Cum timore ipsa est sapientia
 et abstinere a malo intelligencia Job

O bonitas O veritas O sapientia
 O deitas O eternitas O trinitas
 O trina unitas

Nicolaus Marchant ^{A Louagniensis, diacrisis} ^{Rugiensis}
 Doctor medicus Savignensis

In quibus innotescit veritas huiusmodi liquoris
 et vitam diuinam vitam perpetuam
 Illa deum vivunt fides et pietas Christi
 Semper amant sapientiam abque carnis deo

Omnia solus in se peragis Nil sola voluptas
 illa bonis veris semper inveniendae
 Quo meliore sunt caritate illa fontem
 frassitene tanto sanctorum mens amor
 O puritas O dulcedo

Ego sum via veritas et vita

INCIPIT
VADE MECUM VENERA-
BILIS RAYMUNDI LVLII ARTIS
compendiosæ.

Tinctura ignis est melior omnibus tincturis,
 Nam omnia elementa non tantum operan-
 tur, sicut quantum operatur ignis in colore et
 pondere. Est autem in ipso completa digestio, vn-
 de absq; igne inutilis est omnis spiritus.

*Differentia
 ignis & sp̄
 ritus.*

Nota, virtus viuificatiua infunditur in materijs
 cum spiritibus quintæ essentia. Rursus notan-
 dum, quod tantum spiritus subtilis est, qui tingit
 ac mundat corpora a suis leprositatibus, & est an-
 tidotum contra omnem infirmitatem, nutriendo
 calorem naturalem in corporibus metallorum. Ille
 enim sensibiliter penetrat omne corpus, et in pro-
 fundo ipsius spiritus requiescit.

*5. Quia virtus
 et perfectio itaq;
 dicitur de poris
 acm̄ calicem
 autem extrahit
 de conuulsi
 quare essentia
 conuulsi
 etc.*

Nota quod vnus bolus aquæ ardentis melius
 valet, quam alterius vini quatuor.

*Differentia
 spiritus &
 quintæ es-
 sentia &
 eorum con-
 iunctio.*

Nota quod de nulla re potes facere tincturam
 albam vel rubeam, donec & quousq; omnes par-
 tes suæ corruptæ per artem magisterij remoue-
 antur, & maxime de sulphure.

VADE MECVM

Nota, quod homines nesciunt vti suis memorijs, ad intelligendum, & ad inuestigandum, & ad eligendum bona entia, & dimittendum mala, quae sunt contra naturam. Et quia nesciunt istas potentias ipsarum rerum ponere in actualitatem, in artificio, quod est instrumentum illorum. Quapropter scientiae positiuae, & non probatiuae hebetant intellectum, & ingrossant illum ne intelligant necessitates verorum entium. Et quia in tenebris scientiarum falsarum et non veridicarum student, et illis credunt qui loquuntur contra philosophiam.

Nota, natura non vult coarctari: Igitur cum lentissimo igne separa sudorem suum, & melius in retortis, Et fac vt habeas vnum de nostris Mercurijs, cum forma aquae albae, quae est ablutio purgatio nostri lapidis, et totius naturae. Hoc enim est vnum de principalibus secretis artis & naturae, in qua rectificabis draconem, et proijcias a magno deserto Arabiae, quia statim periret siti, & periclitaretur in mari mortuo, vnde nunc scire potest calorem, magnum, paruū, & frigus. Reduc ergo ad regionem Aethiopiae, vnde naturaliter exiuit. Rursum dicimus quod non eum ducas ad terram, quae ipsum portauit, statim enim omnis alia regio eum accedit. Nota proprietas spiritus qui a corpore exiuit non deuoret per nimis magnū calorem, quia non haberet potestatem ducendi suū corpus in illa media. Ideo

si o^s

*Destructio
spiritus.*

si operaris cum magno igne, proprietates quæ parti-
 cipat inter vitam & mortem dicti spiritus separabit, et
 omnia fugient in regnum suæ spheræ, & nulli reue-
 les donec fiat alicui manifestum per diuinam inspira-
 tionem, cum nobili intellectu. Et ideo quoadque rudi cle-
 rici, legistæ, artistæ & medici mundales, & plures
 de quibus loqui audiuius, credebant se facere a-
 quam viuam, in fine non valuit vnum ficum. Quia
 ipsi credebant rapere naturam philosophicam, sed rapi-
 unt & deprædant in illa quia talia amittunt. Custo-
 di ignem, et regimen tui spiritus, et caue ne euadat,
 quia non posset viuificare suum corpus, quomodo
 enim ille dare posset hoc quod non habet. Nota, quod
 debes diligenti ratione, & probata multa vitæ ipsa
 cum consideratione philosophica aduertere medi-
 orum naturam. Vnde sicut coitus, factus cum amo-
 re naturæ, quæ est luxuria libidinosa, tunc fit pri-
 mo mixtio cum coniunctione & assimilatione in-
 ter corpus & spiritum ad finem, ita quod totum simul in
 vnâ amorosam concordiam cum ligamento suarum
 qualitatum miscibiliu & compositoru, et suaru virtu-
 tu elementalium, & vnus alterius per virtutem cõposi-
 tionis duorum in vnum. Si ergo tale coitum non facis, non
 habebis conceptionem, impregnationem, & per cõse-
 quens non habebis fructum, quia oportet esse cal-
 lorem naturalem mineralem. Item non facias mag-
 num ignem in principio mixtionis, quia veniret cor-
 ruptio in tincturam.

qq ij

VADE MECVM

Item ex quo vel melius talis res mouet potentiam in attrahendo ad appetibilitatem, sicut res quæ desiderat perfici de suo & non alieno ad finem. Igitur ars Alchimiae est vera & possibilis, ergo non cesses eam ducere per rectitudinem viae motus naturæ, & informare suam materiam, in quam naturam est introducta. Et si bene scis dirigere & ducere, ipsa confert tibi plus quàm putas. Et ideo multi Alchimistæ errant, primo, quia nesciunt ignem disponere, qui est magister totius operis, quia ille coagulat & soluit totum simul, & hoc ipsi intelligere non possunt, quia sunt imbuti cæcitate & ignorantia. Etiam nesciunt disponere materiam, secundum illum modum per quem datur materiae virtus informatiua, cum qua instrumentum quod stat in materia dirigitur per suum modum: hoc quod ipsi quærunt: Et est natura venerabilis, abscondita intus in profundo, quam tu fili si vis per te regere, ipsa confert tibi quæ nobis clara luce apparuit in forma terræ albæ subtiliter foliatæ, quæ stat prope naturam lunæ claræ preciosæ. Quare fili moneamus te, quod non velis habere artem incertam loco veritatis informatiuae, nec velis vti cum igne ardenti, loco instrumenti. Virtus informatiua gubernatur per certum modum operandi, qui cum certa ratione datur noticia artificii ad sciendum illum. Igitur præ oculis debes habere in ingressu nostri magisterij

gisterij illam. Et propter hoc quidquid vis facere fac prudenter. De grosso fac simplex, de graui fac leue, & asperum mollifica, & amarum dulcifica, & habebis perfectionem cum notitia instrumenti, quod gubernatur per virtutem informatiuam, mouendo materiam ad eius formam, & actus formatiui per potentiam naturalem, quæ est in ipsa infusa a superiori parte. Et est locus & locatum, quia est generatum per infusionem in suo loco.

Quia genus habet aliud locatum per proprietates cœli quæ sunt infusæ vel influxæ in materiam per radios stellarum. Sed tamen quidquid virtus elementalís cœlestis facit in vasis naturæ, hoc etiam facit in vasis artificialibus, solūmodo, quod sint formata ad modum vasorū naturalium. Et hoc quod facit natura cum calore solis, hoc etiam facit calor ignis. Qui tamen sic temperetur, vt non excedat virtutem motiuam & formatiuam quæ est in natura influxa desuper, quia in omnibus quæ fuerūt corrupta & putrefacta vidimus influere virtutes stellarum, capientes determinationem ab illa re, cum qua materia conuenientiam habet. Quia virtus cœlestis est nimis communis, & capit determinationem per virtutem sui subiecti, in rebus mixtis, & ideo cum ipsa infunditur in materia minerali, statim capit determinationem & virtutem mineralē, quia in illis est influxa per determinatio

VADE MECVM

nem, quam capit a materia minerali, & non vegetabili, nec animali. Et propter hoc fili, debes cognoscere elementa nostri lapidis, quæ sunt materia naturæ mineralis. Hoc certum teneas, quod quando volueris componere elementa mineralia, non capias de primis puris, nec de vltimis, ad creatum nostrum lapidem, quia prima sunt multum simplicia, & vltima nimis grossa. Quando vis comedere, recipe panem, & dimitte farinam.

Hæc est doctrina tibi data per figuram elementis, in quibus sunt etiam realia mineralia, a quibus mouetur cœlestis instrumentalis.

Quare fili scire debes, quod virtus informatiua mouet instrumentum, & instrumentum mouet materiam, & materia mutata a potentia occulta ad actum manifestum. Et virtus informatiua introducit in materiam per scientiam cognitam, per artistam in suo opere naturali. Item oportet vt habeat duo principalia instrumenta, per quæ ipsa formet suum opus, secundum diuersitatem suæ naturæ. Et nota, quod in lapide nostro dicta virtus est mortua, quia non potest multiplicari ratione suæ substantiæ grossæ, duræ atq; compactæ, in qua calor est ligatus, cum ibi non possit moueri, per quem calorem dicta virtus debet formari, ad generandum dictum lapidem.

Et de hoc tibi dabimus exemplū per granū frumens

menti significādo, totū per se in materia compacta
 & sicca, nunquam secundū cursum naturæ potest
 multiplicari, nisi per resolutionem & attenuationē
 suæ substantiæ duræ, cum simplicitate, in qua sub
 stantia dura et coagulata, calor inclusus & intus re
 tentus stat mortificatus, ratione siccitatis, & du
 ritiei, in qua est determinata materia, in qua mate
 ria calor est retentus, quia de ratione excellentis
 frigiditatis & siccitatis causatur qualitas mortifica
 tiua. Et ideo talis siccitas indiget humectatione aeris
 rea ad finem, qđ calor naturalis possit suscitari &
 extendi per simplicē materiam aeris, qui est sibi ci
 bus naturalis. Sed istarum partium grossarum in
 simplices non debetur naturæ, quod possit facere
 illud per subtiliationem suarum partium siccarum
 cum resolutione, quod fit per incrudationem hu
 miditatis naturalis grani, quod erat terminatum, co
 ctum cum digestionē perfecta, ad modum subtilis
 substantiæ albæ, ex qua fit panis quem tu comme
 dis, per qđ patet, qđ natura nō transit de cōtrario ad
 contrariū nisi per suū mediū, per quod mediū cau
 satur differētia cōcordantię, cū qua natura conuer
 tit de natura in naturā. Et hec est differētia specialis
 qđ tu debes respicere, qđ aqua ē amica aeris p suā hu
 miditatē, et est vicina terre per suā frigiditatē. Fili
 condēfatio & rarefactio est via originalis in elemē
 torū transmutatione, in certis gradib. & est differē
 tia cōmunis, cū qua natura sagax cōuertit elemēta,

Calor mora
tificatus.

Humiditas
parit calorē
Cibatio qua

Symbolū es
lementorū.

VADE MECVM

Item calor penetrat in suam propriam materiam, & non cessat operari vegetando, ampliando, elongando, extendendo multiplicando, quousq; venit ad punctum, et ad terminum, in quo plus abundat et habeat de materia humida quam sicca, quia tunc humor incipit terminari & inspissari cum virtute informatiua, differente ab alijs, per cōcordantiam. Et sic per experientiam euidentem materia te docet, quod virtus quæ est in potentia seminis granitici, nunquam procedit in actum productiui vel vegetatiui, nisi post corruptionem & putrefactionem suæ materiæ quæ est causa suæ alienationis, subtiliationis, & rarefactionis, quousq; veniat ad punctum generationis, quam nos vocamus ab vno gradu grani in centum, & centum in mille milia. Quare sciunt rustici necessitatem viuendi & crescendi. Quia si granum non projicitur in terram, nunquam virtutem suam multiplicabit, quia materia sua sicca non patitur partes suæ terminationis per cōuersionem subtilem in propinquam. Et si projicitur in terram, calcinabitur per resolutionē, & crescit humidū causa putrefactionis, per quem venit in motum suæ animationis, quæ facit multiplicare cum calore coelesti, per quem exaltatur, & fermentum appellatur. Vnde nos damus fermentum, res autem cui damus, pergentes mundas facere virtute coelestium, cum seminatione

tione & aratione, & culturatione, & inprægnatio-
 ne terræ, per talem modum ipsi adiuuando cultus
 ræ, fructus adiuuatur & melioratur. Sic simile est
 in nostro magisterio: Quia primo necesse est,
 quod substantia quæ est pura nostri lapidis resolu-
 uatur cum subtiliatione suæ substantiæ grossæ, vt
 post putrefiat, non putrefactione vulgari, & humi-
 dum minerale separetur cum calore solari, qui vi-
 get contra ignem. Post addens sibi minister ci-
 bum competentem, quem dicta virtus debet in se
 permutare. Et per istum modum natura minera-
 lis adiuuabitur per industriam sagacis artificis in ta-
 li forma, quod coram omnibus hominibus cum
 clara luce manifestabit suos effectus, vltra posse il-
 lorum, qui vadunt post probationes laicales, de
 quibus conclusum est, Quia per hoc intelligit, in
 qua forma huius operis naturalis artista debet in-
 clinari, & dirigi, cum consyderatione instrumenta-
 li, rationali, & non sophisticali, in sententijs philo-
 sophicæ naturæ. Quia adhuc non obstante quocum-
 que ingenio profundo quod habeat argumen-
 talem & rationabilem rationem, cum toto discursu
 naturali rerum extrinsecorum. Iam pro toto &
 per nullam rationem quæ veniat ad sensum poterit
 iudicare & cognoscere, cum qua fortitudine &
 virtute intrinseca, debet suam multiplicationem
 augere super terram, nisi per similitudinem, quasi

Putrefa-
 tio philoso-
 phica.

VADE MECVM

simplex nostrū magisterium erit, et q̄modo possit fieri per naturam seu in terra pullulare suo modo: Hoc tamē nescis, nisi per doctrinā experimentorū intrasti prius per philosophiam naturalem cognitiuam, sed sophisticam, quę oritur a diuersis p̄sumptionibus fantastiis, infusis in capitibus eorum, Qui cum pronosticationibus vel p̄nosticatis elementis contra voluntatem rationis naturę facit multos in pertinenter adhærere sophisticacionibus. Quare ergo conclusi tam per rationes suas p̄scriptas, quam per media quę sunt naturalia cum claris & certis experimentis, quę si non confyderas non habebis rectam notiam rei. Iam ad istam preciosam escam non eris inuitatus per naturā. Et qui per ista non procedit, non erit in processu philosophus, cum ignoret proprietates virtutum lapidis, quę ducūt entia in actum, sicut experimentaliter cognitum est. Fili, experimentum destruit omnem formam erroris, qui venit ab ignorantia colerica, & capitibus illorum qui p̄supponebant esse quod non est, nec vnquam erit, nec tales credūt suū errorem esse deceptibilem, quia nesciunt discutere hoc quod fantasia illis repręsentat cum claro experimento, vtrum sic sit vel non, propterea recolligas in teipso q̄d est tibi necesse. Quod saltem tu cognoscas primo materiam lapidis, cum certa experientia, per viam practicę, mediante the
orica

orica ostensibili vel reuelationis. Quia per theoriam formatur practica, & experientia format practica. Et per experientiam formatur veritas clara, quae illuminat intellectum humanum, & non labores sine ista, quia est communis sicut lux mundi.

Item ego Raymundus super theoriam testamenti: Nunc potes cognoscere, quod nulla res mundi naturaliter potest nasci, nec crescere, nec animari nisi post suam corruptionem & putrefactionem & mortificationem, quia tunc natura in naturam mutatur. Item haec ars nullo modo debet dari medicis, philosophicis, legistis, nisi philosophis cautissimis, quia omnes alij sunt indigni habere hunc thesaurum perpetuae saluationis, quia sine philosophia ars illa doceri nec possideri debet.

Item Mercurius viuus factus per nos, coagulat Mercurium communem. Item filii tinctura quam tibi ^{Fermentum duplex.} diximus extrahitur a nostro auro, & illud fermentum cum auro vulgi ducit eum de potentia ad effectum.

Nota hic, quod multi decipiuntur circa extractionem Mercurij ab auro & argento, sed si bene attenderent dicta philosophorum, facillime et pauco labore illud perficerent. Tinctura extrahitur ab auro nostro in qua tu qui legis grammatically exponendo intelliges. Item si negligens non fueris ad legendum & perscrutandum

rr ij

VADE MECVM

Hum. in corp. in codice 110
contenta in nostris libris securus ibis. Vnde tria requiruntur ad hoc subtile ingenium naturale, & non sophisticum, et opus manuale, liberum arbitrium, diuitias, sapientiam & libros.

Nota, quod solus ignis naturalis confortatus cum nouo igne naturali est de intentione nostra, quia ignis contra naturam nocet, & ignis naturalis continet in se virtutem actiuam. Et ignis contra naturam corrumpit spiritum, ita quod non habeat locum in quo quiescat, nec aerem in quo possit respirare. Sicut tu vides quod vnum magnum flumen destruit paruum, & conuertit illud, Quia non est nouum nec mirandum, quod ignis contra naturam conuertit naturalem & totam substantiam suam essentialem & accidentalem, & magis quam naturalis conuertit per suam primam potentiam. Et ideo oportet te habere duas certas operationes, scilicet corruptionem quæ fit sub conseruatione formæ suæ, & hæc fit cum igne contra ignem, cum excitatione ignis elementalis.

Mercurius ubiq; reperitur.

Item noster Mercurius reperitur in omnibus corporibus elementalibus, quia omnia sunt ex Mercurio, quod vocatur generalissimum in nostra philosophia, vbi decipiuntur laici, si notant solummodo in specie vel figura. Vnde sicut a vapore fit Mercurius & vegetabilia. Et quia a primo genere venit vapor, qui generatur ex elementis,

tis mediate. Item ista prima materia est terra subtilis sulphurea, quæ desiderat multum integritatem quintæ essentiæ, & vnitatem eiusdem, sicut materia prima desiderat propriam formam ratione sui complementi. Et propter hoc quanto nobilior est materia, tanto magis requirit nobiliorem formam, quia pro quanto forma nobilis est, pro tanto plus nobilitat suam materiam. Et materia hæc multum est habilis ad recipiendum formam illã. Quando ergo illa est appropriata huic formæ, secundum naturam, actu primæ causæ est habilis multum, ad recipiendum formam mineralem auream, quæ ipsam materiam clarificat ac illustrat.

*Materia la-
pidis qualis
fit.*

Item adhuc filinota quod nil mundi est, quod non sit naturaliter compositum ex substantijs quatuor elementorum, testimonio cuiuslibet boni naturalis, & secundum suas experientias non est substantialiter aliud, nisi ex Mercurio & sulphure, & puris, mundis, incombustibilibus in primo puncto suæ creationis. Ex hoc sciri potest per artem quæ fit cum operatione certa nostri magisterij.

Illud est primum genus vel materia & substantia media, in qua natura figit omnes suos colores, in figurando diuersas substãtias. Isti colores veniunt ex proprietate materiæ compositæ sulphuris & mercurij, et per instinctũ suæ nature. Adhuc habet multas alias proprietates ista materia, prima, per

*vbi omnes
colores.
dum incipit
actum et
sunt coloris*

VADE MECUM

quas scimus quod ipsa est ex natura Mercurij viui & sulphuris, quia ipsa in igne non potest corrumpi, nec in aqua nec in aere. Et habet proprietatem soluendi & coagulandi, & attrahendi cum appetitu, & proprietatem expellendi & dirigendi, quæ omnia sunt ad perfectionem, & complementum, & bonitatem rei animatæ cum contrarijs passionibus, per quas passionibus sumus certificati, quod ipsa ex Mercurio & sulphure est, cum sint contrariæ operationes, quas nos facere siue excitare non possumus sine proprietate illorum duorum, cum dictæ proprietates non possunt esse sine substantia, sicut nec actiones sine materia.

Dicimus quod illa substantia non est aliud quàm sulphur & Mercurius, intellectum, secundum suam compositionem. Ex quibus apparet, quod hæc prima materia omnium rerum vilium, quæ per generationem & corruptionem formantur secundum suam compositionem. Quare tibi debet illucidari quod ipsa est de natura sulphuris & Mercurij, non per hoc quod Mercurius sit in tota sui substantia & natura per respectum ad communem, sed in parte.

Item Mercurius iste conuertitur in omnem formam, & in omnem temperatam commixtionem, & conuertitur in omnem naturam vel naturas, cum quibus iunctus fuerit vel diuisus. Quia homo exit ab homine, bos a boue. Item non est aliud fermentum

in

*Permutatio
Mercurij
nostri in a-
liam naturam.*

in mundo nisi sol & luna, quæ sunt tinctura, cum quibus coloratur Mercurius viuus, qui sine tali Mercurio credit tingere. Cœcus vadit ad practi-
cam suarum transmutationum, Quia sol in colore solis tingit, luna in colore lunæ. Si ergo cum Mer-
curio sole et luna sciueris tingere, videbis magnum secretum quod dicitur ignis noster.

Item dictum genus custodi ab omni combusti-
one, & extrahe quintas essentias a minerali, vege-
tabili, animali, in quibus propinquior reperitur
natura metallorum. De minerali patet, de ve-
getabili diameter masculinus & luminaria ma-
gna, quæ est succus vitalis, & radix de Iostrolia, & ^{Mercurius}
portulaca marina, Mercurialis & Chelidonia, ^{noster duo}
quarum naturæ approximant multum naturæ ^{plex.}
minerali, & omnia quæ sunt magis calidæ & hu-
midæ naturæ. Inter animalia est spiritus Basilisci et
Aspis, inter liquores, sanguis humanus, et pilimen-
tum, & lac bestiarum, & humiditates viscosæ. In-
ter mineralia sunt sol & luna, quæ sunt lapidis fer-
mentum.

Et quanto approximat graduatur cum natura
magis, & participat cum illa, & quanto magis par-
ticipat, citius per amorem naturæ in illa coniungi-
tur & conuertitur.

Itē quidā proijciunt elixir cū magna abusiōe, quæ ^{na}
non integrauerunt totū naturæ cursum qui durat

VADE MECVM

per spacium duorum annorum, vnde lapis est vni-
us anni, & trium mensium, quia secundum quod
corrumpitur, sic generatur. Item filii noster in-
fans habet duos patres, & duas matres, Et quia ip-
se chare nutritus est ex tota substantia in igne, pro-
pter quod nunquam moritur. Iterum filii ista aqua
vocatur aqua sapientiae, quia tota est aurum & ar-
gentum, perfecta in actu spiritualium elementor-
rum, in quo requiescit spiritus quintae essentiae, qui
facit totum. Iterum necesse est tibi filii quod tu, cu-
stodias spiritum quintae essentiae, si aliquid vis face-
re, qui dependet a prima causa, & sicut forma for-
marum, qui se posuit in supradictis quatuor natu-
ris honorabilibus, et vocatur anima elementorum,
& facit pacem inter hostes, id est siccum & humi-
dum. Quare si aliquid vis inuenire, operare quoti-
die per naturam in disponendo materiam suam cu-
scientia cognita ad ignem, secundum quod natura
postulat, & illa tunc faciet suum proprium debi-
tum, quia ipsa format, colligit, & mutat in aliam na-
turam cum fuerit preparata certo modo. Et sic
tu non es alius quam minister. Et ex hoc anima de-
uenit in actum, et requiescit in sphaera ignis, et ibi-
dem habitat cum motu continuabili, & causa sui
motus est calor naturalis excitatus per ignem ele-
mentatum simplicem. Custodi filii ne effugiat, &
serua in amore & in ignis calore. Et non figas eum
quo

*Quinta es-
sentia quid
faciat.*

*Anima ele-
mentorum.*

quousq; fit purum elementum primæ rei. Iterum prima virtus est a Deo, etiam recurrit ad naturam quod velit accommodare de suis formis substantiæ alibus siue stellis & planetis, & ostendere ei suam incerationem. Item si intelligis in tuo corde, teneas stricte, nil reuelando. Item nulla res corrumpit aliam nisi excedat illam in qualitate contraria, sicut est calor & frigus. Parua flamma comburitur per magnam, ratione suæ excellentiæ magnæ quam habet contra illam. Et ideo omnes habent contrarietatem in vno motu. Iterum fili non est mirandum, si virtutem talis menstrualis tu præponis in corde tuo, cum sit ductrix & gubernatrix totius nature. Hęc est res vilis, quæ per se ipsam conuertitur in rem nimis preciosam, quod nos non crederemus, si non vidissemus eius effectum cum nostris proprijs oculis. Item iste ignis qui comburit aurum, magis quam ignis elementalis, propter quod continet in se calorem nature terrestris, et resoluit sine aliqua fortitudine, quod non potest facere ignis communis, quia tibi præcipimus, quod diebus magis calidis, quos habere poteris, facias magisterium, Et habebis aquam calidam, quæ resoluit omnem rem fortem, & vinum & piretrum. Item multi dicunt aquam fortem esse corruptionem nostri lapidis, & non mentiuntur. Quia qui non intelligit suam corruptionem, forsitan & ignorat suam generationem.

Menstrualis nature quid.

Hic est ignis noster.

ff

VADE MECVM

*Solutio no-
stra amoro-
sa.
Et non uio-
lenta.* nerationem, cum ipse non possit facere sine corrup-
tione, & transmutatione indiuiduali, quę sunt re-
alia naturalia nostri lapidis in suam primam mate-
riam qui debet corrumpi per dictum menstruale,
cum amore pio, sine totali destructiōe, quia amor

*quod ma-
trix est uis
de se uis* pius nunquam uult occidere filios quos nutriuit

Fili, quidquid misces ibi quod non est sui generis.
refutat sine dissolutione, sed illud putrefacit, quia
est res communis, ad recipiendam naturam
omnem cui adhæret. Serua ergo, quod non mis-
ceas cum aqua nostra nullam aliam rem, nisi illud
sit de natura sua propria, quę aqua hæc magis pu-
trefacit ratione sue ponticitatis amarę & non

*Aqua no-
stra ponti-
ca.* crudæ. Et illa est quę comburit & cor-
rumpit, quidquid est combustibi-
le & corporale, ex vi sue
proprię natu-
rę &c.

FINIS.

TRACTATV

LVS ARISTOTELIS DE
PRACTICA LAPIDIS PHILOSOPHICI

incipit.

CVM omne corpus secundum philosophum
aut est elementū, aut ab elementis generatū, *Quatuor
naturæ.*
nostro magisterio summe necessaria est ge-
neratio, ipsa autē nō nisi ex quatuor naturis q̄ sunt
quatuor elementa consistere potest. Elemēta vero
quatuor sunt, aer, aqua, ignis & terra, sine quibus
generatio omnis priuat̄ effectū. Elementorū nan-
que duo sunt lapidea, & duo aquatica, lapidea qui-
dē sunt ignis & terra, aquatica vero, aer & aqua.
Eorū quoq; duo sunt amica, & duo inimica. Ter-
ra & aqua sunt amica, ignis & aqua sunt inimica.

Fac ergo pacem inter inimicos, & totum habe-
bis magisterium. Sed pacem inter elementa facere
non potes, nisi per conuersionem eorum ad inui-
cem. Ea autem ad inuicem bene conuertere est be-
ne possibile. Quia vt dicit philosophus: De ap-
titudine omnium elementorum, est, vt mutantur
ad inuicem. Nam ignis mutatur in aerem, & aer
in aquam. Sic ignis mutatur in aquam, & aqua in
terram, & econuerso.

ff ij

beneficium non haberemus a Mercurio, nisi quod corpora reddit subtilia ad sui naturam, satis deberet nobis sufficere. Accipe ergo filium tuum charissimum, & sorori suæ albæ æqualiter coniunge, propina illis poculum amoris, quia beneuolentiæ consensus res rebus adiungit. Superfunde illis mulsum donec inebrientur, & in partes minimas diuidantur. Veruntamen memoriter teneas, quod omnia munda conueniunt mundis, alioquin tibi filios generant dissimiles.

*Coniunctio
amoris.*

Et ideo ut dicit Auicenna. Primum quod debes facere in opere, est quod sublimes Mercurium Deinde mitte in Mercurio mundo munda corpora, hinc contere, coque, reitera, & ne tedeat te hoc facere. Cum vero videris nigredinem in aquæ superficie apparentem, collige eam caute, & repone ad partem, sciens pro certo iam lapidem tuum in parte dissolutum esse. Aquam vero totam distilla per pannum, quod in eo reperies dissolutum, reliquum ad recoquendum repone, donec totum in fuliginis modum nigrescat. Hæc omnia fiant temperato igne primi gradus calido & humido. Si enim nimius calor auerit, nigredinem in ruborem conuertet, & calor festinæ rubedinis est signum combustionis. Et ideo si bene rexeris originem artis, erit caput corui, in illa namque corpus dissoluitur & in primam sui materiam redigitur. Et illud ideo,

*Caput corui
iii.*

ff ij

ARISTOTELIS

quia vt dicit Aristoteles. Corpora non alterantur nisi prius in primam materiã reducantur. Et ideo vt dicit Plato, indiges, quod in solutione eorum labores, vt grauioribus partibus abiectis, opus cum leuioribus cõpleatur, Quod quidẽ fit per sublimationem. Iugula ergo filios tuos, & sanguinem eorũ recipe, carnes vero proijce canibus, ne latrent super te. Et illud ideo, quia sanguis est anima, & anima est vita, & vita lapis noster est. Nihil enim lapidi nostro conuenit, quod viuum non fuerit, & cœlũ aeris non petierit. Conuerte ergo lapidẽ tuũ in sanguinem, & sanguinem in aerem, & aerem in terram, & totum habebis magisterium.

Secundus gradus nostri regiminis est lapidis separatio in statum spiritualement, Quæ quidem separatio fit per elementorum diuisionem, & plenam eorum depurationem.

Depuratio separationis vt dicit Rasis: Naturas lapidis est in quatuor elementa diuidere, & ea singulariter per distillationem mundare. Nam ignis extrahit, qd in interioribus consistit. Comedit enim sordes lapidis per distillationem, & subtiliat ipsum per aeris leuigationem, & ideo lapis noster in quatuor elementis diuiditur, vt magis subtilizetur, & a sordibus melius depuretur, & vt firmiter postea coniungatur. Sed quia putrida vt magis digesta leuius diuiduntur. Elementorum diuisionem

tionem debet putrefactio præcedere necessario, *Putrefactio*
 vt dissoluantur in illo partes elementales, & sic ap- *ante diui-*
 tior postea ad extrahendum per quatuor elemēta *sionem.*
 reddatur. Accipe ergo vt dictum est dissolutum,
 pone in cucurbitam, & superfunde puluerem ni-
 grum superius collectum, claude cum alembico
 suo et recipiente, ne possit euaporare, da ignē sub
 tus lentissimum per mensem philosophicum, vt
 magis obscœnum fiat et corruptum.

Nam vt dicit philosophus: *Corruptio est*
 substantiæ rei putrefactio, ex vaporis retētionē, &
 ignis actione. Si enim per aera dispergat, minime
 putrescit. Claude ergo vas tuū ne respirare possit,
 peracto autem mense philosophico, distilla suauiter
 quatuor elementa, puta aquam, terram, aerem,
 & ignem, quodlibet seorsum ponendo. Veruntā-
 men optime caueas, ne in eorū separatione nimio
 igne tincturam comburas, Secretum nanq; est, vt
 dicit Rasis, elementa subtiliter præparare, vt sint
 tuta ab adustione in omni distillatione, donec tin-
 ctura sumatur ab eis. Si vero comburat tinctura,
 et eius finietur effectus. Continua ergo suauiter ig-
 nē, & recipe primo aquā egredientē, Nam primū
 quod distillat, vt dicit Auicēna, est aqua, sed non
 dum est pura. Postea stillat ignis cū aere mixtus.
 Seruant in simul illa, donec diuidas, Quod vero re-
 manet in fundo cōbustum, est terra nigra & sicca,

ARISTOTELIS

Et sic habes quatuor elementa in parte separata, sed nondum depurata. Primum ergo elementum est aqua pura, frigida & humida in natura, quæ quædem est septies distillanda, & erit splendida & clara, alba ut cristallus. Inhumatio autem in fine interposita inter distillationes multum iuuat, ut ad perfectæ rectificationis signum melius deueniat, quod quidem signum est splendor, cristallina serenitas, absque fecibus, nisi forte albis. Feces vero quas facit aqua in rectificatione sua, omni vice separa, & repone cum terra superius collecta. Aquam vero rectificatam serua ad partem, quoniam ipsa est Mercurius philosophorum, sal armoniacus faciens matrimonium, aqua vitæ, abluens latonem, & cum ipsa soluuntur spiritus & coagulantur, incerantur & figuntur. Secundum vero elementum est aer, igne adhuc mixtum, existens in se calidus & humidus. Pone ergo ipsum in cucurbita cum aqua vel cinere, dans subtus ignem, donec distillauerit totum. Quod vero distillat, est aer, oleum, sulphur, arsenicum, alumen, anima, aurum, & tinctura, & quod in fundo remanet, est ignis siccus & rufus, tendens ad nigredinem & rubedinem, quem ponas ad partem. Rectificatio autem aeris eadem est, sicut rectificatio aque, & eadem signa amborum. Quæ quidem in humido distillando septies habet fieri, vel donec ad cristallinam perueniat serenitatem, absque fecibus, nisi

*Splendor
cristallinus*

forte albis .Feces vero quas fecit aer in sua distilla-
 tione omni vice collige, & cū supradictō igne ad
 partē repone, aerē autem vt dictū est rectificatū re-
 serua deorsum, bene obturatum, cuius signa sunt,
 gutta, et spissior aqua, calor intensior, & leuitas ae-
 rea, q̄asi ipsum prædictæ aque miscueris, superna-
 tabit. Et ideo dicitur aer oleū, pinguedo, et vngen-
 tū, adeps, & butirū, quod colorat, figit, & indurat
 res humidas, quod colorat lapides non bonos, q̄d
 etiā redigit mulierē in masculū, & leprosum efficit
 mundum, ac dentes concucientes facit stabiliri. *Oleum.*
 Tertiū quoq; & quartum elementum sunt ignis
 & terra, quæ vt dicit Rasis, propter abbreviationē
 temporis in simul sunt præparanda .Et ideo etiam
 vt bona sit eorū commixtio, & nō confundat præ-
 paratio, et ne adurantur super ignis pugnam, et vt
 vnus aliud bene tingat, et ideo præparare eos bene
 in simul est magis saluū & magis propinquū. Acci-
 pe ergo elemēta terræ & ignis, coniunge, & tere,
 & calcina bene accenso igne, recipe caute aerem in
 illis remanentē, quia vt dicit Rasis: Aer qui a terra
 tardius separatur preciosior habetur. Cū vero be-
 ne fuerit calcinata, & ab omni aere vacua, erit colo-
 ris pallidi, habilis ad prægnationē . Si vero spiritus
 in ea remanserit, subnigra manebit, & minus bene
 operationi conuenit. Et ideo vt dicit Plato: Opor-
 tet te pro posse tuo separationē elementorū exer-

*Mulier fit
masculus.*

Nota bene.

ARISTOTELIS

cere, donec non remaneat aliquid de spiritu in corpore, nisi quod non sentiatur. Et signum huius erit, cum nihil a corpore euaporauerit. Cum autem separaueris omnia elementa quatuor, separatione recta erit appropriatum aeri, lucidum & tingens, & corpus siccum super quo vincit substantia terre. Cōsequere ergo omni tempore partē cum parte, et serua singulariter eorū vnum quodque, et hoc est elementorū separatio recta, & depuratio cōpleta, Quā nullo nostro operi necessaria est aqua, nisi candida, nec aer nisi croceus, nec terra, nisi pallida, & subalba. Tunc enim est habilis ad soluendū aqua, efficax ad ingrediendum, est aer superabundans ad tingēdum oleum. Diuide igitur lapidem tuum in quatuor elementa, rectificata ea, & coniunge in vnum, & totum habebis magisterium.

*Inceratio
quomodo
fiat.*

Tertius ergo gradus nostri operis est reductio lapidis in terrā naturalē, Quæ quidē reductio fit per terrę contritionē, & aquę super ipsam incerationē. Inceratio autē aquę est partes terrę per calcinationē priuatas humiditate in humiditatē reducere, & ad modum terrę facere. Nam corpus siccum & mundum est congruum ad potandum, quoniam omne siccum appetit suum humidum. Liga ergo mulieri ablactanti manus post tergū, vt non possit affligere filium, appone super manus eius busonem, vt ablactet eum donec moriatur, et fuerit mulie

lier mortua in igne, erit bufo grossus de lacte.

Pone ergo in vase suo terram superius calcinatam & superfunde aquam rectificatam, vt dictum est, coque lento igne per hebdomadam, & postea sua uiter calcina decoctam materiam. Hinc superfunde aliam aquam, vt prius, leuiter coque per hebdomadam, leuiter calcina, iterum repone cum noua aqua ad coquendum. Sic iugiter facito, donec terra exhauferit decuplum sui de aqua. Calcinatione leuis.

Nam omnes res aquam appetunt, quoniam ipsa tam igni quam alijs rebus præstat alimentum, & dignum admiratione complectitur arcanum. Est namque ipsa in vite vinum, in oleastro oleum, & per ipsam in arbore fructus diuersi generis transformantur. Sic etiam in terra nostra ex aqua generatur, ipsa nanque est frigida, & dicitur argentum viuum, quod in corpore magnetiæ est occultatum & in eo gelandū. Itaq; cū congelatur, cinerī similis efficitur, quia terra desiccatur, & aqua humectat. Pondus

Et ideo pondus est vbiq; notandū, ne nimia siccitas aut superfluus humor administrando corrumpat, vt videlicet tantum assando decoquas, quantum dissolutio adiecit, & inhuman do dissoluas, quantum assando defecit. Et ideo omni vice post calcinationē terræ superfunde aquam temperate, nec multū videlicet nec parū, quia si multum fuerit, fiet pelagus conturbationis, si vero

tt ij

ARISTOTELIS

parum, comburetur in fauillam. Idcirco postquã
infuderis aquam, decoque per hebdomadam, &
calcina suauiter terram, & ita hebdomadatim præ
parabis conterendo, irrigando, & assando, donec
totum redigatur in album. Et scito quod ignis len-
tus in hac dispositione operis spem salutis promit-
tit, & quia terra fructum non gerit absq; irrigatio-
ne frequenti, Multoties irrigare, assare, inhumas-
re huius negotij effectũ summũ constituit. Et quæ
cunq; emanant incommixta, seorsum reponere, alio-
quin omnia corrumpis. Oportet autem terram nu-
triri primo paruo lacte postea maiori, sic est vide-
re in infante. Et ideo ablue terram, contere et co-
que eam donec de sua biberit aqua, quantum bibe-
re possit, Vel donec ipsa terra fuerit sicut pasta, ad
hærens cum aqua. Ad hoc autem faciendum ignis
& azoth tibi sufficiunt. Et istud ideo, quia vt dicit
Moriens: Ignis & azoth latonem impregnant,
abluunt & mundant, obscuritatem quoq; ab eo
auferunt. Nam quanto magis aliquid ablutum fue-
rit, tanto magis limpidius apparebit & melius. De
albate ergo latonem, & libros rumpite, ne & cor-
da vestra rumpantur. Coquite siccum terre nigre
cum humido aquæ suæ, donec siccum bibat humis-
dum, & totum habebis magisterium. Quia cum
aqua fuerit inspissata, & coagulata, erit terra foetu
impregnata, & ad pariendum prompta. Combure
re

Præparatio

J

Ignis lentus

Nutritio.

Dealbatio.

Impregnatio.

re ergo ipsum igne sicco, vt pariat filium, & custo-
 di ipsum caute, ne effugiat in fumum. Et hoc est
 quod dicit philosophus in turba: Terram dealba-
 te, & igne cito sublimate, quousq; exeat ex ipsa spi-
 ritus quem in ea inuenies, qui dicitur auis Hermes-
 tis. Hunc cinerem ne vilipendas, quoniam ipse
 est diadema cordis tui, & permanentium cinis, co-
 rona victoriae, & coagulum lactis. Mundare ergo
 est sublimare, abluere & dealbare. Nam quod su-
 perius ascendit est efficax munditia, quod vero ad
 ima labitur, sepe & corruptio. Hic est ergo cinis ex-
 tractus a cinere, & genitum philosophorum, terra
 alba foliata, in qua seminandum est aurum. Vnde
 dicit Hermes: Extrahe a radio suam umbram &
 fecem, quae ipsum interficit, & seminate aurum in
 terra alba foliata, sed istud aurum non est aurum
 vulgi, imo est aurum animae, quo tingitur aurum
 terrae foliatæ.

Vnde dicit Calidius: Nemo vnq̄ potuit nec de
 cætero poterit tingere aurum nisi cum auro. Plato
 quoque dicit. Cum dixeris vnamquamq; speciem
 ex partibus operis, reduc spiritus ad corpus, et sub-
 lima illud. Quod vero sublimatur ex illo erit cla-
 rum & lucidum. Reduc super illa approbatum
 animæ post hoc vt commisceantur. Nam anima
 est vinculum spiritus, sicut corpus est vinculum
 animæ. Cumque steterit per moram, vincet in

et iij

ARISTOTELIS

eo illud quod est fortius, vt conuertat totum videat
licet corpus in animam & animam in spiritum.

Quartus gradus nostri regiminis est desponsatio lapidis in calcem corporalem, vt figatur in corpore illo vnde sumptū fuit ab initio. Et illud ideo quia spiritus cum soluerit corpus et animam, vt existant in forma sua, non permanet fixum, nisi occupaueris ipsum. Occupatio vero est vt coniungas ipsum cum corpore de quo præparasti in principio, quoniam in eo occupatur a fuga spiritus, ad supersistentia corporis. Et ideo dicit Plato: Cum spiritus soluerit animam simul, & corpus non stat fixum: Coniunge ergo ipsum cum corpore, vt generet sibi simile. Nec coniungas ipsum cum quouis, vt constet ad se nisi cum eo, de quo fuit a principio. Si feceris hoc, sit yccyr. Et scito, quod ab omnibus operantibus deficit propositum post operis complementum, si omiserit hoc secretum. Notate ergo verba, signate misteria. Quia spiritus cum soluerit terram albam foliatam, non permanet aliquid eorum fixum, nisi occupaueris ipsum cum corpore illo, de quo præparatum erat in principio. Spiritus est Mercurius, & corpus suum primum est sulphur albū & rubeum. Ideo cum spiritus soluerit corpus sulphureū in omnibus, vt dictum est superius præparatum, non figitur, nisi occupaueris ipsum cum sulphure nouo, de quo præparatum erat in principio

principio. Nam sulphur album & rubeum, vt dicit Aristoteles, congelat argentum viuum in aurū & argentū. Coniunge ergo opus tuum cum corpore, vt generet sibi simile, si hoc feceris erit yccyr super alia corpora id quod cōiungis, alioquin non figetur, quia natura non continetur nisi in sua natura. Et hoc ideo, quia vt dicit Plato : Natura naturam sequitur, et natura continet naturam, et docet eam contra ignem præliari. Fac ergo desponsationem in virum & vxorem, & totum habebis magisterium. Sed præparatio eorum vt dicit Auicenna est: Vt primo virum ex vna parte, & vxorem ex alia parte mundes, quatenus mūdati a sordibus melius coniungantur, quoniam si non præparas corpora non poterunt amari. Fac ergo pacem inter elemēta, vt conuenienti amplexu se diligant. Nam acutum magisterium philosophorum imponit animam in calces corporum, tunc vigor spirituum comminuit in minimas calces plumborum. Item quando vis mittere fermentum in elixir, prius misce illud cum spiritibus, quoniam nisi hoc faceres, non imprimeretur sua natura in ipsis.

Commisce ergo bene fermentum
cum elementis, & magisterium habebis.

F I N I S.

